ప్రచురణ : 2001
ప్రతులు : 500
దశమ కుసుమం

వెల రు. **125-00**

ప్రతులకు :

డా॥ స్వర్ణ వాచస్పతి B. V. Sc
(అధ్యక్షులు - రుద్రకవి సాహిత్యపీఠము, తెనాలి.)
రిటైర్డు వెటరినరీ అసిస్టెంటు సర్జన్
నారాయణపురం, దాచేపల్లి - 522 414
గుంటూరు జిల్లా. ఫోన్ (08649) 57902.

గూడవల్లి చంద్రమోహన్ B. Com
6-5-22, జైన్ టెంపుల్ స్ట్రీట్, తెనాలి - 522 201.

విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్
4-1-435, విజ్ఞాన భవన్
బ్యాంక్ స్ట్రీట్.
హైదరాబాదు - 500 001.

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్ :
విజయవాడ, హైదరాబాదు, అనంతపురము, గుంటూరు
విశాఖపట్టణం, హనుమకొండ, కాకినాడ, తిరుపతి.

ముద్రణ : న్యూ విజయ ఆర్టు ప్రెస్
గాంధిచౌక్, తెనాలి.

పరిచయము

మా తండ్రిగారైన విమర్శకాచార్య, శిల్పకళాకోవిద స్వర్ణ సుబ్రహ్మణ్యకవిగారు కాశ్యపశిల్పము, మానసారము, శిల్పరత్నము సమరాంగణ సూత్రధార, అపరాజిత పృచ్ఛ, విశ్వకర్మప్రకాశ, విశ్వకర్మీయశిల్పము, శిల్పసంగ్రహము, మయవాస్తు, మయమతము, ఆత్రేయ శిల్పము, నారదీయశిల్పము, గార్గేయాగమము పరశివ విశ్వకర్మాగమము మున్నగునెన్నియో ప్రాచీన గ్రంథములను పరిశీలించి వాటినొక పద్ధతి ప్రకారము 16 భాగములు గల "భారతీయ మహాశిల్పము" అను బృహద్గ్రంథముగ తయారు చేసిరి. అందు 16వ భాగము శిల్ప పదములతో కూర్చిన నిఘంటువు.

మా తండ్రిగారు 1951 సంవత్సరము శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆస్థానకవి మహాకవి కందుకూరి రుద్రయ ప్రణీత నిరంకుశోపాఖ్యానమునకు సుధాతరంగిణీ వ్యాఖ్య రచించిరి. ఆ గ్రంథము మహా పండితుల ప్రశంసలను పొందుటయేగాక 1999 సం॥న పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము, హైదరాబాదు వారిచే పునర్ముద్రణ జరిగినది.

మా తండ్రిగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక సహాయముతో భారతీయ మహాశిల్పము 1, 2, 3 భాగములను 1971 సం॥ ముద్రించిరి. నేను 1992 సం॥ వెటరినరీ అసిస్టెంటుసర్జన్‌గా పదవీ విరమణ గావించిన పిమ్మట శ్రీ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమువారి ఆర్థిక సహాయముతో 1996-97 భారతీయ మహాశిల్పము 4, 5, 6 భాగములను, 1997-98 లో 7, 8, 9 భాగములను ముద్రించుట జరిగినది. మరియు 15వ భాగము నందలి యొక భాగమును 'విశ్వ

బ్రాహ్మణ విజ్ఞానము' అను పేరుతో ముద్రించుట జరిగినది. మా తండ్రిగారి గ్రంథములతో బాటు నేను రచించిన 'వాల్మీకి రామాయణ సౌరభాలు' మహాభారత స్వస్వరూపము, అఖిల దేవతాస్తోత్ర మంజరి, రావణబ్రహ్మ చరిత్రము, అథర్వణాచార్యుడు, కందుకూరి రుద్రకవి చరిత్రము మున్నగు గ్రంథముల ముద్రణ కూడ జరుగుటచే భారతీయ మహాశిల్పము నందలి మిగిలిన భాగముల ముద్రణ ఆలస్యమైనది.

మా తండ్రిగారు భారతీయ మహాశిల్పము 14 వ భాగము (చతుర్ధశకళ) ను, "సర్వదేవప్రతిష్ఠా యజ్ఞకల్పః" అను ప్రథమ భాగము గను, "శ్రీ మత్పరశివ విశ్వకర్మాగమోక్త సప్రయోగ సర్వదేవ ప్రతిష్ఠా యజ్ఞకల్పః" అను ద్వితీయ భాగముగను రచించిరి. నేను ఆ రెండు భాగములను ఈ గ్రంథముగ ముద్రించుట జరిగినది. అత్యంత శ్రమకోర్చి యీ గ్రంథ ముద్రణను పూర్తి గావించిన న్యూ విజయా ఆర్టు ప్రెస్, తెనాలి వారికి, ఈ గ్రంథ ముద్రణకు నన్ను ప్రోత్సహించిన పురోహితులకు నా కృతజ్ఞతలు తెలియ జేయుచు వారిని విశ్వకర్మ భగవానుడు ఆశీర్వదించుగాక ! అని కోరుచున్నాను.

డా॥ స్వర్ణ వాచస్పతి
అధ్యక్షులు-రుద్రకవి సాహిత్య పీఠము
బ్రహ్మర్షి యలవర్తి అంజనేయశాస్త్రి వేద సంస్కృత పాఠశాల
గాంధినగర్ - తెనాలి-522 201.

గ్రంథకర్త:

విమర్శకాచార్య, శిల్పకళాకోవిద

కీ॥ శే॥ స్వర్ణ సుబ్రహ్మణ్యకవి గారు

ప్రచురణ కర్త :

డా॥ స్వర్ణ వాచస్పతి, లక్ష్మీనరసమ్మ

అధ్యక్షులు. – రుద్రకవి సాహిత్య పీఠము

బ్రహ్మర్షి యలవర్తి ఆంజనేయశాస్త్రి వేదసంస్కృత పాఠశాల

గాంధీనగర్ - తెనాలి - 522 201.

అడ్రసు :

రిటైర్డు వెటరినరీ అసిస్టెంటు సర్జన్

నారాయణపురం, దాచేపల్లి - 522 414

గుంటూరు జిల్లా. ఫోన్ (08649) 57902.

శ్రీరస్తు

శ్రీ విరాడ్విశ్వకర్మణేనమః

సర్వదేవ ప్రతిష్ఠా యజ్ఞకల్పః ప్రారంభః

శ్రీకరం పరమాత్మానం విశ్వకర్మాణ మీశ్వరం,
గాయత్రీం వేదజననీం వందే సర్వార్థసిద్ధయే ॥
అహోభూనాన్వవాయేన శ్రీకోటేశ్వరసూనునా,
సుబ్రహ్మణ్యేనవిదుషా మయోఽద్యయజ్ఞ సంగ్రహః ।
ఆగమోక్త ప్రకారేణ క్రియతే నృహితాయవై,
మండపస్యవిధింపూర్వం కుర్యాచ్ఛుభదినేబుధైః ॥
"ప్రాసాదాదగ్రహేశానే చోత్తరే యజ్ఞమండపం,
హస్తమానాత్ పంచసప్త నవచైకాదశాంతరం ।
త్రయోదశతథాహస్త షోడశాథ తథోత్తమం,
చతురస్రాంసమంశుద్ధం భుజకర్ణవిశోధితం ॥
తథాభిత్తిపుటం కృత్వా నవాంశాం మధ్యవేదికాం,
షోడశస్తంభసంయుక్తం చతుర్ద్వారోపశోభితం।
తారత్ర్యంశోన్నతా వేదీ దర్పణోదరమస్తకా,
పృథక్ప్రవిదితేస్థానే మండలంచ సముద్ధరేత్ ॥
ఉదయార్థాంతరే వేద్యాః కరమాత్రంచ విస్తృతం,
కుండకాని తథాదిక్షు కర్తవ్యాని క్రమేణతు ।
వితానే పుణ్యకలశాః పద్మపుష్పోపశోభితాః,
విదిక్షుదిక్షుమధ్యేచ ధ్వజమాలాకులం తథా ॥
మండపస్య చతుర్ద్వాఃసు లలాటోచ్ఛ్ర యతోరణం,
ప్లక్షోదుంబరన్యగ్రోధాఽశ్వత్థ చూతాదయః క్రమాత్ ।
తత్రతాకృష్ణమయాంకుర్యాత్ స్తంభాన్ నైతోరణోదయే,
ఉత్తరాంగే త్రిశూలాని కర్తవ్యాని నిక్రమేణతు ॥

ఇంద్రగోపోపమాః కృష్ణాః పీతాః సర్షపపుష్పవత్,
శ్వేతాశ్చైవ పతాకాశ్చ పూర్వాదిక్రమయోగతః ।
మధ్యేచసర్వవర్ణాశ్చ పతాకాశ్చ సముచ్ఛ్రయేత్,
వితానైర్వివిధాకారైః పద్మపత్రోపశోభితైః ॥
మండపం దివ్యమాఖ్యాతం పురేచనిలయోపమం,
చతుఃకర్ణేషు వేద్యాశ్చ షడంశోన్నత వేదికాః ।
వాసాముత్తరపార్శ్వేతు కుర్యాద్వైస్నానమండపం,
కార్యంచ కామదంమూలం మండపస్య విభాగతః ॥"

(ఇతి యజ్ఞమండపాధికారః,అపరాజితపృచ్ఛ 147వ సూత్రం)

తత్రవై షోడశ స్తంభైర్హరితైర్మండ పంవృతం,
తిర్యక్ స్తంభైః షోడశకైర్భూషైరాచ్ఛాదనార్థకైః ।
చతుర్భిః కటకంమధ్యేకార్యం కుంభద్వజాశ్రయం,
ఆచ్ఛాదయేద్రక్తవస్త్రైః శ్వేతైర్వాతృణపల్లవైః ॥
శిరోధ్వజపతాకాభ్యాం స్వర్ణకుంభేనశోభితం,
ఉత్తరస్యాంచ పూర్వస్యాం దక్షిణస్యాంతథాపునః ।
పశ్చిమాయాం శంఖచక్ర గదాపద్మాది సంయుతం,
దశదిక్షుద్వారపాణాం పతాకాధ్వజవాహనైః ॥
శస్త్రైశ్చశోభమానంత త్పూర్వాదిక్రమతో యథా,
పీతారక్తా తథాకృష్ణా కృష్ణా శ్వేతాపునర్యథా ।
ధూమ్రవర్ణాస్వర్ణవర్ణా రక్తాభారక్తవర్ణికా,
మేఘాభాఽస్రపవారుణ్యో ర్మధ్యేధ్వజపతాకయోః ॥
వర్ణేనతుల్యావాజ్ఞేయా వాహనాని పునర్యథా,
హస్తీ మేషోలులాయశ్చ కపోతోమకరస్తథా ।
హరిణోనర యానశ్చ వృషోహంసోహయోదశ,
శస్త్రాణిక్రమతోవక్ష్యే వజ్రమగ్నిశిఖాపునః ॥

దండః ఖడ్గశ్చపాశశ్చ శూలంగ దాత్రిశూలకం,
కమండలుః శంఖచక్ర గదాపద్మాయుధం పునః ।
మధ్యేమహాధ్వజోహంస గరుడోక్షాదిభిర్యుతః,
బ్రహ్మావిష్ణు శివాదీనాం స్థాపనే క్రమతస్తథా ॥
మండపాంతశ్చ తుష్కోణే చతస్రో వేదికాస్తథా,
తారత్ర్యం శోన్న తాముధ్యే షడంశాఃకర్ణవేదికాః ।
మధ్యవేద్యాముదగ్భాగే సర్వతోభద్రమండలం,
విలిఖేత్సర్వతోభద్రం వేదికోపరిసుందరం ।
తిర్యగూర్ధ్వగతా రేఖాః కుర్యాదేకోనవింశతిః,
ఖండేందు స్త్రిపదఃకోణే శృంఖలాః పంచకోష్టకాః ।
ఏకాదశపదావల్లీ భద్రంతునవభిఃపదైః,
చతుర్వింశత్పదావాపీ వింశత్యాపరిధిః పదైః ।
మధ్యేషోడశభిః కోష్టైః పద్మమష్టదళం లిఖేత్,
శ్వేతేందుః శృంఖలాకృష్ణా వల్లీనీవేన పూరయేత్ ।
భద్రారుణా సితావాప్యః పరిధిః పీతవర్ణకః,
బాహ్యాంతరదళైః శ్వేతైః కర్ణికాః పీతవర్ణికాః ।
ఖండేందుః శృంఖలావాపి వల్లీభద్రంతు పంచమం,
పరిధ్యావేష్టితం సర్వం బాహ్యాసత్త్వం రజస్తమః ।
సర్వం తత్ర సముద్దిష్టం సర్వతోభద్రమండలం,
“విదిక్షుదిక్షుకుండాని కర్తవ్యాని క్రమేణచ ।
ఉదయార్ధాంతరేవేద్యాః కరమాత్రశ్చ విస్తరః,
హస్తమాత్రంఖనేత్కుండం విస్తృతం హస్తమేవచ ।
మేఖలాత్ర్యంగుళైశ్చైవ కర్తవ్యాక్రమ యోగతః,
తథాశ్వత్థదళాకారా కుండనాభిశ్చవిస్తృతా ॥
ఉత్తరాభిముఖం కృత్వా గజోష్ట్రసదృశాననా,
కుండయోనిస్తుకర్తవ్యా సర్వకామఫలప్రదా ।

ఇత్థంగుణాః సమాఖ్యాతాః కుండదోషానథశ్శృణు,
ఉత్తానమర్ధనాశం చ తథా చింతామధోముఖం ॥
వికర్ణం రోగబాహుల్య మితిదోష స్తథాస్మృతాః,
చతురశ్రం భవేత్పూర్వే ఆగ్నేయ్యాంచభగోపమం ।
అర్ధచంద్ర సమంయామ్యే పంచకోణం తునైరృతే,
వారుణేవర్తులాకారం వాయవ్యేరసకోణకం ॥
సౌమ్యేపద్మదళాకార మైశాన్యాం చాష్టకోణకం,
మధ్యేచదర్పణాకారం కుండాన్యేతానివైనవ ।
సాధారణేషుయజ్ఞేషు శస్యతే కుండపంచకం,
ఆదాచాయుతహోమేతు కుండంచైకకరం స్మృతం ॥
గ్రహాదిసర్వపూజాసు కుండంస్యాదేకహస్తకం,
అంగులత్రయతోవృద్ధిః శూద్రాదేర్బ్రాహ్మణాంతతః ।
ఏకకుండం స్థండిలంవా మండలాదుత్తరేపునః,
మండపాంతశ్చతుర్దిక్షు దేవానాం స్థాపనం యథా ॥
ఐశాన్యాంగణనాథస్య కలశస్యాఖండదేవతా,
పూజాస్థానవిశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యేనప్రోక్షయేత్ ।
తస్మిన్ పీఠం నిధాయాదౌ నిక్షిపేత్ స్వర్ణయంత్రకం,
తస్యోపరిన్యసేద్వస్త్రం గోధుమైర్వ్యాసతండులైః ॥
మధ్యేవలయంకృత్వా తద్బహిః క్రమత స్తథా,
పంచకోణ సమాయుక్తం పంచవర్ణైశ్చ శోభితం ।
షడావరణసంయుక్తం బహిర్వృత్తం తతః క్రమాత్,
బహిరంతః శ్వేతవర్ణం బ్రహ్మమండల మీరితం ॥
పీఠం ప్రపూజయేత్పశ్చాత్ న్యసేద్దేవం విధానతః,
శుద్ధోదక సమాకీర్ణం కలశం పంచపల్లవైః ।
పంచరత్న సమాయుక్తం పంచధాన్యోషధీయుతం,
పంచమృతాన్న సమాయుక్తం పంచవర్ణాంబరావృతం ॥

గంధాద్యలంకృతం సమ్యక్ కంకణేన సమన్వితం,
వరుణం పూజయేత్తత్ర పంచదేవాన్ క్రమాత్తతః ।
సానగాదిమహర్షీణాం పంచకేన యుతంపునః,
శక్తీనాం పంచకం చాపి పంచబ్రహ్మసమన్వితం ॥
పంచదేవీ సమాయుక్త ముపబ్రహ్మర్షి వేష్టితం,
పంచవింశత్యధిశత సంఖ్యాకం చతద్దైవహి ।
దేవీనామన్వితం బాహ్యే పంచభూతసమన్వితం,
పంచవక్త్రసమోపేతం గాయత్రీ సహితేశ్వరం ॥
విశ్వకర్మాణమావాహ్య యఇమేత్యాదినాయజేత్,
అష్టాక్షరేణ మంత్రేణ పూజయేచ్చైవపాదకం ।
సాంగంసావరణందేవం లోకానామీశ్వరంప్రభుం,
సువర్ణప్రతిమాపూజ్యా హ్యుపచారైర్ద్విరష్టభిః ॥

వసిష్ఠఉవాచ :

విశ్వకర్మముఖోద్భూతా బ్రాహ్మణాః పంచకీర్తితః,
సద్యోజాతముఖేజాతో సానగో విశ్వకర్మణః,
వామదేవముఖే జాతో బ్రహ్మర్షి స్సనాతనః ।
అఘోరముఖ సంజాతోఽహభూనోవిశ్వకర్మణః ।
తత్పురుషేముఖోజాతః ప్రత్నోఽసౌ విశ్వకర్మణః,
తస్యేశానముఖేజాత సుపర్ణామీశ్వకర్మణః ॥

(వసిష్ఠపురాణము 3 కాం. 6వ అధ్యాయం)

నైవేద్యం భక్తితోదద్యాత్ పాయసాన్నాదిసంయుతం,
పాలికాః పూజనంకుర్యా దాగ్నేయామాతృమండలే ।
గణేశశ్రీయుతాః స్థాప్యా స్తథా షోడశమాతృకాః,
వసోర్ధారాఘృతాక్తాచ రక్షికాః పంచసప్తవా ॥
తత్రైవాభ్యుదయస్థానం పిత్రూణాం తృప్తిహేతవే,
మధ్యవేద్యామవాగ్భాగే స్థాపయేద్వాస్తుదేవతాః ।

ఏకాశీతిపదైః స్థాప్యా శ్చత్వారిం శశ్చపంచచ,
చరకాద్యష్టదశచ లోకపాలాస్తు తత్ర చ ।
నైరృత్యాం యోగినీ వేద్యాం చతుః షష్టిచయోగినీః,
వాయవ్యాం స్థాపయేద్వేద్యాం ద్విపంచాశతి భైరవాన్ ॥
ఊనపంచాశన్మితా వై మరుతాంతుగణా స్తథా,
స్థాప్యాగోధూమపుంజేషు తండులేషు చ వైపునః ।
తతః సులగ్నే సుధియా సపత్నీకేన కర్మణః,
కర్తా సక్త్వాషధిజలైః హరిద్రా తైలసంయుతైః ॥
"యత్ త్వగ స్థి కృతంపాపం దేహేతిష్ఠతిమామకే,
ప్రాశనాత్పంచగవ్యస్య దహత్యగ్నిరివేంధనమ్ ॥
మలస్నానంచ కర్తవ్యం శుద్ధిస్నానం పునఃపునః,
పంచగవ్యాశనంకృత్వాఽఽచమనం ముఖమార్జనం ।
అపవిత్రః పవిత్రోవేత్యాత్మానం ప్రోక్షయేత్సుధీః,
మండపాంతః ప్రవిశతి చాగ్నేయ్యాం మాతృమండలం ।
గణేశం పూజయిత్వాఽథ గణేశశ్రీయుతాః పునః,
మాతృకాః పూజయేత్పశ్చా ద్ఘృతమాతృాఃపునర్యజేత్ ॥
నాందీశ్రాద్ధంచ కృత్వాఽథాచరేత్పుణ్యాహవాచనం,
పుణ్యాహవాచనస్యాదా వాచార్యం బ్రహ్మచర్త్విజః ।
వృత్వాపుష్పఫల ద్రవ్యేణ శాస్త్రోక్తేన యథావిధిః,
వస్త్రయుగ్మంతథోష్ణీషం కుండలే కంఠభూషణం ॥
అంగుళీభూషణంచైవ మణిబంధస్య భూషణం,
ఏతానిచైవసర్వాణి ప్రారంభే ధర్మకర్మణాం ।
పురోహితాయదత్వాఽథ ఋత్విగ్భ్యః సంప్రదాపయేత్,
సంపూజ్య మధుపర్కేణ ఋత్విజః కర్మకారయేత్ ॥
"బ్రహ్మాచార్యఋత్విజశ్చ ద్వారపాలా స్తథాపరే,
చత్వారఇతి కుండేషు ఋత్విజశ్చైవషోడశ ।

అష్టౌతుద్వారపాలాశ్చ దిశాం పాలాస్తథోత్తమాః,
ఏవం విధః ప్రకర్తవ్యోమండపేతు మహోత్సవః ॥
(అపరాజితపృచ్ఛ 117వ అధ్యాయం)

అపూజ్యకారయేత్కర్మ కిల్బిషేణచయుజ్యతే,
యజమానోఽథవృత్త్యేవం బ్రాహ్మణాన్ప్రార్థయేత్తదా ।
అస్యయాగస్య నిష్పత్త్యై భవంతోఽభ్యర్థితామయా,
సుప్రసన్నైః ప్రకర్తవ్య మేతత్కర్మ యథోదితం ॥
మిలిత్త్వైర్బ్రాహ్మణైఃకార్యం యజమానకరేపునః,
రక్షాబంధనమేతద్ధి కంకణం శాస్త్రభాషితం ।
దూర్వాయవాం కురాశ్చైవ బాలకం చూతపల్లవాః,
హారిద్రాద్వయసిద్ధార్థ శిఖిపక్షోరగత్వచః ॥
కంకణౌషధయశ్చైవాః కౌతుకాఖ్యాసనస్మృతాః,
భాజనస్థాన్ కరపుటే ధృత్వామంత్రాన్ పఠేత్తథా ।
గణాధిపం నమస్కృత్యే త్యాదిరక్షోహణాం స్తథా,
దిగ్బంధే చ తథాజాతే యజమానకరే పునః ॥
రక్షాబంధనమే తత్స్యాత్ కంకణే చసుమంత్రితం,
తిలకంచ ప్రకర్తవ్యం తతః పుణ్యాహవాచనం ।
పుణ్యాహవాచనాంతేచ శ్రీఫలేనైవ సంయుతం,
సపత్నీకస్తదాధాన్య పుంజేకుంభంచ స్థాపయేత్ ॥
గంధాక్షతైః పుష్పఫలైః పంచపల్లవచందనైః,
వేష్టితం రక్తవస్త్రేణ రక్షకాభిస్తుమాలయా ।
శోభితం పూజయేత్తత్ర స్మృత్వాగణపతిం తదా,
కుంభోపరిగ్రహాన్ దేవాన్ వరుణం చ ప్రపూజయేత్ ॥

పంచగవ్యప్రోక్షణం చ వికిరేత్సర్షపాంస్తథా,
వేదఘోషం చ శృణ్వాన స్తూర్యఘోషేణ సంయుతం ।

మండపం దక్షిణీకృత్య ప్రవిశేద్వాస్తు పశ్చిమం,
మండపాం వర్ధాన్యపుంజే కుంభంధృత్వాఽథ పూజయేత్ ।
మండపాంగస్య శుద్ధించ కృత్వా పురుషసూక్తతః,
ఆచార్యస్తుస్వహస్తేన వికిరేద్గౌరసర్షపాన్ ॥
పంచగవ్యప్రోక్షణం చ ప్రోక్షణం చ కుశోదకైః,
మండపే మధ్యస్థూణాతః పూజాస్నానం చ గంధతః ।
ద్వారతోరణయోః పూజాం కృత్వాధ్వజపతాకయోః,
ద్వారేషుస్థాపయేత్కుంభాన్ వేదపాఠసమన్వితాన్ ॥
దశదిక్పాలకాః పూజ్యాః స్తత్తన్మంత్రైశ్చ సర్వశః.
దేవయోన్యోబవిర్దేయో మంత్రోచ్చారణ పూర్వతః ।
మండపస్యశిరోదేశే పూజితవ్యో మహాధ్వజః,
ఐశాన్యాం సర్వభూతేభ్యో బలిందత్వాఽథ పూజయేత్ ॥
మండపస్యతుప్రాగ్దేశే పూజ్యాః సర్వేచస్థిరాః,
వివిధా దేవతాః పూజ్యాః బలిందత్వా సఋత్విజః ।
పూర్వద్వారాత్ప్రవిశ్యాథ వాస్తుమండలపశ్చిమే,
ఉపవిశ్యచతుష్కోణేష్వయః కీలాంశ్చస్థాపయేత్ ॥
ఐశాన్యాంగణపత్యాదిగ్రహాస్తదధిదేవతాః,
ప్రత్యధిదేవతాఃపంచ వినాయకాదయోదశ ।
లోకపాలాః పూజితవ్యాః కలశేవరుణం తథా,
మధ్యమేవాస్తుదేవానాం శిఖ్యాదీనాంచ పూజనం ॥
బలిందత్వా తవోరేఖాః దశపూర్వాయతాః క్రమాత్,
దశోత్తరాయతారేఖాః కల్పయేద్వాస్తుసిద్ధయే ।
కలశస్థాపనం పూర్వం శంకూనాం తోరణంపునః,
బలిదానంపాయసేన నైరృత్యాం యోగినీగణాన్ ॥
మరుతోభైరవాణాం చ వాయవ్యాం పూజనం తథా,
పంచభిశ్చ ప్రకర్తవ్యం మధ్యేమండలదేవతాః ।

ప్రధానకలశేపూజ్యాః రుద్రా బ్రహ్మాదయ స్తథా,
మధ్యవేదీం సమాసాద్య నానాలంకారశోభితాం ।
తస్మిన్ పీఠం నిధాయాదౌ న్యసేద్వస్త్రం తదోపరి,
గోధుమైర్వా తండులైర్వా పంచబీజాక్షరాన్ లిఖేత్ ॥
పీఠం ప్రపూజయేన్ముఖ్య దేవరూపం న్యసేత్తదా,
శుద్ధోదక సమాకీర్ణం కలశం పంచపల్లవైః ।
నవరత్నసమాయుక్తం నవధాన్యౌషధీయుతం,
నవమృత్స్నా సమాయుక్తం సర్వవర్ణాంబరావృతం ॥
గంధాద్యలంకృతం సమ్యక్ కంకణేన సమన్వితం,
పుష్పమాలాది సంయుక్తం సర్వాలంకారశోభితం ।
వరుణం పూజయేత్తత్ర శాంతిమంత్రైస్తథైవచ,
ప్రధానదేవమావాహ్య పూజయేచ్చయథావిధిః ॥
"అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి ప్రతిష్ఠాలక్షణం క్రమం,
దేవానామపి దేవీనాం భక్తానాం వాహనస్యచ ।
లింగానాం లోహదారూణాం శర్కరామృద్వికారిణాం,
సుధానాం చిత్రకానాంచ వాస్తుశాస్త్రార్థపారగైః ॥
కర్తవ్యం వాస్తుశాస్త్రోక్తం రాజారాష్ట్రం సుఖంభవేత్,
కాలవృష్టిర్భవేద్భూమా ధనధాన్య సమృద్ధయః ।
గావశ్చసుదుఘానిత్యం జరారోగవివర్జితాః,
వాస్తుశాస్త్రక్రియాహీనం కర్తృనాశం కులక్షయం ॥
తత్సర్వం వాస్తురూపంచ శిల్పిజీవితముచ్యతే,
విశ్వకర్మబ్రహ్మకులో వేదశాస్త్రార్థపారగః ।
అరోగీరూపసంపన్నః సత్యవాగ్ధర్మపారగః,
మంత్రతంత్ర క్రియాభిజ్ఞః కుటుంబీసత్కులోద్భవః ॥
వేదశాస్త్రార్థపారీణః నిత్యకర్మరతః శుచిః,
ప్రతిష్ఠాకర్మకుశలః శాంతస్సజ్జన సంస్తుతః ।

బ్రహ్మజ్ఞానిజపేశక్తః సూత్రగ్రాహీ శుభాన్వితః,
వేదోక్త కర్మనిరతః కాలజ్ఞః సర్వశాస్త్రవిత్ ॥
ఏవంవిధ గుణోపేతః శిల్పికల్ప్యాత్ ప్రయత్నతః,
స్నానం సంధ్యాజపోహోమః స్వాధ్యాయః పితృతర్పణం ।
ఆతిథ్యం వైశ్వదేవంచ అష్టకర్మాణ్యకారయత్,
కేయూరహారమకుటైః కంకణైరుపశోభితః ॥
వ్యజనైః కేతుభిశ్ఛత్రైశ్చామరైశ్చ విరాజితః,
యజమానాదిభిస్సర్వైస్సేవ్యమానోజనైరపి ।
బింబం ప్రదక్షిణం కుర్యాత్ నృత్యగీతాదిభిస్సహ,
ప్రవిశ్యశిల్పగేహంచ పంచసూత్రైరనూత్తమైః ॥
పుణ్యాహం వాచయిత్వాఽథ చాంకురార్పణమాచరేత్,
ద్వితీయం జలవాసంచన్న పనంశిల్పకోవిదైః ।
పంచగవ్యైః పంచామృతైః పంచత్వక్పంచపల్లవైః,
తృతీయం క్షీరవాసంచ చతుర్థం ధాన్యవాసకం ॥
పంచమోవాస్తు హోమశ్చ బలిఃశాంతాఖ్యకర్మచ,
షష్ఠంచమూర్తిహోమశ్చ సప్తమం శిల్పిభోజనం ।
పుణ్యాహం దశశాంతిస్స్యాదష్టమందేహశుద్ధికం,
నవమోగర్భవిన్యాసః దశమోరత్నసంస్థితిః ॥
ఏకాదశంపీఠబంధః శకునైస్సప్తమంత్రకైః
పరిణీయాలయం బింబంకారయిత్వాప్రవేశనం ।
కర్తవ్యం శుభలగ్నేచ ద్వాదశం చాష్టబంధనం,
పంచసూత్రైః ప్రలంబశ్చ అభిషేకం త్రయోదశః ॥
అసునీతేతిసూక్తేన ప్రాణప్రతిష్ఠామాచరేత్,
బింబంపూరుషసూక్తేన చార్చయిత్వా యథావిధిః ॥
న్యాసం నారాయణంసూక్తం కుర్యాద్ధ్యానం చతుర్దశం,

నేత్రమోక్షం పంచదశేః మంత్రపుష్పం తుషోడశేః,
ధ్వజారోహం సప్తదశేః వివాహస్తదనంతరం ।
అష్టాదశరథారోహః కర్మాణ్యష్టాదశః క్రమాత్ ॥
(వాతూలాగమం ప్రతిష్ఠాలక్షణం)

తతోదీచ్యామగ్నికుండే వహ్నిస్థాపనపూర్వకం,
వేదమంగళఘోషైస్తు పూజాకార్యాతదంతరే ।
త్రిసూత్ర్యాస్తనకుంభ్యా చధారాదుగ్ధేనవారిణౌ,
రక్షోఘ్నేనచ సూక్తేన పావమానేన మండలే ॥
ప్రాసాదేమందిరే చైవప్రాగాదితస్తు వేష్టనం,
త్రిసూత్ర్యాచైవకర్తవ్యం హోమకర్మసమాచరేత్ ।
గ్రహేభ్యో నవభ్యశ్చాధి దైవప్రత్యధిదేవతాః,
వినాయకాది పంచభ్యో లోకపాలేభ్య ఏవచ ॥
అష్టోత్తరసహస్రేణ వాష్టోత్తరశతానిచ,
అష్టావింశతి నావాష్టా హుతిభిర్జుహుయాత్పునః ।
విశ్వకర్మాదిమంత్రైశ్చ సహస్రం జుహుయాద్బుధః,
గాయత్రీ మూలమంత్రేణ సహస్రం తుతథాపునః ॥
పంచబ్రహ్మాదిసర్వేభ్య అష్టోత్తరశతం మితం,
శిఖ్యాదిభ్యో వాస్తుపీఠదేవతాభ్యస్తథైవచ ।
ఔదుంబరసమిద్భిశ్చతి లాజ్యపాయసైస్తథా,
వాస్తోష్పత ఇతిపంచ ఋగ్భిర్బిల్వాది పంచభిః ॥
సూర్యాదీనాం సమిద్భిశ్చ వారాకాదినవభిస్తథా,
ప్రధానదేవముద్దిశ్య జుహుయాచ్చందనేంధనైః ।
ఏవం హోమం సమాప్యాథ గత్వాయజ్ఞకుటింపునః,
అథాచార్యః స్విష్టకృద్ధి హోమశేషం సమాసయేత్ ॥
తతస్తువై దిశేశీభ్యో గ్రహేభ్యోనవభ్యస్తథా,
ప్రధానదేవవాస్తూపదేవతాభ్యస్తథైవచ ।

బలిదానం దీపదధిమాషభక్తయుతం స్మృతం,
క్షేత్రపాలాయచ చతుర్ముఖదీపయుతంతథా ॥
తతఃపూర్ణాహుతిర్దేయా పూర్ణపాత్రవిమోచనం,
స్రువేణభస్మసంగృహ్య తదగ్రేవహ్నిపూజనం ।
యజమానస్యాభిషేకం సపత్నీకస్యకారయేత్,
దూర్వాభిస్సర్త్విగాచార్యః సమస్తకలశోదకైః ॥
తదగ్రేఽవభృథస్నానం వస్త్రాభరణ సంయుతం,
ఆశిషోఽథగృహీత్వాత్వా చార్యాదీనాంచ పూజనం ।
హస్త్యశ్వరథవస్త్రైశ్చ గోభూమిరజతాదిభిః,
సహస్రదక్షిణాద్యైశ్చ పూజయేద్విధివద్ద్విజాన్,
అథాచార్యాదయోవిప్రాః ఫలమార్వాక్షతైర్యుతాః ॥
యజమానాయాశిషోదద్యుర్దక్షిణాది తృప్తాః,
అనేనవిధినాయస్తు గ్రామేవాపత్తనేఽపివా ।
ప్రతిష్ఠాదిషుసర్వేషు కుర్యాత్సఫలమాప్నుయాత్,
నదుఃఖం వ్యాధిజంభీతిర్నచ బంధుధనక్షయః ॥
జీవేద్వర్ష శతం స్వర్గే కల్పమేకం వసేన్నరః,
తస్మిన్నుపద్రవా సర్వేనసంతి ఖలుసర్వదా,
కర్తాసుశ్రియమాప్నోతి సుభిక్షం లభతేపురీ ॥

దేవతాముఖములు

"దక్షిణస్యాం నకుర్వీత త్రిదశానప్యుదఙ్ముఖాన్"
(సమరాం 10 ప్ర. 113 శ్లో.

పుండ్ర విధి (ధర్మవృత్తౌ)

త్రిపుండ్రం సురవిప్రాణాం వర్తులం నృపవైశ్యయోః,
అర్ధచంద్రంతు శూద్రాణా మన్యేషామూర్ధ్వ పుండ్రకమ్ ।

బ్రాహ్మణానాం నృపాణాంచ భస్మమిశ్రంచ చందనం,
నేత్రయుగ్మప్రమాణంతు త్రిపుంగ్రడం ధారయేత్ ద్విజః ।
మధ్యమానామకాంగుష్ఠై ర్లలాటే యత్త్రిపుండ్రకం,
తత్ త్రిపుండ్రం భవేచ్ఛ్రస్తం మహాపాతక నాశనమ్ ॥

కోదండరామన్ సన్నిధి. యస్ ఆర్, విజయరాఘవ అయ్యంగారు
122. ఉత్తరచిత్రాబజారు, శ్రీరంగం - తిరుచ్చి.

శ్రీపాంచరాత్రే పారమేశ్వర సంహితాయాం ।
క్రియాకాండే పంచదశోఽధ్యాయః ॥
"ప్రతిష్ఠాదివసాత్పూర్వం తృతీయే పంచసప్తమే ।
దినేఽపరాహ్ణసమయే కర్మశాలాం ప్రవిశ్యచ ॥ (222)
అస్త్రమంత్రేణ సంప్రోక్ష్య బింబంసంతాడయేత్తతః ।
సిద్ధార్థకైస్త్రివై ర్దర్భై ర స్త్రమంత్రాభిమంత్రితైః ॥ (223)
సస్నాస్యాకారశుద్ధ్యర్థం షడ్భిఃసిద్ధార్థకాదికైః ।
వస్త్రాభరణపుష్పాద్యై రలంకృత్యేచ భూషణైః ॥ (224)
పూర్వవత్ కౌతుకంబధ్వా సమారోప్యరథాదికే ।
పూర్వవచ్ఛ్ఛ ఘోషైశ్చ శంఖభేర్యాదిభిస్సహ ॥ (225)
వివిధై ర్నవిత్తుగేయైశ్చ తథానై ర్మంగళైస్సహ ।
గ్రామంవానగరంవాపి ప్రాసాదంచ ప్రదక్షిణం ॥ (226)
భ్రామయిత్వాజలోద్దేశ మానయేన్మూర్తిపైః సహ ।
ప్రపాయాంతుజలాభ్యర్ణే ఆవరోప్యరథాదికాత్ ॥ (227)

శ్రీరస్తు

శ్రీపరశివవిశ్వ కర్మాగమము ప్రధానముగను, కాశ్యపశిల్పము, విశ్వకర్మీయశిల్పము, మానసారము, అపరాజితపృచ్ఛ, మయశిల్ప శాస్త్రము, విశ్వకర్మప్రకాశ, సమరాంగణసూత్రధార, వాస్తు ప్రతిష్ఠాసంగ్రహము, గార్గేయాగమము, వాతూలాగమము, నారదీయ శిల్పము, అగ్నిపురాణము, సారస్వతీయశిల్పము, బ్రహ్మాండపురాణము, స్కాందపురాణము, పద్మపురాణము, వసిష్ఠపురాణము, శివపురాణము, సప్రయోగ పూర్తచంద్రిక, సర్వదేవ ప్రతిష్ఠా సంగ్రహము మున్నగు నానాగ్రంథములను పరిశీలించి సర్వదేవ ప్రతిష్ఠా యజ్ఞకల్పము వ్రాయబడుచున్నది.

శుభదినమున యజమానుడును తన భార్యయును పంచగవ్యములతోను శుద్ధోదకముతోను స్నానముచేసి వస్త్రభూషణాద్యలంకృతులై శుభవాద్యములతో గూడి పత్నియంచలకోణమున రక్తాక్షతలు పసుపుగరిక ఖర్జూరఫలము తాంబూలము కట్టించి తనయెడమవైపున గూర్చుండబెట్టుకొని యిష్టదేవతా ప్రార్థనముచేసి ఆచార్య బ్రహ్మఋత్విజులతోను, బంధుమిత్రాది వర్గములతోను, హరిః ఓం స్వస్తిశ ఇంద్రోవృద్ధశ్రవాః, అను స్వస్తిమంత్రయుక్తముగ బయలుదేరి భూమిని పరీక్షించి యొక పాడియావును దూడతోగూడ నచట నుంచి సప్తధాన్యములు (పుచ్చినవికాకుండ) ను, బంగారము, ఫలములు, పుష్పములు, శుద్ధోదకము నూతన వస్త్రముతో గూడిన కలశమును ఉంచి ఆచమనముచేసి సంకల్పముచెప్పి గణపతిని పూజించి రక్షాతిలకమునుచేసి అక్షతలను పుష్పములను దోసిటనుంచుకొని అందు మేరుకర్ణికాశోభితమును, శైలవననదీ సమాయుక్తమును, సాగరపరివేష్టితమును అయిన భూమిని ఆవాహనముచేసి షోడశోపచారములతో పూజించవలెను.

దశదిక్పాలుర నావాహనముచేసి ఒక్కొక్కరికి ప్రత్యేకముగ మినుపకుడుములను పెరుగుతోగూడిన యన్నమును దీపసహితముగ బలిని పెట్టవలయును. మరల మినుపకుడుములును పెరుగుఅన్నమును దీపసహితముగ సూర్యాది నవగ్రహములకు బలిని పెట్టవలయును. మూడవసారి వాస్తుపురుషునకు మినుపకుడుములను పెరుగు అన్నమును దీపసహితముగ బలిని పెట్టవలయును. ఒక పాత్రయందు నీళ్లు గంధము పుష్పములుచేర్చి అర్ఘ్యమీయవలెను. యజ్ఞమండప స్తంభములకు ఖాతస్థానములను నిర్ణయించి ఆస్థానములను దర్భలతో పంచగవ్యములతోను పంచామృతములతోను ప్రోక్షించవలెను. గంధాదులతో పూజించవలెను. అర్ఘ్యపాత్రయందు పుష్పములను అక్షతలనుఉంచి రెండుచేతులతో పట్టుకొని అర్ఘ్యమును వదలవలెను. పుష్పాంజలితో పాయసము పిండివంటలు పేలపిండి మొదలైనవి భూమికి బలిని పెట్టవలెను. అంతట శిల్పాచార్యుని గంధాదులతో బూజించి ఆయనచేత క్రమమైన కొలతలు చేయించవలెను. ఆధారశక్తికిని, కూర్మమునకును, అనంతునకును, భూమికిని, వాస్తుపురుషునకును, ఇష్టకాదేవతలకును, నమస్కరించి వేదికోణములయందు ఇటుకలనుంచవలెను.

తరువాత శిల్పాచార్యుడును, యాజ్ఞికుడును, దర్భచాపపై పరుండవలెను. లేకువజామునలేచి ఆనారాత్రివచ్చిన స్వప్నమును బట్టి శుభాశుభములను దెలిసికొనవలెను. అంతట తూర్పుదిశ నిర్ణయమునకు సూర్యుడు కన్యారాశియందుండగాగాని, లేక మేష వృషభరాసుల యందుండగాగాని, కృత్తికా నక్షత్రమును జూచిగాని, శ్రవణ నక్షత్రమునుజూచిగాని, చిత్తాస్వాతీ నక్షత్రముల యొక్క మధ్యను నిర్ణయించుకొని తూర్పును తెలిసికొనవలయును. లేక ధ్రువనక్షత్రమునుజూచి ఉత్తర దక్షిణములను నిర్ణయించి తద్వారా నలుచదరము చేసికొనియైనను, లేక దిక్సూచీవలననైనను

దిశలునిర్ణయించి నలుచదరము చేసికొనియైనను, యజ్ఞశాలను నిర్మించవలెను. దేవాయలమునకుముందు తూర్పుగాని ఉత్తరమున గాని ఈశాన్యమునగాని హస్తమానముతో 5.7.9.11.13.16 గజము లలో నేదియో యొక కొలత ప్రకారం నలుచదరముచేసి మూలలు కూడ సమముగా నుండునట్లుకొలిచి దానిని ఒక్కొక్కవైపు సమముగా 3 భాగములుచేసి నాలుగేసి స్తంభములను నాటవలయును.

ఇట్లు 4 వరుసలు 16 స్తంభములును వానిమధ్య 9 గదులును అగును. దీనికి పీఠము అని వాస్తుశాస్త్రమున పేరుకలదు. ఈ 16 స్తంభములకు కొబ్బరిమట్టలు చుట్టవలెను. లేదా ఒక గజముయెత్తు వఱకు ఆకుపచ్చవన్నెగల నూతన వస్త్రములను చుట్టవలెను. పైన అడ్డముగా ఉత్తరదక్షిణములు 4 న్ను తూర్పుపడమరలు 4 న్ను ఒక్కొక్కప్రక్కను మధ్యద్వారమునువిడిచి యిరువైపుల రెండు కఱ్ఱలను కట్టి మధ్యనున్న నాలుగు స్తంభములనడుమ సువర్ణరజిత తామ్రమృణ్మయములలో నేదియోయొక కుంభమునుంచి యందు శుద్ధోదకము, సమస్తమైన యోషధులు, దర్భలు, పంచపల్లవములు, సువర్ణము, నవరత్నములు మొదలగు వానినుంచి యెఱ్ఱనిదిగాని, తెల్లనిదిగాని నూతన వస్త్రమునుచుట్టి నూతన వస్త్రముచే జుట్ట బడిన యైదువన్నెలుగల జెండాలు 4 స్తంభములకు కట్టవలయును. అచటనిలిపి యజ్ఞమండపమునకు తూర్పున జువ్విమండల తోరణ మును, దక్షిణమున మేడిమండల తోరణమును, పడమర మఱ్ఱి మండల తోరణమును, ఉత్తరమున రావిమండల తోరణమును, మధ్యనున్న 4 స్తంభములకు చుట్టూ మామిడిమండల తోరణమును కట్టి మధ్యనున్న 4 ద్వారములమధ్య తోరణములకు దారువుతో చేయబడిన 4 త్రిశూలములను గ్రుచ్చవలయును. ముఖద్వారమున శంఖమును, పృష్ఠద్వారమున పద్మమును, కుడివైపున చక్రమును, ఎడమవైపున గదయును, నిర్మించవలయును. తూర్పున ఇంద్రునికి

వజ్రాయుధమును, 4 దంతములుగల తెల్లయేనుగను, పసుపువన్నె పతాకయును, ఆగ్నేయమున అగ్నిహోత్రునకు, శక్తియును పొట్టేలును, ఎఱ్ఱనిజెండాయును, దక్షిణమున యమునికి దండమును, దున్నపోతును, నల్లనిజెండాయును, నైరృతిన నిర్ఋతికి ఖడ్గమును, గుఱ్ఱమును, నల్లని జెండాయును, పడమర వరుణునకు వల్లెత్రాడును, మొసలియును తెల్లని జెండాయును, వాయవ్యమున వాయువునకు శూలమును, లేడియును, నలుపుమెఱుపు కలిసిన వన్నెజెండాయును, ఉత్తరమున కుబేరునికి గదయును, పల్లకియును, పసుపువన్నె జెండాయును, ఈశాన్యమున శివునకు త్రిశూలమును, తెల్లనియెద్దును, ఎఱ్ఱని జెండాయును, ఈశానేంద్రులమధ్య బ్రహ్మకు కమండలువు, హంస యును, ఎఱ్ఱని జెండాయును, వరుణ నిర్ఋతులమధ్య అనంతునికి శంఖచక్రగదాపద్మములును, గుఱ్ఱమును, లేతనలుపు వన్నెగల జెండాయును, మధ్యవేదిక చుట్టూ ఈశాన్యమున హంసపతాకను, ఆగ్నేయమున గరుడపతాకను, నైరృతిన వృషభపతాకను, వాయవ్యమున ఐరావత పతాకను నిలుపవలయును. మధ్యపంచవర్ణ మహాపతాకను నిలుపవలెను. మండపముయొక్క మధ్య 4 స్తంభ ములవఱకు వేదిక అందులో 3వ వంతు యెత్తున వేయవలయును. దానికి నాలుగువైపుల మూడేసి మెట్లుండవలెను. ఎనిమిది దిక్కుల చిన్నపీఠము లుండవలెను. నాలుగు మూలలయందు వేదికలు మధ్య వేదికలో సగముండునట్లును అందులో 3వ వంతు యెత్తుండునట్లును నిర్మించవలెను.

మధ్యవేదికపై ఉత్తరభాగమున నూతనవస్త్రముపై బియ్య మునుబోసి యందు సర్వతోభద్రమండలమును లిఖించవలెను. 27 నిలువురేఖలను 27 అడ్డరేఖలనుగీచి యందు మధ్య 16 గదులలో రక్తవర్ణాష్టదళపద్మమును, దానిచుట్టును ఒకగది పసుపువన్నె, 20 గదులు పరిధి. నాలుగుమూలలయందై దేసిగదు లచోప్పున

నలుపుగదులు శృంఖలలు, వాని కిరుప్రక్కల ఆకుపచ్చవన్నెగల 11 గదులువల్లి. వాని చివరగదుల నానుకొని వెలుపలినుండి లోపలికి క్రమముగాతగ్గుచు మెట్లుగానున్న యెఱుపు వన్నెగల 9 గదులు భద్రము. ప్రాగాది నలుదిశలయందు 24 గదులచొప్పున మెట్లుగా గనుపడుచున్న తెలుపువన్నెగదులు వాపి. నాలుగుమూలలయందు వల్లీశృంఖలలమధ్య తెలుపువన్నెగల 3 గదులు అర్ధచంద్రుడు. వాని చుట్టువాఱు ఒకగదివరుస 76 తెలుపుగదులు సత్త్వము. వానిచుట్టు వాఱు 84 ఎఱుపుగదులు రజస్సు. వానిచుట్టు వాఱుకోణముల నానిన గదులు నలుపును మధ్యమధ్య నొక్కొక్కగది తెలుపును కలిగి ప్రాగాది చతుర్దిశలమధ్య రెండేసి గదులచొప్పున తెలుపుగదులును. కూడినమొత్తము 92 గదులలో 44 నలుపును 48 తెలుపును కలిగియుండును. ఇది తమస్సు. ఈ మూడింటికి వరుసగా సత్త్వమునకు శివుడు, రజస్సునకు బ్రహ్మ, తమస్సునకు విష్ణువు అధిపతులు.

ఇది సర్వతోభద్రమండలము. అపరాజిత పృచ్ఛయందు కూడ సర్వతోభద్రమండల లక్షణము చెప్పబడియున్నది. కాని యేదియైననొకటి చాలునుగదా యను నుద్దేశముతో ఆ ప్రకరణము నిందు చెప్పక వదలివేయడమైనది. కుండములు తూర్పుమొదలుగా 8 దిక్కులను మధ్య 1 కలిపి మొత్తము 9 చెప్పబడియున్నది. 1.తూర్పు నలుచదరముగను,2.ఆగ్నేయమున మూడుమూలలుగను, 3. దక్షిణమున అర్ధచంద్రాకారముగను, 4. నైరృతిన ఐదుకోణములుగను, 5. పడమర గుండ్రముగను, 6. వాయవ్యమున ఆఱుకోణములుగను, 7. ఉత్తరమున పద్మదళాకారముగను, 8. ఈశాన్యమున అష్టకోణములుగను, 9. మధ్య వేదికయందు దీర్ఘవలయాకారముగను నిర్మించవలెను.

మరియు ఐదు కుండములు నిర్మించవలసినప్పుడు విదిక్కులను వదలి నాలుగుదిశలయందు మాత్రమే కుండములను రచించి మధ్య

వేదికయందును కుండమును నిర్మించవలెను. మొత్తము 5 అగును. ఏకకుండముతోనే చేయదలచినప్పుడు ఒకహస్త ప్రమాణమున కుండమును ఉత్తరభాగమున రచించవలెను. 3 అంగుళములచొప్పున 3 మేఖలలును సమకోణములును సమతలమును కలిగియుండవలెను లోతు తక్కువయైన ధననాశమును, అధోముఖమైన దుఃఖమును, వికర్ణము రోగమును కలిగించును కనుక శిల్పశాస్త్ర ప్రకారము కుండమును రచించవలెను. వాస్తుశాస్త్రమున దీనికి సకలమనిపేరు. ఈశాన్య వేదికయందు 12 గదుల మండలమును నిర్మించి యందు గణపతిని మాసనామ ప్రకారము షోడశోపచారయుక్తముగ పూజించవలెను. గణపతి సింధూరవర్ణముకలవాడు. ఉపేంద్ర, విఘ్ననాశ, శివసుత, హరనందన, విఘ్నరాజ, మోదకప్రియ, మహావీర, విఘ్నహర్త, గణపతి, వినాయక, గజానన, ఫాలచంద్ర అను నామములు చైత్రాది పదిరెండు మాసములకు చెప్పదగినవి. అధికమాసమునందు విఘ్నహర్త అనునామము నుపయోగించ వలెను. ఎఱ్ఱదామరపూలు, జాజిపూలు, మొగలిపూలు, ఉమ్మెత్త పూలు, మారేడుపత్రి మొదలగువానితో పూజించి ఉండ్రాళ్ళను సమర్పించవలయును. గణపతి వెనుక అక్షతలతో అలంకరించబడిన కలశమునుంచి షోడశోపచారముల పూజించి అఖండమును వెలిగించ వలెను. ఆ విధానమును చెప్పుచున్నాము.

అచట 5 వన్నెల ముగ్గులువేసి యందు పంచగవ్యములను ప్రోక్షించి యచట నొక పీఠమునుంచి యందు నూతన వస్త్రము నుంచి గోధుమలుగాని బియ్యమునుగానిపోసి యామధ్య సువర్ణ యంత్రమును 5.8.16 దళములువరుసగాను, భూపురయుతముగను, శాస్త్రోక్తబీజములతోను, నిర్మించి యచటనుంచి దానిని కేంద్రముగా జేసికొని బ్రహ్మర్షి మండలమును నిర్మించవలెను. మధ్యవర్తులమును, దాని ననుసరించి వరుసగా పంచకోణవలయము లాఱును కడపట

నొకవలయమునురచించి కడపటివలయము మధ్యవలయము తెలుపుగాను, యీరెంటిమధ్యనున్న 6 వలయములును తూర్పు తెలుపు, దక్షిణము నలుపు, పడమర యెఱుపు, ఉత్తరము ఆకుపచ్చ, ఈశాన్యము పసుపు. ఇట్లు 5 వన్నెలుచేసి మొదటి పంచకోణవలయమున ప్రాగాదిగా పంచవేదములను, రెండవవలయమున మనుమయాది స్వరూపులను సానగాది పంచమహర్షులను, వారివారి యెడమవైపు గాకిలక్ష్మివాణీశచీసంజ్ఞాది నామములుగల ఆదిశక్తి మొదలగు పంచశక్తులను, మూడవవలయమునుండి యాఱవవలయమువఱకు ఒక్కొక్కటి నాలుగేసిగదులు చేయవలెను. తెలుపులో బ్రిభ్రాజాది నలుగురును, నలుపులో వామదేవాది నలుగురును, ఎఱుపులో భద్రదత్తాది నలుగురును, ఆకుపచ్చలో రుచిదత్తాది నలుగురును, పసుపులో విశ్వజ్ఞాది నలుగురును, నాల్గవవలయమున నిట్లె వరుసగా తెలుపులో సులక్ష్మి మొదలగు నలుగురు దేవతలను, నలుపులో కటాక్షిణి మొదలగు నలుగురు దేవతలను, ఎఱుపులో నీలవేణి మొదలగు నలుగురు దేవతలను, ఆకుపచ్చలో రక్తాక్షి మొదలగు నలుగురు దేవతలను పసుపులో చంచలాక్షి మొదలగు నలుగురు దేవతలను ఐదవవలయము తెలుపు మొదటిగదిలో మన్వాది పంచర్షులను, రెండవగదిలో సుమంతాది పంచర్షులను, మూడవగదిలో వనజాది పంచర్షులను, నాలుగవగదిలో సుయజ్ఞాది పంచర్షులను, నలుపు మొదటిగదిలో మయాది పంచర్షులను, రెండవగదిలో వర్ధకాది పంచర్షులను, మూడవగదిలో చక్షుషాది పంచర్షులను, నాలుగవగదిలో రైవతమన్వాది పంచర్షులను, ఎఱుపు మొదటిగదిలో త్వష్ట్రాది పంచర్షులను, రెండవగదిలో కేశమన్వాది పంచర్షులను, మూడవగదిలో బోధాయనాది పంచర్షులను, నాలుగవగదిలో ప్రభోన్నతాది పంచర్షులను, ఆకుపచ్చ మొదటిగదిలో ప్రహర్షణాది పంచర్షులను, రెండవగదిలో వాస్తుపురుషాది పంచర్షులను, మూడవగదిలో విశ్వభద్రాది పంచర్షులను, నాల్గవగదిలో శక్వరాది పంచ

ష్ఠులను, పసుపువన్నె మొదటిగదిలో మణిభద్రాది పంచర్షులను, రెండవగదిలో ఆదిత్యసేనాది పంచర్షులను, మూడవగదిలో తేజోధర్మాది పంచర్షులను, నాల్గవగదిలో ఉపకల్పాది పంచర్షులను, ఆఱవవలయము తెలుపు మొదటిగదిలో శ్రద్ధాది పంచదేవతలను, రెండవగదిలో ధృత్యాది పంచదేవతలను, మూడవగదిలో శుచ్యాది పంచదేవతలను, నాల్గవగదిలో కంజవాగాది దేవతలను, నలుపు మొదటిగదిలో పద్మాది పంచదేవతలను, రెండవగదిలో సుగామిన్యాది పంచదేవతలను, మూడవగదిలో సువాగాది పంచదేవతలను, నాల్గవగదిలో వేదిన్యాది పంచదేవతలను, ఎఱుపు మొదటిగదిలో విభావాది పంచదేవతలను, రెండవ గదిలో చారునేత్ర్యాది పంచదేవతలను, మూడవగదిలో సుబోధిన్యాది పంచదేవతలను, నాల్గవగదిలో చిత్రభాషిణ్యాది పంచదేవతలను, ఆకుపచ్చ మొదటిగదిలో సుప్రతీకాది పంచదేవతలను, రెండవగదిలో పావన్యాది పంచదేవతలను, మూడవగదిలో అకుంఠిన్యాది పంచదేవతలను, నాల్గవగదిలో సౌహార్ద్రినత్యాది పంచదేవతలను, పసుపువన్నె మొదటిగదిలో సుఖ్యాది పంచదేవతలను, రెండవగదిలో వనితాది పంచదేవతలను, మూడవగదిలో శ్రీకర్యాది పంచదేవతలను, నాల్గవగదిలో మఘునానాణ్యాది పంచదేవతలను, ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

తెలుపువన్నెగల అంత్యవలయమున తూర్పునుండి వరుసగా భూమిని, జలమును, అగ్నిని, వాయువును, ఆకాశమును, ఆవాహనము చేసి పూజించవలెను. మండలముయొక్క మధ్యప్రదేశమున సువర్ణ యంత్రముపై సువర్ణకలశమునుగాని లేక తామ్ర కలశమునుగాని పంచపల్లవములు, పంచరత్నములు, పంచధాన్యములు, పంచౌషధులు, పంచవర్ణాంబరము, గంధమాల్యాదులు, శుద్ధోదకము, కంకణము, దర్భలు, మారేడుపండు మొదలగువాని నాయాప్రదేశము లందు చక్కగానుంచి యందు వరుణుని వరుసగా పంచబ్రహ్మ

స్వరూపులగు పంచమహర్షులను, పంచదేవీస్వరూప పంచశక్తులను, నూటయిరువదియైదుగురు సమహర్షులను, నూటయైదుగురు స్త్రీ దేవతలను, పంచమహాభూతములను, ఆవాహనముచేసి మధ్య గాయత్రీ సహితముగ శ్రీమద్విరాడ్విశ్వకర్మను ఆవాహనముచేసి సువర్ణ ప్రతిమలను పంచామృతములతో నభిషేకమొనర్చి షోడశోప చారములతో పూజించి పాయసాన్నమును నివేదించవలయును.

ఆగ్నేయ వేదికయందు మాతృకామండలమును రచించి యందు మాతృకాదేవతలను లక్ష్మీసహితగణపతిని ప్రతిష్ఠించ వలెను. గోధుమలతోగాని రక్తతండులములతోగాని మాతృకా మండలమును రచించవలెను. అచట షోడశపాలికలనుంచి ఆవాహ నము మొదలగు షోడశోపచారములతో పూజించవలెను. దీనిని అంకురారోపణమందురు. తదుపరి గోడయందు ఉత్తరోత్తరక్రమ ముగా 5 ధారలుగాని 7 ధారలుగాని ఆజ్యమును విడువవలెను. ఘృతమాతృకలను పూజించి యచటనే యాభ్యుదయికనాంది దక్షి ణమునుండి యుత్తరమునకు వరుసగా 12 స్థానములయందు వేఱు వేఱుగా ఒక్కొక్కమాసమునకు నువ్వులుగాని గోధుమలుగానిపోసి 12 దీపములను వెలిగించవలెను, మధ్యవేదికయందు దక్షిణముననూ తన వస్త్రముపై బియ్యమునుబోసి యందు ఏకాశీతి పదవాస్తుమండ లమును రచించవలెను.

నిలువుగీతలు పదియును, అడ్డగీతలు పదియును, గీయగా 81 గదులేర్పడును. అందలి మధ్య 9 గదులు ఎఱుపు. దానికి నలు దిశలను ఒకగదివరుసను మూడుగదులపొడవున పసుపువన్నెకలవి 4 మొత్తము 12 గదులును ఈనాలుగుమూలలయందు ఒక్కొక్కగది చొప్పున ఆకుపచ్చవన్నెకలవి 4 గదులును, తూర్పుమొదలు 4దిశల మధ్యద్వారములవలె తెలుపుగదులు రెండేసి చొప్పున రెండు వరుసలుకలిగి యుండును. వెలుపలినుండి నాలుగు మూలలను

ఒక్కొక్కగది యెఱుపును, వానిలోపలనున్న మూలగదులు 4 తెలుపును. మూలనున్న యెఱుపుగది కిరువైపుల నొక్కొక్కగది ఆకుపచ్చయును, ఇట్లు 4 వైపులనుండునవికలసి 8 ఆకుపచ్చగదు లగును. ఆకుపచ్చగది వెంబడిగదియును దానిలోపలిగదియునుకలసి 2 గదులచొప్పున యెఱుపు. ఎఱుపుగదుల నానుకొని రెండేసిగదుల చొప్పున అదేవిధముగా నలుపు, నలుపుగదుల రెంటిమధ్యనున్న తెలుపుగదులే పై జెప్పినద్వారములు. దీని చుట్టూ సత్త్వరజస్తమో గుణములను మూడురేఖలు. తెలుపు యెఱుపు నలుపుతోగూడి మొత్తమొకగది పరిమితిలో నుండవలెను.

ఇందు మధ్యసృష్టికర్తయగు బ్రహ్మయును, పసుపువన్నె గదులలో నలుగురుదేవతలును, మూలనున్న ఆకుపచ్చగదులలో నలుగురుదేవతలును, ఆపైనున్న మూల తెలుపుగదులలో నలుగురు దేవతలును, ఈశాన్యాదిగా 4 దిశల 32 దేవతలునుకలసి మొత్తము 45 దేవతలుందురు. ఈ మండలము నానుకొనియున్న సత్త్వమండల మను శ్వేతపరిధిలో చుట్టూ లోకపాలకులు దిక్పాలురుకలసి 26 దేవతలుందురు. వాస్తుశాస్త్రమున దీనిని పరశాయిక మందురు. నైరృతి వేదికపై తండులములుగాని గోధుమలుగానిపోసి అందు 64 యోగినీగణమును, వాయవ్యవేదికపై యటులనే గోధుమలు గాని బియ్యముగానిపోసి యందు 52 భైరవగణమును, 49 మరుద్గణ మును స్థాపించవలయును.

తరువాత సుముహూర్తమున యజమానుడు పత్నీయుక్తముగ సర్వౌషధిజలములతోను, హరిద్రతోను, తైలముతోను, మలిన స్నానము చేసి పిదప శుద్ధిస్నానమును చేయవలయును. ముఖమార్జన మును పంచగవ్య ప్రాశనమునుచేసి 'అపవిత్రః పవిత్రోవా' అను మంత్రముచేత తన శిరస్సుపై నీళ్లు చిలుకరించుకొనవలెను. యజ్ఞ శాలలో ప్రవేశించి యాగ్నేయమున మాతృమండలమును, లక్ష్మీన్

సహితముగ గణపతిని, మాతృకాదేవతలను మరల పూజించి నాందీ శ్రాద్ధమును చేసి కలశమునకు రక్షామాలను ధరించవలయును. మొదట శిల్పాచార్య బ్రహ్మఋత్విజులకు వస్త్రయుగ్మము, తలపాగ, చెవిపోగులు, తావళము, ఉంగరము, సువర్ణకంకణము, ధనము, నొసగి శాస్త్రోక్తముగా పూజించి దీక్షాకంకణము లీయవలెను. అటుల పూజించనిచో పాపముతోగూడిన యాగమగును.

కర్త బ్రాహ్మణులతో బుధులారా! మీరంద ఱేకీభవించి యీ సవనమును యథావిధిగా నొనర్చి నన్ను ఫలయుక్తునిగా జేయుడని ప్రార్థించుచు వారికి కంకణములను గట్టవలయును. గరిక, గోధుమగడ్డి, చేతికడియము, మామిడియిగురు, పసుపుకొమ్ము, ప్రమానిపసుపు, ఆవాలు, నెమిలికన్ను, త్రాచుపాము కుబుసము, యీ 9 పట్టుగుడ్డలోనుంచి దిగ్బంధన మంత్రానంతరము యజమానునికి కుడిహస్తమునను, ఆయన భార్యకు ఎడమహస్తమునను, కంకణములను గట్టించవలయును. తదుపరి తిలకమును ధరించి పుణ్యాహవాచనముచేసి యీశాన్యమున గణపతియొద్ద అఖండమును వెలిగించి యచట ధాన్యరాశియందు కలశమునుంచి యందు మారేడుపండును, జలమునుంచి కొబ్బరికాయ, పుష్పములు, గంధము, అక్షతలు, చందనము, పంచపల్లవములు, దర్భలు. ఉంచి యెఱ్ఱని వస్త్రమును జుట్టి కంకణమును కట్టవలయును. అందు గణపతిని, గ్రహములను, దేవతలను, వరుణుని పూజించవలెను. అంతట పంచగవ్యములను ఆవాలను చల్లవలెను. మంగళవాద్యములతోను, వేదనాదములతోను, ఉత్తరపు వైపునుండి పశ్చిమద్వారమున మండపములో ప్రవేశించి సామాన్యముగా నవగ్రహ పూజనము గణపతి సహిత షోడశమాతృకాపూజనము చేయవలయును. 5 నిలువు గీతలను 5 అడ్డగీతలను గీచి 16 గదులుగా చేయవలెను. అందు మధ్యనున్న 4 గదులలో మొదట వాయవ్యమున గణపతిని, నైరృతిన గౌరిని,

ఆగ్నేయమున పద్మను, పడమర శచిని ఆగదికి దక్షిణమున మేధను, దక్షిణమున సావిత్రిని, ఆగదికి పడమర విజయను, ఉత్తరమున జయను, ఆగదికి పడమర దేవసేనను, వెలుపలి ఈశాన్యపుగదిలో స్వధను, ఆగ్నేయమున స్వాహాను, తూర్పున మాతృకలను, ఆగదికి దక్షిణమున లోకమాతృకలను, వాయవ్యమున ధృతి, పుష్టి అను నిరువురను, నైరృతిన తుష్టిని, మధ్యగదులలో నీశాన్యమున కుల దేవతలను, క్రమముగా స్థాపించి షోడశోపచారములతో పూజించ వలెను. పిమ్మట గోధుములుగాని రక్తతండులములుగానిపోసి యందు సప్తమాతృకలను ధృతమాతృకలను పూజించవలెను.

అంతట గోకయం దుత్తరోత్తర క్రమముగా 7 ధారలను విడువవలయును. ఆభ్యుదయికనాందీ శ్రాద్ధమునుచేసి యావస్తువు లను బ్రాహ్మణున కిచ్చివేయవలెను. ఆచార్యుడు స్వాహాస్త్రముతో గౌరసర్షపములను అంతటను చల్లవలెను. పంచగవ్యములను కుశోద కమును ప్రోక్షించవలెను. ప్రతిజ్ఞాసంకల్పము చెప్పి మహాధ్వజమును స్థాపించవలెను. గణపతిని పూజించి రక్షాతిలకమును ధరించి ఛాయా పాత్రధానమును చేయవలెను. తరువాత యజమానుడు మండపముయొక్క పశ్చిమద్వారమున తూర్పుముఖముగ గూర్చుండి గురువునకు గణపతికి విశ్వకర్మకు గాయత్రికి నమస్కరించి సంకల్ప మును చెప్పుకొని, మండపస్తంభములను, ద్వారములను, తోరణము లను, త్రిశూలములను, దిక్పాలకుల యాయుధములను, ధ్వజపతాక లను, వేదికలను నిర్మించవలెను. పిమ్మట మధ్యవేదియందు ఆగ్నేయ స్తంభము మొదలు నాలుగింటి యందును, అటులనే వెలుపలి వేది యందును ఆగ్నేయము మొదలు 12 స్తంభములయందును సమంత్ర కముగా త్రవ్వవలయును. జలమును ప్రోక్షించవలెను. పెరుగు, గోధుమలు, బంగారము, గరిక, ఉంచవలెను.

ఇట్లు స్తంభతోరణమును, స్తంభమున త్రాడును, మంత్ర

యుక్తముగ గట్టవలెను. ఇట్లు 16 స్తంభములను స్థాపించవలెను. పిదప మధ్యస్తంభములు 4. ఆగ్నేయము మొదలుగ విజయ, కేదార, శ్రీమంత, సుభద్ర, అను నామములతో స్థాపించవలెను. వెలుపలి వేదికయందు ఆగ్నేయము మొదలుగ ధనద, కల్యాణ, శుభ, శాంత, మనోరమ, బుద్ధి, సిద్ధి, విచిత్ర, మహాయశ, మంగళ, గుణ, జయ, అను నామములతో స్థాపించవలెను. తరువాత 'అగ్నిమీళే' అను మంత్రముతో బహుమంగళమను పూర్వద్వారమును, 'ఇషేత్వా' అను మంత్రముతో ధర్మిష్ఠ, యను దక్షిణద్వారమును, 'అగ్నఆయాహివీతయే' అను మంత్రముతో జయమను పశ్చిమద్వారమును, 'శంనోదేవి' అను మంత్రముతో కల్యాణమను ఉత్తరద్వారమును, నిర్మించవలెను.

ఈ మంత్రములతోనే నాలుగుదిక్కుల తోరణములను కట్టవలెను. తూర్పున భీమమను ప్లక్షతోరణమును, దాని శిరస్సున మంగళమను వైష్ణవ త్రిశూలమును, స్థాపించవలెను. దక్షిణమున వికటమను మేడిమండల తోరణమును, దాని శిరస్సున శత్రుఘ్నమను రౌద్రత్రిశూలమును స్థాపించవలెను. పడమను ప్రభమరను మఱ్ఱిమండల తోరణమును, దానిశిరస్సున పుత్రప్రదమను బ్రాహ్మత్రిశూలమును స్థాపించవలెను. ఉత్తరమున సుదృఢమను రావిమండల తోరణమును, దాని శిరస్సున ఉత్తమమను సౌమ్యత్రిశూలమును స్థాపించవలెను. తోరణములను కట్టినవెనుక అరుగులను కట్టవలెను. శివప్రదమను పేరుగల మధ్యవేదిని కట్టవలెను. ప్రాగ్ద్వార కుంభమున 'బ్రహ్మజజ్ఞాన' మను మంత్రముతో బ్రహ్మను ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

దక్షిణద్వార కుంభమున 'ఇదం విష్ణు' అను మంత్రముతో విష్ణువు నావాహనముచేసి పూజించవలెను. పశ్చిమద్వార కుంభమున 'త్ర్యంబక' మను మంత్రముతో రుద్రు నావాహనముచేసి

పూజించవలెను. ఉత్తరద్వార కుంభమున 'మహాఇంద్ర, అను మంత్రముతో ఇంద్రు నావాహనముచేసి పూజించవలెను. పిమ్మట 'అధార, అను మంత్రముతో జలమును ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. తదుపరి యిష్టకలను స్థాపించవలెను. ఇష్టకాదేవతలను ఆవాహనము చేసి పూజించవలెను. తూర్పు మొదలు ప్రదక్షిణక్రమముగా శివ, గంగ, మహాపుణ్యా, విశాల, సరస్వతి, తుష్టి, పుష్టి బుద్ధి, అను అష్టదేవతలను ఆవాహనము చేసి యజమాను డాచార్యఋత్విజులతో గూడినవాడై దోసిలియందు అర్ఘ్యమునుంచుకొని శాంతిసూక్తమును జెప్పికొనుచు పడమటి వాకిలియందునిలిచి నాలుగుచేతులును, తెలుపువన్నె యుగలిగి తాజేటిపుచ్చెయందుండి పద్మము, శంఖము, చక్రము, శూలము, దాల్చి సంతోషముతోనున్న భూదేవతను ధ్యానించి యర్ఘ్యమునువిడిచి కలశమును బట్టికొని గీత వాద్యాదులతో 'భద్రంకర్ణేభి, అను మంత్రమును పఠించుచు మండపమునకు ప్రదక్షిణముచేసి మరల పశ్చిమద్వారమార్గమున మండపములో బ్రవేశించవలయును.

దిగ్బంధనము తూర్పు మొదలుగ నెనిమిదిదిక్కులకు గోవింద, గరుడధ్వజ, వారాహ, నారసింహ, కేశవ, మధుసూదన, శ్రీధర, గదాధర, అను మంత్రములతోను, ఊర్ధ్వమున 'గోవర్ధన, అను మంత్రముతోను, అధోదిశను 'త్రివిక్రమ, అను మంత్రముతోను, దిగ్బంధనము చేయవలెను. అంతట పంచగవ్యములను చల్లవలెను. మొదట గాయత్రీమంత్రముతో గోమూత్రమును, 'గంధద్వారా, మను మంత్రముతో గోమయమును, 'ఆప్యాయస్వ, అను మంత్రముతో పాలును, 'దధిక్రాణ్ణ, అను మంత్రముతో పెరుగును, 'శుక్రమసి, అను మంత్రముతో నేయిని, 'దేవస్యత్వా, అను మంత్రముతో శుద్ధోదకమును, ప్రోక్షించవలెను.

తరువాత దోసిట పుష్పఫలాదులనుంచికొని సమస్తదేవతలకు

నమస్కరించి 16 స్తంభములను షోడశోపచారములతో పూజించవలెను. యజమానుడు తూర్పుముఖముగ గూర్చుండి ఆచమనము చేసి సంకల్పముచెప్పి మండప స్తంభ దేవతలను, ద్వారతోరణ త్రిశూల పతాకాధ్వజసహిత దిక్పతులను పూజించవలెను. మధ్య వేదికయందు ఈశాన్యస్తంభ మూలమున 'బ్రహ్మజజ్ఞాన' మను మంత్రముతో బ్రహ్మను, 'ఊర్ధ్వఊషుణ' అను మంత్రముచేత స్తంభ తోరణమును, స్తంభాగ్రమును, 'అయంగౌః' అను మంత్రముచేత శాఖాబంధమును, పూజించవలెను.

(అనగా కొబ్బరిమట్టలు చివరలుకలిపి కట్టినప్రదేశము) ఆగ్నేయస్తంభమూలమున 'ఇదంవిష్ణు' అను మంత్రముతో విష్ణువును, 'ఊర్ధ్వఊషుణ' అను మంత్రముతో స్తంభతోరణమును స్తంభాగ్రమును, 'అయంగౌః' అను మంత్రముచేత శాఖాబంధమును, పూజించవలెను. నైరృతిస్తంభ మూలమున 'పరితోరుద్రస్య' అను మంత్రముతో శివుని 'ఊర్ధ్వఊషుణ' అను మంత్రముతో స్తంభ తోరణమును స్తంభాగ్రమును 'అయంగౌః' అను మంత్రముతో శాఖాబంధమును పూజించవలెను. వాయవ్యస్తంభమూలమున 'మహాఃఇంద్ర' అను మంత్రముతో ఇంద్రుని 'ఊర్ధ్వఊషుణ' అను మంత్రముతో స్తంభతోరణమును స్తంభాగ్రమును, 'అయంగౌః' అను మంత్రముతో శాఖాబంధమును పూజించవలెను. నమస్కారము చేసి ప్రార్థించి వెలుపలి 12 స్తంభములను ఈశాన్యమునుండి ప్రదక్షిణ క్రమముగా పూజించవలెను.

ఈశాన్యమున 'చిత్రందేవానా' మను మంత్రముచే సూర్యుని దానికి దక్షిణమున 'గణానాంత్వా' అను మంత్రముచేత గణపతిని, దానికి దక్షిణమున 'యస్మిన్వృక్ష' అను మంత్రముచేత యముని, ఆగ్నేయమున 'కాలికోనామసర్పః' అను మంత్రముచేత నాగరాజును, దానికి పడమర 'బలిస్థాపర్వతానా' మను మంత్రముచేత షణ్ముఖుని,

దానికి పడమర 'వాయవాయాహి', అను మంత్రముచేత వాయువును, నైర్ఋతిన 'అప్యాయస్వ', అను మంత్రముచేత సోముని, దానికి ఉత్తరమున 'తత్వాయామి', అను మంత్రముచేత వరుణుని, దానికి ఉత్తరమున 'సుగావోదేవాః', అనుమంత్రముచేత అష్టవసువులను, వాయవ్యమున, 'సోమోధేనుః', అను మంత్రముచేత ధనదుని, దానికి తూర్పున 'ఇంద్రఆసాయేన', అను మంత్రముచేత బృహస్పతిని, దానికి తూర్పున 'విశ్వకర్మన్‌హావిషా', అను మంత్రముచేత విశ్వకర్మను, పూజించవలయును.

యజమానుడు పుష్పములను దోసిటనుంచి 'అఘోరేభ్య', అను మంత్రముతో మండపము నంతటను చల్లవలెను. 'ఓం నాగమాత్రేనమః', అని నలువైపుల పైనున్న చూరుకమ్మలను పూజించవలెను. 'ఓం నమః సర్వేభ్యః', అని శాఖాబంధములను (అనగా కొబ్బరిమట్టల చివరలుకలిపి కట్టిన ప్రదేశమును, పూజించవలెను. తరువాత పశ్చిమద్వారమునుండి వెలుపలికిపోయి తూర్పుద్వారమునుండి వరుసగా నాల్గు ద్వారములను పూజించవలెను. మండపముయొక్క తూర్పువాకిలియందు తోరణమునకు భయపార్శ్వములందు రెండుకలశముల నుంచవలయును. 'కయానశ్చిత్ర', అను మంత్రముచేత దక్షిణకలశమున రాహువును, 'బృహస్పతే అతియదర్య', అను మంత్రముచేత ఉత్తరకలశమున బృహస్పతిని, ఆవాహనముచేసి 'ధ్రువాద్యౌ', అను మంతముచేత రెండుకలశములయందు ధ్రువుని ఆవాహనము చేయవలయును.

తరువాత తూర్పుద్వారమున తెల్లని వస్త్రములతోను తెల్లని పుష్పములతోను కూడిన సుదృఢనామప్లక్ష తోరణమును నిషధాచలమును కృతయుగమును ఋగ్వేదమును ఆవాహనము చేయవలయును. ద్వారదక్షిణ శాఖయందు ధాతను, ఉత్తర శాఖయందు విధాతను, ఉత్తరాసియందు గణేశుని, గడపయందు ద్వారశ్రీని,

దేహళీమధ్య ప్రదేశమున వాస్తుపురుషుని ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును. అచటనే 'త్రాతార, మను మంత్రముచేత ఇంద్రుని ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును. మంగళమను త్రిశూలమును 'ఇదం విష్ణు, అను మంత్రముతో ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. ప్రదక్షిణక్రమముగా త్రిశూలముయొక్క ప్రథమశృంగమున ఇంద్రుని ద్వితీయశృంగమున ధాతను, తృతీయశృంగమున భగుని పూజించవలెను. దక్షిణద్వారమున పూర్వమువలెనే రెండుకలశములను స్థాపించి 'స్యోనాపృథివీ,అను మంత్రముచేత భూమ్యావాహనముచేసి పూజించవలెను. 'ఆకృష్ణేన, అను మంత్రముతో కుడివైపు కలశమున సూర్యుని 'అగ్నిర్మూర్ధాదివ, అను మంత్రముతో ఎడమవైపు కలశమున కుజుని, ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. వికటమను ఉదుంబరతోరణమును నీలవస్త్రము నీలపుష్పములతో గూడిన దానిని వింధ్యాద్రిని, త్రేతాయుగమును, యజుర్వేదమును, ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

'యమాయత్వా, అను మంత్రముచేత యముని ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. ద్వారదక్షిణ శాఖయందు చండుని, ఉత్తర శాఖయందు ప్రచండుని, (అనగా కుడియెడమలు) ఉత్తరాసియందు గణేశుని, గడపయందు ద్వారశ్రీని, మధ్యప్రదేశమున వాస్తుపురుషుని ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. శత్రుఘ్నమను త్రిశూలమును 'మానస్తోక, అను మంత్రముచేత రుద్రుని ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. శృంగములయందు ప్రదక్షిణక్రమముగా పూష, మిత్ర, వరుణులను పూజించవలెను. పశ్చిమద్వారమున రెండు కలశములను స్థాపించి 'అన్నాత్వారిస్రుత,అను మంత్రముచేత కుడివైపు కలశమున శుక్రుని, 'ఉద్ధృత్యస్వ, అను మంత్రముచేత ఎడమవైపు కలశమున బుధుని, ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. భీమాఖ్యవట తోరణమును, రక్తవస్త్రము రక్తపుష్పములతోను, హేమకూట

మును, ద్వాపరయుగమును, సామవేదమును, ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. ద్వారదక్షిణశాఖయందు జయుని, ఉత్తరశాఖయందు విజయుని, ఉత్తరాశియందు గణపతిని, గడపయందు ద్వారశ్రీని, మధ్యప్రదేశమున వాస్తుపురుషుని, ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును.

పుత్రప్రదమను త్రిశూలమును 'బ్రహ్మజజ్ఞాన' మను మంత్రము చేత బ్రహ్మను ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. త్రిశూలశృంగములయందు ప్రదక్షిణ క్రమముగా అర్యమ్ణ, అంశు, శివస్వాంతులను పూజించవలెను. ఉత్తరద్వారమున రెండు కలశములనుంచి 'ఇదంమేవా' అను మంత్రముచేత కుడివైపు కలశమున సోముని, 'శంనోదేవి' అను మంత్రముచేత ఎడమవైపు కలశమున శనిని, ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. సుప్రభమను అశ్వత్థతోరణమును పీత వస్త్రము పీత పుష్పములతోను, హిమాచలమును కలియుగమును, అథర్వణవేదమును, పూజించవలెను. ద్వారదక్షిణ శాఖయందు భద్రుని, ఉత్తరశాఖయందు సుభద్రుని, ఉత్తరాసియందు గణపతిని, గడపయందు ద్వారశ్రీని, మధ్యప్రదేశమున వాస్తుపురుషుని ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. ఉత్తమమను త్రిశూలమును 'సోమోధేనుం' అను మంత్రముచేత సోముని ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. త్రిశూలశృంగములయందు ప్రదక్షిణక్రమముగా సోముని ముమ్మారు ఆవాహనము చేయవలెను.

తరువాత దిక్పాల ద్వార పూజనములు చేయవలయును. తూర్పున ఐరావతమును, ధ్రువ, అధ్వర, అను వసువులను ద్వార శాఖలయందును శృంగములయందును (ఉత్తరాసిచిమ్ములు) వస్త్రములనుజుట్టి శాఖామూలములయందు ధాన్యరాశిపై జలపూరితములగు ప్రశాంత, శిశిర, నామములుగల కలశములనుంచి నవధాన్య బీజయుతమగు మూకుళ్ళతోమూసి 'అజిఘ్న' అను మంత్రముచేత

ప్రతిష్ఠించి గంధాదులతో పూజించవలయును. ద్వారదేశమున ఇంద్రుని ఆవాహనముచేసి పూజించి పసుపువన్నె పతాకగల ధ్వజమును అందుకొని 'త్రాతారమింద్ర' మను మంత్రముచేత తోరణముపై నుంచవలెను. బహుమంగళమను పేరుగల పూర్వద్వారపు ఉత్తరాసియందు గణపతిని, శాఖలయందు గంగాయమునలను, భూలోక భువర్లోకములను, ఆదిత్యసోములను, ధాతవిధాతలను, గడపయందు ద్వారశ్రీని, మధ్యవాస్తుపురుషుని ధ్వజమూలమున కుముదుని, ధ్వజపతాకయందు హేతుకుడను క్షేత్రపాలుని, అందే బ్రహ్మను రుద్రుని, దేవతలను, సిద్ధులను, విద్యాధరులను, పన్నగులను ద్వారశాఖలయందు నందిని, మహాకాలుని, పూజించి ద్వారస్థ కలశమునందు 'ఇంద్రాదాయసామగాయన' అను మంత్రముచేత ఇంద్రుని ఆవాహనముచేసి నేతియన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'అగ్నిమీళే' అను మంత్రముచేత ఋగ్వేదమును ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. ఋగ్వేదప్రతినిధిగ ఋగ్వేదీయ బ్రాహ్మణుని గంధాదులతో పూజించవలెను.

అచట ద్వారపాలకులుగ నిద్దరు బ్రాహ్మణులు, ఒకరు శ్రీసూక్తమును, ఒకరు పావమానమును జపించవలెను. ఆగ్నేయ కోణమున కలశమునుంచి పుండరీకమును పూజించి అగ్నిహోత్రుని ఆవాహనముచేసి పూజించి 'అగ్నఆయాహి' అను మంత్రముచేత రక్తపతాకధ్వజమును అందికొని 'త్వన్నో అగ్నే' అను మంత్రముచేత నెత్తి 'ధామంతే' అను మంత్రముచేత పూజించి ధ్వజమూలమున కుముదుని, పతాకయందు త్రిపురఘ్నుడను క్షేత్రపాలుని, పూజించవలెను. 'అగ్నిందూత' మను మంత్రముచేత నేతియన్నమును బలిని పెట్టవలయును. దక్షిణమున శ్రీభూమ్యధిష్ఠితమైన ధర్మిష్ఠ మను ద్వారముయొక్క శాఖలయందు వస్త్రములనుగట్టి సోమ, ధర్మ, అను వసువులను పూజించవలెను. శాఖామూలములయందు ధాన్య

ముపై పర్జన్య, అశోక, అను కలశములనుంచి మునుపటివలె నవ ధాన్య బీజయుక్తమగు మూకుళ్ళతో మూసి 'అజిఘ్న,అను మంత్రము చేత ప్రతిష్ఠించి పూజించవలెను. అందే వామనమును, గోదావరి, కృష్ణ, రుద్ర, అను వారలను, ద్వారశాఖలయందు మహర్లోకమును, కుజుని, బుధునిపైన యజుర్వేదమును, శాఖలయందు చండప్రచండు లను, అందే ధాతవిధాతలను, ఉత్తరాసియందు గణపతిని, గడప యందు వామనమును ద్వారశ్రీని, మధ్యవాస్తు పురుషుని, అచటనే గాయత్రిని, లక్ష్మిని, సరస్వతిని, శాఖలయందు గణేశ వృషభులను, పూజించవలెను.

'యమాయత్వామఖాయ, అను మంత్రముచేత యముని ఆవాహనముచేసి నల్లని జెండాకఱ్ఱను పట్టుకొని 'యమాయత్వాంగిర, అను మంత్రముచేత తోరణముపైనుంచి పూజించి 'సుగన్నః పంథా, అను మంత్రముచేత మినుపకుడుములను బలినిపెట్టవలయును. ధ్వజ మూలమున కుముదుని ధ్వజపతాకయందు క్షేత్రపాలుని పూజించ వలెను. ఇషత్వా అను మంత్రముచేత యజుర్వేదమును పూజించి యజుర్వేదప్రతినిధిగ యజుర్వేదీయ బ్రాహ్మణుని గంధాదులతో పూజించవలెను. అచట ద్వారపాలకులుగ నిద్దరు బ్రాహ్మణులు ఒకరు సోమసూక్తమును, మరియొకరు మంగళసూక్తమును జపించ వలెను. నైరృతిన కలశమును స్థాపించి కుముదుని, 'అసున్వంత, మను మంత్రముచేత నిర్మృతిని ఆవాహనముచేసి 'యంతేదేవీ నిర్మృతి, అను మంత్రముచేత నల్లని జెండాకఱ్ఱను పట్టికొని 'ఏషతేనిర్మృతే భాగ, అను మంత్రముచేత జెండాను ఎత్తవలెను. 'మోషూణఇంద్ర, అను మంత్రముచేత యెఱ్ఱబియ్యపు అన్నమును నేతితో బలినిపెట్ట వలెను. ధ్వజముగలమున వామనుని పతాకయందు అగ్నిజిహ్వుడను క్షేత్రపాలుని పూజించవలెను. పశ్చిమమున జయమను ద్వారమున ద్వారశాఖలయందు అనిలుడు, అనలుడు అను వసువులను, శృంగ

ములయందు శాఖలయందు వస్త్రములనుగట్టి శాఖామూలములయందు ధాన్యరాశిపై భూతసంజీవన అమృతమను పేరుగల రెండుకలశములను మునుపటివలెనే ప్రతిష్ఠించి పైననవధాన్య బీజయుక్తముగు మూకుళ్ల తోమూసి అంజనమును పూజించి కలశములందు రేవా, తాపీ, అను నదులను, అందు విష్ణువును ఆవాహనముచేసి ద్వారశాఖలయందు ధాతవిధాత కిరీటిసకంద అను వారలను ద్వారమున జనర్లోక తపో లోకములను, బృహస్పతి శుక్రులను, పైన ఉత్తరాసియందు సామ వేదమును ద్వారశాఖలయందు నర్మద, గోదావరి, అను దేవతలను ఉత్తరాసియందు గణపతిని, గడపయందు ద్వారశ్రీని, మధ్య వాస్తుపురుషుని, పూజించి 'తత్వాయామి, అను మంత్రముతో వరుణుని ఆవాహనముచేసి పూజించి నల్లని జెండా కఱ్ఱను పట్టికొని 'ఉదుత్తమం వరుణ, అను మంత్రముచేత తోరణముపై నుంచి త్వనోన్నఅగ్నే, అను మంత్రముచేత వెన్నతోగూడిన యన్నమును బలిని పెట్టవలయును.

'యోమేదండ, అను మంత్రముతో తెల్లజెండాకఱ్ఱను పట్టికొని ధ్వజమూలమున శంకుకర్ణుని, జెండాయందు కాలుడను క్షేత్రపాలుని పూజించవలెను. సామవేదమును పూజించి తత్ప్రతినిధిగ సామవేదీయ బ్రాహ్మణుని గంధాదులతో పూజించవలెను. అచట నిద్దరు బ్రాహ్మణులు ద్వారపాలకులుగ నుండి ఒకరు పురుషసూక్తమును, మరియొకరు శ్రీసూక్తమును పఠించవలెను. ఇతను ఒకరు 'ఇంద్రాయ సామగాయత, అను మంత్రమును, రెండవవారు 'అహమస్మిన్, అను మంత్రమును, మొదటివారు 'ప్రథమజా, అను మంత్రమును, రెండవ వారు 'సేతుస్తర, అను మంత్రమును, మొదటివారు 'స్వాధిష్ఠయా, అను మంత్రమును, రెండవవారు 'గాయంతిత్వా, అను మంత్రమును మొదటివారు 'జ్యేష్ఠమాస, అను మంత్రమును, రెండవవారు 'అగ్నే ఇమే, అను మంత్రమును క్రమముగా పఠించవలెను. వాయవ్యమున

కలశమునుంచి పుష్పదంతమును పూజించి వాయువు నావాహనము చేసి 'వాయోయేన, అను మంత్రముచేత ధూమ్రవర్ణ పతాకాధ్వజ మును పట్టికొని 'తవవాయు, అను మంత్రముచేత ధ్వజమును పైన కట్టవలెను. అచట సర్వనేత్రుడను క్షేత్రపాలుని పూజించవలెను. గోధుమ అన్నమును బలినిపెట్టవలెను.

ఉత్తరమున కల్యాణమను ద్వారమున ప్రద్యుమ్నుని ద్వార శాఖలయందు ప్రత్యూష, ప్రభాస, అను వసువుల నిద్దరిని, ద్వార శాఖలయందును ఉత్తరాసి చిమ్ములయందును వస్త్రములను గట్ట వలెను. ద్వారశాఖల మూలములయందు ధాన్యరాశిపై ధనద శ్రీప్రదమను కలశముల రెంటిని మునుపటివలెనే నవధాన్య బీజము లతోగూడిన మూకుళ్ళతో మూసి యందు సార్వభౌమమును పూజించి కలశమునందు వేణిని, శాఖలయందు జయ విజయ ధాత విధాత సత్యలోక ధ్రువలోకములను, శనైశ్చర రాహువులను పైన ఉత్తరాసి యందు అథర్వణ వేదమును, ద్వారశాఖలయందు వేణి, పయోష్ణి అను వారలను, ఉత్తరాసియందు గణపతిని, గడపయందు ద్వారశ్రీని, మధ్య వాస్తుపురుషుని, పార్వతీశుని, చండేశ్వరుని ఆవా హనముచేసి పూజించవలెను. 'సోమోధేను, అను మంత్రముచేత పసుపువన్నె జెండాను 'యోమేదండ, అను మంత్రముచేత ధ్వజ దండమును పట్టికొని 'వయగ్ంసోమ, అను మంత్రముతో పైనగట్టి పూజించవలెను.

ధ్వజమూలమున సుముఖుని, పైన ఏకపాదుడను క్షేత్రపాలుని పూజించి కొజ్జలు బలి యివ్వవలయును. 'శంనోదేవి,అను మంత్రము చేతఅథర్వణవేదమును పూజించి తత్ప్రతినిధిగ అథర్వణవేదీయ బ్రాహ్మణుని గంధాదులతో పూజించవలెను. తదుపరి బ్రాహ్మణు లిద్దరు ద్వారపాలకులుగనుండి వామదేవ సూక్తమును పఠించ వలెను. అథర్వాంగిరసం, అథర్వశీర్షం, దేవీ, మధుసూక్తి, సోధసం

శాంతిసూక్తములను పఠించవలెను. ఈశాన్యమున సుప్రతీకమను కలశమును స్థాపించి అందు శివుని ఆవాహనముచేసి పూజించి 'నమః శంభవాయచ, అను మంత్రముచేత ఎఱ్ఱజెండాకఱ్ఱను పట్టికొని 'తమీశాన, మను మంత్రముచేత తోరణముపై కట్టవలెను. పతాకయందు పుష్టిని, ధ్వజమూలమున సుముఖుని సుప్రతిష్ఠితుని, క్షముడను క్షేత్రపాలుని పూజించి గోధుమ అన్నముగాని అడవిగోధుమ అన్నముగాని బలిని పెట్టవలెను. నిర్కృతి పశ్చిమములమధ్య అనంతుని ఆవాహనముచేసి పూజించి 'నమోస్తుసర్పేభ్య, అను మంత్రముతో మేఘవర్ణ పతాకను పైన గట్టవలెను. భైరవుడను క్షేత్రపాలుని పూజించవలెను.

'విష్ణోర్ణుక, మను మంత్రముచేత పాయసమును బలిని పెట్టవలెను. ఈశాన్యప్రాగ్దిశలమధ్య బ్రహ్మను ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 'యద్దేవ, అను మంత్రముచేత రక్తధ్వజ పతాకను తీసికొని 'బ్రహ్మజజ్ఞాన, మను మంత్రముచేత పైన కట్టవలెను. ధ్వజమూలమున సుప్రభుని, పతాకయందు భూతనాథుడను క్షేత్రపాలుని పూజించవలెను. 'సనోభువనస్య, అను మంత్రముచేత పాయసముతో గూడిన యన్నమును బలిని పెట్టవలెను. పిదప యజ్ఞశాలమధ్య 'బ్రహ్మజజ్ఞాన, మను మంత్రముచేత మహాధ్వజమును పూజించి ధ్వజదండమునందు కిన్నరులను పూజించి 'ఇంద్రస్యవృష్ణో, అను మంత్రముచేత కట్టవలెను. తరువాత తూర్పున 'గణానాంత్వా, అను మంత్రముచేత గణపతిని పూజించవలెను. 'నమోస్తుసర్పేభ్యో, అను 'అస్మేరుద్రా, అను మంత్రములచేత మండపము వెలుపల అన్ని దిశలయందు ఏకాదశ రుద్రులను స్థాపించి వారికి బలిని పెట్టవలయును. ఈశాన ఉత్తరములమధ్య భీముని మహాదంష్ట్రుడను క్షేత్రపాలుని పూజించి పాయసాన్నమును బలిని పెట్టవలయును. ఆదిత్యులు, వసువులు, మరుద్గణము, అశ్వినులు, కిన్నరులు, రుద్రులు,

సుపర్ణులు, పన్నగులు, గ్రహములు, అసురులు, యాతుధానులు, పిశాచములు, మాతృకలు, నగములు, శాకినులు, యక్షులు, వేతాళ గణము, యోగినులు, పూతనలు, శివలు, జృంభకులు, సిద్ధులు, గంధర్వులు, మాలలు, విద్యాధరులు, నదులు, దిక్పాలురు, లోక పాలకులు మొదలగువారలకు ఈశాన్యభాగమున బలిని పెట్టవలెను. తదుపరి మండపమునకు తూర్పున కొంచెము నేలను అలికి అచ్చట కూర్చుండి యీ మూడులోకములయందుగల స్థావరములు, జంగమ ములు మొదలగు యావద్భూతములును, బ్రహ్మవిష్ణు, శివాదులును, క్షేత్రపాలగణమును, దేవతలు, దానవులు, యక్షులు, రాక్షసులు, పన్నగులు, ఋషులు, మునులు, గోవులు, దేవమాతృకలు, మొద లగు అందఱు సంతోషముకలవారై మాయజ్ఞమును కాపాడుదురు గాక. అని ప్రార్థించి యీదేవతలనందరిని ప్రత్యేకముగ గంధాదు లతో పూజించి యచట అందరికిని బలిని పెట్టవలయును.

అంతట కాళ్లుచేతులు కడిగికొని యజమానుడు ఋత్విజులతో గూడి తూర్పుద్వారమున యజ్ఞమండపములో ప్రవేశించి వాస్తు దేవుని సమీపమునకువచ్చి కూర్చుండి పూజాపరిపూర్తికొఱకు ప్రార్థించవలెను. భూతోచ్చాటనమును దేవతాహ్వానమును చెప్పుచు వాస్తుమండలముయొక్క నాలుగుమూలలను యీశాన్యమునుండి ప్రదక్షిణక్రమముగా నాలుగు యినుపమేకులనునాటి యథాక్రమ ముగా ఈశాన్యమున రుద్రులకును సర్పములకును మినుపకుడుము లను పెరుగు అన్నమును బలిని పెట్టవలెను. ఆగ్నేయమున అగ్ను లకును సర్పములకును పరిశుద్ధాన్నమును బలిని పెట్టవలెను. నైరృతిన నిరృతికిని రాక్షసులకును ఎఱ్ఱని బియ్యపు అన్నమును బలిని పెట్ట వలెను. వాయవ్యమున వాయువునకును రాక్షసులకును పరిశుద్ధాన్న మును బలిని పెట్టవలెను. పిమ్మట కుంకుమ మొదలైనవానితోగాని బంగారు వెండి మొదలయిన సళాకులతోగాని దక్షిణమునుండి ఉత్త

రమునకు 9 సమానగదులు వచ్చునట్లు పడమరనుండి తూర్పు చివర యగునట్లు 10 గీతలను గీయవలెను. శాంత, యశోవతి, కాంత, విశాల, ప్రాణవాహిని, సతి, సుమనస, నంద, సుభద్ర, సురథ, అను పేరులుగల దేవతలు పడమర పాదము తూర్పు శిరస్సుగా భావించి పూజించవలెను.

వీనికి వంశములని వాస్తుశాస్త్రమునపేరు. అటులే పడమర నుండి తూర్పునకు 9 భాగములుచేసి 10 గీతలనుగీయునవలెను. అవియు దక్షిణమున ఆరంభించి ఉత్తరము చివరయగునట్లు గీయవలెను. వీనిని ఉపవంశములందురు. హిరణ్యా, సువ్రత, లక్ష్మి, విభూతి, విమల, ప్రియ, జయ, జ్వాల, విశోక, విశద, అను పేరులుగల దేవతలు ఒక్కొక్కగది కనీసము 2 అంగుళము లుండవలెను. ఈ రేఖా దేవతలను చందనాదులతో పూజించవలెను. దీనిని ఏకాశీతిపద మనియును, పరశాయిక మనియును చెప్పుదురు. వాస్తుమండలమున కుత్తరదిశయందు అలికిన నేలనుగాని కుండమునుగాని భూ సంస్కారము లైదుచేసి అగ్నిని ప్రతిష్ఠించి పూజించవలెను.

దర్భలతోచిమ్మి యాదర్భలను ఈశాన్యమున పారవేసి ఆవుపేడతో అలికి స్రువముచేత ఉత్తరోత్తర క్రమముగావ్రాసి ఆపటునగా అనామిక వ్రేలు బొటనవ్రేలు యీ రెంటితో మన్నును తీసి నీళ్ళతోతడిపి సుముహూర్తమున 'అగ్నిర్మూర్ధా, అను మంత్రము పఠించి 'భూర్భువస్సువరోం, అని అగ్నిని ప్రతిష్ఠించి షోడశోపచారములతో పూజించవలెను. పరిమళ ద్రవ్యములతో 49 నామములనుచెప్పి పూజించి యటులనే సర్వాంగ పూజనముచేసి ద్యౌః శాంతి, అని శిరస్సుపై జలమును చల్లవలెను. యజమానుడు అగ్ని కుండమును తాకవలెను. పురుషసూక్తమును పఠించి యీశాన్యమున గణపతిని ఆవాహనముచేసి యచటి కలశమున వరుణుని ఆవాహనముచేసి షోడశోపచారములతో పూజించవలెను. 'భూరసి

భూమి, అను మంత్రముచేత భూమినితాకి 'ధాన్యమసీతి,అను మంత్ర ముచేత ధాన్యమునుంచి 'వసోఃపవిత్రేణ, అను మంత్రముతో కంఠ మున నూతన వస్త్రమును చుట్టి పుష్పమాలను ధరించి 'యాఃఫలీ, అను మంత్రముతో పూగీఫలమునుంచి యా కలశమునందు సువ ర్ణము, వజ్రము, నీలము, పద్మరాగము, ముత్యము, అను పంచరత్న ములను 'హిరణ్యగర్భ, అను మంత్రముతో సువర్ణదక్షిణను సమ ర్పించి 'గంధద్వారా, మను మంత్రముచేత గంధమునుచల్లి 'యాఓషధీః, అను మంత్రముచేత సమస్తమైన యోషధులనుంచి "నచావహ్నిఃసహదేవీ "విష్ణుక్రాంతాచవారుణీ సంజీవనీజ్యోతిష్మతీ ఈశ్వరీ పూర్వతః క్రమాత్, అని అపరాజితపృచ్ఛయందు చెప్ప బడియున్నది.

'స్యోనాః పృథివీ, అను మంత్రముచేత అశ్వ, గజ, వల్మీక, నదీ, నదీసంగమ, పుణ్యక్షేత్ర, దేవాలయద్వార, గోష్ఠ, స్థానముల యందలి మృత్తికనుంచి 'కాండాత్కాండా, అను మంత్రముచేత గరికను జువ్వి మేడి మఱ్ఱి రావి మామిడి మండలును, 'పవిత్రేస్థో, అను మంత్రముచేత దర్భలను, 'పూర్ణాదర్వి, అను మంత్రముతో పూర్ణపాత్రను'శ్రీశ్చతే,అను మంత్రముతో శ్రీ ఫలమును అందుంచ వలెను. 'మనోజూతి, అను మంత్రముతో ప్రాణప్రతిష్ఠనుచేసి షోడ శోపచారములతో వరుణుని పూజించి యాకలశమునందు గంగను, బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రులను, మాతృకలను, సమస్త తీర్థములను ఆదిత్యు లను, వసువులను, రుద్రులను విశ్వేదేవతలను, పితృదేవతలను, పంచ వింశత్యుత్తర శతబ్రహ్మర్షులను తత్పత్నులను గాయత్రీ విశ్వకర్మలను ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

పిమ్మట మధ్యవేదికయందుత్తరభాగమున పైన చెప్పబడిన 27+27 రేఖలతో నలుచదరముగాను ఐదువన్నెలతోను లిఖించబడిన సర్వతోభద్ర మండలమున మధ్యవర్తులాకార మండలమున రక్త

పుష్పాక్షతలతో సూర్యుని, ఆగ్నేయమున అర్ధచంద్రాకార మండలమున శ్వేతపుష్పాక్షతలతో చంద్రుని, దక్షిణమున త్రికోణమండలమున రక్తపుష్పాక్షతలతో కుజుని, ఈశాన్యమున ధనురాకార మండలమున పీతపుష్పాక్షతలతో బుధుని, ఉత్తరమున పద్మాకార మండలమున పీతపుష్పాక్షతలతో గురుని, తూర్పున చతుష్కోణ మండలమున శ్వేతపుష్పాక్షతలతో శుక్రుని, పడమర దండాకార మండలమున కృష్ణపుష్పాక్షతలతో శనిని, నైరృతిన మకరాకార మండలమున ధూమ్రపుష్పాక్షతలతో రాహువును, వాయవ్యమున ఖడ్గాకార మండలమున ధూమ్రపుష్పాక్షతలతో కేతువును, ఆవాహనముచేసి వరుసగా అధిదేవతలు సూర్యుని కుడిప్రక్క శ్వేతపుష్పాక్షతలతో రుద్రుని, చంద్రుని కుడిప్రక్క రక్తపుష్పాక్షతలతో ఉమను, కుజుని కుడిప్రక్క పీతపుష్పాక్షతలతో షణ్ముఖుని, బుధుని కుడిప్రక్క పీత పుష్పాక్షతలతో విష్ణువును, గురుని కుడిప్రక్క శ్వేతపుష్పాక్షతలతో బ్రహ్మను, శుక్రుని కుడిప్రక్క పీతపుష్పాక్షతలతో ఇంద్రుని శని కుడిప్రక్క కృష్ణ పుష్పాక్షతలతో యముని, రాహువు కుడిప్రక్క ధూమ్రపుష్పాక్షతలతో కాలుని, కేతువు కుడిప్రక్క రక్తపుష్పాక్షతలతో చిత్రగుప్తుని, ఆవాహనముచేసి.

ప్రత్యధిదేవతలు సూర్యున కెడమప్రక్క రక్తపుష్పాక్షతలతో అగ్నిని, చంద్రున కెడమప్రక్క శ్వేతపుష్పాక్షతలతో జలమును, కుజున కెడమప్రక్క రక్తపుష్పాక్షతలతో భూమిని, బుధున కెడమప్రక్క పీతపుష్పాక్షతలతో విష్ణువును, గురున కెడమప్రక్క పీతపుష్పాక్షతలతో ఇంద్రుని, శుక్రున కెడమప్రక్క పీతపుష్పాక్షతలతో ఇంద్రాణిని, శని కెడమప్రక్క శ్వేతపుష్పాక్షతలతో ప్రజాపతిని, రాహువున కెడమప్రక్క కృష్ణపుష్పాక్షతలతో నాగుని, కేతువున కెడమప్రక్క శ్వేతపుష్పాక్షతలతో బ్రహ్మను ఆవాహనముచేసి—

నైరృతిన రాహువున కుత్తరమున పీతపుష్పాక్షతలతో గణపతిని, పడమర శనికి ఉత్తరమున రక్తపుష్పాక్షతలతో దుర్గను, మధ్య సూర్యునకు ఉత్తరమున పీతపుష్పాక్షతలతో వాయువును, తూర్పున శుక్రునకుత్తరమున నీలపుష్పాక్షతలతో ఆకాశమును, వాయవ్యమున కేతువున కుత్తరమున శ్వేతపుష్పాక్షతలతో అశ్వినీదేవతలను ఇట్లు లోకపాలకును ఆవాహనము చేయవలయును. తూర్పు మొదలుగా దశ దిక్పాలురను ఆవాహనము చేయవలయును. మండలమధ్య కలశమునుంచి బ్రహ్మను ఆవాహనము చేయవలయును.

తూర్పున వాపి అను తెల్లగదులమధ్య యింద్రుని, ఆగ్నేయమున శృంఖలయను నల్లగదులమధ్య అగ్నిని, దక్షిణమున వాపి అను తెల్లగదులమధ్య యముని, నైరృతిన శృంఖలయను నల్లగదులమధ్య నిరృతిని, పడమర వాపి యను తెల్లగదులమధ్య వరుణుని, వాయవ్యమున శృంఖలయను నల్లగదులమధ్య వాయువును ఉత్తరమున వాపి యను తెల్లగదులమధ్య కుబేరుని, ఈశాన్యమున శృంఖలయను నల్లగదులమధ్య శివుని, వాయవ్య ఉత్తరములమధ్య వల్లియను ఆకుపచ్చగదులయందు అష్టవసువులను, కుబేర ఈశానుల మధ్య వల్లియను ఆకుపచ్చగదులయందు ఏకాదశ రుద్రులను, ఈశాన ఇంద్రులమధ్య వల్లియను ఆకుపచ్చగదులయందు ద్వాదశాదిత్యులను, ఇంద్ర అగ్నిహోత్రులమధ్య వల్లియను ఆకుపచ్చగదులయందు అశ్వినీదేవతలను, అగ్నియములమధ్య వల్లియను ఆకుపచ్చగదులయందు త్రయోదశ విశ్వేదేవతలను, యమనిరృతుల మధ్య వల్లియను ఆకుపచ్చగదులయందు సప్తయక్షులను, నిరృతి వరుణులమధ్య వల్లియను ఆకుపచ్చగదులయందు సర్పములను, వరుణవాయువులమధ్య వల్లియను ఆకుపచ్చగదులయందు గంధర్వాప్సరసలను పరిధియను పసుపువన్నె గదులలో తూర్పు మొదలుగా దుర్గ, స్వధ, మృత్యు, గణపతి, ఆపః, మరుత్, స్కంద, దక్ష,

అను 8 మంది దేవతలను, బ్రహ్మయొక్క పాదమూలమున రెండు పసుపుగదులలో పృథివిని, సప్తనదులను, బ్రహ్మస్థాన మంతటను సప్తసాగరములను, బ్రహ్మకు తూర్పున మేరువును, దాని శిఖరమున ప్రధానావాహనమును, యిప్పుడు చెప్పుచున్న సమస్త దేవతా వాహనము అయిన తరువత చెప్పబోవుచున్నాము.

ఈశాన్యమున అర్ధచంద్రుడను పేరుగల తెల్లగదులలో ఋగ్వేదమును, ఆగ్నేయమున అర్ధచంద్రుడను తెల్లగదులలో యజుర్వేదమును, నైరృతిన అర్ధచంద్రుడను తెల్లగదులలో సామ వేదమును, వాయవ్యమున అర్ధచంద్రుడను తెల్లగదులలో అధర్వణ వేదమును ఇంద్ర ఈశానులమధ్య భద్రమను యెఱ్ఱగదులలో అశ్విన్యాది సప్త నక్షత్రములను, ఇంద్ర అగ్నులమధ్య భద్రమను యెఱ్ఱగదులలో విష్కంభాది సప్తయోగములను, అగ్నియముల మధ్య భద్రమను యెఱ్ఱగదులలో పుష్యాది సప్తనక్షత్రములను, యమనిరృతులమధ్య భద్రమను యెఱ్ఱగదులలో ధృత్యాది సప్త యోగములను, నిరృతి వరుణులమధ్య భద్రమను యెఱ్ఱగదులలో స్వాత్యాది సప్త నక్షత్రములను, వరుణ వాయువులమధ్య భద్రమను యెఱ్ఱగదులలో వజ్రాది సప్తయోగములను, వాయుకుబేరులమధ్య భద్రమను యెఱ్ఱగదులలో అభిజిదాది సప్త నక్షత్రములను, కుబేర ఈశానులమధ్య భద్రమను యెఱ్ఱగదులలో సాధ్యాదిషడ్యోగములను ధ్రువుని, మండలముయొక్క వెలుపలి శ్వేతవలయమున వరుసగా కుబేరున కుత్తరమున గదను, ఈశానునకు వెలుపల త్రిశూలమును, ఇంద్రునకు వెలుపల వజ్రాయుధమును, అగ్నికి వెలుపల శక్తిని, యమునకు వెలుపల దండమును, నిరృతికి వెలుపల ఖడ్గమును, వరుణునకు వెలుపల పాశమును, వాయువునకు వెలుపల అంకుశ మును, దానికి వెలుపల యెఱుపువలయమున వరుసగా ఉత్తరమున గౌతముని, ఈశాన్యమున భరద్వాజుని, తూర్పున విశ్వామిత్రుని,

ఆగ్నేయమున కశ్యపుని, దక్షిణమున జమదగ్నిని, నైరృతిన వసిష్ఠుని, పడమర అత్రిని, వాయవ్యమున అరుంధతిని, దానికి వెలుపల నలుపు తెలుపు కలిసిన గదులలో తూర్పునుండి ప్రదక్షిణ క్రమముగా ఎనిమిది దిశలయందు ఐంద్రి, కౌమారి, బ్రాహ్మి, వారాహి, చాముండా, వైష్ణవి, మాహేశ్వరి, వారాహి, అను దేవతలను, ఆవలయముననే ఉత్తరమున పంచమహాభూతములను, తూర్పున విశ్వకర్మను, దక్షిణమున అగస్త్యుని, పడమర పితృగణమును, ఉత్తరమున అష్టకుల పర్వతములను, సిద్ధులను, ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

ఆసర్వతోభద్ర మండలమునకు దక్షిణమున ఏకాశీతిపద వాస్తు మండలమున శిఖి మొదలగు దేవతలను ఆవాహనముచేసి పూజించవలసిన విధమును చెప్పబోవుచున్నాము. యిప్పుడు సర్వతోభద్రమండలమునమధ్య తామ్రకలశముగాని మృణ్మయ కలశముగాని స్థాపించవలెను. 'భూరసీతి, అను మంత్రముచేత భూమినితాకి 'మానస్తోక, అను మంత్రముచేత గోమయమునుతాకి 'అజిఘ్ర, అను మంత్రముచేత కలశమును స్థాపించవలెను. 'వరుణస్యోత్తమ, అను మంత్రముచేత కలశమున జలముంచి 'వసోఃపవిత్ర, అను మంత్రముచేత కంఠమున వస్త్రమును చుట్టవలెను. 'యాఃఫలీనీ,అను మంత్రముచేత పూగీఫలమును, 'పరివాజ, అను మంత్రముచేత పంచరత్నములను, 'యాఓషధీ, అను మంత్రముచేత సమస్తఓషధులును, 'గంధద్వారా, మను మంత్రముచేత గంధమును, 'కాండాత్కాండా, అను మంత్రముచేత గరికను, 'అశ్వత్థేన, అను మంత్రముచేత పంచపల్లవములును, 'స్యోనాః పథివీ, అను మంత్రముచేత సప్తమృత్తికలను, 'ధాన్యమసీతి, అను మంత్రముచేత సప్తధాన్యములను, 'శ్రీశ్చతే, అను మంత్రముచేత పుష్పములును, 'ధూరసీతి, అను మంత్రముచేత ధూపమును, పూర్ణాదర్వీ అను మంత్రముచేత కలశమునకు పసుపు

గుడ్డతో బియ్యమును మూటగట్టి దానిని కలశమునకుగట్టి పూర్ణపాత్రము నుంచవలెను.

దానిపైన సువర్ణనిర్మితమైన లక్ష్మిని విష్ణువును అగ్నిపైచూపించి ఆప్రతిమలను యెదుట రాగిపాత్రయందుంచి అగ్నిసూక్తమును పఠించుచు వానిపై పాలును జలమును ధారగా పోయవలెను. పురుషసూక్తముతో అంగన్యాసమును ‘పయః పృథివ్యా’ అను మంత్రముచేత పాలతోను ‘దధిక్రావ్ణో’ అను మంత్రముచేత పెరుగుతోను ‘ఘృతం ఘృత’ అను మంత్రముచేత నేతితోను, ‘మధువాతా’ అను మంత్రముచేత తేనెతోను, ‘ఆపోహిష్ఠామ’ అను మంత్రముచేత శుద్ధోదకముతోను స్నానమును చేయించి కలశముపైనుంచి ప్రాణప్రతిష్ఠ చేయవలెను. పురుషసూక్తములచేత షోడశోపచారములతో పూజించవలెను. నైరృతిన వేదికయందు చతుష్కోణ మండలమున 64 యోగినీ గణమును అనగా గజానన మొదలు మృగలోచనవరకు అందరిని ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. వాయవ్య వేదికయందు ద్వాదశకోణ మండలమున అజరుడు మొదలు భైరవుడు వరకు 72 భైరవులను ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. అచ్చటనే 49 మరుద్గణమును ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. పిమ్మట వాస్తుమండలము దగ్గరకువెళ్లి తెల్లని బియ్యముపై కుంకుమ మొదలగు వానితో పైన చెప్పిన ప్రకారముచేసి సర్వజ్ఞానక్రియాశక్తి కమలాసనమును, పీఠముపై పుష్పములును, అక్షతలును, గంధమును, చల్లవలెను. అక్కడ యీశాన్యము మొదలు వరుసగా 45 దేవతలను ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

వాస్తుపురుషుని శరీరమును తెలిసికొనుచు గదులను తప్పకుండా పూజించవలయును. దేవతాస్థానములను తప్పించి పూజించినట్లయిన దోషము కలుగును. 1. ఈశాన్యమున వాస్తుపురుషుని శిరఃస్థానమున యెఱుపువన్నెగల యొకగదిలో శిఖి, అగ్నిరూప

శివుడు, కుడిచేతులలో స్రుక్కు, శూలములును, ఎడమ చేతులలో డమరుకము, స్రువమును, కలిగి స్వాహా, ఉమా, సహితుడై యెఱుపు వన్నెతో నుండును. తమీశాన, మను మంత్రముతో ఆవాహనము చేసి పూజించవలెను. 2. దానికి దక్షిణమున ఆకుపచ్చవన్నెగల యొకగదిలో యెడమకంటియందు పర్జన్యుడు మేఘాధిపతి, పాశహస్తము మకరవాహనము పసువన్నెకలిగి యుండును. 'మహాఇంద్ర,అను మంత్రముతో ఆవాహనము చేసి పూజించవలెను. 3. దానికి దక్షిణమున నిలువుగానున్న రెండు యెఱుపుగదులలో చెవియందు జయంతుడు సృష్టికర్తయగు కశ్యపమహర్షి, జడలు, గడ్డము, కమండలువు, అక్షసూత్రము, పద్మాసనము పసుపువన్నె కలిగియుండును. 'ధన్వనాగా, అను మంత్రముచేత ఆవాహనము చేసి పూజించవలెను.

4. దానికి దక్షిణమున నిలువుగానున్న రెండు నలుపుగదులలో కంఠమూలమున మహేంద్రుడు దేవతాప్రభువు, వజ్రాయుధము శచీదేవి, ఐరావత వాహనము, కిరీటము, పాశము, పద్మము, రక్తవస్త్రోత్తరీయములు కలిగియుండును 'మహాఇంద్ర, అను మంత్రము చేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 5. దానికి దక్షిణమున నిలువుగానున్న రెండు తెలుపు గదులలో భుజమున సూర్యుడు సప్తాశ్వములుగల రథము చేతియందు పద్మము యెఱుపువన్నె కలిగి యుండును. 'సూర్యరశ్మి, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 6. దానికి దక్షిణముగానున్న రెండు నలుపు గదులలో దండచేతియందు సత్యుడు స్వాయంభుమ్నుకు భూతహిత ధర్మము, బ్రహ్మనిష్ఠ, తెలుపువన్నె కలిగియుండును. 'వ్రతేనదీక్షా, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 7. దానికి దక్షిణమున నిలువుగానున్న రెండు యెఱుపుగదులలో మోచేతియందు భృశుడు మన్మథుడు, పుష్పరథము, పుష్పబాణము,

నలుపువన్నె కలిగియుండును 'భద్రంకర్ణేభి, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

8. దానికి దక్షిణమున ఆకుపచ్చవన్నెగల యొకగదిలో ముంజేతియందు అంతరిక్షము ఆకాశము శంఖము చక్రము సర్వాభరణములును ధరించి నలుపువన్నె కలిగియుండును. (మరియు దండము పాశము శూలము వరదము కూడ చెప్పబడియున్నవి) 'వయంసోమ, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 9. ఆగ్నేయముననున్న ఒక యెఱుపుగదిలో ముంజేతియందు అగ్ని తేజస్సముద్భవము, నీలాంబరము, యజ్ఞసూత్రము, ఉత్తరీయము, ద్విభుజంత్రినేత్రము, స్రుక్కు, స్రువము, సర్వాభరణములు ధరించి స్వాహా సహితముగ మేషవాహనముపై నుండును. రక్తవర్ణము, 'అగ్నఆయాహి, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 10. దానికి పడమర ఆకుపచ్చవన్నెగల యొకగదిలో మని కట్టున పూష మాతృదేవతాగణము, పద్మము కమండలువు గజాసనము ఎఱుపువన్నె కలిగియుండును. 'పూషంతవ, అను మంత్రము చేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 11. దానికి పడమర అడ్డముగానున్న రెండు యెఱుపుగదులలో ప్రక్కను వితథుడు, అధర్మను కలిపుత్రుడు, మద్యమాంస రక్తములతో గూడిన హస్తములు గలవాడు, నలుపువన్నెకలిగి యుండును.

'సవితాప్రథమేహా,అను మంత్రముతో ఆవాహనముచేసిపూజించవలెను. 12. దానికి పడమర అడ్డముగానున్న రెండు నలుపు గదులలో ప్రక్కను గృహక్షతుడు బుధుడు గధఖడ్గము, శూలము, శక్తి పాశత్రయము, కిరీటము, రక్తపీతవస్త్రము, సింహవాహనము పసుపు వన్నెకలిగి యుండును. 'సవితాత్వా, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 13. దానికి పడమర అడ్డముగానున్న రెండు తెలుపు గదులలో తొడయందు యముడు, ప్రేతలోకాధిపతి

త్రినేత్రం, ఎఱ్ఱని తలవెంట్రుకలు, కుడిచేతశూలము, ఎడమచేత పాశము, దండము, పంచహస్తములు, రక్తవస్త్రము శ్యామలాదేవీ సహితముగ మహిష వాహనముపై నుండును.

కాటుకవంటి నలుపువన్నె కలిగియుండును. 'యమాయత్వా, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 14. దానికి పడమర అడ్డముగానున్న రెండు నలుపుగదులలో మోకాలియందు గంధర్వుడు, నారదుడు, హస్తమున వీణయును, చుట్టూ అప్సరసలును, ఎఱుపువన్నెయును కలిగియుండును. 'ప్రతద్వోవా, అను మంత్రముచేతను 'గంధద్వారా అను మంత్రముచేతను ఆవాహనము చేసి పూజించవలెను. 15 దానికిపడమర అడ్డముగానున్న రెండు యెఱుపుగదులలో పిక్కయందుభృంగరాజు,నిర్ఋతిసుతుడు, ఖడ్గము, ఖేటము, నలుపువన్నె కలిగియుండును. 'మృత్యుస్సృహర్ణ, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసిపూజించవలెను. 16. దానికి పడమర ఆకుపచ్చవన్నెగల యొకగదిలో మడమపై మృశుడు, స్వాయంభువు, శేషునిపై శయనించినాలుగు చేతులలో శంఖము, చక్రము, గద, ఖడ్గము, ధరించి పసుపువన్నెకలిగి యుండును. 'తద్విష్ణు, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

17. నైర్ఋతిన యెఱుపువన్నెగల యొక గదిలో పాదముల యందు పితృగణము, విశ్వేదేవతలు, దర్భలు పిండము, నల్లనిజడలు, తెల్లనివస్త్రములు, జందెము, గోరోజనమువంటి రంగుగల కన్నులు, ఎఱుపువన్నెకలిగి యుందురు. 'పితృభ్య, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 18. దానికి ఉత్తరమున ఆకుపచ్చవన్నెగల యొకగదిలో చీలిమండపై ద్వారికుడు ప్రమథగణాధిపతియగు నందీశ్వరుడు, తెల్లనిపావుకోళ్ళు, చేతిలో బెత్తము, పసుపువన్నెయు కలిగియుండును. 'ద్రవిణోయః, అను మంత్రము చేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 19. దానికి ఉత్తరమున

నిలువుగానున్న రెండు యెఱుపుగదులలో పిక్కయందు సుగ్రీవుడు మనుబ్రహ్మ యను ప్రజాపతి, పద్మాసనము, యజ్ఞముచేయుచున్న స్వభావము తెలుపువన్నెయు కలిగియుండును. 'సుషుమ్నః, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 20. దానికి ఉత్తరమున నిలువుగానున్న రెండు నలుపుగదులలో మోకాలియందు పుష్పదంతుడు మహోజవుడగు వినాయకుడు, నాలుగుచేతులును, ఏనుగు మొగమును, సిద్ధి, బుద్ధి, అను ఇద్దరు భార్యలును, సిందూరపు వన్నెయును గలిగియుండును. 'నక్షత్రేభ్యః, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

21. దానికి ఉత్తరమున నిలువుగానున్న రెండు తెలుపు గదులలో తొడయందు వరుణుడు జలాధిపతి కిరీటము, ఉత్తరీయము, పాశము, అంకుశము, కత్తి, యజ్ఞసూత్రము, రక్తవస్త్రము, మకర వాహనము, నానాభరణ భూషితుడు, భార్యాసహితుడు, గోధుమ వన్నె కలిగియుండును. 'మిత్రస్య, అను మంత్రముచేత ఆవాహనము చేసి పూజించవలెను. 22. దానికి ఉత్తరమున నిలువుగానున్న రెండు నలుపుగదులలో ప్రక్కను అసురుడు రాహువు, పాశము, శూలము, శక్తి, సింహవాహనము, పసుపుయెఱుపు కలిసిన వన్నె కలిగియుండును. 'యేరూపాణి, అను మంత్రముచేత ఆవాహనము చేసి పూజించవలయును. 23. దానికి ఉత్తరమున నిలువుగానున్న రెండు యెఱుపుగదులలో ప్రక్కను శోషుడు శనైశ్చరుడు నలుపు వన్నెకలిగి యుండును. 'మంత్రమానవే, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 24. దానికి ఉత్తరమున ఆకుపచ్చ వన్నెగల యొకగదిలో మనికట్టున పాపయక్ష్మ్రుడుక్షయుడు. ఎముకల దట్టెమువంటి శరీరము శూలము, శక్తి, ధరించి పసుపువన్నెకలిగి యుండును. 'సూర్యరశ్మి, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

25. వాయవ్యమున యెఱుపువన్నెగల యొకగదిలో ముంజేతి యందు మరుత్తు ద్విభుజం త్రినేత్రం, పాశవరద హస్తములు లేడి వాహనము ధూమ్రవర్ణముకలిగియుండును. 'ఆవాయో, అను మంత్రముచేతను 'ప్రాణోశిరోమే, అను మంత్రముచేతను ఆవాహనము చేసి పూజించవలెను. 26. దానికి తూర్పున ఆకుపచ్చవన్నెగల యొకగదిలో ముంజేతియందు నాగుడువాసుకి యను సర్పరాజు, పాముపడగ అక్షము, కుండలములు ధరించి యెఱుపువన్నెకలిగి యుండును. 'నమోస్తుసర్వేభ్యః, అను మంత్రముచేత ఆవాహనము చేసి పూజించవలయును. 27. దానికి తూర్పున అడ్డముగానున్న రెండు యెఱుపుగదులలో మోచేతియందు ముఖ్యుడుత్వష్టయను విశ్వకర్మ, శివస్వరూపము, జడలు, శూలము, పట్టిస, వాస్తుతుంభము, అక్షసూత్రము, మహిషవాహనము, ఎఱుపువన్నెకలిగి యుండును. 'ఇషేత్వా, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 28. దానికి తూర్పున అడ్డముగానున్న రెండు నలుపు గదులలో దండచేతియందు భల్లాటుడు చంద్రుడు పదిగుఱ్ఱములుగల రథమునెక్కి చేతిలో తామరపుష్పమును ధరించి తెలుపు వన్నెకలిగి యుండును. 'విష్ణుహోం, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును.

29. దానికి తూర్పున అడ్డముగానున్న రెండు తెలుపు గదులలో భుజమున సోముడు కుబేరుడు పల్లకిలో కూర్చుండి గదచేత బట్టి పెద్దపొట్టయును తెలుపువన్నెయును కలిగియుండును. 'వయం సోమ, అనుమంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును. 30. దానికి తూర్పున అడ్డముగానున్న రెండు నలుపు గదులలో కంఠమూలమున భుజగము పర్వతము హిమవంతుడు పీతవస్త్రమును పద్మము, అక్షము, పాశము, పాత్ర, ధరించి తెలుపువన్నెకలిగి యుండును. 'ఉదుత్యం, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి

పూజించవలెను. 31. దానికి తూర్పున అడ్డముగానున్న రెండు మొఖుపుగదులలో చెవియందు అదితి శ్రీదేవి, సూత్రము, వజ్రము, అంకుశము, పద్మము, ధరించి సర్వాభరణభూషితయై పసుపువన్నె కలిగియుండును. 'ఉతనోహిర్బుధ్న్యః, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 32. దానికి తూర్పున ఆకుపచ్చవన్నెగల మొకగదిలో కంటియందు దితి వృషధ్వజయగు శివాస్వరూపము, శూలము, ఖడ్గము, వృషవాహనము, పసుపువన్నెకలిగి యుండును. 'అదితిర్ద్యా, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 33. ఈశాన్యమున శిఖికి దిగువ తెలుపువన్నెగల మొకగదిలో నోటియందు ఆపః సముద్రము 'ఆపోఅస్మా, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

34. ఆగ్నేయమున అగ్నికి దిగువ తెలుపువన్నెగల మొక గదిలో చేతియందు సావిత్ర వేదమాత గాయత్రి పద్మాసనము వేదపఠనము, పంచశిరస్సులు, దశహస్తములు, తెలుపువన్నెకలిగి యుండును. 'ఉపయామ, అను మంత్రముతో ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును. 35. నైరృతిన పితృగణమునకు పైన తెలుపు వన్నెగల మొకగదిలో మేఢ్రమున ఇంద్రజయుడు కాలాగ్ని 'మర్మాణితే, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 36. వాయవ్యమున వాయువునకు పైన తెలుపువన్నెగల మొక గదిలో చేతియందు రుద్రుడు, జడలు, గంగ, శాంతరూపము, తెలుపువన్నెకలిగి యుండును. 'సుత్రామాణం, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 37. మధ్యనున్న తొమ్మిది మొఖుపుగదులచుట్టూ ప్రదక్షిణక్రమముగా తూర్పున అడ్డముగా నున్న మూడు పసుపువన్నెగదులలో స్తనమున అర్యముడు బృహస్పతి, కిరీటము, ఖడ్గము, పద్మమాల, ధరించి అభయవరద హస్తములను తెలుపువన్నె కలిగియుండును. 'అర్యమ్ణం, అను మంత్రముచేత

ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 38. దానికి దక్షిణమున ఆగ్నే యమున ఆకుపచ్చ వన్నెగల యొకగదిలో చేతియందు సవిత జాహ్నవి, గంగ, చేతిలో పద్మము, బాహుపురులు, కుండలములు, ఎఱుపువన్నెయు కలిగియుండును. 'సవితాప్రసవిత్రా, అను మంత్రముచేతను 'ఉపయామ, అను మంత్రముచేతను ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 39. దక్షిణమున నిలువుగానున్న మూడు పసుపువన్నె గదులలో పొట్టయందు వివస్వంతుడు మృత్యువు, 4 చేతులు పాశము, అంకుశము, శ్వేతవర్ణము కలిగియుండును. 'వివస్వన్, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును.

40. దానికి పడమర నైరృతిన ఆకుపచ్చవన్నెగల యొక గదిలో మేఢ్రమున ఇంద్రుడు సురాధిపతి ఐరావతారూఢుడు చుట్టూ అప్సరసలును వజ్రాయుధము ధరించిన బలమైన శరీరమును ఎఱుపువన్నెయు కలిగియుండును. 'ఇంద్రః సుత్రామా, అను అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును. 41. పడమర అడ్డముగానున్న మూడు పసుపువన్నె గదులలో పొట్ట యందు మిత్రుడు బలభద్రుడు, హలము, మాల, వజ్రము, అబ్జము ధ్వజమునుధరించి తెలుపువన్నె కలిగియుండును. 'తన్మిత్రస్య, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును. 42. దానికి ఉత్తరమున వాయవ్యమున ఆకుపచ్చవన్నెగల యొకగదిలో చేతి యందు రాజయక్ష్ముడు, స్కందుడు కుమారస్వామి, బ్రహ్మచారి, శక్తిని ధరించినవాడు, మయూరవాహనము, ఎఱుపువన్నె కలిగి యుండును. 'అభిగోత్రాణి, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును. 43. ఉత్తరమున నిలువుగానున్న మూడు పసుపు వన్నెగదులలో స్తనమున పృథ్వీధరుడు అనంతుడు, వేయితలలు శంఖము, చక్రము, అక్షము, కుంభము, ధరించి యెఱుపువన్నెకలిగి యుండును. 'పృథివీఛందః, అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను.

44. దానికి తూర్పున ఈశాన్యమున ఆకుపచ్చవన్నెగల యొక గదిలో తొమ్మిన ఆపవత్స ఉమాదేవి కుంభము, పాశము, సింహ వాహనము, తెలుపువన్నె కలిగియుండును. 'భవతన్నస్య' అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలెను. 45. మధ్యనున్న తొమ్మిది యెఱుపువన్నె గదులలో హృదయమున పద్మసింహాసనమున బ్రహ్మ నాలుగుముఖములు నాలుగుచేతులు అక్షమాల అభయములు కుడివైపునను, కమండలువు వరదములు యెడమవైపునను, తెల్లనివస్త్రము తెల్లనిఉత్తరీయము, యజ్ఞోపవీతము, జటామాళి, కర్ణకుండలములు, సర్వాభరణములు పాటలవర్ణము కలిగి విశ్వకర్మనామముధరించిన సహస్రముఖుడగు జగత్కర్త 'ఆబ్రహ్మన్' అను మంత్రముచేత ఆవాహనముచేసి పూజించవలయును. మండలమునకు వెలుపల యీశాన్యము మొదలు నాలుగుమూలలయందు చరకి, విదారి, పూతన, పాపరాక్షసి, అను నలుగురిని, తూర్పు మొదలుగ నాలుగు దిశలయందు స్కంద, అర్యమా, జృంభక, పిలిపిచ్ఛ అను నలుగురిని ఇట్లే మరల తూర్పు మొదలుగా గణేశ, దుర్గ, వాత, బీభత్స అను నల్వురను, మరల అచటనే వరుసగా ఉగ్రసేన, డామర, మహాకాల, అశ్విసీ దేవతలజత, అనులోకపాలురను, తూర్పునుండి వరుసగా ఇంద్ర, అగ్ని, యమ, నిరృతి, వరుణ, వాయు, కుబేర, ఈశానులను, ఈశాన పూర్వదిశలమధ్య రుద్రుని, నిరృతి పడమరదిశలమధ్య భూమిని ఆవాహనముచేసి పూజించి వాస్తుమండలమున తూర్పు మొదలు నాలుగుదిశలయందు స్థాపించబడిన నాలుగు కలశములను ప్రత్యేకనామములతో పూజించి మధ్య కలశమును, దానికి ప్రదక్షిణక్రమముగా అందఱు దేవతలను, షోడశోపచారములతో పూజించవలెను.

సకలాది చంద్రకాంతాంతం ముప్పదియిద్దరు పదదేవతలకు నమస్కరించి మండలమధ్యనొకఘటమును స్థాపించి ప్రధానవాస్తుపురు

షుని ప్రతిమ నొకరాగి పళ్లెమునందుంచి అగ్నిపై చూపి సమంత్రకముగా క్షీరధారను జలధారనువిడిచి బీజయుక్తముగ ప్రాణప్రతిష్ఠను చేసి మండలముమధ్య నొకఘటమును స్థాపించవలెను. అందు పంచపల్లవములు. పంచరత్నములు, ఫలములు, కానుక, సమస్త ఓషధులు జువ్వి జటామాంసి, వస, కచ్చూరములు, జాతిపువ్వు, పసుపు, మానిపసుపు, శొంఠి, సంపంగి, తుంగగడ్డ, గరికదర్భ మొదలైనవి. అశ్వగజవృషభ స్థానములను, పుట్టను, నది, నదీసంగమ, చతుష్పథ తీర్థప్రదేశములను, పర్వతశిఖరమునను, కలమృత్తికను దెచ్చి యందుంచి వరుణుని ఆవాహనముచేసి పూజించి పురుషసూక్తవిధానముగా షోడశోపచారములతో పూజించవలెను. అంతట పాయసాన్నమును బలిని పెట్టవలయును. “సూత్రశాస్త్రక్రియాప్రాజ్ఞో వాస్తువిద్యాబ్ధిపారగః శైవ వైష్ణవ శాక్తేయంగాణాపత్యంచ చౌద్ధకం, కాపాలికంచ పడ్దర్శం, నిర్మితం స్థాపితం తథా। శ్రౌతస్మార్తక్రియా ప్రాజ్ఞో, మంత్రతంత్రార్థ కోవిదః...ఏవంగుణ గణైర్యుక్తః శిల్పాచార్య స్సరోచ్యతే ॥ (మయశిల్పశాస్త్రం) శిల్పాచార్యుడే షణ్మత విగ్రహస్థాపనాధికారి కనుక అంతట ప్రతిష్ఠింపదలచిన లింగమునుగాని, దేవప్రతిమనుగాని, దేవీప్రతిమనుగాని, భక్తప్రతిమనుగాని, వాహనమునుగాని, ఉత్సవవిగ్రహమునుగాని, నానావిధములైన విగ్రహములను వాస్తుశాస్త్రప్రకారము చక్కగా ప్రతిష్ఠ చేయవలయును. అటులచేసిరేని యజమానుడును తన గ్రామమును తన దేశమును సుఖముగానుండిన క్రమమైన వర్షములు కురియుచు సమస్తమైన పైరులు పంటలు ఫలవృక్షములు చక్కగా ఫలించి గోవులు చక్కగా పాలుయిచ్చుచు ప్రజలకు రోగములు ఉపద్రవములు లేకుండా సంపూర్ణాయుష్యముతోను మంచిబుద్ధులతోను దేశము సుభిక్షముగాను ఉండును.

వాస్తుశాస్త్రమున చెప్పబడిన ప్రకారము చేయనియెడల అందలి దోషములవలన యజమానుడును తన వంశమును నశించు

టయేకాక గ్రామమునకు దేశమునకుగూడ రోగములు ఉపద్రవములు మొదలయినవి కలుగును. కనుక సమస్త ప్రతిమలు వాస్తుశాస్త్రము ననుసరించి చేయవలెను. శిల్పాచార్యుడు విశ్వకర్మకులోత్పన్నుడును, వేదములను శాస్త్రములను చక్కగా చదివినవాడును, రోగములేనివాడును, అవయవములన్నియు చక్కగా కలవాడును, సత్యవాక్యము కలవాడును, ధర్మప్రవర్తనుడును, మంత్రశాస్త్రములు ఆగమశాస్త్రములు మొదలయినవాని యొక్క పద్ధతులను దెలిసినవాడును, కుటుంబము కలవాడును, సదాచారము కలవంశమున బుట్టినవాడును, సమస్త కర్మములయం దాసక్తికలవాడును, దేవతా ప్రతిష్ఠలయందు నేర్పరియును, శాంతముకలవాడును, సజ్జనులచే స్తుతింపబడువాడును, బ్రహ్మజ్ఞానియును, జపము మొదలయినవానికి శక్తిగలవాడును, సులభముగా గ్రహించునట్టివాడును, శుభలక్షణములు కలవాడును, వేదోక్తకర్మకలవాడును, సమయమును గుర్తించి ప్రవర్తించునట్టివాడును, అన్ని శాస్త్రముల నెఱిగినవాడును, ఇట్టి గుణములుగల శిల్పాచార్యుని దైవసమానునిగా భావించి అతడు స్నానముసంధ్య, జపముహోమము వేదమంత్రపఠనము, పితృతర్పణము, అతిథిపూజ, వైశ్వదేవము మున్నగునవి చేసికొని బాహుపురులు, హారములు, కిరీటము, కంకణములు, విసనకఱ్ఱ, ముందుపతాక, చామరము, మొదలగువానితో ప్రకాశించుచు యజమానుడును, సమస్తజనులును, తనవెంటనుండి సేవించుచుండగా విగ్రహమును యాజుషాథర్వణ మహాశిల్పోపనిషత్తు విశ్వకర్మోపనిషత్తు మొదలగు వేదమంత్రపఠనములోను నృత్యగీతాది సహితముగ ఊరేగింపుతో తెచ్చి యజ్ఞశాలయందుంచి పుణ్యాహవాచనము చేయవలెను.

మరియు ప్రతిష్ఠింపబడు దేవునికి ప్రధానవేదికయందు ప్రాగ్భాగమున శాస్త్రోక్తముగా కుంభమునుంచి యందు పంచపల్లవములు,

పంచరత్నములు, మారేడుపండు, ఫలములు, కానుక, సమస్త ఓషధులు, సప్తమృత్తికలు, దర్భలు పుష్పమాలలు, మొదలయిన వానితోను పసుపుగుడ్డను బియ్యము మూటగట్టి దానిని కుంభమునకుగట్టి కంకణముకూడకట్టి ఆవాహనముచేసి షోడశోపచారములతో పూజించవలయును. పిదప కుశకండిక పంచభూ సంస్కార పూర్వకమగు స్థాపితాగ్నికి ప్రదక్షిణముచేసి పుష్పములు గంధము దక్షిణతాంబూలము, వస్త్రములనుతెచ్చి అగ్నికి దక్షిణపువైపుననుండి వస్త్రములను పీటను అగ్నికిపైగాతీసి బ్రాహ్మణుని పాదప్రక్షాళన గంధమాల్యాదులతో పూజించి హస్తమునందు ధౌతవస్త్రము, ఉత్తరీయము, కమండలువు, అంగుళీయకము, కంకణము, భూషణములను పట్టికొని శ్రీపరశివ విశ్వకర్మాగమోక్త ప్రకారము ఏతద్దేవతాప్రతిష్ఠాహవనకర్మమున(చేసినది చేయనిది చేయవలసినది హెచ్చరించునట్టి బ్రహ్మకర్మ) ఆచారత్వముచేయుటకు నిన్ను బ్రహ్మత్వమునకు కోరుచున్నాను. అని అవియన్నియు నీయవలెను. సరే అంగీకరించుచున్నానని పల్కుచు అవి తీసికొనవలెను.

'వ్రతేనదీక్షా, అను మంత్రముచేత కంకణమును 'యుంజంతి, అను మంత్రముచేత తిలకమును ధరించినపిదప యజమానుడు ఈ యజ్ఞమును శాస్త్రోక్తముగా చేయవలసినది అని కోరవలెను. అటులనే చేయుదునని బ్రహ్మపలుకవలెను. ఈయజ్ఞకర్మమునందు నాకు నీవే బ్రహ్మవు. అనగానే అటులనే అని బ్రహ్మ చెప్పవలెను. బాణప్రహారణమునందు కవచమెట్లు రక్షణమో అటులనే ఆయా దైవోపఘాత పరిహారమునకు హోమములు శాంతియని తెలియవలెను. అగ్నికుండమునకు దక్షిణపుదిశనున్న పీటపై కూర్చుండ నియమించవలెను. తర్వాత సంస్కరింపబడిన పాత్రమును ఉలిమిరిచెట్టు కఱ్ఱతో 12 అం. పొడవు 4 అం. మధ్య గుంట గుండ్రముగాచేసి దానిని నీళ్ళతోనింపి దర్భలతోకప్పి బ్రహ్మయొక్క ముఖమును

చూచి అగ్నికి ఉత్తరదిశ దర్భలతో అలంకరించవలయును. తరువాత దర్భలను చుట్టూపఱచవలెను. 81 దర్భలను 20 చొప్పున 4 భాగములు చేసి 1 మాత్రము చేతిలోనుంచుకొని (అనగా యజ్ఞముచేయుచు రిక్తహస్తముతో నుండకూడదు) మొదటి భాగమును దీసికొని ఆగ్నేయమున మొదలు ఈశాన్యమున చివర, రెండవ భాగమును దీసికొని నైరృతిన మొదలు ఆగ్నేయమున చివర, మూడవ భాగమును దీసికొని నైరృతిన మొదలు వాయవ్యమున చివర, నాల్గవ భాగమును దీసికొని వాయవ్యమున మొదలు యీశాన్యమునచివర, ఇట్లుంచవలెను. దీనిని పరిస్తరణమందుగు.

తరువాత అగ్నికి ఉత్తరమున పడమరదిశయందు పవిత్రచ్ఛేదనముకొఱకు 3 దర్భలు, పవిత్రము చేయుటకు చివరలతో కూడినవి మూలము కలవియగు 2. దర్భలను, ప్రోక్షణపాత్రము, ఆజ్యపాత్ర, చరుపాత్ర, చిమ్మటకు కట్టిన దర్భలకట్ట, 5 దర్భలు ఇవి యుపయమకుశలు, 7 సమిధలు, 8 అం. పొడవు (జుత్తిలి)న, స్రువము, తాంబూలములో వేసికొను పోకచెక్కల యుండ ఆజ్యము, 256 గుప్పిళ్ళతో పట్టికొని తెంపిన దర్భలు, బియ్యముతో నిండినపాత్ర, దక్షిణ, బహుమానము, పవిత్రచ్ఛేదన కుశలకు పూర్వ పూర్వదిశ క్రమముగా వీనిని తీసికొనవలెను. పిదప పవిత్రచ్ఛేదనకుశలు మూటిచేత రెండు దర్భలను ఛేదించి దర్భయున్న చేతితో సంస్కరింపబడిన జలమును మూడు, ప్రోక్షణపాత్రమునందుంచి ప్రోక్షణపాత్రను యెడమచేతియందుంచి కుడిచేతి అనామిక అంగుష్ఠముల చేత దర్భలను గ్రహించి మూడుసారులు పైకెత్తి పిదప ప్రోక్షణపాత్రను సంస్కారిత జలముతోనింపి నేలపైన పడవేయవలెను. అప్పుడు ప్రాయశ్చిత్తమునకు గోదానమును చేయవలయును. పిమ్మట ప్రోక్షణపాత్రమునందుగల నీళ్ళతో పట్టికొని వస్తువులపై ప్రోక్షించడమేలాగనిన, అగ్నిదర్భలమధ్య

ప్రోక్షణపాత్రము నుంచవలెను. ఆజ్యస్థాలియం దాజ్యము నుంచవలెను. చరుపాత్రమున (హవ్యమునువండెడి కుండ) అన్నము నుంచవలెను. ఆజ్యమునుకాచుట మండుచుండే దర్భనుతీసికొని దానిపైన చుట్టూ త్రిప్పి అగ్నియందు దాని నుంచవలెను. తదుపరి స్రువమును అగ్నిపై చూపి దర్భలకట్టచేత స్రువమును తుడిచి మొదలుతో మొదలు, నడుముతో నడుము, చివరతో చివర, కాచి స్రువమును దక్షిణమున నుంచవలెను. తరువాత ఆజ్యమును అగ్నిపైచూపించి చూడకుండ దానినొక ప్రక్కను త్రోసివేయవలెను. తరువాత ఉపయమనమను 5 దర్భలను తీసికొని యెడమచేతియందుంచి అగ్నికి చూపించి లేచుచు మనస్సులో 'ప్రజాపతి, అను బ్రహ్మనుధ్యానించి ఊరకుండి నేతిలోముంచిన 3 సమిధలు అగ్నియందుంచవలెను. కూర్చుండి పవిత్రప్రోక్షణ పాత్రమునందలి యుదకముచేత అగ్నిని ప్రోక్షించి దర్భలను ప్రణీతపాత్రయందుంచి కుడిమోకాలును భూమిపై ఆనించి దర్భతో బ్రహ్మతోసహా ఆరంభించి అగ్నియందు స్రువముతో ఆజ్యమును ఆహుతి యీయవలయును. అక్కడ అఘోర మొదలు 12 ఆహుతులు అంత్యమున స్రువమునందున్న మిగిలిననేయి ప్రోక్షణపాత్రమునం దుంచవలెను. ఇది కుశకుండిక విధి. ఇది ప్రథమదినకర్తవ్యము. ద్వితీయదినమున యజ్ఞమున నావాహనము చేయబడిన వారిలో ప్రధాన దేవతలకు సహస్రనామపూజ తగిన హోమములును, ఇతర దేవతలకు సామాన్యపూజలును, తగిన హోమములును చేయవలయును.

మూడవదినమున విగ్రహమును బండిపై నెక్కించి కుడివైపున శిల్పాచార్యుడు కూర్చుండి వేదపాఠములతోను వాద్యఘోషముల తోను దేవాలయమునకు తూర్పుగాని ఉత్తరమునగాని యున్న నదికిగాని తటాకమునకుగాని ఊరేగింపుతో వెళ్ళి యచట జలాధివాసమును కల్పోక్తప్రకారము చేయించవలయును. అచటినుండి

అన్ని దిక్కులయందు శాస్త్రోక్తప్రకారము బలియిచ్చుచు ఊరేగింపుతో కర్పూరనీరాజనాదులతో విగ్రహమును యజ్ఞశాలకు చేర్చవలెను. అక్కడ గుమ్మడికాయ కొబ్బరికాయలు పగులగొట్టి రక్తాన్నమును బలియిచ్చి విగ్రహమునకు గట్టిన వస్త్రములు మొదలగునవి యూడదీసి మరల నూతన వస్త్రపుష్పమాల్యాదులను ధరించి శాలలో ప్రవేశపెట్టవలయును. తదుపరి కల్పోక్తమంత్రయుతముగ ధాన్యాధివాసమును తర్వాత మూర్తిహోమమును చేయవలెను.

నాలుగవ దినమున అంగవైకల్య హోమమును, (నేత్రోన్మీలనము) ను అక్షిమోచనము విధిప్రకారము చేయవలయును.

మానసారము 70 వ అధ్యాయమున నిట్లు చెప్పబడియున్నది.

"పశ్చాత్తు స్థపతిః ప్రాజ్ఞః కల్పయేద్ద్వారు పీఠకం ।
క్షౌమేణాచ్ఛాదనం కుర్యా దంతః కూర్చైరలం కృతం ॥
వేదికోపరి శాల్యేన కుర్యాన్మండలం బుధః ।
పంచవింశ త్పదంవాఽథ కల్పయేత్పీఠమేవనా ॥
దర్భైరాస్తీర్యపశ్చాత్తు శుద్ధతండుల రేఖయా ।
నానాపుష్పైశ్చ లాజైశ్చ ప్రోక్షయేచ్ఛోభనార్థకం ॥
నవకుంభై ర్యవై ర్వాపి పంచవింశభిరేవవా ।
విధివత్ క్షాళయేత్సర్వం సూత్రైరావేష్టనం భవేత్ ॥
శుద్ధతోయేన సంపూర్య వేదికోపణవిన్యసేత్ ।
మధ్యే ప్రధాన కుంభంస్యా దన్యేక్రమాత్సమంతతః ॥
సర్వవస్త్రైశ్చసంవేష్ట్య సకూర్చాద్య ప్రపల్లవైః ।
సవిధానఫలైశ్చైవ పుష్పమాలైరలంకృతం ॥
ఉపవేద్యుపరిస్థాప్య చోక్తవచ్చాష్ట మంగళం ।
పశ్చాత్తుశిల్పిభిః ప్రాజ్ఞైః పాదప్రక్షాళనం కురు (క్రియేత)

విద్యుక్తాచమనంకుర్యా త్సకలీకరణం క్రమాత్ ।
పుణ్యాహం వాచయిత్వాఽథ ప్రోక్షయేత్ప్రతిమాదికం ॥
ధూపదీపందదేద్ద్యా త్వాజ్ఞోమధ్యకుంభస్య మధ్యమే ।
ఆరాధ్యగంధపుష్పైశ్చ భువనాధిపతిం జపేత్ ॥
ఘృతగుడశస్యదధిక్షీరాన్నం వానివేదయేత్ ।
దర్శయేద్ధేనుముద్రాదీన్ గీతాదిన్నృత్త ఘోషణైః ॥
తదగ్రేస్థపతిః ప్రాజ్ఞోహోమం కుర్యాత్తతః క్రమాత్ ।
సమిదాజ్య చరులాజప్రత్యేకాష్టోత్తర శతాహుతిః ॥
శుద్ధతోయేన పంక్తిర్వా పంచవింశతిరేవవా ।
హృల్లేఖం బీజముచ్చార్య స్వాహాంతం ప్రణవాదికం ॥
బింబంగాయత్రి మంత్రేణ పూర్ణాహుతించ కారయేత్ ।
అగ్నికార్యావసానేతు విధివద్బింబమాశ్రయేత్ ॥

శిల్పాచార్యుడు నైరృతిన ఒకదారు పీఠమునందుంచి యందు నూతన వస్త్రమునుపఱచి బియ్యమునుపోసి యందు 25 గదులు వచ్చునట్లు సమముగా తూర్పుపడమరలు 6 గీతలును ఉత్తర దక్షిణములు 6 గీతలును గీయవలెను. దీనిని ఉపపీఠమని వాస్తుశాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుదురు. దానిపై దర్భలు, పుష్పములు, పేలాలు, ఉంచి అందు 9 కలశములనుగాని 25 కలశములనుగాని ఉంచి సర్వాలంకారయుక్తముగ వేద మంత్రములతో షోడశోపచారములతో పూజించి విగ్రహముపై యాకలశములన్నిటిజలమును ప్రోక్షించి కలశములకుద్వాసము చెప్పి తీసివేసి అందు విగ్రహమును నిలుపవలెను. శిల్పాచార్యుడు మంగళాష్టకమును చెప్పి మరల శిల్పాచార్యుడు పదప్రక్షాళనాదులను చేసి ఆచమనముచేసి కర్మణః పుణ్యాహవాచనముచెప్పి వాస్తు హోమమును చేయనలయును. సమిధలు, ఆజ్యము, లాజలు, చరువు, వీనితో ప్రత్యేకముగ ఒక్కొక్క దానితో 108 హోమములు చేయవలెను.

తదుపరి శుద్ధోదకముతో 10 హోమములుకాని, 25 హోమములుకాని చేయవలెను. ప్రణవము మొదలుగను స్వాహా అంత్యముగను గాయత్రీ మూలమంత్రముతో పూర్ణాహుతి చేయవలయును. తదుపరి విగ్రహము దగ్గరకువచ్చి నూతన వస్త్రములు, పుష్పములు, గంధము, మొదలగువానితో నలంకరించి యాదేవునికి దగిన వాహనముగాని లేక శకటముగాని తెచ్చి యందుంచి శిల్పికుడివైపున నుండి వివిధ వాద్యములతోను, నృత్యగీతాదులతోను, స్వస్తి మంత్రములతోను నీరాజనపురస్సరముగా గ్రామ ప్రదక్షిణము చేయవలయును. అంతట శిల్పాచార్యుడు ఆ వస్త్రాదులనుతీసి వేఱువస్త్రములనుధరించి గుమ్మడికాయలను కొబ్బరికాయలను కొట్టించి 'యేభూతా ప్రచరంతి, అను మంత్రముతో రక్తాన్నమును బలినిపెట్టవలెను. తరువాత బింబమును మహాశిల్పోపనిషత్పఠనముతో యజ్ఞశాలయందు చేర్చవలెను. మండపమునకు ఉత్తరము, తూర్పు, ఈశాన్యము, ఈమూడు దిశలలో నెక్కడనైనాసరే ఒకహస్త ప్రమాణముకల చతుష్కోణ గర్తమును నిర్మించవలెను. దీనిని సకలము అని చెప్పుదురు. అందు విగ్రహముచుంచి పంచగవ్యములు, పంచామృతములు, పంచత్వగ్రసములు, పంచపల్లవములు, మొదలగువానితో వేదమంత్రయుతముగ స్నానములు చేయించి తదుపరి విగ్రహమునకు నూతన వస్త్రములనుగట్టి గంధ పుష్పాక్షతాదులతో నలంకరించి తదుపరి పూర్వమువలెనే మరియొక గర్తము ను త్రవ్వించి యందు గోక్షీరమునుబోసి నూతన వస్త్రాద్యలంకృతమైన ప్రతిమను అందుంచవలెను. విశ్వకర్మోపనిషత్తును పంచబ్రహ్మోపనిషత్తులను పఠించుచుండవలెను.

'పంచామృతస్నానపరం బింబంక్షీరాధివాసయేత్ । పూర్వవద్గర్తసం కుర్యాత్। స్థాపయిత్వా యథావిధిః ॥ కలశాది విధానం చావాహానాది యథావిధిః। శుద్ధగోక్షీరమాపూర్య। మౌంజీ బంధంచ

బింబకం॥ నూత్నవస్త్రాదిభిర్యుక్తం। బింబక్షీరప్రవేశనం। యామం వాపితదర్ధంవా। ఘటికాద్వయమేవనాం॥ విశ్వబ్రహ్మోపనిషదా। తూర్యఘోషైః ప్రవేశకం। ఏవం విధానతః కుర్యాత్ పశాచ్ఛుద్ధజీవేనతు। పఠేయత్సంచ బ్రహ్మోప। నిష దేకాదశావృతిం। స్నాపయిత్వాత్వలంకారం। కుర్యాత్తంబేరముత్తమం॥ (గార్గేయాగమం 6వ అధ్యాయం)

తదనంతరము శుద్ధోదక స్నానముచేయించి నూతనవస్త్రాదులతోను, గంధపుష్ప మాలికాదులతోను అలంకరించవలెను.

ఐదవదినమున గర్భాలయ ప్రవేశమును, పీఠస్థాపనమును, రత్నన్యాసమును అష్టబంధనమును కలశప్రతిష్ఠను, ధ్వజప్రతిష్ఠను, కళావాహనమును, దృష్ట్యోపనమును కల్పోక్తప్రకారముచేసి యజ్ఞమునుగూడ పూర్ణాహుతిచేసి అన్నదానాది విధులు సక్రమముగా నిర్వర్తించవలెను. అన్నశాంతి తక్కువయైనచో యజమానునకును గ్రామమునకును నానారిష్టములు సంభవించును.

హోమములవిధిని చెప్పుచున్నాను. 4 భాగములు నువ్వులు 3 భాగములు నేయి, 2 భాగములు తెల్లగోధుమలు, 1 భాగము బియ్యము, అర్ధభాగము చక్కెర, ముఖవస్త్రమును, ఆహుతి యీయవలెను. యవలు అధికమైన ఆయుఃక్షీణమును, యవలు నువ్వులతో సమానమైన ధననాశమును, కనుకపై చెప్పిన భాగముల ననుసరించి అన్నికోరికలు నెరవేరుటకు యెల్లప్పుడు నువ్వులు యెక్కువగానే వ్రేల్చుచుండవలయును. ప్రజాపతి మొదలగు ముఖ్యదేవతలకు ఆహుతులనిచ్చి ప్రాయశ్చిత్తహోమములను చేయవలయును. తరువాత పంచవారుణీ హోమములను, ఇట్లు బ్రహ్మోపవేశనాది పాత్రాసాదనమునుచేసి యందు విశేషముగా రావి,చంద్ర, మారేడుపండ్లుగాని లేక విత్తనములుగాని, పాయసము మొదలగు

నవి యెంతవఱకు లభించితే అంతవఱకు బలిని పెట్టవలయును. నేయి భాగముల ప్రకారము ఆహుతి చేసినపిదప మరల స్రుక్కులో నాలుగుసారులు నేయిపోసి ఆగ్నేయము మొదలు చతుః స్తంభ స్థానములయందు తత్తన్మంత్రములతో ఆహుతు నీయవలెను.

తరువాత ఉత్తరమున జలపాత్రమునుంచి బ్రహ్మను మంత్రముతో పూజించి బ్రహ్మయొక్క అనుజ్ఞనుపొంది మరల ప్రవేశించి తదుపరి దిక్పాలురకును, మాతృకా దేవతలకును, లోకమాతృకా దేవతలకును, ఘృతమాతృకా దేవతలకును, యోగినీ దేవతలకును, భైరవగణమునకును, మరుద్గణమునకును, హోమములు చేసి సమిధలు, ఆజ్యము, అన్నము, నువ్వులు, గుగ్గిలము, పరిమళద్రవ్యములు, మొదలగు హోమములను చేయవలయును. పిమ్మట యజమానుడు అగ్నికి దక్షిణమున గూర్చుండి సమస్తదేవతలకు హోమద్రవ్యములతో ఒక్కొక్కరికి హోమములు చేయవలయును. ఎక్కువమంది ఋత్విక్కులుండి చేయించిన హోమమునందు ప్రత్యాహుతి త్యాగము అవశ్యము కనుక ఒకటిగనే చేయవచ్చును.

తరువాత ఆచార్యఋత్విజులు ప్రధానహోమములు చేయవలయును. సూర్యాది నవగ్రహములకు వరుసగా జిల్లేడు, మోదుగ, చండ్ర, ఉత్తరేను, రావి, మేడి, జమ్మి, గరికదర్భ, ఇవి సమిధలు, ఒక్కొక్కటి (8) అం. పొడవుండవలెను. నవగ్రహములకు జిల్లేడు మొదలగు సమిధలు ప్రత్యేకముగ (108) చొప్పునగాని లేక 28 చొప్పునగాని, లేక 8 చొప్పునగాని చేయించి తిలలతోగాని ఆజ్యముతోగాని ఆయా మంత్రములతో హోమములను చేయించవలయును. అన్నము చెప్పబడినప్పు డాజ్యముకూడ యుండవలెను. సర్వతో భద్రమండల దేవతలలో గణపతి మొదలుగ నూటఅరువది ముగ్గురు దేవతలకు హోమములు చేయవలెను.

తరువాత ప్రధానహోమములుచేసి వాస్తుమండల దేవతలకు శిఖి మొదలగువారికి ప్రత్యేకముగ 108గాని, 28గాని,8గాని జుత్తేడు పొడవుకల మేడి సమిధలు, నువ్వులు, నేయి, పాలు, వీనితో హోమములు చేయవలెను. ఇవి దొరకనప్పుడు రావిపుల్లతోనైన చేయవలయును. సమిధలన్నియు తేనె, నేయి, పాలు, వీనితో తడిపి యుంచవలెను. నువ్వులు నల్లనివి ముఖ్యము. పాలు ఆవుపాలు ముఖ్యము. తిలలయందు గోధుమలు కొద్దిగా కలుపవలెను. సమిధలు, నువ్వులు, పాలు, నేయి, వీనితో నాలుగు ఆహుతులు, వాస్తోష్పతేత్యాది మంత్రములతో వాస్తుపురుషునకిచ్చి తరువాత స్థాలీపాకముతో 6 అహుతులనుయిచ్చి, నేతిలో మారేడుపత్రిగాని, మారేడు విత్తనములుగాని, ముంచి పూర్వోక్త చతుర్మంత్రములచేత ఒకొక్క మంత్రముతో 5.5 గాని లేక 1.1 గాని వ్రేల్చవలెను. 'వాస్తోష్పతేధ్రువా, అను మంత్రముచేత మేడిపుల్లలు (ఉదుంబర సమిధలు) 108 హోమములు చేయవలయును. తరువాత బ్రహ్మ మొదలగు 45 దేవతలకును చరకి మొదలగు 16 దేవతలకును, ఇంద్రాద్యష్ట దేవతలకును, రుద్రునకును భూమికిని, శక్తికొలది ఆజ్యముతో ఆహుతులనీయవలెను. వాస్తుమండల దేవతలు 72.

తరువాత అఘోరమంత్రముచేత వాస్తు మర్మసంధానము కొఱకు నువ్వులతో గోధుమలుకలిపి తేనె, నేయి, వీనితో 108 ఆహుతుల నీయవలెను. పిమ్మట విరాడ్విశ్వకర్మకు 'యఇమా, అను మంత్రముతో గంధపు పుడకలు, తిలలు, పాయసము, ఆజ్యము, వీనితో 108 హోమములును, వేదమాత గాయత్రీదేవికి పైజెప్పిన ద్రవ్యముతోనే 108 హోమములును, పంచబ్రహ్మలు పంచశక్తులు మొదలగు 125 మహర్షులు 125 స్త్రీ దేవతలు వీరికిని నవబ్రహ్మలకును, ఒకొక్కరికి 28 గాని 8 గాని యథాశక్తి హోమములను చేయవలయును. పిమ్మట ప్రతిష్ఠించుచున్న ప్రధాన దైవము నుద్దే

శించి ఫలహోమమును, గుగ్గులహోమమును చేయవలెను. శ్రీసూక్తముతో 108 హోమములు చేయవలెను. స్విష్టకృద్ధోమమును, పంచవారుణీ హోమములునుచేసి హోమాంతమున సుగంధపుష్పమాల్యాదులతో నవగ్రహాద పూజనము, వాస్తుమండల దేవతాపూజనము, ప్రధాన దేవతాపూజనము మున్నగునవిచేసి వరుసగా బలులను పెట్టవలయును. బలిద్రవ్యమనగా బ్రాహ్మణుడు కల్లు, మాంసము మొదలైనవి తాకకూడదు కనుక నేతితోకూడిన పాలను బలిని పెట్టవలయును. ఆ యా దేవతలననుసరించి గుమ్మడికాయ, నిమ్మకాయ మొదలగునవికూడ బలియిచ్చుచుండవలెను. ఏదేవత కెట్లు చెప్పియున్నదో అటులే బలిని యీయవలెను. లేనిచో పాలను బలిగా నీయవలెను. దర్భ, పుష్పము, దధి, అక్షతలు, నేయి, వీనితో బలి యిచ్చుచుండవలెను. ఒక పాత్రమునందు పెరుగు అన్నము, దీపము, రక్తచందనము, ఎఱ్ఱనిపూలు, ఎఱ్ఱని అక్షతలు, సువర్ణదక్షిణతో 'ఆబ్రహ్మన్, అను మంత్రముచేత బ్రహ్మకు క్షీరాన్నము, వరిపేలాలు, నువ్వులు, మినుపకుడుము, పంచామృతములు బలినిపెట్టవలయును.

ఇటులే పెరుగు అన్నము, దీపము, రక్తచందనము, ఎఱ్ఱని పూలు, ఎఱ్ఱని అక్షతలు, సువర్ణదక్షిణ అందఱు దేవతలకు యిచ్చుచుండవలెను. 'అర్యమణం, అను మంత్రముచేత అర్యమునకు గంధము, చక్కెర, పిండివంటలు, పాలు, బలినిపెట్టవలెను. 'సవితా ప్రసవిత్రా, అను మంత్రముచేత సవితకు పాలు, బెల్లము, పిండివంటలు, బలినిపెట్టవలెను. 'వివస్వాన్, అను మంత్రముచేత వివస్వంతునకు రక్తచందనము, కర్పూరము, అగరు, పాలు, అన్నమును బలిని పెట్టవలెను. 'ఇంద్రః సుత్రామా, అను మంత్రముచేత ఇంద్రునకు నేయి, హరితాళము, అన్నమును బలినిపెట్టవలెను. 'తన్మిత్రం, అను మంత్రముచేత మిత్రునకు బెల్లము, పాలు, నేయి, అన్నమును

బలిని పెట్టవలెను. 'అభిగోత్రాణి' అను మంత్రముచేత రాజయక్ష్మునకు బెల్లము, పాలు, నువ్వులు బలిని పెట్టవలయును. 'పృథివీఛందః' అను మంత్రముచేత పృథివీధరునకు మినుపకుడుములు, మాంసము, గంధము, పాలు, బలిని పెట్టవలయును. 'భవామ' అను మంత్రముచేత ఆపవత్సునకు నేయి కూశ్మాండము పెరుగు బెల్లము కలిసిన యన్నమును బలిని పెట్టవలెను. 'ఆపోఅస్మా' అను మంత్రముచేత జలమునకు పాలు అన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'ఉపయామ' అను మంత్రముచేత సావిత్రకు కుశాన్నమును చలిమిడి మిరియము బలిని పెట్టవలయును. 'మర్మాణితే' అను మంత్రముచేత జయునకు గంధము నేయి, అన్నమును బలిని పెట్టవలెను. 'సుత్రామాణం' అను మంత్రముచేత రుద్రునకు పాలు బెల్లము, అన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'తమీశాన' మను మంత్రముచేత శిఖికి ఘృతాన్నమును బలిని పెట్టవలెను. 'మహాఇంద్ర' అను మంత్రముచేత పర్జన్యునకు కలువపూలతో అన్నమును బలిని పెట్టవలయును.

'ధన్వనాగా' అను మంత్రముచేత జయంతునకు నేతియన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'మహాఇంద్ర' అను మంత్రముతో ఇంద్రునకు పంచరత్నములతో అన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'సూర్యరశ్మి' అను మంత్రముచేత సూర్యునకు ధూమ్రమవర్ణముగల పిండివంటలు, వరిపేలపిండి, దర్భలతో అన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'వ్రతేనదీక్షా' అను మంత్రముచేత సత్యునకు నేయి గోధుమ అన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'భద్రంకర్ణే' అను మంత్రముచేత భృశునకు నేతియన్నమును బలిని పెట్టవలెను. 'వయంసోమశ్చ' అను మంత్రముచేత అంతరిక్షమునకు చక్కిలములు నేయిని బలిని పెట్టవలయును. 'అగ్నిందూత' మను మంత్రముచేత అగ్నికి గంధము, దర్భలు, నేయిఅన్నమును బలిని పెట్టవలెను. 'పూషంతవ' అను

మంత్రముచేత పూషునకు జొన్నపేలాలను బలినిపెట్టవలయును. 'సవితాప్రథమేహ,' అను మంత్రముచేత వితథునకు సెనగపప్పును, అన్నము బలినిపెట్టవలయును. 'సవితాత్వా,' అను మంత్రముచేత గృహాక్షతునకు తేనె అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. 'యమాయత్వా,' అను మంత్రముచేత యమునకు నేతియన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'గంధర్వాస్త్వాద్,' అను మంత్రముచేత గంధర్వునకు పరిమళద్రవ్యముతో గూడిన యన్నమును బలినిపెట్టవలయును. 'మృత్యుస్సుపర్ణ,' అను మంత్రముచేత భృంగరాజునకు మినుపకుడుమును బలినిపెట్టవలయును. 'తద్విష్ణు,' అను మంత్రముచేత మృశునకు అలసందెపప్పు అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. 'పితృభ్య,' అను మంత్రముచేత పితృదేవతలకు పులగమును మినుపగారెను తేనె, నేయిని బలినిపెట్టవలెను.

'ద్రవిణోయః,' అను మంత్రముచేత దౌవారికునకు పులగమును పిండివంటలును బలినిపెట్టవలయును. 'సుషుమ్న,' అను మంత్రముచేత సుగ్రీవునకు పిండివంటలును అలసందెపప్పు అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. 'నక్షత్రేభ్యః,' అను మంత్రముచేత పుష్పదంతునకు పాలు అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. 'మిత్రస్య,' అను మంత్రముచేత వరుణునకు పాలు అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. 'యేరూపాణి,' అను మంత్రముచేత అసురునకు యొజ్జని బియ్యపు అన్నమును బలిని పెట్టవలయును. 'మంత్రమూసవే,' అను మంత్రముచేత శోషునకు నేయి అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. 'సూర్యరశ్మి,' అను మంత్రము చేత పాపయక్ష్మనకు గోధుమపిండియును రక్తచందనమును బలిని పెట్టవలయును. 'ఆవాయో,' అను మంత్రముచేత మరుత్తునకు పేల పిండిని బలినిపెట్టవలయును. 'నమో஽స్తు సర్వేభ్యః,' అను మంత్రము చేత నాగునకు పుష్పములు, నాగకేసరములు, పులగమును బలిని

పెట్టవలయును. 'ఇషేత్వా' అను మంత్రముచేత ముఖ్యునకు గోధుమ అన్నమును నేయిని కొబ్బరికాయ నీళ్లును బలినిపెట్టవలెను. 'విష్ణుహోం' అను మంత్రముచేత భల్లాటునకు పాలు, తేనె, మినుపగారె, పెసరపప్పు అన్నమును బలినిపెట్టవలెను. 'వయంసోమ' అను మంత్రముచేత సోమునకు పాలు నేయి అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. 'ఉదుత్యం' అను మంత్రముచేత సర్పమునకు వరిపిండి నేయి, పాలు బలినిపెట్టవలయును. 'ఉతనోహిర్బుధ్న్య' అను మంత్రముచేత అదితికి పులగమును బొబ్బట్లు బలినిపెట్టవలయును. 'అదితిర్ద్యౌ' అను మంత్రముచేత దితికి బూరెలు అన్నము బొబ్బట్లు నేయి బలిని పెట్టవలయును. మండలము వెలుపల చరకికి మాంసము నేయి బలినిపెట్టవలయును.

విదారికి మాంసము యెఱ్ఱని పుష్పములను బలినిపెట్టవలయును. పూతనకు మినుపగారెలును మంచినూనె, పెరుగు బలినిపెట్టవలెను. పాపరాక్షసికి బొబ్బట్లు నేయి చేపమాంసము కల్లు బలినిపెట్టవలయును. స్కందునకు మినుపగారెలును, మాంసమును అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. అర్యమునకు మాంసమును బొబ్బట్లును పులగమును బలినిపెట్టవలయును. జృంభకునకు మాంసమును ఎఱ్ఱని బియ్యపు అన్నమును చేపలవాసనగల ధూపముతో బలినిపెట్టవలయును. పిలిపిచ్ఛునకు మేకచెవితో గూడిన మాంసమును బలిని పెట్టవలయును. క్షేత్రపాలునకు మినుపగారెలును పులగమును పిండియందు వెలిగించిన దీపముతో బలినిపెట్టవలయును. లోకపాలునకు నువ్వులనూనెతో వండిన మినుపగారెలును ఎఱ్ఱని పూలును బలిని పెట్టవలయును. ఉగ్రసేనునకు మాంసమును అన్నమును చేపయును నేయియును బలినిపెట్టవలయును. డామరునకు పెరుగుఅన్నమును

ఎఱ్ఱని పుష్పములును బలినిపెట్టవలయును. మహాకాలునకు నువ్వులు బలినిపెట్టవలయును. బీభత్సునకు మేకచెవి మాంసమును బలిని పెట్టవలయును. గణపతికి బెల్లము నేయి బలినిపెట్టవలయును. దుర్గకు మేక మాంసమును, కల్లును బలిని పెట్టవలయును. వాయువునకు మాంసమును బలినిపెట్టవలయును. ఆకాశమునకు పాలు పంచదార బలినిపెట్టవలయును. అశ్వినీ దేవతలకు పాలు చక్కెర నేయి అన్నమును బలినిపెట్టవలయును.

రుద్రునకు పాలు అన్నమును బలినిపెట్టవలయును భూమికి పాలు అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. వాస్తు పురుషునకు సమస్తమైన పిండివంటలును చక్కెర పాలు నేయితో కూడిన అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. ఇంద్రాది దిక్పాలకులకు పెరుగు అన్నమును బలినిపెట్టవలయును. తరువాత నవగ్రహములకు బలినిపెట్టవలయును. తరువాత క్షేత్రపాలునకు చతుర్ముఖదీపయుతముగ మినుపగారెలును పెరుగు అన్నమును బలిపెట్టవలయును. మరియు బియ్యమునుగూడ బలినిపెట్టి ప్రార్థించవలెను. తరువాత అందఱు దేవతలకు దక్షిణ తాంబూలాదులను సమర్పించి కర్పూరముతో ఆరతినీయవలెను. నారికేళజలముతో అర్ఘ్యమీయవలయును. అంతట బ్రహ్మకు పూర్ణ పాత్రదానము చేయవలయును. తరువాత బ్రహ్మగ్రంథిని విప్పి భార్యాభర్తల శిరస్సున మంత్రోదకమును ప్రోక్షించవలయును.

తరువాత యీశాన్యముననున్న స్థాలీపాత్రనువంచి పూర్ణాహుతి సంకల్పము చెప్పిన తరువాత యజమానుడు పత్నీయుక్తముగ నుండి శిల్పాచార్యునియొక్క కుడిభుజమును తాకుచు తాంబూలము అక్షతలు నేయి ఇవి స్రువమునందుంచుకొని పూర్ణాహుతి చేయవలెను. అనంతరము రుద్రకలశమునుదీసి బర్హిర్హోమము (దర్భలు

హోమములో వేయుట) చేయవలెను. భస్మమునకు నమస్కారము చేసి నేతితో కలిపి నొసలు, కంఠము, కుడిభుజము, రొమ్ము ఈ ప్రదేశములందు ధరించవలెను. తన పత్నియును నొసట ధరించవలెను. పుష్పాంజలితో గణపత్యాది సమస్తదేవతలకు నమస్కరించి తరువాత మేడిఆకులు, పాలతో గరిక, ఆవుపేడ, పెరుగు, తేనె, నేయి, దర్భ, గోధుమలు ఇవి సమభాగములు కంచుపాత్రలో నుంచి కూర్చున్న రెండుప్రక్కలను చల్లవలెను. అదే మంత్రముతో నాలుగు దిశలయందు చల్లవలెను.

ఆఱవ దినమున కల్యాణోత్సవమును చేయవలయును. ఏడవ దినమున అవభృథస్నానమును వసంతముతో నూరేగింపును చేయవలయును.

ఆగమప్రతిష్ఠావిధి—

"కపిలాయాః లబ్ధంక్షీర మాప్యాయస్వేతి మంత్రతః ।
శ్వేతా యాదధిచగ్రాహ్యం దధిక్రావణ్ణేతి మంత్రతః ॥

ఆజ్యంగ్రాహ్యం దురక్తాయాః శుక్రమసీతి మంత్రతః ।
ఉక్తవర్ణగవాభావే యథాసంభవమాదోత్ ॥

"ఏమధ్యం పూజయేల్లింగం ప్రక్షాళ్య చ పునః పునః ।
"అర్కవారేతు బిల్వంస్యా త్తులక్ష్మీ సోమవారవే ।

ఆరవారే కపిత్థంస్యా న్మాతులుంగంబుధీతథా ॥
గురువారేతు దమనం భార్గవేజంబుపుష్పకమ్ ।
శనివారే విష్ణుక్రాంతం వారపత్ర మిహోచ్యతే ॥

శివాగమం

“మక్షికామశకాః కేశాః తృణబీజాని వల్కలాః,
పాషాణమృత్తికాశ్చైవ క్రిమికీటాది జంతుకః ।
ఏతాన్ సర్వాన్ పరిత్యజ్య శుచిపాకానియానివై,
తానిగృహ్ణామి దేవేశ క్షమస్వ పరమేశ్వర ॥
గృహేగృహాముఖం కుర్యాద ప్రవాహేర వేగ్మ్ముఖం,
ప్రవాహేసమ్ముఖం కుర్యాత్ ప్రవాహస్యయధావిధి ।
స్నానంకృత్వా చార్ద్రివస్త్రం ఊర్ధ్వముత్తారయేద్విజః
అర్ద్రివస్త్ర మధిస్తాచ్చే త్పునఃస్నానేన శుధ్యతి ॥
శూద్రాన్నం సూతకస్యాన్నం నైవేద్యం శ్రాద్ధభోజనం,
సీమంతాన్నం సమూహాన్నం రాజాన్నం చైవవర్జయేత్ ॥
యేకేచప్రేతరూపేణ వర్తంతే పితరోమమ,
తేసర్వేతృప్తిమయాంతి కుశహస్తైస్తిలోదకైః ॥

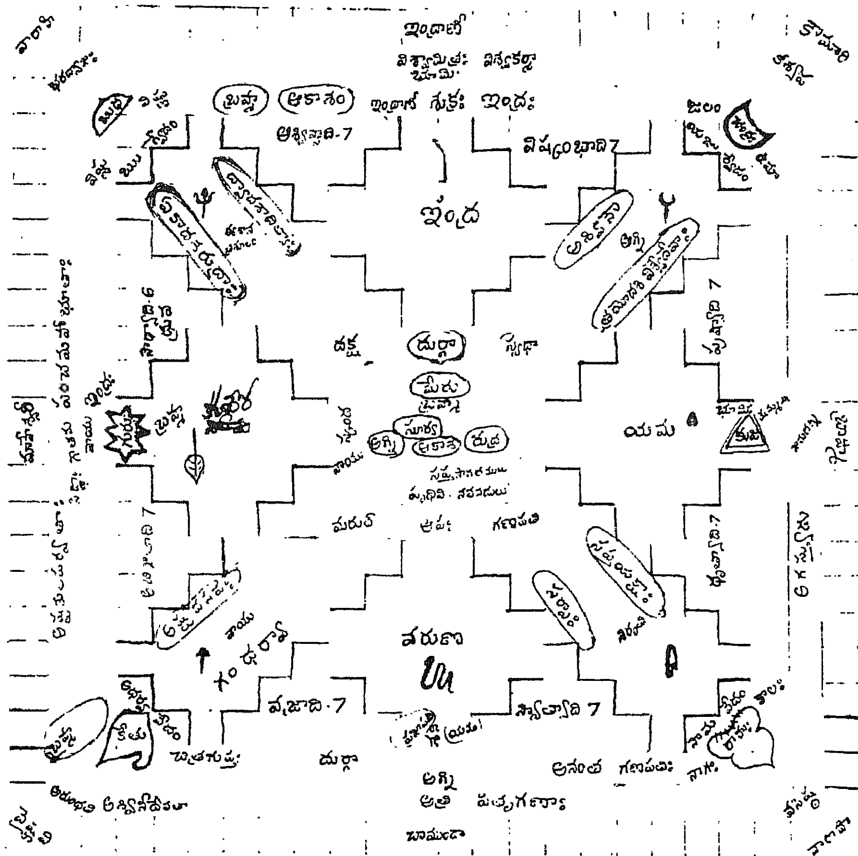
“సర్వత్రోంకార ఉచ్చార్య శ్రాద్ధమంత్రేషు నోచ్చరేత్,
ఆర్షచ్ఛందాం సివైతద్వద్యఋక్ పూర్వక కర్మణి ।
నస్మరేతఋషీన్ ఛందా శ్రాద్ధేవైతానికే మఖే,
బ్రహ్మయజ్ఞేచ వైతద్వత్తధోంకారం నతూచ్చరేత్ ॥

సర్వతో భద్రమండలం—

ప్రాదీచ్యాం గతారేఖాః కుర్యాదేకోన వింశతిః
ఖండేందు స్త్రిపదః కోణః శృంఖలా పంచభిః పదైః
ఏకాదశపదావల్లీ భద్రంతు నవభిః పదైః
తద్బాహ్యే పునరేతి.

సర్వతో భద్రము

5 గడులు శృంఖల - నలుపు
24 గడులు వాపి - తెలుపు
16 .. పద్మము - ఎరుపు
20 .. పరిధి - పసుపు
11 .. వల్లి - ఆకుపచ్చ
9 .. ఎరుపు
3 .. అర్ధచంద్రుడు - తెలుపు

శం చ	ప గ	చ శం	గ ప	ప శం	శం ప
గ ప	శం చ	గ ప	చ శం	గ చ	చ గ
కేశవ	నారాయణ	మాధవ	గోవింద	విష్ణు	మధుసూదన
గ చ	చ గ	చ గ	చ ప	ప చ	శం గ
ప శం	శం ప	ప శం	గ శం	శం గ	ప చ
త్రివిక్రమ	వామన	శ్రీధర	హృషీకేశ	పద్మనాభ	దామోదర
శం ప	శం చ	శం గ	గ శం	ప శం	గ శం
గ చ	ప గ	చ ప	చ ప	చ గ	ప చ
సంకర్షణ	వాసుదేవ	ప్రద్యుమ్న	అనిరుద్ధ	పురుషోత్తమ	అధోక్షజ
ప గ	ప చ	చ శం	గ చ	చ ప	గ ప
చ శం	గ శం	ప గ	శం ప	శం గ	శం చ
నారసింహ	అచ్యుత	జనార్దన	ఉపేంద్ర	హరి	కృష్ణ

1	15	12	13	6	14
కేశవ	ప్రద్యుమ్న	దామోదర	సంకర్షణ	మధుసూ	వామదేవ
3	5	16	17	18	21
మాధవ	విష్ణు	అనిరుద్ధ	పురుషోత్తమ	అధోక్షజ	జనార్దన
4	7	9	10	19	20
గోవింద	త్రివిక్రమ	శ్రీధర	హృషీకేశ	నృసింహ	అచ్యుత
2	8	11	22	23	24
నారాయణ	వామన	పద్మనాభ	ఉపేంద్ర	హరి	కృష్ణ

ఓం

విశ్వకర్మాదిశాంపతిస్సనః పశూన్ పాతుసోఽస్మాన్ పాతు
తస్మై నమః

అథ ప్రతిష్ఠాప్రయోగః

తత్రాదౌస్వస్తివాచనమ్ ॥ హరిః ఓం స్వస్తిన ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః । స్వస్తినో బృహస్పతిర్దధాతు ॥ 1) ఓం పయః పృథివ్యాం పయ ఓషధీషుపయో దివ్యంతరిక్షే పయోధాః ॥ పయస్వతీః ప్రదిశః సంతుమహ్యం॥ 2) ఓం విష్ణోర రాటమసి విష్ణోః శ్నప్త్రేస్థో విష్ణోఃస్యూరసి విష్ణోర్ధ్రువోసి । వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా 3) ఓం అగ్నిర్దేవతావాతోదేవతా సూర్యో దేవతా చంద్రమాదేవతా వసవో దేవతా రుద్రోదేవతాఽదిత్యాదేవతా మరుతోదేవతా విశ్వేదేవాదేవతాబృహస్పతిర్దేవతేంద్రోదేవతా వరుణోదేవతా ॥ 4) ఓం ద్యౌః శాంతిరంతరిక్షగ్ం శాంతిః పృథివీశాంతిరాపః శాంతి రోషధయః శాంతిః ॥ వనస్పతయః శాంతి ర్విశ్వేదేవాపి శాంతి ర్బ్రహ్మశాంతిః సర్వగ్ంశాంతిః శాంతిరేవశాంతిః సామాశాంతి రేధి ॥ 5) ఇతి స్వస్తిమంత్రాః । తత్రాదౌభూమిం పరిక్షీత చతు ర్దండా అవిచ్ఛిన్నాసమనతా ఇయం భూరితిగృహ్ణీయాత్ ॥ తస్యాం గాం సవత్సాం సప్తధాన్య మవ్రణం సవస్త్రం హేమగర్భం ఫల పుష్పజలాన్వితం కలశంనిధాయ తత్సరితికాలజ్ఞానం కృత్వా అముక

హం శరణం గతః తతః పాయసాపూపసక్త్వాదిద్రవ్యం పాత్రే కృత్వా సపరివారాయై భూమ్యై ఇమం బలిం సమర్పయామి ॥

ఇతి బలిం దద్యాత్ । తతః సూత్రధారం విశ్వకర్మాణం పూజయేత్ ॥ నమామి విశ్వకర్మాణం సర్వసూత్రప్రవర్తకం మండపాది ప్రసిద్ధ్యర్థం సర్వసిద్ధి సమృద్ధిదం ॥ అంగులనిర్మాణం పూజయేత్ । అంగులాదిప్రమాణార్థం నిర్మితో విశ్వకర్మణా అతస్త్వాం పూజయామ్యాహం మండపేష్టం ప్రసాధయ॥ తతః ఖననాంగమాధారశక్త్యాదీనాం పూజనమ్ ॥ ఓం ఆధారశక్త్యైనమః ఓం కూర్మాయనమః ఓం అనంతాయనమః ఓం పృథివ్యైనమః ఓం వాస్తుపురుషాయనమః తతః ఇష్టకాపూజనమ్ ఇష్టకాభ్యః పాద్యం సమర్పయామి అర్ఘ్యం సమర్పయామి ఆచమనం సమర్పయామి- స్నానవస్త్రగంధపుష్పధూపదీపనైవేద్యాదభిః సంపూజ్య తతః ప్రార్థనా॥ నందినీదేవి వాసిష్ఠేవసుభిః పూజితాసతీ భద్రేకాశ్యపదాయాదే కురుభద్రాం మతిం మమ జయే భార్గవదాయాదే ప్రజానాం జయమానహా పూర్ణేఽంగీరసదాయాదే పూర్ణాన్కామాన్ కురుష్వమే ప్రజాపతి సుతేదేవి చతురస్రేమహీసుతే సుభగేసువ్రతేదేవి గృహేభార్గవి రమ్యతాం అవ్యంగేచాక్షయబలే పూర్ణేచాంగిరసః సుతే । ఇష్టదేవ ప్రతిష్ఠాసు త్వాం ప్రతిష్ఠాపయామ్యహం దేశగ్రామ పురక్షేత్ర గృహాన్వా మిషుసౌఖ్యదా మనుష్యపశుహాస్త్యశ్వ ధనవృద్ధికరీభవ॥ ఇతి సంప్రార్థ్య తతో వేదికోణేషు ఇష్టకాప్రక్షేపః తతో యజ్జాగ్రతః ఇతి షద్రుచో జపేత్ ॥

ఓం యజ్జాగ్రతో దూరముదైతి దైవం తదుసుప్తస్య తథైవైతి । దూరంగమం జ్యోతిషాం జ్యోతిరేకం తన్మేమనః శివసంకల్పమస్తు ॥ 1) యేనకర్మాణ్యపసోమనీషిణో యజ్ఞేకృణ్వన్తి విదథేషు

ధీరాః। యదపూర్వం యక్షమంతగ్ః ప్రజానాంతన్మేమనః శివ సంకల్పమస్తు॥ 2) యత్ప్రజ్ఞానముత చేతోధృతిశ్చయజ్జ్యోతి రంతరమృతం ప్రజాసు॥ యస్మాన్నఋతే కించన కర్మక్రియతే తన్మేమనః శివసంకల్పమస్తు॥ 3) యేనేదంభూతం భువనం భవి ష్యత్పరిగృహీతమమృతేన సర్వం॥ యేనయజ్ఞస్త్రాయతే సప్తహోతా తన్మేమనః శివసంకల్పమస్తు॥ 4) యస్మిన్నృచః సామయజూగ్ంషియస్మిన్ ప్రతిష్ఠితా రథనాభావవారాః। యస్మింశ్చిత్తగ్ంసర్వ మోతం ప్రజానాం తన్మేమనః శివసంకల్పమస్తు॥ 5) సుషారథి రశ్వానివ యన్మనుష్యాన్నేనీయతే భీశుభిర్వాజిన ఇవ॥ హృత్ప్ర తిష్ఠంయదజిరం యవిష్ఠం తన్మేమనః శివసంకల్పమస్తు॥ 6) తతః శిల్పాచార్యః యాజ్ఞికః కుశాస్తరణేశయీత॥ తతోనిశాశేషేజాత స్వప్నేన శుభాశుభఫలం జ్ఞాత్వా ప్రాణాదీన్ సంశోధ్య వ్యవహ రేత్। తతోమండపరచనా। సూత్రేణకృత నవభాగమండపమధ్య గతనవమభాగే మండలంకృత్వా।

తదుత్తరేకుండం స్థండిలం వాకుండాద్యామ్యేవా మధ్యేవేతి। తతోమధ్యవేద్యాం దక్షిణదిగ్భాగే వాస్తుమండలం కార్యం. ఐశానే గణపతిపీఠం పంచవింశత్యుత్తర శతబ్రహ్మర్షిసహితంతథా పంచవింశ త్యుత్తరశత దేవీసహితం గాయత్రీవిశ్వకర్మ పూజామండలం। తత్ర వరుణకుంభ స్తత్సమీపేగ్రహపీఠం। అగ్నికోణే అష్టవసువసోర్ధా రాజలమాతృషోడశ మాతౄణాం స్థాపనం। నైరృత్యకోణే యోగినీ స్థాపనం వాయవ్యకోణే భైరవగణమరుద్గణ స్థాపనం। వంశకాష్ఠ

కదలీ స్తంభాదిరచిత వితానాదియుతే మండపే పూర్వాది క్రమేణ ప్లక్ష ఉదుంబర న్యగ్రోధ అశ్వత్థతోరణానాం స్థాపనం। పీతరక్త శ్యామ కృష్ణ శ్వేతధూమ్రపీతరక్తమేఘ వర్ణరక్తవర్ణధ్వజానాం స్థాపనం। మధ్యేపంచవర్ణ మహాధ్వజాః స్థాప్యాః। మండపపూజాంత్వగ్రే వక్ష్యామః। పరిచ్ఛిన్నాం భూమిం సమచతురస్రాం కృత్వా యజమానఃసర్వౌషధిభిర్వారుణమంత్రైః సుస్నాతః స్వలంకృతః సస్త్రీకః శుచిర్భూత్వా మాతృకాపీఠసమీపే ప్రాఙ్ముఖః పత్న్యాసమన్వారబ్ధః। సచేత్థం పత్న్యాః అంచలకోణే రక్తాక్షతహారిద్రాదూర్వాఫలాని బధ్వాయజమానస్య ప్రతిష్ఠావిధౌ వామపార్శ్వేపత్నీ ముపవేశయేత్ ॥ "సర్వేషు ధర్మకార్యేషు, పత్నీదక్షిణతస్సథా ॥ ఇతి వచనాత్। అథప్రాణానాయమ్య గణపతి స్మరణపూర్వకం। దేశకాలే స్మరేత్ తద్యథా ॥

ఓం శ్రీమన్మహాగణాధిపతయేనమః। ఓం గాయత్రీ విశ్వకర్మభ్యాంనమః ఓం ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః। ఓం లక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః। ఓం వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాం నమః। ఓం శచీపురందరాభ్యాం నమః। ఓం సంజ్ఞాభాస్కరాభ్యాం నమః। ఏతత్కర్మప్రధానదేవతాభ్యో నమః। ఓం ఇష్టదేవతాభ్యో నమః। ఓం కులదేవతాభ్యో నమః। ఓం గ్రామదేవతాభ్యో నమః। ఓం వాస్తుదేవతాభ్యో నమః। ఓం మాతాపితృచరణ కమలాభ్యాం నమః। ఓం సర్వేభ్యోదేవేభ్యో నమః। ఓం సర్వేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యోనమః। నిర్విఘ్నమస్తు। ఓం సుముఖశ్చైకదంతశ్చ। కపిలోగజకర్ణకః। లంబోదరశ్చ వికటో విఘ్ననాశో వినాయకః ॥ "ధూమ్రకేతుర్గణాధ్యక్షో। భాలచంద్రో గజాననః ద్వాదశైతానినామాని యః పఠేచ్ఛృణుయాదపి. విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశేనిర్గమేతథా। సంగ్రామే సంకటేచైవ। విఘ్నస్తస్య నజాయతే ॥

"శుక్లాంబరధరం దేవం, శశివర్ణం చతుర్భుజం, ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్, సర్వవిఘ్నోపశాంతయే॥ లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం పరాజయః యేషామిందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః॥ అభీప్సితార్థసిద్ధ్యర్థం। పూజితో యస్సురాసురైః సర్వవిఘ్నచ్ఛిదే తస్మైగణాధిపతయే నమః ఏవం ధ్యాత్వా। ప్రధానసంకల్పము ఓం అద్యశ్రీబ్రహ్మణోఽహ్ని శుభపుణ్యతిథౌ యజమానస్య సకుటుంబస్య సపరివారస్య సర్వారిష్టప్రశాంత్యాయురారోగ్యైశ్వర్య సుఖశ్రీ ప్రాప్త్యర్థం. పుత్రపౌత్ర ధనధాన్యాది సంపత్ప్రవృద్ధయే అఖిలషిత మనోరథానాం సిద్ధ్యర్థం.

ఇహజన్మని జన్మాంతరే సర్వపాపక్షయార్థం ఏతదాలయ ప్రతిష్ఠాపనకాలే సర్వశాంత్యర్థం దేశస్వాస్త్యర్థం వేదవేదాంగ వ్యాకరణ ఛందభట్ట ప్రభాకరాది వృద్ధ్యర్థం గంగా యమునాది సర్వ నదీనాం తీర్థాభివృద్ధ్యర్థం కాలానుగుణ్యప్రకార పర్జన్యప్రవర్షాధిక జలాభివృద్ధ్యర్థం త్రయస్త్రింశత్కోటి దేవతాభినందార్థం సాలోక్య సారూప్యసామీప్య సాయుజ్యాభిసిద్ధ్యర్థం సకలమునీనాం ధ్యానధారణాద్యష్టాంగయోగాది సిద్ధ్యర్థం ప్రతిరాత్రవాజపేయ పౌండరీకాది శతక్రతూనాం సంపూర్ణ ఫలసిద్ధ్యర్థం దేశాభివృద్ధ్యర్థం రాష్ట్రాభివృద్ధ్యర్థం అస్మిన్ దేశే లక్ష్మీనివాససిద్ధ్యర్థం రాష్ట్రశాంత్యర్థం రాష్ట్రాణామఖిల సంపత్పరం పరాభివృద్ధ్యర్థం అస్మిన్ దేశేజారచోరాగ్నిభయోలోకోత్పాతమారీజ్వరాది సర్వపీడాపరిహరణార్థం ఏతద్గ్రామోస్థితానాం సర్వేజనానాం ధనధాన్యవస్తువాహన గోమహిష పుత్రపౌత్రసేవక బంధుమిత్రాద్యష్టైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ఏతదాలయాచార్యార్త్విక పరిచారకాభివృద్ధ్యర్థం వాస్తుపూజా వాస్తుహోమ పర్యగ్నికరణాభివృద్ధ్యర్థం అంకురారోపణ జలాధివాసధాన్యాధివాసన్ త్రోస్మిలనద్రుక్ స్థాపనాది బింబసిద్ధ్యర్థం కుంభపూజ కళా

వాహనాది సిద్ధ్యర్థం మహాశిల్పిభిస్సహ పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే ప్రతిష్ఠాంగత్వేన గణపతిపూజన వరుణపూజన రక్షత్రిగ్వరణ పుణ్యాహవాచన గ్రహవసోర్ధారా మాతృకాస్థాపన ప్రతిష్ఠాపూజన పూర్వకవృద్ధిశ్రాద్ధ మహంకరిష్యే॥ మండపభూమౌ సర్షపవికిరణం। తత్రమంత్రాః "యదత్ర సంస్థితం భూతం స్థానమాశ్రిత్య సర్వదా స్థానంత్యక్త్వాతు తత్సర్వం యత్రస్థం తత్రగచ్ఛతు॥ అపక్రామంతు భూతాని పిశాచాః సర్వతోదిశం సర్వేషామవిరోధేన వాస్తుపూజాం సమారభే॥ భూతప్రేతపిశాచాద్యా అపక్రామంతు రాక్షసాః స్థానాదస్మాద్వ్రజంత్వన్యే స్వీకరోమిభువంత్విమాం॥ పశ్చాద్వక్ష్యమాణరీత్యా కృతపంచగవ్యేన మండపప్రోక్షణం గాయత్ర్యా గోమూత్రం॥

"ఓం గోమదూషుణా సత్యాశ్వావద్యాతమశ్వినా॥ వర్తీ రుద్రానృపాయ్యం "ఇతిగోమయం॥ ఓం ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతః సోమవృష్ణ్యం భవా వాజస్యసంగథే॥ ఇతి క్షీరం "ఓం దధిక్రాష్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః॥ సురభినోముఖాకరత్ప్రణ ఆయూగ్ం షితారిషత్॥ ఇతిదధి "ఓం ఘృతం మిమిక్షే ఘృతమస్యయోనిర్ఘృతే శ్రితోఘృతం వస్యధామ। అనుష్వధమావహ మాదయస్వ స్వాహాకృతం వృషభవక్షిహవ్యం॥ ఇతిఘృతం "ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువస్తాన ఊర్జే దధాతన మహేరణాయచక్షసే। యోవః శివతమోరసస్తస్యభాజయతేహనః ఉశతీరివమాతరః తస్మా అరంగమామవో యస్యక్షయాయజిన్వథ ఆపోజనయథాచనః॥

ఇతి కుశోదకం గృహీత్వా గాయత్ర్యా సర్వాణ్యేకీకృత్య ప్రణవే నాలోడ్య పంచగవ్యేన పరికల్పితాం మండపభూమిం ప్రోక్షయేద్వా వృద్ధిశ్రాద్ధాంతే ప్రోక్షయేత్ ॥ "ఓం గణానాం త్వాగణపతిగ్ం హవామహే ప్రియాణాంత్వా ప్రియపతిగ్ం హవామహే నిధీనాం త్వానిధిపతిగ్ం హవామహే వ్వసోమమ ॥ ఆహమజాని గర్భధ మాత్వమజాసి గర్భధం ॥ 1) ఓం విశ్వాని దేవసవితర్దురితాని పరా సువ యద్భద్రం తన్న ఆసువ ॥ 2) ఓం స్వస్తిన ఇంద్రోవృద్ధశ్ర వాః స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః ॥ స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః స్వస్తినో బృహస్పతిర్దధాతు ॥ 3) ఓం ద్యౌః శాంతి రంతరిక్షగ్ం శాంతిః పృథివీ శాంతిరాపః శాంతి రోషధయః శాంతి ర్వనస్పత యః శాంతిర్వి శ్వేదేవాః శాంతి ర్బ్రహ్మ శాంతిః సర్వగ్ం శాంతిః శాంతి రేవశాంతిః సామాశాంతి రేధి ॥ 4) అథాతః సంప్ర వక్ష్యామి గణయాగం సుశోభనం కామికే వాసికే యజ్ఞే వివాహే వ్రతసంయమే ॥

ఆదౌగణేశ్వరః పూజ్యః సర్వకామఫలప్రదః ॥ మాసమాసాధిపః పూజ్యో గణేశో యోభవిష్యతి ॥ తేన ప్రపూజ్యతే యజ్ఞే మాసాచార్యోగణేశ్వరః యోఽసౌమాసపతిర్దేవః సర్వవిఘ్న వినాశనః ॥ శ్రీకృష్ణఉవాచ ఆదౌగణేశ్వరః శ్రేష్ఠో విఘ్ననాశో వినాయకః సర్వకామకృతో పూజ్యో యజ్ఞకాలే సనాతనః ॥ మండలంచ తతః కుర్యాత్ కోష్ఠానాం ద్వాదశః స్మృతం సిందూరస్థాపితం దేవమీశానేచ వినాయకం క్రమయుక్తస్తతః స్థాప్యో మాసమాసాధిపః

ప్రభుః మార్గేగణపతిః పూజ్యః పౌషే చైవ వినాయకః గజవక్త్రో మాఘమాసే ఫాలచంద్రోఽథ ఫాల్గునే ఉపేంద్ర శ్చైత్రమాసేచ వైశాఖే విఘ్ననాశనః జ్యేష్ఠే శివసుతఃపూజ్యః ఆషాఢే హరనందనః శ్రావణే విఘ్నరాజస్తు భాద్రేఽసౌ మోదకప్రియః ఆశ్వినేకార్తికే మాసి మహావీర స్తథైవచ విఘ్నహర్తాధికేమాసి ఏవం పూజ్యో గణేశ్వరః ॥ గంధపుష్పై స్తథాధూపైః కర్పూరై ర్యక్షకర్దమైః మృగాణాం కుంకుమైః శుభైః సిందూరేణవిశేషతః రక్తోత్పలదళైః పూజ్యో బిల్వపత్రేణకేసరైః మాలతీకేతకీపుష్పై ర్హేమపుష్పైర్విచ క్షణః అర్ఘ్యపాద్యైశ్చ ధూపైశ్చ రక్తవస్త్రేణ ఛాదయేత్ పూజాం కుర్యాత్తు దేవస్య దద్యాన్మోదక భోజనం నమోమూషకమారూఢ శుభకర్త్రేఽథ తేనమః ॥

నమఃకాత్యాయనీపుత్ర లంబకర్ణాయవైనమః ఉద్యద్రవిస్వ రూపాయ విద్యాబుద్ధి విచక్షణ దేహిమే పుత్రసౌభాగ్యం దేహిమే సుఖసంపదం వాంఛాసిద్ధిం చమేదేహి విద్యాం దేహి యశోధనం శత్రవోనాశమాయాంతు దుర్జనోనాశమాప్నుయాత్ స్వానాంచైవ హితార్థాయ ప్రార్థయిత్వాగణేశ్వరం ఆదౌపూజ్య గణేశంతు శాంతిపాఠమథాచరేత్ నాశయేత్సర్వవిఘ్నాని కల్యాణం జాయతే సదా కృష్ణేన భాషితం పూర్వం దేవతానాం హితార్థినా ఉత్పాతే విఘ్నసంభూతే పూజయేద్గణనాయకం ॥

ఓం ఆవోదేవా ఇతి మంత్రేణా వాహయేత్ ॥ ఓం మనోజూతి ర్జుషతామాజ్యస్య బృహస్పతి ర్యజ్ఞమిమంతనోత్వరిష్టం యజ్ఞగం సమిమం దధాతు ॥ విశ్వేదేవాస ఇహమాదయంతామోం ప్రతిష్ఠ ॥ ఏషవై ప్రతిష్ఠానామయజ్ఞో యత్రైతేన యజ్ఞేన యజంతే సర్వదేవ ప్రతిష్ఠితం భవతి ॥ ఇత్యావాహనం ॥ ఓం నమోగణేభ్యో గణపతి

భ్యశ్చవో నమోనమో వ్రతేభ్యో వ్రతపతిభ్యశ్చవో నమోనమో గృత్సేభ్యోగృత్సపతిభ్యశ్చవో నమోనమో విరూపేభ్యోవిశ్వరూపేభ్యశ్చవోనమః ॥ ఇతి మంత్రేణ గణపతయే పాద్యం సమర్పయామి- అర్ఘ్యం- ఆచమనీయం- స్నానం- వస్త్రం- యజ్ఞోపవీతం- గంధం- అక్షతాన్- పుష్పాణి ధూపం - దీపం - నైవేద్యం - తాంబూలం- పూగీఫలం- దక్షిణాం-సిందూరం- అబీరం- ఋతుఫలం- కరోద్వర్తనం- పుష్పాంజలిం- కృతేనానేన పూజనేన ప్రతిష్ఠాయాగనిర్విఘ్నతా సిద్ధయే శ్రీగణపతిః ప్రీయతాం ॥

అథకలశస్థాపనం॥ ఓం భూరసి భూమిరస్యదితిరసి విశ్వధాయా విశ్వస్య భువనస్య ధర్త్రీ పృథివీం యచ్ఛపృథివీన్దృగ్ంహ పృథివీం మాహిగ్ంసీః॥ ఇతి మంత్రేణ గంధాదిభిః పృథ్వీమభిపూజ్యహస్తేన స్పర్శంకుర్యాత్ మానస్తోకేతి గోమయస్పర్శః ॥ ఓం మానస్తోకేతనయేమాన ఆయుషిమానో గోషుమానో అశ్వేషురీరిషః । మానోవీరాన్ రుద్రభామినోవధీర్హవిష్మంతః సదమిత్వాహవామహే ॥ ధాన్యమసీతి మంత్రేణ ధాన్యరాశింకృత్వా ఓం ధాన్యమసి ధినుహిదేవాన్ ప్రాణాయత్వోదానాయత్వావ్యానాయత్వా। దీర్ఘామనుప్రసితిమాయుషేధాం దేవోవః సవితాహిరణ్యపాణిః ॥ ప్రతిగృభ్ణాత్వచ్ఛిద్రేణ పాణినాచక్షుషేత్వా మహీనాం పయోసి ॥

ఓం ఆజిఘ్నకలశేతి మంత్రేణ కలశస్థాపనం స్పర్శంచ

కుర్యాత్ ॥ ఓం ఆజిఘ్ర కలశం మహ్యా త్వావిశన్ త్విందవః ॥ పున రూర్జానివ ర్తస్వసానః సహస్రంధుక్ష్వోరు ధారా పయస్వతీ పునర్మావి శతాద్రయిః ॥ ఓం వరుణస్యో త్త మితిమంత్రేణ కలశేజలం పూర యేత్ ॥ ఓం వరుణస్యో త్తంభ నమసి వరుణస్య స్కంభ సర్జనీ స్థో వరు ణస్య ఋతసదన్యసివరుణస్య ఋతసదనమసి వరుణస్య ఋతసదన మాసీద ॥ వసోఃపవిత్రేతి వస్త్రంకంఠే వేష్టయేత్ ॥

ఓం వ్వసోః పవిత్రమసిశతధారం వసోః పవిత్రమసి సహస్ర ధారం ॥ దేవస్త్వా సవితాపునాతు వ్వసోః పవిత్రేణ శతధారేణ సుప్వాకామధుక్షః ॥ గంధద్వారేతి గంధాక్షతాన్ కలశేనిక్షిపేత్ ॥ ఓం గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీం ॥ ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్॥ ప్రాణాయస్వాహేతి మంత్రేణ కలశే తాంబూలం దద్యాత్ ॥ ఓం ప్రాణాయ స్వాహా అపానాయ స్వాహా వ్యానాయస్వాహా ఉదానాయస్వాహా సమా నాయస్వాహా ॥ ఓం హిరణ్యగర్భేతి మంత్రేణ కలశేహిరణ్యం ॥ ఓం హిరణ్యగర్భః సమవర్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పతిరేక ఆసీత్ । సదాధారపృథివీం ద్యాముతేమాం కస్మైదేవాయహవిషావిధేమ ॥ పరివాజీతి మంత్రేణకలశే పంచరత్నాని దద్యాత్ ॥ కనకం హీరకం నీలం పద్మరాగంచ మౌక్తికం స్మృతాని పంచరత్నాని మునిభిః పూర్వదర్శిభిః ॥

ఓం పరివాజపతిః కవిరగ్నిర్హవ్యాన్య క్రమీత్॥ దధద్రత్నా నిదాశుషే॥ "ఇతి॥ యా ఓషధీరితి సర్వౌషధీర్నిక్షిపేత్॥ ఓం యా ఓషధీః పూర్వాజాతా దేవేభ్య స్త్రియుగంపురా॥ మనైను బభ్రూణా మహగంశతం। ధామానిసప్తచ॥ అశ్వస్థానాద్గజస్థానా ద్వల్మీకాత్సంగ మాద్ధ్రిదాత్ రాజద్వారాద్గోకులాశ్చ మృదమానీయ యత్నతః॥ స్యోనాపృథివీతి మంత్రేణ కలశేతాం వినిక్షిపేత్॥ ఓం స్యోనాపృథి వినోభవా నృక్షరాని వేశనీ యచ్ఛానః శర్మసప్రథాః। ధాన్యమసీతి మంత్రేణ కలశేస ప్తధాన్యాని నిక్షిపేత్॥ ఓం ధాన్యమసిధినుహి దేవాన్ ప్రాణాయత్వోదానాయత్వావ్యానాయత్వా॥ దీర్ఘామను ప్రసితిమాయుషేధాం దేవోవః సవితాహిరణ్యపాణిః ప్రతిగృభ్ణాత్వ చ్ఛిద్రేణపాణినాచక్షుషేత్వా మహీనాం పయోసి॥ కాండాత్కాం డాదితి దూర్వానిక్షిపేత్॥ ఓం కాండాత్కాండాత్ప్రరోహంతీ పరుషః పరుషస్పరి ఏవానోదూర్వే ప్రతనుసహస్రేణశతేనచ॥ అంబేఅంబికే ఇతి మంత్రేణకలశే పంచపల్లవాన్ దద్యాత్॥

ఓం అంబే అంబికేఽంబాలికేన మానయతి కశ్చన ససస్త్య శ్వకః సుభద్రికాం కాంపీలవాసినీం॥ ఓం పవిత్రేస్థ ఇతి మంత్రేణ పవిత్రాణికలశే దద్యాత్॥ ఓం పవిత్రేస్థోవైష్ణవ్యౌ సవితుర్వః ప్రసవ ఉత్పునామ్యచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ సూర్యస్యరశ్మిభిః॥ తస్యతే పవిత్రపతే పవిత్రపూతస్యయ త్కామః పునేతచ్ఛకేయం॥ పూర్ణా

దర్వీతికలశోపరితండుల పూర్ణపాత్రం స్థాపయేత్ ॥ ఓం పూర్ణాదర్వి పరాపత సుపూర్ణా పునరాపత ॥ వస్నేవవిక్రీణావహా ఇషమూర్జగ్ం శతక్రతో ॥ శ్రీశ్చతే ఇతి మంత్రేణకలశే శ్రీఫలం నిధాయ ॥ ఓం శ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చపత్న్యావహోరాత్రే పార్శ్వేనక్షత్రాణిరూపమశ్వినౌ వ్యాత్తం ఇష్టంమనిషాణ అముంమనిషాణ సర్వలోకం మనిషాణ ॥ పుష్పమాలాచ కంఠే వేష్టయేత్ ॥ అగ్నిర్జ్యోతిరితి మంత్రేణ కలశసమీపే పూర్వదిశి ఏకస్మిన్ పాత్రేఅఖండం దద్యాత్ ॥ ఓం అగ్నిర్జ్యోతిర్జ్యోతిరగ్నిః స్వాహా సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతిః సూర్యః స్వాహా ॥ అగ్నిర్వర్చోజ్యోతిర్వర్చః స్వాహా సూర్యోవర్చో జ్యోతిర్వర్చః స్వాహా ॥ జ్యోతిః సూర్యః సూర్యోజ్యోతిః స్వాహా ॥ ఇతి స్థాపితకలశే స్వరూపం ॥ మనోజూతిరితి ప్రతిష్ఠా ॥ ఓం మనోజూతిర్జుషతా మాజ్యస్య బృహస్పతిర్యజ్ఞమిమంతనో త్వరిష్టం యజ్ఞగ్ం సమిమందధాతు ॥ విశ్వేదేవాస ఇహమాదయంతా మోంప్రతిష్ఠ ॥ తత్ర గణానాంత్వేతి మంత్రేణ గణేశమావాహయేత్ ॥ ఓం గణానాం త్వాగణపతిగ్ం హవామహే ప్రియాణాంత్వా ప్రియపతిగ్ం హవామహే నిధీనాం త్వానిధిపతిగ్ం హవామహే వ్వసోమమ ॥ ఆహమజాని గర్భధమాత్వమజాసి గర్భధమ్ ॥ తత్రకలశే వరుణమావాహ్యా తత్వాయామీతి మంత్రేణ ॥ ఓం తత్వాయామి బ్రహ్మణావందమానస్తదా శాస్తే యజమానో హవిర్భిః అహేడమానో వరుణేహ

బోధ్యురుశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః॥ ఓం భూర్భువః స్వః వరుణ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ అథకలశాధిష్ఠాతృదేవతానామావాహనమ్ కలశస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేరుద్రః సమాశ్రితః మూలే తత్రస్థితో బ్రహ్మా మధ్యేమాతృగణా స్తథా॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేద స్సామవేదోహ్యథర్వణః ప్రణవశ్చాంగయుక్తాస్తే కలశాంబు సమాశ్రితాః॥ ఓం ఆపోవా ఇదగ్ం సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపః ప్రాణావా ఆపః పశవ ఆపోఽన్నమాపోఽమృతమాపః సమ్రాడాపో విరాడాపః స్వరాడాప శ్ఛందాగ్ంస్యాపో జ్యోతీగ్ం ష్యాపోయజూగ్ం ష్యాపః సత్యమాపః సర్వాదేవతా ఆపోభూర్భువస్సువ రాప ఓం॥ ఇతి మంత్రేణ కలశే గంధాక్షత పుష్పాన్ నిక్షిపేత్॥ వామహస్తే శంఖం నిధాయ సవ్యహస్తేనాచ్ఛాద్య ఏకాదశవారం ప్రణవముచ్చార్య పీఠేశంఖం నిధాయ॥ శంఖంచంద్రార్క దైవత్వం వరుణం చాధిదైవతం పృష్ఠే ప్రజాపతిస్తత్ర చాగ్రేగంగా సరస్వతీ త్రైలోక్యే యానితీర్థాని విశ్వకర్మణ ఆజ్ఞయా శంఖేతిష్ఠంతి దేవాశ్చ తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజయేత్॥

ఇతి మంత్రేణ శంఖే గంధాక్షత పుష్పాణి నిక్షిపేత్ శంఖోదకేన పూజాద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య తతః పంచవిశత్యుత్తర శతబ్రహ్మర్షిభిః తథాపంచవింశత్యుత్తర శత దేవీభిరావృత పంచవర్ణ పంచదళాత్మక మండలం విరచ్య శంఖం పూరయిత్వా పీఠార్చనం కుర్యాత్॥ ఓం ఆధారశక్త్యైనమః భూమండలాయనమః భూమండలమధ్యే క్షీరార్ణవాయనమః క్షీరార్ణవమధ్యేశ్వేతద్వీపాయనమః శ్వేతద్వీపమధ్యే కల్పవృక్షాయనమః

కల్పవృక్షమూలేసు వర్ణమంటపాయనమః తన్మధ్యే నవరత్నఖచిత సువర్ణసింహాసనాయనమః ప్రాగ్ద్వారేద్వారశ్రియైనమః బలాయనమః ప్రబలాయనమః దక్షిణద్వారే ద్వారశ్రియైనమః చిచ్ఛక్త్యైనమః పశ్చిమద్వారే ద్వారశ్రియైనమః ధాత్రేనమః విధాత్రేనమః ఉత్తర ద్వారే ద్వారశ్రియైనమః సర్వశక్త్యైనమః పరాశక్త్యైనమః సర్వ ద్వారమధ్యేషు వాస్తుపురుషాయనమః పీఠదేవతాభ్యోనమః ఇతి మంత్రేణ గంధాక్షత పుష్పాణి సమర్పయేత్ ॥ సింహాసనమధ్యే య ఇమా ఇతి మంత్రేణ గాయత్రీ సహిత విశ్వకర్మాణమావాహ్య॥ (తతః విశ్వకర్మసూక్తం విశ్వకర్మోపనిషత్ చపఠేత్)సానగః కలశా త్పూర్వే హ్యవాచ్యాంతు సనాతనః ప్రతీచ్యా మహభూనః స్యాదు దీచ్యాం ప్రత్నసస్తథా సుపర్ణస్తూర్ధ్వభాగేతు మధ్యే ,బ్రహ్మగణాః స్మృతాః కుక్షాతుసాగరాద్యాశ్చ పంచబ్రహ్మ స్వరూపకాః ఋగ్వే దోఽథయజుర్వేదః సామవేదోహ్యథర్వణః ప్రణవశ్చాంగ యుక్తాస్తే కలశాంబుసమాశ్రితాః ॥ ఇతి ప్రాగాది క్రమేణ పంచబ్రహ్మాది పంచవింశత్యుత్తర శతబ్రహ్మర్షీన్ (125) తథా పంచవింశత్యుత్తర శతదేవీ (125) ఆవాహ్యషోడశోపచారైః సంపూజ్య తత అష్టోత్తర శతనామస్తోత్రం.

"శ్రీమహాదేవదేవాయ ఋషివంద్యాయబ్రహ్మణే విరాడ్రూపాయ నిత్యాయ నిర్ద్వంద్వాయ మహర్షయే ॥ యజ్ఞకర్త్రే యజ్ఞ భర్త్రే స్థిరాయపరమాత్మనే పంచాననా యభర్గాయ। ప్రాణాయ పరమేష్ఠినే॥ శాంతాయ వేదజిహ్వాయ జగద్వంద్యాయ శ్రీమతే స్వయంభువేస్వతంత్రాయ స్వప్రకాశాయస్వస్తినే॥ యోగిగమ్యా య హంసాయ విభవేవిశ్వధారిణే సర్వేశ్వరాయదర్పఘ్నే భవాయ దివ్యదర్శినే॥ పీతాంబరాయ శ్రేష్ఠాయ శ్రీకరాయ సహిష్ణవే సహస్రాక్షాయ శర్వాయ శతానందాయ ధన్వినే॥ చిత్రమాల్యా లంకృతాయ చిద్రూపాయ దివిస్పృశే భీమాయ హేమగర్భాయ

అనంతాయాది మూర్తయే॥ గాయత్రీపతయే ప్రష్టే సూక్ష్మాయ లోకబంధవే నిరీహాయాభ్రవాహాయ సిద్ధసేవ్యాయసాక్షిణే॥ రత్న భూషాలంకృతాయ వీణాహస్తాయవత్సనే శ్రీవాక్ క్షాళితపాదాయ విశ్వజ్ఞాయసుమేధసే॥ సదాశివాయ సత్త్వాయ సర్వభూతాంత రాత్మనే సర్వలక్షణలక్ష్యాయ పంచబ్రహ్మాప్రితేసతే॥ అద్వయా ప్రమేయాయ అప్రతర్క్యాయ బభ్రవే భవోదరాయ సంధాత్రే వికర్త్రే విజితాత్మనే॥ నటమూలాననస్థాయ లోకాతీతాయస్రగ్విణే స్థిరప్రజ్ఞాయాజరాయ సురాధ్యక్షాయసాధవే॥ శివాయ శైలశల్యాయ దిక్కర్ణాయచిదాత్మనే సుమేరుశిఖరస్థాయ వ్యోమకేశాయవాగ్మినే॥ చంద్రసూర్యాగ్నినేత్రాయ స్వరాడ్రూపాయస్థాణవే మహర్లోకగళా యాగ్ర గణ్యాయపరమాత్మనే॥ ఆదిమధ్యాంతశూన్యాయ సింధు గర్భాయశర్మణే ధరణీతలపాదాయ జ్యేష్ఠాయ దశవాణినే॥ సర్వాత్మ కాయ సర్వాయ జైత్రేభూలోకనాథయే రత్నసింహాసనస్థాయ శ్రీవిరాడ్విశ్వకర్మణే॥ స్వర్ణయజ్ఞోపవీతాయ వేదవేద్యాయతేనమః॥

ప్రార్థనా॥ శిల్పాచార్యాయ దేవాయ నమస్తే విశ్వకర్మణే మనవేమయాయ త్వష్ట్రే శిల్పిన్ దైవజ్ఞతేనమః దేవదేవ మహా దేవ లోకానాం సర్వకామద త్వమేవ సర్వలోకానా మీశ్వరః ప్రభురేవచ త్వమేవ సాక్షాజ్జనకో భూతానాం దేవసత్తమః త్వాం వినాన్యగతిందేవ నపశ్యామి జగత్త్రయే తస్మాద్విశ్వపతేరక్ష త్సర్వదా కృపయాప్రభో పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధించ శ్రియంకామాన్ ప్రయచ్ఛమే॥ ఇతి విశ్వకర్మపూజా॥ ఓం కలశాధిష్ఠాతృ దేవతాభ్యో నమః॥ ఇతి మంత్రేణ గంధాక్షత పుష్పధూపదీప నైవేద్యాదిభిః సంపూజ్య పుష్పాంజలిం నివేద్యనతిం కుర్యాత్ "అథ కలశప్రార్థనా॥ త్వజ్జవే సర్వతీర్థాని దేవాః సర్వేత్వయిస్థితాః త్వయితిష్ఠంతిభూతాని త్వయిప్రాణాః ప్రతిష్ఠితాః శివః స్వయంత్వమేవాసి విష్ణుస్త్వంచ ప్రజాపతిః ఆదిత్యావసవోరుద్రా విశ్వేదేవాః సపైతృకాః సర్వే

పిత్వాయితిష్ఠంతి యతః కామఫలప్రదాః త్వత్ప్రసాదాదిమం యజ్ఞం కర్తుమీహేజలాధిప సాన్నిధ్యం కురుమే దేవ ప్రసన్నోభవ సర్వదా ''ఇతి కలశస్థాపనం॥ అథకలశాగ్రే పశ్చిమదిశి గణేశాంబిక యోః పూజనం॥ ఓం గణానాంత్వేతి మంత్రేణ గణపతి మావాహ యామి స్థాపయామి పాద్యాదిభిః పూజయామి॥

ఓం శ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చేతి మంత్రేణ అంబికా మావాహ యామి స్థాపయామి పాద్యాదిభిః పూజయామి॥ అథయజమానః శ్వేతసర్షపతండుల పూర్ణపుటకే రక్షాసూత్రం సఫలదక్షిణాకం కణయుక్తం గృహీత్వా వక్ష్యమాణమంత్రాన్ పఠిత్వాసర్షపాక్ష తైర్దిగ్రక్షాం కుర్యాత్ ''భవిష్యోత్తరపురాణే॥ ''దూర్వాయవాం కురాశ్చైవ బాలకం చూతపల్లవాః హరిద్రాద్వయ సిద్ధార్థః శిఖి పక్షోరగత్వచః కంకణౌషధయశ్చైతాః కౌతుకాఖ్యాన వస్మృతా॥ ఏతన్నవద్రవ్యయుత పట్టవస్త్రఖండేన యజమాన దక్షిణహస్తే స్త్రియోవామహస్తే రక్షాసూత్ర పూర్వకయజ్ఞకంకణం బధ్నీయాత్॥ తద్యథా ''ఓం గణాధిపం నమస్కృత్య నమస్కృత్య పితామహం విష్ణుం రుద్రం శ్రియం దేవీం వందేభక్త్యా సరస్వతీం స్థానాధిపం నమస్కృత్య దిననాథం నిశాకరం ధరణీ గర్భసంభూతం శశిపుత్రం బృహస్పతిం దైత్యాచార్యం నమస్కృత్య సూర్యపుత్రం మహా గ్రహం రాహుంకేతుం నమస్కృత్య యజ్ఞారంభే విశేషతః శక్రా ద్యాదేవతాః సర్వామునీం శ్చకథయామ్యహం గర్గంమునిం నమ స్కృత్య నారదం మునిసత్తమం వసిష్ఠం మునిశార్దూలం విశ్వామిత్రం మహామునిం వ్యాసం కవిం నమస్కృత్య సర్వశాస్త్ర విశారదం సర్వే నమస్కృతాస్తేమే యజ్ఞం రక్షంతు సర్వదా॥

పూర్వేరక్షతుగోవింద ఆగ్నేయ్యాం గరుడధ్వజః యామ్యే రక్షతువారాహో నారసింహస్తు నైరృతే వారుణ్యాం కేశవోరక్షే ద్వాయవ్యాం మధుసూదనః ఉత్తరే శ్రీధరోరక్షే దీశాన్యేచ గదా

ధరః॥ ఊర్ధ్వం గోవర్ధనోరక్షే దధస్తాత్తు త్రివిక్రమం ఏవం దశదిశో రక్షే ద్వాసుదేవోజనార్దనః॥ యజ్ఞాగ్రేపాతుమాం శంఖం పృష్ఠే పద్మంతురక్షతు వామపార్శ్వం గదారక్షే ద్దక్షిణంచ సుదర్శనః ఉపేంద్రః పాతుబ్రహ్మాణ మాచార్యం పాతువామనః అచ్యుతః పాతుఋగ్వేదం యజుర్వేదమధోక్షజః కృష్ణోరక్షతుసామాఖ్య మధ ర్వాణంతు మాధవః విప్రాయేచోపద్రేష్టారస్తాంశ్చ దామోదరోఽ వతు వేదమంత్రైశ్చకర్తవ్యా రక్షాశుభైశ్చ సర్షపైః రక్షోహణాది భిర్మంత్రైః సూక్తం రక్షోహణంపఠేత్॥ ఇతి గణపతయే రక్షా సూత్రం వరుణ కలశాధిష్ఠాతృదేవతారక్షాసూత్రం దత్వా తతో రక్షాసూత్ర ఫలపుష్పదక్షిణాసన యజ్ఞోపవీతకమండలు వస్త్రాదిభిః శిల్పాచార్యాదీన్ వృణుయాత్॥

యత్ఫలం కపిలాదానేకార్తిక్యాం జ్యేష్ఠపుష్కరే తత్ఫలం పాండవశ్రేష్ఠ విప్రాణాం పాదధావనే అనేనాచార్యాదీనాం పాద ప్రక్షాళనం కృత్వా ఆసనే షూపవేశయేత్ పూర్వోచ్చరితైవం గుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభపుణ్యతిథౌ అముకనక్షత్రయోగ కరణముహూర్తవర్తమానాయామముకగోత్రోఽముకనామాకరిష్య మాణ దేవప్రతిష్ఠా కర్మకరణార్థమముక గోత్రమముక ప్రకరమముక వేదాంతర్గతాముక శాఖాధ్యాయినమముక శర్మాణం బ్రాహ్మణ మేభిః పూగీఫలాక్షతద్రవ్య చందన యజ్ఞోపవీత వాసోభిః శిల్పా చార్యత్వేనత్వామహం వృణే॥ వృతోఽస్మీతి ప్రతివచనం॥

ఓం వ్రతేన దీక్షామాప్నోతి దీక్షయాప్నోతి దక్షిణాం దక్షిణా శ్రద్ధామాప్నోతి శ్రద్ధయాసత్యమాప్యతే॥ అనేన మంత్రేణ శిల్పా చార్యహస్తే రక్షాసూత్రంబధ్వా తతో బ్రహ్మర్షి జానామపిరక్షా సూత్రం బధ్నీయాత్॥ ఓం యుం జం త్రిబధ్నమితి మంత్రేణతిలకం॥

ఓం యుం జంతి బ్రిధ్నమరుషం చరం తం పరితస్థుషః॥ రోచంతే

రోచనాద్దివి ॥ (1) యుంజంత్యస్య కామ్యాహరీవిపక్షసారథే ॥ శోణాధృష్ణూన్నృవాహసా ॥ (2) ఆచార్యస్తు యథాస్వర్గే శక్రాదీనాం బృహస్పతిః తథాత్వం మమ యజ్ఞేఽస్మిన్ న్నాచార్యోభవ సువ్రత॥ ఇతి ప్రార్థ్యనతిం కుర్యాత్ ॥ ఓం తత్సదితి అముకగోత్రోఽముకప్రవరోఽముకశర్మా ప్రతిష్ఠాయజ్ఞకర్మణి ఊనాధిక సంరక్షణార్థమముకగోత్రాముక ప్రవరాముకనామానమముక వేదశాఖాధ్యాయినం బ్రాహ్మణమేభిః పూగీఫలాక్షత ద్రవ్యచందన యజ్ఞోపవీత వాసోభిర్బ్రహ్మత్వేనత్వామహం వృణే ॥ వృతో ఽస్మీతి ప్రతివచనం ॥ రక్షాతిలకాభిస్సంపూజ్య ॥ యథా చతుర్ముఖోబ్రహ్మా సర్వ వేదవిశారదః। తథాత్వం మమ యజ్ఞేఽస్మిన్ బ్రహ్మాభవద్విజోత్తమ॥ ఇతి సంప్రార్థ్యనతిం కుర్యాత్ ॥ దేశకాలౌ సంకీర్త్య అముక గోత్రోఽముకప్రవరోఽముక నామాప్రతిష్ఠాకర్మాంగ భూతైతత్కర్మకరణార్థమముకగోత్రానముక ప్రవరానముక వేదాంతర్గతాముక శాఖాధ్యాయినోఽముకాముకశర్మణో విప్రానృత్విజత్వేన యుష్మానహంవృణే॥ వృతాఃస్మ ఇతి ప్రతివచనం॥ తతోరక్షాతిలక మాలా పుష్పాదిభిః పూజయేత్ ॥

ఋగ్వేదః పద్మపత్రాక్షో గాయత్రః సోమదైవతః అత్రి గోత్రస్తు విప్రేంద్ర ఋత్విక్ త్వంమే మఖేభవ ॥ ఏవమధ్వర్యుం హోతారం సదస్య ముపద్రష్టారంచ వృణుయాత్॥ తతో యజమానస్య సపరివారస్య రక్షాతిలకమ్॥ యేనబద్ధో బలీరాజాదానవేంద్రో మహాబలః తేనత్వామను బధ్నామిరక్షే మాచలమాచల ॥ ఇత్యనేన మంత్రేణ యజమానదక్షిణహస్తే రక్షాబంధనం స్త్రియాస్తు వామకరే రక్షాబంధనం ॥ తతస్తిలకం ॥ ఓం శ్రీర్వర్చ స్వమాయుష్య మారోగ్యమా విధాత్పవమానం మహీయతే ॥ ధాన్యం ధనం పశుం బహుపుత్రలాభం శతసంవత్సరం దీర్ఘమాయుః ॥ ఆదిత్యావ సవోరుద్రా

విశ్వేదేవామరుద్గణాః తిలకం మే ప్రయచ్ఛంతు సర్వకామార్థసిద్ధయే॥ ఇతి సపరివారస్య యజమానస్య తిలకమ్॥ ఓం మాతృదేవోభవ పితృదేవోభవ ఆచార్యదేవోభవ అతిథిదేవోభవ ఏతాఃసత్యా ఆశిషః సంతు। ఇతి విప్రాః ఆశీర్వాదం దద్యుః॥ ఏవం గంధమాల్యాదిభిర్బ్రాహ్మణాన్ సంపూజ్యస్వయం స్వలంకృతః పుణ్యాహవాచనం కుర్యాత్॥ అథ పుణ్యాహవాచనమ్॥ అవనికృత జానుమండలః కమలముకుల సదృశమంజలిం శిరస్యాధాయదక్షిణేనపాణి నాసువర్ణపూర్ణకలశం ధారయిత్వా దీర్ఘానాగానద్యోగిరయస్త్రీణి విష్ణుపదానిచ తేనాయుః ప్రమాణేన పుణ్యాహం దీర్ఘమాయురస్తు॥ అపాం మధ్యేస్థితా దేవాః సర్వేచాప్సుప్రకీర్తితాః బ్రాహ్మణానాం కరేన్యస్తాః శివా ఆపోభవంతుతే॥ శివా ఆపఃసంతు॥

లక్ష్మీర్వసతిపుష్పేషు లక్ష్మీర్వసతిపుష్కరే సామేవ సతుష్టై నిత్యం సౌమనస్యం తథాస్తునః॥ సౌమనస్యమస్తు॥ అక్షతం చాస్తుమే పుణ్యం దీర్ఘమాయుర్యశోబలం యద్యచ్ఛ్రేయస్కరం లోకే తత్తదస్తు సదామమ॥ అక్షతం చారిష్టంచాస్తు బ్రాహ్మణానాంహస్తే గంధాది॥ గంధః ప్రదేయో దేవానామపత్య పుష్టిదశ్చనః॥ గంధద్వారాం దురాధర్షా మితిమంత్రేణ భక్తితః॥ గంధాః పాంతుసౌమంగల్యంచాస్తు అక్షతాఃపాంతు ఆయుష్యమస్తు పుష్పాణిపాంతు సౌశ్రేయసమస్తు తాంబూలానిపాంతు ఐశ్వర్యమస్తు దక్షిణాః పాంతు ఆరోగ్యమస్తు దీర్ఘమాయుః శ్రేయః శాంతిః పుష్టిస్తుష్టిశ్చాస్తు॥ శ్రీర్యశోవిద్యావినయో విత్తం బహుపుత్రం చారోగ్యంచా యుష్యమస్తు॥ యం కృత్వా సర్వవేదయజ్ఞ క్రియాకరణ కర్మారంభాః శుభాః శోభనాః ప్రవర్తంతే తమహమోంకారమాదిం కృత్వా ఋగ్యజుస్సామాథర్వాశీర్వచనం బహ్వృషిమతం సమనుజ్ఞాతం భవద్భిరనుజ్ఞాతః పుణ్యం పుణ్యాహం వాచయిష్యే॥ ఇతి యజమానో బ్రూయాత్॥ వాచ్యతామితి బ్రాహ్మణవచనమ్॥ ఋక్॥

ద్రవిణోదా ద్రవిణ సస్తురస్య ద్రవిణోదాః సనరస్య ప్రయంసత్ ॥ ద్రవిణోదా వీరవతీ మిషన్నో ద్రవిణో దారాసతే దీర్ఘమాయుః ॥ (1) యజుః ॥ ద్రవిణోదాః పిపీషతి జుహోత ప్రచతిష్ఠత నేష్ట్రాదృతుభిరిష్యత ॥ (2) ఋక్ ॥ సవితా పశ్చాత్తాత్సవితా పురస్తాత్సవితోత్తరాత్తాత్సవితాధరాత్తాత్ ॥ సవితానః సువతు సర్వతాతిం సవితానో రాసతాం దీర్ఘమాయుః॥ (1)యజుః॥ సవితా త్వా సతాసాగ్ం సువతామగ్ని ర్గృహ పతీనాగ్ం సోమోవనస్పతీనాం । బృహస్పతిర్వాచ ఇంద్రో జ్యైష్ఠ్యాయ రుద్రః పశుభ్యో మిత్రః సత్యో వరుణోధర్మపతీనాం ॥ (3) ఋక్ ॥ ఓం నవోనవోభవతి జాయమానోఽహ్నాం కేతురుషసామేత్యగ్రం ॥ భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యాయ న్ప్రచంద్ర మాస్తిరతే దీర్ఘమాయుః ॥ (1) యజుః॥ ఓం నతద్రక్షాగ్ంసి నపిశాచా స్తరంతి దేవానామోజః ప్రథమజగ్ం హ్యేతత్ ॥ యోబిభర్తి దాక్షాయణగ్ం హిరణ్యగ్ం సదేవేషుకృణుతేదీర్ఘమాయుః సమనుష్యేషు కృణుతే దీర్ఘమాయుః ॥ (2) ఋక్ ॥ ఓం ఉచ్చాదివిదక్షిణావంతో అస్థుర్యేఽఅశ్వదాః సహతే సూర్యేణ॥ హిరణ్యదా అమృతత్వం భజంతే వాసోదాః సోమప్రతిరంత ఆయుః॥ (1) యజుః ॥ ఉచ్చాతే జాతమంధసోదివి సద్భూమ్యాదదే ॥ ఉగ్ర

గ్ం శర్మమహి శ్రవః ॥ (2) ఇత్యేతాఋచః పుణ్యాహే బ్రూయాత్ ॥ వ్రతనియమతపః స్వాధ్యాయ క్రతుదమదాన విశిష్టానాం సర్వేషాం బ్రాహ్మణానాం మనః సమాధీయతామితి యజమాన వచనమ్ ॥

సమాధిహితమనసః స్మ ఇతి బ్రాహ్మణా బ్రూయుః ॥ ప్రసీదంతు భవంతః ఇతి యజమానోవదేత్ (3.) ప్రసన్నాః స్మః ఇతి బ్రాహ్మణా బ్రూయుః (3) అథ పూర్వస్థాపిత కలశాత్తామ్రపాత్రేజలమాదాయ యజమానమూర్ధని దూర్వయా సేచనం కుర్యాత్॥ శాంతిరస్తు పుష్టిరస్తు తుష్టిరస్తు వృద్ధిరస్తు బుద్ధిరస్తు అవిఘ్నమస్తు ఆయుష్యమస్తు ఆరోగ్యమస్తు శివమస్తు శివంకర్మాస్తు కర్మసమృద్ధిరస్తు ధర్మసమృద్ధిరస్తు వేదసమృద్ధిరస్తు శాస్త్రసమృద్ధిరస్తు పుత్రపౌత్ర సమృద్ధిరస్తు ధనధాన్య సమృద్ధిరస్తు ఇష్టసంపదస్తు (భూమావాపాత్రాంతరే) అనిష్టనిరసనమస్తు యత్పాపంరోగ మశుభమకల్యాణం తద్దూరే ప్రతిహతమస్తు (పాత్రే) యచ్ఛ్రేయ స్తదస్తు ఉత్తరే కర్మణి నిర్విఘ్నమస్తు ఉత్తరోత్తర మహరహరభివృద్ధిరస్తు ఉత్తరోత్తరాః క్రియాః శుభాః శోభనాః సంపద్యతాం తిథికరణముహూర్త నక్షత్ర గ్రహలగ్న సంపదస్తు తిథికరణముహూర్త నక్షత్రగ్రహలగ్నాధి దేవతాః ప్రీయంతాం। తిథికరణే సుముహూర్తే సనక్షత్రే సగ్రహేసలగ్నే సధైవతే ప్రీయేతాం। దుర్గాపాంచాల్యౌ ప్రీయేతాం అగ్నిపురోగా విశ్వేదేవాః ప్రీయంతాం। ఇంద్ర పురోగామరుద్గణాః ప్రీయంతాం వసిష్ఠపురోగాఋషిగణాః ప్రీయంతాం మాహేశ్వరీపురోగా ఉమామాతరః ప్రీయంతాం అరుంధతీ పురోగా ఏకపత్న్యః ప్రీయంతాం విష్ణుపురోగాః సర్వేదేవాః ప్రీయంతాం బ్రహ్మపురోగాః సర్వేవేదాః ప్రీయంతాం ఆదిత్యపురోగాః సర్వేగ్రహాః ప్రీయతాం బ్రహ్మాచ బ్రాహ్మణాశ్చ ప్రీయంతాం అంబికా సరస్వత్యౌ ప్రీయే

తాం శ్రద్ధామేధే ప్రీయేతాం భగవతీ కాత్యాయనీ ప్రీయతాం భగవతీ మాహేశ్వరీ ప్రీయతాం భగవతీ ఋద్ధికరీ ప్రీయతాం భగవతీ వృద్ధికరీ ప్రీయతాం భగవతీ సిద్ధికరీ ప్రీయతాం భగవతీ పుష్టికరీ ప్రీయతాం భగవతీ తుష్టికరీ ప్రీయతాం భగవంతౌ లక్ష్మీ వినాయకౌ ప్రీయేతాం సర్వాః కులదేవతాః ప్రీయంతాం సర్వా గ్రామదేవతా ప్రీయంతాం సర్వాఽఇష్టదేవతా ప్రీయంతాం ॥

(భూమౌ) హతాశ్చ బ్రహ్మద్విషః హతాశ్చ పరిపంథినః హతాశ్చ విఘ్నకర్తారః శత్రవః పరాభవం యాంతు శామ్యంతు ఘోరాణి శామ్యంతు పాపాని శామ్యం త్వీతయః (పాత్రే) శుభా వర్ధంతామ్ శివా ఆపః సంతు శివా ఋతవః సంతు శివా అగ్నయః సంతు శివా అహుతయః సంతు శివా ఓషధయః సంతు శివా వన స్పతయః సంతు శివా అతిథయః సంతు అహోరాత్రే శివే స్యా తామ్ ॥ ఋక్ ॥ ఓం శం నః కనిక్రి దద్దేవః పర్జన్యో అభివర్షతు॥ ఫలవతో్యన ఓషధయః పచ్యంతాం యోగక్షేమోనః కల్పతాం ॥ పూర్ణపాత్రేజలం క్షిపేత్ శుక్రాంగారక బుధ బృహస్పతి శనైశ్చర రాహుకేతు సోమసహితా ఆదిత్య పురోగాః సర్వేగ్రహాః ప్రీయం తాం భగవాన్ నారాయణః ప్రీయతాం భగవాన్ స్వామీ మహా సేనః ప్రీయతాం పురోనువాక్యయా యత్పుణ్యం తదస్తు యాజ్య యాయత్పుణ్యం తదస్తు వషట్కారేణ యత్పుణ్యం తదస్తు ప్రాతః సూర్యోదయే యత్పుణ్యం తదస్తు ఏతత్కల్యాణయుక్తం పుణ్యమస్తు తతోయజమానః సువర్ణకలశం భూమౌనిధాయ ప్రథమపాత్ర పాతిత జలేన శిరః సంమృజ్య సపరివార శాలాంచాభిషేచయేత్ ॥

ద్వితీయపాత్రపాతిత జలమేకాంతే చ పాతయేత్॥ పుణ్యాహ కాలాన్ వాచయిష్యే ఇతి యజమానో బ్రూయాత్ ॥ వాచ్యతా

మితి బ్రాహ్మణా బ్రూయుః ॥ బ్రాహ్మం పుణ్యమహర్యచ్చ సృష్టు్యత్పాదనకారకం వేదవృక్షోద్భవం నిత్యం తత్పుణ్యాహం బ్రువంతు నః ॥ భో బ్రాహ్మణాః మమ సకుటుంబస్య సపరివారస్య మండపే ప్రతిష్ఠాకర్మణి పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ॥ (3) బ్రాహ్మణాః-పుణ్యాహం (3) ఋక్ "ఓం భద్రాతేవశకునేసామగాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవసవనేషుశంససి॥ వృషేవవాజీ శిశుమతీరపీత్యా సర్వతోనః శకునేభద్రమావద విశ్వతోనః శకునేపుణ్యమావద ॥ యజుః "ఓం పునంతు మా దేవజనాః పునంతు మనసాధియః॥ పునంతు విశ్వాభూతాని జాతవేదః పునీహిమా ॥ పృథివ్యాముద్ధృతాయాంతు యత్కల్యాణం పురాకృతం । ఋషిభిః సిద్ధగంధర్వై స్తత్కల్యాణం బ్రువంతునః॥ భో బ్రాహ్మణాః మమ సకుటుంబస్యసపరివారస్య ప్రతిష్ఠాకర్మణి కల్యాణం భవంతో బ్రువంతు (3) ఓం కల్యాణం (3) ఋక్ "ఓం అపోః సోమమ స్తమింద్రప్రయాహి కల్యాణీ ర్జాయా సురణం గృహేతే। యత్రారథస్య బృహతో నిధానం విమోచనం వాజినో దక్షిణావత్ ॥

యజుః "ఓం యథేమాం వాచం కల్యాణీ మావదాని జనేభ్యః ॥ బ్రహ్మరాజన్యాభ్యాగ్ం శూద్రాయ చార్యాయచ స్వాయ చారణ్యాయ చ ॥ ప్రియో దేవానాం దక్షిణాయై దాతురిహభూయాసమయం మేకామః సమృధ్యతా ముపమాదోనమతు ॥ సాగరస్యతుయా బుద్ధిర్మహాలక్ష్మ్యాదిభిఃకృతా ॥ సంపూర్ణా

సుప్రభా వాచ తాం తామృద్ధిం కుర్వంతు నః॥ భో బ్రాహ్మణాః మమ కుటుంబస్య సపరివారస్య మండపే బుద్ధిం భవంతో బ్రువంతు (3) ఓం బుధ్యతాం (3) ఋక్ "ఓం బుధ్యామస్తోమం సమర్యామ వాజమానో మంత్రం సురఖే హోపయాతం యశోనుషక్యం మధు గోష్వంతరా భూతాంశో అశ్వినోః కాముమప్రాః॥ యజుః ఓం సత్రస్య బుద్ధిరస్య గన్మజ్యోతి రమృతా అభూమ॥ దివం పృథివ్యా అధ్యా రుహామావిదామ దేవాన్ స్వర్జ్యోతిః॥

స్వస్తిస్తు యాఽవినాశాఖ్యా పుణ్యకల్యాణవృద్ధిదా వినాయక ప్రియానిత్యం తాంతాంస్వస్తిం బ్రువంతు నః॥ భో బ్రాహ్మణాః మమ సకుటుంబస్య సపరివారస్య మండపే స్వస్తిం భవంతో బ్రువంతు (3) ఓం స్వస్తి (3) ఋక్ "ఓం స్వస్తి బుద్ధిప్రపథే శ్రేష్ఠా రేక్ణ స్వస్త్యభియావామమేతి॥ సానో అమాసో అరణేనిపాతుస్వావ శోభ వతు దేవగోపాః॥ యజుః "ఓం స్వస్తిన ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః। స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః॥ స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః స్వస్తినో బృహస్పతిర్దధాతు॥ ఓం మృకండసూనో రాయుర్య ద్ధ్రువలోమశ యోస్తథాః ఆయుషాతేన సంయుక్తా జీవేమశరదఃశతమ్॥ జీవంతు భవంతః॥ ఋక్ "ఓం శతం జీవ శరదో వర్ధమానః శతం హేమం తాన్ ఛతము వసంతాన్॥ శతమింద్రాగ్నీ సవితా బృహస్పతిః శతాయుషా హవిషేమం పునర్దుః॥

యజుః "ఓం శతమిన్నుశరదో అంతి దేవాయ త్రానశ్చక్రా

జరసంశిశానాం ॥ పుత్రాసో యత్ర పితరో భవంతి మా నో మధ్యా
రీరిషతాయుర్గంతోః । శివశారీరివా నా హేమా మా యా శ్రీ రాచే నృపాత్మజే
ధవవస్య గృహే ... రహస్యకం నాఽష్టపద్మని ॥ భో బ్రాహ్మణాః
మమ సకుటుంబస్య సపరివారస్య ప్రతిష్ఠాకర్మణి మండపే శ్రీరస్తు
ఇతి భవంతో బ్రువంతు (3) ఓం అస్తు శ్రీః (3) ఋక్ "ఓం
శ్రియే జాతః శ్రియ ఆనిరియాయ శ్రియం వయో జరితృభ్యో దధాతి ॥
శ్రియం వసానా అమృతత్వమాయన్ భవంతి । సత్యాసమిథామి
తద్రౌ ॥ యజుః "ఓం మనసః కామమాకూతిం వాచః సత్యమశీయ
పశూనాగ్ం రూపమన్నస్య రసో యశః శ్రీః శ్రయతాం మయి
స్వాహా ॥ ప్రజాపతిర్లోకపాలో ధాతా బ్రహ్మా స దేవరాట్ భగవాన్
శాశ్వతో సత్యం స నో రక్షతు సర్వతః ॥ భగవాన్ ప్రజాపతిః ప్రీయ
తామ్ ॥ ఋక్ "ఓం ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్యో విశ్వా జాతాని
పరితా బభూవ ॥ యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు వయం స్యా
మ పతయో రయీణామ్ ॥

యజుః "ఓం ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్యో విశ్వా రూపాణి
పరితా బభూవ ॥ యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్త్వయమము
ష్య పితాసావస్య పితా వయగ్ం స్యామ పతయో రయీణాగ్ం స్వాహా ॥
రుద్ర యత్తే క్రివి పరన్నామ తస్మిన్ హుతమస్య మేష్టమసి స్వాహా ॥
ఆయుష్మతే స్వస్తిమతే యజమానాయ దాశుషే ॥ కృతాః సర్వా
శిషః సంతు ఋత్విగ్భిర్వేదపారగైః దేవేంద్రస్య యథా స్వస్తి యథా
స్వస్తి గురోర్గృహే ఏకలింగే యథా స్వస్తి తథా స్వస్తి సదా మమ ॥

ఓం ఆయుష్మతే స్వస్తి (3) ఋక్ "ఓం స్వస్తయే వాయు ముప బ్రువామహై సోమంస్వస్తి భువనస్యయస్పతిః ॥ బృహస్పతిం సర్వ గణం స్వస్తయే స్వస్తయ ఆదిత్యాసో భవంతునః ॥

యజుః "ఓం ప్రతిపంథా మపఘ్నహిస్వస్తిగా మనేహాసమ్ ॥ యేన విశ్వాః పరిద్విషోవృణక్తి విందతేవసు ॥ ఋక్ "ఓం మహో అగ్నేః సవిధానస్య శర్మణ్యానాగామిత్రే వరుణే స్వస్తయే ॥ శ్రేష్ఠే స్యామ సవితుః సవీమని తద్దేవానామవో అద్యావృణీమహే ॥ యజుః ॥ ఓం విశ్వాని దేవ సవితర్దురితాని పరాసువ ॥ యద్భద్రం తన్న ఆసువ ॥ మంత్రార్థాః సకలాఃసంతు పూర్ణాఃసంతు మనో రథాః శత్రూణాంబుద్ధినాశోఽస్తు మిత్రాణాముదయోఽస్తువః ॥ ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేదః సామవేదోహ్యథర్వణః బ్రహ్మవక్త్రే స్థితానిత్యం నిర్విఘ్నం తవశాత్రవాత్ ॥ అక్షతాన్ విప్రహస్తాత్తు నిత్యం గృహ్ణంతియేనరాః చత్వారి తేషాం వర్ధంత ఆయుఃకీర్తిర్యశో బలమ్ ॥ శ్రీర్వర్చస్వమాయుష్య మారోగ్యమా విధాత్పవమానం మహీయతే ॥ ధాన్యం ధనం పశుం బహుపుత్రలాభం శత సంవత్స రం దీర్ఘమాయుః ॥ ఇతి పుణ్యాహవాచనమ్ ॥ అథ సామాన్యతో గ్రహపూజనమ్ ॥

ఓం ఆవో దేవాసపో మహేవామం ప్రయత్యధ్వరే ॥ ఆవో దేవాస ఆశిషోయజ్ఞియా సోహవామహే ॥ ఓం బ్రహ్మమురారి స్త్రిపురాంతకాదిర్భానుశ్శశీభూమిసుతోబుధశ్చ గురుశ్చశుక్రః శనిరాహుకేతవః సర్వేగ్రహాః శాంతికరాభవంతు ॥ ఇతి సూర్యాది నవగ్రహానావాహ్య ॥ మనోజూతీతి ప్రతిష్ఠాప్య పాద్యాదిభిః పూజ

యేత్ । అథగౌర్యాది షోడశమాతృకాఘృత మాతృకాపూజనం । ఓం అద్యకర్తవ్య ప్రతిష్ఠాకర్మణి మమ యజ్ఞమండపే అత్రపూర్వం చండాలాది కృతజీవహింసాది జన్యప్రత్యవాయపరిహారార్థం తథా క్రిమికీటపతంగాది హింసాదోషనివృత్త్యర్థం వృక్షౌషధ్యాదిఛేదన పూర్వకా భాష్యభాషణాది దోషనివృత్తికామః సంప్రాప్తాభ్యుదయిక శ్రాద్ధాంగభూత షోడశమాతృకా ఘృతమాతృకా ఆవాహనస్థాపన పూజనమహం కరిష్యే ఇతి సంకల్పః మాతృకాస్థాపనప్రకారః పంచోర్ధ్వాః పంచతిర్యక్చ రేఖాః కార్యాః ప్రయత్నతః దశషట్కోష్ఠకాజ్ఞేయాః పూజ్యావైమాతరః పృథక్ కులదేవీం గణేశంచగౌరీం పద్మాసమన్వితాం పూజయేస్మధ్యమేకోష్ఠే శేషాబాహ్యేహికోష్ఠకే మధ్యకోష్ఠచతుష్కేతు స్థాపయేచ్చపృథక్ గణేశం వాయుకోణేచ మధ్యమేచకులేశ్వరీం గౌరీచ నైరృతే పూజ్యా పద్మాపావకకోణకే శచీతుపశ్చిమేస్థాప్యా మేధాచైవ ద్వితీయకే సావిత్రీ దక్షిణేపూజ్యా విజయాచ ద్వితీయకే జయాచ ఉత్తరేస్థాప్యా దేవసేనాద్వితీయకే స్వాహాగ్నేయ్యాం సమభ్యర్చ్య ఈశాన్యాంచ స్వధాతథా ॥ పూర్వేతుమాతరః పూజ్యా స్తత్పార్శ్వేలోకమాతరః ధృతిః పుష్టిర్వాయుకోణే తుష్టించనైరృతే తథా । ఏవం హిమాతరః స్థాప్యాః స్వస్వస్థానే పృథక్ పృథక్ ॥

ఓం గణానాంత్వా (ఇతి మధ్యమేవాయవ్యకోణే) గణపతిమావాహయామి ॥ హిమాద్రితనయాం దేవీం వరదాం శంకర ప్రియాం లంబోదరస్య జననీం గౌరీమావాహయామ్యహం ॥ ఓం అయంగౌః పృశ్నిరక్రమీదసదన్ మాతరం పురః । పితరంచ ప్రయన్త్స్వః ॥ (1) (ఇతి మధ్యకోష్ఠే. నైరృత్యేకోణే) గౌరీమావాహయామి స్థాపయామి । సువర్ణాభాం పద్మహస్తాం విష్ణోర్వక్షస్థలే స్థితాం । త్రైలోక్య పూజితాం దేవీం పద్మామావాహయామ్య

హాం ఓం హిరణ్యరూపా ఉషసోవ్విరోక ఉభావింద్రా ఉదిథః సూర్యశ్చ। ఆరోహతం వరుణమిత్ర గర్తం తతశ్చక్షథామ దితిందితించమిత్రోసివ్వరుణోఽసి ॥ (2) మధ్యమే ఆగ్నేయకోష్ఠే పద్మామావాహయామి స్థాపయామి। ఉత్పలాక్షీం సుకంశనాం శచీం కుండలధారిణీం। దేవరాజప్రియాం భద్రాం। శచీమావాహయామ్యహం।

ఓం కదాచన స్తరీ రసినేంద్ర సశ్చసిదాశుషే। ఉపోపేన్న మఘవన్ భూయఽ ఇన్నుతేదానం దేవస్య పృచ్యతే॥ (3) (పశ్చిమే) శచీమావాహయామి స్థాపయామి। వివస్వత్కర సంఫుల్లాం సుగంధి పద్మవాసితాం బుద్ధిప్రసాదినీం సౌమ్యాం। మేధామావాహయామ్యహం। ఓం మేధాంమే వరుణో దదాతు మేధామగ్నిః ప్రజాపతిః॥ మేధామింద్రశ్చ వాయుశ్చ మేధాం ధాతాదదాతుమే స్వాహా॥ (4) (పశ్చిమే ద్వితీయకోష్ఠే) మేధామావాహయామి స్థాపయామి జగత్‌స్రష్ట్రీం జగద్ధాత్రీం పక్షిరూపేణ సంస్థితాం ఓంకారాక్షీం భగవతీం సావిత్రీ మావాహయామ్యహం ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్॥ (5) (దక్షిణే) సావిత్రీ మావాహయామి స్థాపయామి దైత్య పక్షక్షయకరీం దేవానాంచా భయప్రదాం గీర్వాణవందితాం దేవీం విజయామావాహయామ్యహం। ఓం వ్విజ్యం ధనుః కపర్దినోవ్విశల్యోబాణవాం ఉత అనేశన్నస్యయాఽ ఇషవఽ ఆభురస్య నిషంగధిః॥ (6) (దక్షిణే ద్వితీయకోష్ఠే) విజయామావాహయామి స్థాపయామి। విశ్వభ

ద్రాంజయాం రక్తాం రక్తాంబరధరాం సదా త్రైలోక్యవందితాం దేవీం జయామావాహయామ్యహం ఓం యాతే రుద్ర శివాతనూర ఘోరాపాపకాశినీ। తయాన స్తన్వాశం తమయాగిరిశం తాభిచాక శీహి॥ (7) (ఉత్తరే) జయామావాహయామి స్థాపయామి। మయూరవాహనారూఢాం॥ శక్తిఖడ్గధనుర్ధరాం ఆవాహయేద్దేవసేనాం। తారకాసురమర్దినీం॥

ఓం దేవానాం భద్రాసుమతిరృజూయతాం దేవానాగ్ం రాతిరభినో నివర్తనాం। దేవానాగ్ం సఖ్యముపసేది మావ్వయం దేవానఃఆయుః ప్రతిరంతు జీవసే॥ (8) (ఉత్తరేద్వితీయకోష్ఠే.) దేవసేనామావాహయామి స్థాపయామి కవ్యమాదాయ సతతం పితృభ్యోయాప్రయచ్ఛతి పితృలోకార్చితాం దేవీం స్వధా మావాహయామ్యహం॥ ఓం పితృభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః పితామహేభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః ప్రపితామహేభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః॥ అక్షన్ పితరోఽమీమదంత పితరోఽతీతృపంత పితరః పితరః శుంధధ్వమ్॥ (9) (ఈశాన్యాం) స్వధామావాహయామి స్థాపయామి హావిర్గృహీత్వాసతతం దేవేభ్యోయా ప్రయచ్ఛతి స్వర్గలోకార్చితేస్వాహే। సమాగచ్ఛమమాధ్వరే॥

ఓం స్వాహా యజ్ఞం మనసః స్వాహోరోర్రంత రిక్షాత్ స్వాహా। ద్వారా పృథివీభ్యాగ్ం స్వాహా। వ్వాతాదారభే స్వాహా॥ (10) (ఆగ్నేయే) స్వాహా మావాహయామి స్థాపయామి భూతగ్రామ మిమంకృత్స్నం యయాఉత్పాతితంపురా త్రైలోక్యపూజితాం

దేవీం మాతర మావాహయామ్యహం ॥ ఓం ఆపో అస్మాన్మాతరః శుంధయంతు ఘృతేననో ఘృతప్వః పునంతు ॥ విశ్వగ్ం హిరిప్రం ప్రవహంతి దేవీరుదిదాభ్యః శుచిరాపూతఽఏమి ॥ ఓం దీక్షాతపసో స్తనూరసి తాంత్వా శివాగ్ం శగ్మాం పరిదధే భద్రం వర్ణం పుష్యన్ ॥11 (పూర్వే)మాతర మావాహయామి స్థాపయామి ఆవాహయేల్లోకమాతరం జగత్పాలన సంస్థితామ్ ॥ శక్రాద్యైర్వాం దితాం దేవీం తత్రత్త్యైశ్చసురైరపి ॥ ఓం భవతన్నః సమనసౌ సచేతసా వరేపసౌ । మాయజ్ఞగ్ం హిగ్ంసిషంమా యజ్ఞపతిం జాతవేదసౌ శివా భవతమద్యనః ॥ (12) (పూర్వే ద్వితీయకోష్ఠే) లోకమాతర మావాహయామి స్థాపయామి సమస్తేష్టికరీం దేవీం లోకానుగ్రహ కారిణీం సర్వకామ సమృద్ధ్యర్థం ధృతి మావాహయామ్యహం ॥

ఓం యత్ప్రజ్ఞానముత చేతో ధృతిశ్చ యజ్జ్యోతిరంతరమృతం ప్రజాసు ॥ యస్మాన్నఽఋతే కించన కర్మక్రియతే తన్మేమనః శివ సంకల్పమస్తు ॥ (13) (వాయవ్యే) ధృతి మావాహయామి స్థాపయామి ప్రణతాయాహిలోకేఽస్మిన్ పుత్రతుష్టిసుఖప్రదా భక్తేభ్య శ్చాపివరదా విద్యుజ్జ్వాలార్క కుండలా ॥ ఓం తత్వాయామి బ్రహ్మణా వందమాన స్తదశాస్తే యజమానో హవిర్భిః ॥ అహేడ మానో వ్వరుణేహబోధ్యురుశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః॥ (14)తత్రైవ పుష్టిమావాహయామి స్థాపయామి ఆవాహయామి తాం తుష్టిం సర్వ లోకేషు పూజితాం సంతోష భావనాదీనాం రక్షణా యాధ్వరేమమ॥

ఓం బృహస్పతే పరిదీయారథేనరక్షోహామిత్రాగ్ అపబాధమానః ప్రభంజత్సేనాః ప్రమృణో యుధాజయన్నస్మాకమేధ్య వితారథానామ్॥ (15) (నైరృత్యే) తుష్టిమావాహయామి స్థాపయామి తామాత్మాదిహితాం దేవీం సర్వకామఫలప్రదాం వంశరక్షాకరీం గోత్రీం దేవీమావాహయామ్యహం॥ ఓంప్రాణాయస్వాహా అపానాయస్వాహా వ్యానాయస్వాహా ॥ అంబేఽఅంబికే అంబాలికేనమానయతి కశ్చన ససస్త్యశ్వకః సుభద్రికాం కాంపీలవాసినీమ్॥ (16)(మధ్యమే ఈశాన్యకోష్ఠే) ఆత్మకులదేవీ మావాహయామి స్థాపయామి మనోజూతిర్జుష్టా ప్రతిష్ఠా గణపతిసహిత గౌర్యాది షోడశమాతృభ్యోనమః పాద్యమర్ఘ్యమాచమనీయం స్నానం వస్త్రం గంధం పుష్పం ధూపం దీపం నైవేద్యం తాంబూలం పూగీఫలం దక్షిణాద్రవ్యం అబీరం సిందూరం ఆరార్తికం పుష్పాంజలిం ఋతుఫలం చ సమర్పయేత్॥ కృతానేన పూజనేన గౌర్యాది షోడశమాతరః ప్రీణంతు పూజితా వరదాభవంతు ఏవం గోధూమపుంజేషువా రక్తతండులపుంజేషు మాతృకాః సంపూజయేత్ ॥ తద్యథా ॥ బ్రాహ్మీమాహేశ్వరీచైవ కౌమారీవైష్ణవీతథా। వారాహీచతథేంద్రాణీ చాముండాసప్తమాతరః॥ మనోజూతిరితి ప్రతిష్ఠాప్య పాద్యాదిభిః సంపూజ్య నతిం కుర్యాత్ ॥ అథఘృతమాతృకా పూజనమ్॥ కుడ్యలాగ్రావసోర్ధారాః పంచధారాఘృతేనతు కారయేత్సప్తధారావానాతినీ చానచోచ్ఛ్రితాః॥ కీర్తిర్లక్ష్మీర్ధృతిర్మేధా సిద్ధిః ప్రజ్ఞా సరస్వతీ మాంగల్యేషు ప్రపూజ్యాశ్చ సప్తైతాఘృతమాతరః॥ ఓం వసోః పవిత్రమసి శతధారః వసోః పవిత్రమసి సహస్రధారం॥ దేవస్త్వా సవితా పునాతువసోః పవిత్రేణ శతధారేణ సుప్వాకామధుక్షః ॥

5]

(1) అనేనమంత్రేణ భిత్తౌరక్తదోరకోపరి ఉత్తరోత్తర
క్రమేణసప్తఘృతధారాదద్యాత్ ॥ ఓం భూర్భువస్వః ఘృతమా
తృకా ఆవాహయామి మనోజూతిరితి ప్రతిష్ఠాపయామి ఆవాహనాది
పంచోపచారైః సంపూజ్య అనయాపూజయా సర్వామాతరః
ప్రీయంతాం॥ తతోనీరాజనం పుష్పాంజలిం నతించ కుర్యాత్ ॥
అథాభ్యుదయిక శ్రాద్ధప్రయోగః॥ తత్రదక్షిణోత్తర క్రమేణ
ద్వాదశస్థానేషు ప్రత్యేకమాసాది తద్రవ్యం జ్వలిత ప్రదీపం చ
స్థాపయేత్ ॥ ఆచమ్య దేశకాలౌ సంకీర్త్య ప్రాఙ్ముఖ ఉదఙ్ముఖో
వోపవిశేత్ । సవ్యేన సర్వం కర్మకర్తవ్యం ॥ ఋజవ ఏవకుశాః
తిలకార్యేయవాః కర్తవ్యాః ॥ తతః "ఓం అపవిత్రః పవిత్రోవా
సర్వావస్థాంగతోఽపివా. యః స్మరేత్పుండరీకాక్షం సబాహ్యాభ్యం
తర శ్శుచిః ॥ ఓం పుండరీకాక్షః పునాతు ఇతిశ్రాద్ధీయ ద్రవ్యాణి
కుశోదకేన సించేత్ ॥ తతః కుశయవజలాన్యాదాయ సంకల్పం
కుర్యాత్ ॥ పూర్వోచ్చారితైవం గుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభ
తిథౌ అద్యకర్తవ్య ప్రతిష్ఠాయజ్ఞకర్మణి శిఖ్యాది దేవతాప్రీతయే
ప్రధానదేవతాప్రీతయే అద్యాముక గోత్రాణాం మాతృపితామహీ
ప్రపితామహీనామము కాముక దేవీనాం నాందీముఖీనాం తథాముక
గోత్రాణాం పితృపితామహ ప్రపితామహానామముక శర్మణాం
నాందీముఖానాం తథాఽముకగోత్రాణాం మాతామహప్రమాతా
మహావృద్ధప్రమాదా మహానామముకాముక శర్మాణాం నాందీ
ముఖానా మాభ్యుదయికశ్రాద్ధమహం కరిష్యే. ఇతి సంకల్పయేత్ ॥

తతో గాయత్రీం త్రిర్జపిత్వా "ఓం దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ
మహాయోగిభ్య ఏవచనమః స్వాహాయై స్వధాయై నిత్యమేవ నమో
నమః "ఇతి త్రిర్జపేత్ ॥తతః ఓం అద్యాముకగోత్రాణాం మాతృపితా
మహీప్రపితామహీనామముకాముక దేవీనాం నాందీముఖీనా మాభ్యుద
యికశ్రాద్ధసంబంధినో విశ్వేదేవా ఇదమాసనంవోనమః ఇతికుశత్రయ

రూపం సయవమాసనం దక్షిణత ఆరభ్య ఉత్సృజేత్ "ఏవం యథో త్తరం॥ ఓం అద్యాముక గోత్రాణాం పితృపితామహప్రపితా మహా నామముకాముకశర్మణాం నాందీముఖానామాభ్యుదయిక శ్రాద్ధసం బంధినో విశ్వేదేవా ఇదమాసనం వోనమః॥ ఓం అద్యాముకగోత్రా ణాం మాతామహప్రమాతామహవృద్ధ ప్రమాతామహానామము కాముక శర్మణాం నాందీముఖానామాభ్యుదయిక శ్రాద్ధసంబంధినో విశ్వేదేవా ఇదమాసనం వోనమః ॥ ఓం అద్యాముకగోత్రే మాతర మునదేవినాందీముఖి ఆభ్యుదయిక శ్రాద్ధే ఇదమాసనంతే నమః ఏవం పితామహీప్రపితామహీభ్యామాసనం దద్యాత్ ॥ ఓం అద్యాముక గోత్ర పితరముకశర్మ న్నాందీముఖాభ్యుదయిక శ్రాద్ధే ఇదమాసనం తేనమః ఏవం పితామహప్రపితామహ యోరపి॥ ఓం అద్యాముక గోత్రమాతామహాముక శర్మన్నాందీ ముఖాభ్యుదయిక శ్రాద్ధే ఇద మాసనంతేనమః ఏవం ప్రమాతామహవృద్ధ ప్రమాతామహ యోరపి "తతః ఆవాహనం॥

ఓం విశ్వాన్ దేవానహమావాహయిష్యే ఇత్యుక్త్వా ॥ ఓం విశ్వేదేవాసు ఆగత శృణుతామః ఇమగ్ంహావం "ఏదం బర్హిర్నిషీ దత ॥ ఉపయామగృహీతోసి విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్య ఏష తే యోని ర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః ఇత్యావాహ్య ఓం యవోసియవయా స్మద్వేషో యవయారాతీర్దివేత్వాం తరిక్షాయత్వా పృథివ్యైత్వా శుంధంతాం లోకాః పితృషదనాః పితృషదనామసి॥ ఇతిదేవపాత్రే యవాన్ వికీర్య ఓం విశ్వేదేవాస ఆగతశృణుతామ ఇమగ్ంహావం। ఏదం బర్హిర్నిషీదత ఉపయామగృహీతోఽసి విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్య

ఏషతే యోనిర్విశ్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యః॥ ఓం విశ్వే దేవాః శృణుతేమం
హావంమేయే అంతరిక్షేయ ఉపద్యవిష్ఠ॥ యేఅగ్నిజిహ్వాఽ ఉతవాయ
జత్రాఽ అసద్యాస్మిన్ బర్హిషిమాదాయధ్వం॥ ఆగచ్ఛంతు మహా
భాగా విశ్వేదేవామహాబలాః యే అత్ర యోజితాః శ్రాద్ధే సావ
ధానాభవంతుతే ఇతి పఠేత్ ఓం నాందీముఖాన్ పితౄనహమావా
హయిష్యే ఇత్యుక్త్వా ఓం ఉశంతస్త్వా నిధీమహ్యు శంతః సమిధీ
మహి॥ ఉశన్నుశతఽ ఆవహపితౄన్ హవిషే అత్తవే। ఇతి పితౄ
నావాహ్య। ఓం అపహతాఽ అసురారక్షాగ్ంసి వేదిషదః। ఇతి
మాత్రాదిపాత్రేయవాన్ వికీర్య। ఓం ఆయాంతునః పితరః సోమ్యా
సోఽగ్నిష్వాత్తాః పథిభిర్దేవయానైః। అస్మిన్ యజ్ఞేస్వధయామదం
తోఽధిబ్రువంతుతేఽవతిత్వస్మాన్। ఇతి పఠిత్వా తతోఽర్ఘ్యకరణం
తత్రదేవపూర్వకం సర్వేష్వర్ఘ్యపాత్రేషు పవిత్రాణిధృత్వా। ఓం
శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే శంయ్యోరభిస్రవంతునః।
ఇతి దేవార్ఘ్యపాత్రేజలంక్షిపేత్ తతో దేవార్ఘ్యపాత్రేషు॥ ఓం యవో
సియవయాస్మద్వేషోయవయారాతీర్దివేత్వాంతరిక్షాయత్వా పృథి
వ్యైత్వా శుంధంతాంల్లోకాః పితృషదనాః పితృషదనమసి మాత్రా
దిపాత్రేషు। ఓం యవోసిసోమదైవత్యో గోసవే దేవనిర్మితః। ప్రత్న
వద్భిః ప్రత్నః పృష్ట్వానాందీముఖాంల్లోకాన్ ప్రీణాహి. నః స్వాహేతి
మంత్రేణ యవాన్‌క్షిపేత్। తతః ప్రత్యేకం గంధపుష్పైతూష్ణీం

క్షిపేత్ తతః ప్రథమం దేవపాత్రం వామహస్తేకృత్వా తత్రస్థం పవిత్రం భోజనపాత్రేపధాయ తదుపరికించిదు దకాంతరందత్వా । ఓం యాదివ్యాః ఆపః పయసాసంబభూ వుర్యాః అంతరిక్షాః ఉత పార్థివీర్యాః హిరణ్యవర్ణాయజ్ఞియాస్తాసః ఆపః శివాఃసగ్ం స్యోనాః సుహవాభవంతు ఇతి పఠిత్వా కుశత్రయ యవజలాన్యాదాయ । ఓం అద్యాముకగోత్రాణాం మాతృపితామహీ ప్రపితామహీనామముకాముక దేవీనాం నాందీముఖీనామాభ్యుదయిక శ్రాద్ధసంబంధినో విశ్వేదేవాఏష వోహస్తార్ఘో నమః ఏవమేవపిత్రాది శ్రాద్ధదేవేభ్యో మాతామహాదిదేవేభ్యశ్చ అర్ఘ్యందద్యాత్ । తతో మాతురర్ఘమాదాయ పూర్వవత్కృత్వా । ఓం యాదివ్యా ఇత్యాది పఠిత్వా కుశాదీన్యాదాయ । ఓం అద్యాముకగోత్రే మాతరముకీదేవినాందీముఖి ఆభ్యుదయికశ్రాద్ధే ఏష తేహస్తార్ఘో నమః । ఏవం పితామహీప్రపితామహ్యోరపిదద్యాత్ తతః పిత్రాద్యర్ఘపాత్రమాదాయ సర్వం పూర్వవత్కృత్వా కుశాదీన్యాదాయ । ఓం అద్యాముకగోత్ర పితరముకశర్మన్నాందీముఖాభ్యుదయికశ్రాద్ధే ఏష తే హస్తార్ఘో నమః ఏవమేవ పితామహాది పంచభ్యో హస్తార్ఘందద్యాత్ తతోఽవశిష్ట జలం పవిత్రయుతం ప్రథమం దేవార్ఘపాత్రమాదాయ । ఓం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః స్థానమసీతి దేవాసన దక్షిణభాగ ఉత్తానం స్థాపయేత్ ఏవమపర దేవార్ఘపాత్రద్వయం తత్తదాసన దక్షిణభాగే ఉత్తానం స్థాపయేత్ తతః పితామహీప్రపితా మహ్యర్ఘపాత్రద్వయ స్థితం పవిత్రాది మాత్రర్ఘపాత్రేనిధాయ మాత్రర్ఘపాత్రం పితామహ్యర్ఘపాత్రో మాత్రాసన వామభాగే న్యుంజీకుర్యాత్ ॥ ఏమేవ పిత్రాద్యర్ఘపాత్రాణాం మేలనంకృత్వా పిత్రాసనవామభాగే స్వం పితృభ్యః స్థానమసీతి. పరిత త్వాత్రం ప్రపితామహ్యర్ఘపాత్రోపరి ధృత్వాదక్షిణేకరణాదాయ ఓం మాతృభ్యః స్థానమసీతి అర్ఘ

పాత్రాణి న్యుంజీకుర్యాత్। ఏవమేవ మాతామహార్ఘపాత్రాణాం మేలనంకృత్వా మాతామహాసన వామభాగే ఓం మాతామహప్రమాతామహ వృద్ధప్రమాతామహేభ్యః స్థానమసీతి న్యుంజీకుర్యాత్॥ తతో గంధాదిదానం తత్రక్రమః ఓం అద్యాముకగోత్రాణాం మాతృపితామహీ ప్రపితామహీనామముకాముక దేవీనాం నాందీముఖాభ్యుదయిక శ్రాద్ధసంబంధినో విశ్వేదేవా ఏతానిగంధపుష్ప ధూపదీప తాంబూల యజ్ఞోపవీతవాసాం సివోనమః।ఏవమేవ పిత్రాదిదేవేభ్యో మాతామహాది దేవేభ్యశ్చ దద్యాత్। ఓం అద్యాముకగోత్రే మాతరముకీదేవినాందీముఖి అభ్యుదయిక శ్రాద్ధే ఏతాని గంధపుష్ప ధూపదీపతాంబూల సిందూరవాసాంసి తేనమః। ఏవం పితామహీ ప్రపితామహీభ్యాం గంధాదిదానం తతః ఓం అద్యాముకగోత్ర పితరముక శర్మన్నాందీముఖాభ్యుదయిక శ్రాద్ధే ఏతాని గంధపుష్ప ధూపదీపతాంబూల యజ్ఞోపవీత వాసాంసి తేనమః। ఏవం పితామహాది పంచభ్యోఽపి గంధాదిదానం తతోజలేన సర్వాసనాని భోజనపాత్ర సహితాని చతుష్కోణ మండలేనవేష్టయేత్। తతః సజలపుటకాదా హస్తేనైవసఘృతమన్నం ఓం అగ్నయే కవ్యవాహనాయస్వాహా। ఓం సోమాయ పితృమతేస్వాహా। ఇత్యాహుతిద్వయంజుహుయాత్। తతోఽపసవ్యం కృత్వా దక్షిణాముఖః పాదిత వామజానుర్మోటక తిలజలాన్యాదాయ ఓం ఇదమన్నమే తదూభస్వామి పితృభ్యోనమః ఇతి భూస్వామినే కించిదన్నం దద్యాత్॥ తతః సవ్యం కృత్వా ప్రాఙ్ముఖ ఉదఙ్ముఖోవాహుతశేషమన్నం దేవపూర్వకపాత్రేషుకిం చిద్దత్వా పిండార్థం కించిదవశేషయేత్। తతోఽన్యదన్నం యథాసంభవం సర్వత్ర పరివిష్యఘృతంజలం తత్రోపనీయపాత్రమాలభేత్॥ తత్రక్రమః ఉత్తానపాణిభ్యాం దేవపాత్రం స్పృష్ట్వా ఓం పృథివీతేపాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రాహ్మణస్యముఖే అమృతే అమృతం జుహోమిస్వాహా॥ ఇతి పఠిత్వా। ఓం ఇదం

విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా నిదధే పదం సమూఢమస్య పాగ్ం సురే స్వాహా।
కృష్ణహవ్యమిదం రక్షమదీయం।

ఇతి పఠిత్వా ఓం ఇదమన్నమిత్యన్నే ఇమా ఆపః ఇవిజలే ఇదమాజ్యమితిఘృతే ఇదం హవిరితి పునరన్నే ఇతి దక్షిణాంగుష్ఠ మారోప్య॥ ఓం యవోఽసి యవయాస్మద్వేషో యవయారాతీః। దివేత్వాంతరిక్షాయత్వా పృథివ్యైత్వాశుంధంతాం లోకాః పితృషదనాః పితృషదనమసి॥ ఇతియవాన్ ప్రక్షిప్య కుశాదీన్యాదాయ। ఓం అద్యాముకగోత్రాణాం మాతృపితామహీ ప్రపితామహీనామముకాముక దేవీనాం నాందీముఖీనామాభ్యుదయిక శ్రాద్ధసంబంధినో విశ్వేదేవా ఇదమన్నం సోపకరణంతో నమః యద్యేకపాత్రం భవతి తదావామేన పాణినా పాత్ర మత్యజన్నేవ ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే ఇతి పఠిత్వా యవప్రక్షేపపర్యంతం కృత్వా కుశాదీన్యాదాయ పిత్రాద్యుల్లేఖేన పిత్రాదిదేవేభ్యోఽపి అన్నముత్సృజేత్॥ ఏవమేవ మాతామహాదిదేవేభ్యః భిన్న భిన్న పాత్రపక్షే। ఓం పృథివీతే పాత్రమిత్యాదీనాం సర్వేషామావృత్తిః తతో మాతృపాత్ర ముత్తానాభ్యామేవకరాభ్యాం స్పృష్ట్వా ఓం పృథివీతేపాత్ర మిత్యాది ఇదం విష్ణురితిపఠిత్వా ఓం కృష్ణకవ్యమిదం రక్షమదీయం। ఓం ఇదమన్నమిత్యన్నే ఓం ఇమా ఆపఇతిజలే ఓం ఇదమాజ్యమితిఘృతే ఓం ఇదంహవిరితి పునరన్నేదక్షిణకరాంగుష్ఠ మారోప్య ఓం అపహతా అసురారక్షాగ్ంసి వేదిషదః। ఇత్యన్నోపరియవాన్ ప్రక్షిప్య ఓం అద్యాముకగోత్రే మాతరముకీదేవి నాందీముఖాభ్యుదయికశ్రాద్ధే ఇదమన్నం సోపకరణంతేనమః। ఏవం పాత్రాలంభనాదికం కృత్వా ప్రత్యేకం పితామహీ ప్రపితామహీభ్యామపిదద్యాత్। ఏవం పితృపాత్రమాలభ్య ఓం పృథివీతే పాత్రమిత్యాది పఠిత్వా పూర్వ

వత్సర్వంకృత్వా ఓం అద్యాముకగోత్ర పితరముక శర్మన్నాందీముఖా భ్యుదయికశ్రాద్ధే ఇదమన్నంసోపకరణంతేనమః ఇతి పిత్రేఽన్న ముత్సృజేత్ ఏవం పితామహాదిభ్యః పంచభ్యోఽపి ప్రత్యేకమన్న ముత్సృజేత్ తతః ప్రాంజలిః ।

ఓం అన్నహీనం క్రియాహీనం విధిహీనంచ యద్భవేత్ । తత్సర్వమచ్ఛిద్రమస్త్వితిజపేత్ ॥ దర్భేషూ పవిశ్యగాయత్రీం త్రిర్జ పిత్వా । ఓం మధుమధ్వితిజపేత్ । ఓం మధువాతాఽఋతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః । మాధ్వీర్నః సంత్వోషధీః॥ మధునక్తముతో షసో మధుమత్పార్థివగ్ం రజః । మధుద్యౌరస్తునః పితా । మధుమా న్నోవనస్పతిర్మధుమాం అస్తుసూర్యః । మాధ్వీర్గావోభవంతునః । ఇత్యాదిఋచః పఠిత్వా అన్యానపితృమంతాన్ ఉదీరతామవర ఇ్యతాదీన్ జపేత్।అన్యాపిపురుషసూక్తాదీని పవిత్రాణి జపేత్ తతః ప్రాగగ్రకుశత్రయం భూమాతాస్తీర్యజలేన ప్రోక్ష్యజల ప్రోక్షితస యవఘృతమన్నం కుశాదీంశ్చాదాయ ॥ ఓం అగ్నిదగ్ధాశ్చయే జీవాయేఽప్యదగ్ధాః కులేమమ భూమౌదత్తేనతృప్తంతు తృప్తా యాంతు పరాంగతిం ॥ ఇతిమంత్రేణ కుశోపరివికిరేత్ తత ఆచమ్య హరిం స్మృత్వా గాయత్రీం త్రిర్జపేత్ చతురస్రాం పిండయోగ్యాం భూమిం పరిష్కృత్య ఉత్తరోత్తరక్రమేణ స్థానత్రయే ప్రాదేశ మాత్రం పరిమాయతతః ప్రాగగ్రాం రేఖాం దర్భపింజులీమూలేన ॥ ఓం అపహతాఽ అసురా రక్షాగ్ంసి వేదిషదః । ఇతి కుర్యాత్ । తతః ప్రత్యేకం రేఖాత్రయోపరి ॥ ఓం యేరూపాణి ప్రతిముంచ మానా అసురాః సంతః స్వధయాచరంతి పరాపురోని పురోయే

భరం త్యక్త్వా స్వాంల్లోకాన్ ప్రణుదాత్యస్మాత్ । ఇతి మంత్రేణాంగారాన్ భ్రామయేత్ తదుపరి ప్రత్యేకం కుశత్రయమాస్తీర్య ఓం దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్య ఏవచ నమః స్వాహాయై స్వధాయై నిత్యమేవనమోనమః । ఇతి త్రిర్జపిత్వా ప్రత్యేకమవనేజనం దద్యాత్. తత్రక్రమః యవజలగంధ పుష్పైర్నవపాత్రాణి పూరయిత్వా పాత్రమేకం వాఙుకరేకృత్వా కుశాదీన్యాదాయ. ఓం అద్యాముకగోత్రే మాతరముకీ దేవినాందీముఖి ఆభ్యుదయిక శ్రాద్ధ పిండస్థానేఽవనేని క్ష్వతేనమః । ఇతి సర్వదక్షిణకు శత్రయమూలేమాత్రే అవనేజనందద్యాత్ కించిజ్జలమవశేషయేత్ ఏవమేవ పాత్రాంతర మాదాయత త్కుశమధ్యే పితామహ్యై తత్కుశత్రయాగ్రే ప్రపితామహ్యై అవనేజనం దద్యాత్ । తతశ్చాపరమాదాయ కుశాదీంశ్చాదాయ । ఓం అద్యాముకగోత్ర పితరముకశర్మన్నాందీముఖాభ్యుదయికశ్రాద్ధే పిండస్థానేఽవనేనిక్ష్వతే నమః । ఇతి మధ్యస్థితకుశత్రయమూలే పిత్రేఽవనేజనం దద్యాత్.

ఏవం తత్కుశత్రయమధ్యాగ్రయోః పితామహప్రపితామహ ప్రపితామహ యోరవనేజనం దద్యాత్ । తతః సప్తమపాత్రమాదాయకుశాదీంశ్చాదాయ । ఓం అద్యాముకగోత్ర మాతామహాముకశర్మన్నాందీముఖాభ్యుదయికశ్రాద్ధే పిండస్థానే అత్రావనేనిక్ష్వతే నమః ఇత్యపరకుశత్రయమూలే మాతామహాయావనేజనం దద్యాత్ ॥ ఏవం ప్రమాతామహ వృద్ధప్రమాతా మహయోరపి. తతో యవదధి బదరఘృత మిశ్రితాన్నవ పిండాన్నిధాయ ఏకం పిండం కుశాదీంశ్చాదాయ। ఓం అద్యాముకగోత్రే మాతరముకీ దేవినాందీముఖి ఆభ్యుదయికశ్రాద్ధే ఏషతే పిండోనమః। ఇతి తదవనేజనస్థానే పిండం దద్యాత్ । ఏవమేవ పితామహీప్రపితామహీభ్యాం స్వీయస్వీయావనే జనస్థానే పిండం దద్యాత్ । తతశ్చతుర్థ పిండ

మాదాయ। ఓం అద్యాముకగోత్ర పితరముకశర్మన్నాందీ ముఖాభ్యుదయికశ్రాద్ధే. ఏష తే పిండో నమః।

ఇత్యవనే జనస్థానే పిత్రే పిండం దద్యాత్। ఏవమేవ పితామహాది పంచభ్యస్తత్తదవనే జనస్థానేషు ప్రత్యేకం పంచపిండాన్ దద్యాత్. తతో దర్భమూలేకరం ప్రోక్ష్యాచమ్యహరిం స్మృత్వా ఓం అత్రమాతరో మాదయధ్వం యథాభాగ మావృషాయధ్వం। ఇతి పఠిత్వా ఉదఙ్ముఖో భూయశ్వాసం నియమ్య తే నైవపథా పరావర్తయన్। ఓం అమీమదం తమాతరో యథాభాగ మావృషాయిషత। ఇతిజపేత్ ఏవమత్రపితరో మాదయధ్వం యథాభాగ మావృషాయధ్వమితిజపిత్వా ఉదఙ్ముఖో భూయశ్వాసం నియమ్య. తేనైవ యథాపరావర్తనం. ఏవమేవ మాతామహాదిపక్షే మంత్రజపః. తతోఽవనే జనావశిష్టజలేన ప్రత్యవనే జనందద్యాత్ తత్రక్రమః. ఓం అద్యాముకగోత్రే మాతరముకీదేవి నాందీముఖాభ్యుదయికశ్రాద్ధే పిండేప్రత్యవనేనిక్ష్వతే నమః।

ఇతి తత్పిండోపరి దద్యాత్. ఏవం పితామహీప్రపితా మహీభ్యాం తద్యథా ఓం అద్యాముకగోత్ర పితరముకశర్మ న్నాందీముఖాభ్యుదయికశ్రాద్ధే పిండేఽత్రప్రత్యవనేనిక్ష్వతే నమః. ఇతి పిండోపరిప్రత్యవనేజనం దద్యాత్. ఏవమేవ తత్పిండో పరిపితామహాది పంచభ్యో దద్యాత్। తతోనీవీం విస్రంస్యాచమ్యహరింస్మృత్వాసూత్రాణ్యాదాయ. ఓం నమోవో మాతరో రసాయనమోవో మాతరః శోషాయనమోవో మాతరో జీవాయనమోవో మాతరః స్వధాయై నమోవో మాతరో ఘోరాయనమోవో మాతరో మన్యవేనమోవో మాతరో మాతరోగృహాన్నో మాతరోదత్తసతోవో మాతరో దేష్మ ఏతద్వో మాతరః. ఇతి మాతౄణాం పిండత్రయో పరిసూత్రం దద్యాత్. ఓం నమః పితరో రసాయనమోవః పితరః శోషాయ

నమోవః. పితరో జీవాయనమోవః పితరః స్వధాయైనమోవః పితరో ఘోరాయనమోవః పితరో మన్యవేనమోవః పితరః పితరో నమోవో గృహాన్నః పితరోదత్తసతోవః పితరో దేష్మైతద్వః పితరోవాస ఆధత్త ॥

ఇత్యనేన పిత్రాదిపిండ షట్కోపరి ప్రత్యేకంసూత్రందద్యాత్ తతః కుశత్రయ యవజలాన్యాదాయ ఓం అద్యాముకగోత్రే మాతర ముకీదేవినాందీముఖి ఆభ్యుదయిక శ్రాద్ధపిండే. ఏతత్తే వాసోనమః ఇతిసూత్రముత్సృజేత్। ఏవమేవ పితామహీ ప్రపితామహీభ్యాం. ఓం అద్యాముకగోత్ర పితరముకశర్మన్నాందీ ముఖాభ్యుదయిక శ్రాద్ధపిండే ఏతత్తే వాసోనమః ఏవం పితామహాది పంచభ్యః సూత్రం దద్యాత్ తతో గంధపుష్ప ధూపదీప తాంబూలాదిభిః ప్రత్యేకపిండమభ్యర్చ్య। ఓం శివా ఆపః సంత్వితిజలం॥ ఓం సౌమనస్య మస్త్వితి పుష్పం. ఓం అక్షతం చారిష్టమస్త్వితి తండులాన్ ప్రత్యేకం పాత్రేషు నిక్షిప్య కుశాదీన్యాదాయ ఓం అద్యాముకగోత్రాముకదేవీనాందీముఖి ఆభ్యుదయికశ్రాద్ధే దత్తైతదన్నపానాదిభిః ప్రీయతామిత్యక్షయ్యోదక ముత్సృజేత్॥ ఏవం పితామహ్యాః ప్రపితామహ్యాశ్చాక్షయ్యోదకం దద్యాత్। తథాహ్యాముకగోత్రః పితాఽముకశర్మానాందీముఖః ఆభ్యుదయికశ్రాద్ధే దత్తైతదన్నపానాదిభిః ప్రీయతామితిపిత్రే అక్షయ్యోదకం। ఏవం పితామహాదిపంచభ్యః అక్షయ్యోదకం దద్యాత్॥ తతః ఓం అఘోరా మాతరః సంత్వితి మాతృపిండ త్రయోపరిపూర్వాగ్రాం జలధారాం దద్యాత్. తతః ఓం గోత్రంనోవర్ధతాం దాతారోనోఽభివర్ధంతాం వేదాః సంతతిరేవచ శ్రద్ధాచనోమావ్య గమద్బహు దేయంచనోఽస్త్వితి॥ అన్నంచనో బహుభవేదతి థీంశ్చలభేమహి। యాచితాశ్చనః సంతుమాచయాచిష్మకంచన ఏతాః సత్యా ఆశిషః సంతు॥

ఇత్యాశిషః ప్రార్థయేత్। తతః సపవిత్రకుశత్రయాణి ప్రత్యేకం మాత్రాది పిండత్రయే పిత్రాదిపిండత్రయే మాతామహాది పిండత్రయే చధృత్వా। ఓం ఊర్జం వహంతీరమృతం ఘృతం పయః కీలాలం పరిస్రుతం। స్వధాస్థతర్పయతమే పితౄన్ ఇతి మాత్రాది పిండోపరిజలధారాం దద్యాత్ । తతస్తథైవ। ఓం ఊర్జం వహంతీరమృతం. ఇత్యాది పఠిత్వా పిత్రాదిపిండ షట్కోపరిజలధారాం దద్యాత్. తతః పిండానాఘ్రాయ ఉత్థాప్య పిండాధారకుశానుల్ముకంచవహ్నౌ క్షిపేత్ । అథపాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా దక్షిణాం దద్యాత్। దక్షిణాద్రవ్యం ఫలమూలే ఫలంమూలంవా ప్రత్యేకం తత్రక్రమః। ఓం అధ్యాముకగోత్రాణాం మాతృపితామహీ ప్రపితామహీ నామముకామఃకదేవీనాం నాందీముఖీ నామాభ్యుదయికశ్రాద్ధ సంబంధినాం విశ్వేషాందేవానాం కృతైతదాభ్యుదయికశ్రాద్ధ ప్రతిష్ఠార్థమిదం సువర్ణమగ్ని దైవతమిమే ఫలమూలేచ వనస్పతి దైవతే యథా నామగోత్రాయ బ్రాహ్మణాయ దక్షిణాం దాతుమహముత్సృజే। ఏవం పిత్రాదిశ్రాద్ధసంబంధి విశ్వేదేవ శ్రాద్ధసంబంధి దక్షిణాం మాతామహాది శ్రాద్ధసంబంధి విశ్వేదేవశ్రాద్ధ దక్షిణాం చ దద్యాత్ । ఓం అద్యాముకగోత్రాయా మాతురముకీదేవ్యా నాందీముఖాః కృతైతదాభ్యుదయికశ్రాద్ధ ప్రతిష్ఠార్థమిదం సువర్ణమగ్నిదైవతమిమే ఫలమూలే చ వనస్పతిదైవతే యథానామగోత్రాయ బ్రాహ్మణాయ దక్షిణాం దాతుమహముత్సృజే ఇత్యాది ఏవం పితామహీ ప్రపితామహ్యోపరి। ఓం అద్యాముకగోత్రస్య పితృరముకశర్మణో నాందీముఖస్య కృతైతదాభ్యుదయికశ్రాద్ధ ప్రతిష్ఠార్థమిదం సువర్ణమగ్ని దైవతమిమే ఫలమూలే వనస్పతి దైవతే

యథా నామగోత్రాయ బ్రాహ్మణాయ దక్షిణాం దాతుమహ ముత్సృజే। ఏవం పితామహాదిశ్రార్ధ దక్షిణాం దద్యాత్ ।

ఓం వాజేవాజీవతవాజినో నోధనేషువ్విప్రాః అమృతాః ఋతజ్ఞః। అస్యమధ్వః పిబతమాదయధ్వం తృప్తాయాత పథిభిర్దేవ యోనః॥ ఏవం వాతేవాత ఇత్యాది నామాత్రాది విసర్జనం॥ ఓం విశ్వేదేవాః ప్రీయంతామితి దేవవిసర్జనం। తతో దేవతాభ్య ఇతి త్రిర్జపః॥ దీపనిర్వాపణం। ఆచమనం ప్రమాదాత్కుర్వతాం కర్మ ప్రచ్యవేతాధ్వరేషుయత్ । స్మరణాదేవత ద్విష్ణోః సంపూర్ణం స్యాదితిశ్రుతిః శ్రాద్ధీయవస్తూని బ్రాహ్మణాయ ప్రతిపాదయేత్।

ఇతి ఆభ్యుదయికశ్రాద్ధపద్ధతిః సమాప్తా॥ అథమండపపూజనం అథప్రదక్షిణత పాణిపాదః శిఖాం బధ్వా ఆచమ్య కుశోత్తరేయజ్ఞ యదారుమయే ఆసనే ఉపవిశ్య సంకల్పం కుర్యాత్ తద్యథా॥ ఓం శ్రీమద్భగవతో మహాపురుషస్య విష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య బ్రహ్మణో ద్వితీయపరార్ధే శ్రీ శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వతమన్వంతరే అష్టావింశతితమే కలియుగే కలిప్రథమచరణే జంబూద్వీపే భరతవర్షే భరతఖండే బౌద్ధావతారే వర్తమానే యథానామ సంవత్సరే అముకాయనే అముకఋతౌ అముకమాసే అముకపక్షే అముకతిథౌ. అముకవాసరే అముకనక్షత్ర యోగకరణముహూర్త వర్తమానాయామేవం గుణవిశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిథౌ అద్యాముకగోత్రస్య మమ సకుటుంబస్య సపరివారస్య సర్వారిష్ట ప్రశాంత్యాయురారోగ్యైశ్వర్యసుఖశ్రీ ప్రాప్త్యర్థం పుత్రపౌత్ర ధనధాన్యాది సంపత్ప్రవృద్ధయే అభిలషిత మనోరథానాం సిద్ధయే అస్యాం శాలారచనాయాం అస్మిన్ ప్రదేశేవృక్షచ్ఛేదన క్రిమికీటాది హింసాజనిత సర్వదోషోపశాంతయే. శుభకారక శిఖ్యాది దేవతా ప్రీతయే. భూమిశుద్ధిపూర్వ వేష్టకానాం ప్రార్థనాపూజన పూర్వక షోడశ స్తంభ

స్థాపనపూర్వకం తత్తత్ స్తంభేషు తత్తన్మంత్రైర్యథా విహితప్లక్షో దతుంబరవటాశ్వత్థ చూతతోరణానాం స్థాపనం తథాచ పతాకాధ్వజానాం స్థాపనం మహాధ్వజాస్థాపనః తదనంతరమేకాశతపదే వాస్తు మండలే ప్రధానదేవతా పూజనపూర్వకం సర్వతోభద్ర మండలే నవగ్రహాస్థాపన పూర్వకేంద్రాది దశదిక్పాలకానాం అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతానాం స్థాపనం పూజనం చ తదనంతరముచితావహనీయవిధౌ అగ్నిస్థాపనం తత్తన్మంత్రైః అధిదేవతాప్రత్యధి దేవతా సహితవాస్తు దేవతాయాః హవనం తదనంతరం యోగినీస్థాపనం ద్విపంచాశద్భైరవ సహితైకోన పంచాశన్మరుద్గణానాం స్థాపనం పూజనంచ తతః పాపఘటదాన పూర్వకచ్ఛాయాపాత్రాదిదానైః కృతశుద్ధతనుః ఆదౌ కర్మాంగత్వేన ప్రాప్తం మండపపూజనమహం కరిష్యే॥ ఇతి ప్రతిజ్ఞా సంకల్పః ॥

ఆచమనం ప్రాణాయామం గణపతిపూజా రక్షాతిలకాదికం కుర్యాత్ । అథ ఛాయాపాత్రదానం అముక వారనక్షత్ర యోగకరణ ముహూర్తవర్తమానా యామముకగోత్రోత్పన్నస్య మమ సర్వాపచ్ఛాంతి పూర్వక విపులధనధాన్యకీర్తి యశోలాభప్రాప్త్యర్థం కృతైతత్ప్రతిష్ఠానిమిత్తకజ్ఞాతాజ్ఞాతజన్య పాపక్షయార్థం సువర్ణఘృత యుతం ఛాయాపాత్ర మముకగోత్రాయాముక శర్మణే బ్రాహ్మణాయదాతుమహముత్సృజే। తతో యజమానః మండపస్య పశ్చిమ ద్వారభాగే ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య గురుగణపతి శివాన్ నత్వా దేశకాలౌ సంకీర్త్య మండప స్తంభ ద్వారతోరణ త్రిశూల దిక్పాల ధ్వజపతాకా వేది స్తంభానాం స్థాపనప్రతిష్ఠా పూర్వకపూజనమహం కరిష్యే । తతో మధ్యవేద్యాం ఆగ్నేయాది స్తంభ చతుష్టయేషు తథా బాహ్యవేద్యాం ఆగ్నేయాది ద్వాదశ స్తంభేషు స్యోనాపృథివీతిఖననం ॥

ఓం స్యోనాపృథివినో భవానృక్షరా నివేశనీ యచ్ఛానః శర్మసప్రథాః । తతః సించంతీత్యనేన జలాసేకః ॥ ఓం సించంతి పరిషించత్యుత్సించంతి పునంతిచ। సురాయై బభ్రవేమదే కింత్వోవదతి కింత్వః ॥ దధిక్రావ్ణ ఇతిదధిసేచనం॥ ఓం దధిక్రావ్ణో అకారిషం। జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః సురభినో ముఖాకరత్ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్ ॥ తతఃధానావంతం ఇతి యవప్రక్షేపః ॥ ఓం ధానావంతం కరంభిణమ పూపవంత ముక్థినం। ఇంద్రప్రాతర్జుషస్వనః ॥ హిరణ్యగర్భ ఇతి హిరణ్యం॥ ఓం హిరణ్యగర్భః సమవర్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పతిరేక ఆసీత్ । సదాధార పృథివీం ద్యాముతేమాంకస్మై దేవాయహవిషా విధేమ । కాండాత్కాండాదితిదూర్వాప్రక్షేపః॥ ఓం కాండాత్కాండా త్ప్రరోహంతీ పరుషః పరుష స్పరి। ఏవానో దూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేనచ। ఊర్ధ్వ ఊషుణః ఇతి స్తంభరోపణం ॥

ఓం ఊర్ధ్వ ఊషుణఊ ఊతయే తిష్ఠాదేవోన సవితా। ఊర్ధ్వో వాజస్య సనితాయదంజిభిర్వా ఘద్భిర్విహ్వాయామహే। వసోః పవిత్రమసీతి స్తంభసూత్రబంధనం॥ ఓం వసోః పవిత్రమసి శతధారం వసోః పవిత్రమసి సహస్రధారం॥ దేవస్త్వా సవితా పునాతు వసోః పవిత్రేణ శతధారేణ సుప్వాకామధుక్షః। ఏవం సర్వేషాం

షోడశ స్తంభానాం స్థాపనం॥ తతో మధ్య స్తంభ చతుష్టయ మాగ్నే య్యాదిక్రమేణ తత్తన్నామభిః స్థాపయామి। ఆగ్నేయ్యాం విజయం స్థాపయామి. నైరృత్యాం కేదారం స్థాపయామి వాయవ్యాం శ్రీమంతం స్థాపయామి ఐశాన్యాం సుభద్రం స్థాపయామి బాహ్యవేద్యా మాగ్నేయాది క్రమేణైవ స్థాపనం ఆగ్నేయ్యాం ధనదం స్థాపయామి కల్యాణం స్థాపయామి శుభం స్థాపయామి శాంతం స్థాపయామి, మనోరమం స్థాపయామి, బుద్ధిం స్థాపయామి, సిద్ధిం స్థాపయామి, విచిత్రం స్థాపయామి, మహాయశం స్థాపయామి, మంగలం స్థాపయామి, గుణం స్థాపయామి, జయం స్థాపయామి, ఏవం షోడశ స్తంభాన్ సంస్థాప్య తతః అగ్నిమీళే ఇతి మంత్రేణ బహుమంగళనామానం పూర్వద్వారం స్థాపయామి. ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజం హోతారం రత్న ధాతమం॥ ఇషేత్వేతి మంత్రేణ ధర్మిష్ఠానామానం దక్షిణద్వారం స్థాపయామి।

ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థదేవోవః సవితా ప్రార్ప యతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణాऽ ఆప్యాయధ్వ మఘ్న్యాऽ ఇంద్రాయ భాగం ప్రజావతీరనమీవాऽ అయక్ష్మామావస్తేనऽ ఈశత మాఘ శగ్ంసోధ్రువా అస్మిన్ గోపతౌస్యాత బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్ పాహి। అగ్న ఆయాహివీతయే ఇతి మంత్రేణ జయాభిధం పశ్చిమ ద్వారం స్థాపయామి॥ ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానోహవ్య దాతయే। నిహోతా సత్సిబర్హిషి। శన్నోదేవీతి మంత్రేణ కల్యాణ నామానముత్తరద్వారం స్థాపయామి। ఓం శన్నోదేవీరభిష్టయ.

ఆపోభవంతు పీతయే శంయోరభి స్రవంతునః। ఏవం ద్వారాణి సంస్థాప్య। ఏభిరేవ మంత్రైశ్చ తుర్దిక్షుతోరణాని స్థాపయేత్। పూర్వస్యాం సుదృఢనామకం పక్షంతోరణం స్థాపయామి। తస్య మస్తకే మంగళాఖ్యవైష్ణవం త్రిశూలం స్థాపయామి ఏవం దక్షిణస్యాం వికటాఖ్యమాదుంబరం తోరణం స్థాపయామి। తస్యమస్తకే శత్రుఘ్ననామకం రౌద్రం త్రిశూలం స్థాపయామి। పశ్చిమస్యాం భీమాఖ్యం వటంతోరణం స్థాపయామి। తస్యమస్తకే పుత్రప్రదనామానం బ్రాహ్మం త్రిశూలం స్థాపయామి। ఉత్తరస్యాం సుప్రభాఖ్యమాశ్వత్థం తోరణం స్థాపయామి। తస్యమస్తకే ఉత్తమాభిదం సౌమ్యం త్రిశూలం స్థాపయామి। ఏవం తోరణాని సంస్థాప్య వేదీనాం స్థాపనంకుర్యాన్మధ్యవేదిం శివప్రదాం। ఏవమేవా పరవేదీనామపి స్థాపనం జ్ఞేయం। అనంతరం పూర్వాదిదిక్షు బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రదేవాంశ్చ పూజయేత్। పూర్వస్యాం బ్రహ్మజజ్ఞానమితి మంత్రేణ బ్రహ్మాణమావాహ్య పూజయేత్॥

ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తా ద్విసీమతః సురుచో వేన ఆవః॥ సబుధ్న్యా ఉపమా అస్యవిష్ఠాః సతశ్చయోని మసతశ్చవివః॥ దక్షిణస్యామిదం విష్ణురితి మంత్రేణ విష్ణుమావాహ్య పూజయేత్॥ ఇదం విష్ణు ర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం। సమూఢమస్యపాగ్ం సురేస్వాహా॥ పశ్చిమస్యాం త్ర్యంబక మితిమంత్రేణ రుద్రమావాహ్య పూజయేత్॥ త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనం॥ ఉర్వారుకమివబంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్॥ ఏవం రుద్రం సంపూజ్య ప్రార్థయేత్। పంచవక్త్రి వృషా

రూఢ త్రిలోచన సదాశివ । చంద్రమూలే మహాదేవ మమస్వస్తి కరోభవ ॥ తతో దేవ మంత్రేణ దేవానావాహ్య పూజయేత్। తతః ఆధారఇతి మంత్రేణ ఆప ఆవాహ్య పూజయేత్ । ఆధారః సర్వ భూతానామాపో జీవనహేతవః। ప్రవర్తతే శుభం యాభ్యస్తా దేవ్యః శుభదాః సదా। తతః ఇష్టకాస్థాపనం ఇష్టకాదేవతా ఆవాహ్యపూజయేత్ । వాసామభిధానాని । పూర్వస్యాం శివాం స్థాపయామి ఇంద్రాయనమః । ఆగ్నేయాంగంగాం స్థాపయామి ।

అగ్నయేనమః దక్షిణస్యాం మహాపుణ్యాం స్థాపయామి । యమాయనమః నైరృత్యాం విశాలాం స్థాపయామి నిరృతయేనమః పశ్చిమస్యాం సరస్వతీం స్థాపయామి వరుణాయనమః వాయవ్యా తుష్టిం స్థాపయామి వాయవేనమః। ఉదీచ్యాం పుష్టిం స్థాపయామి కుబేరా యనమః ఐశాన్యాం బుద్ధిం స్థాపయామి ఈశాయనమః ఏవం సాంగం మండపస్థాపనంకృత్వా ఋత్విగ్భిరాచార్యేణచ సహితోయజ మానోఽర్ఘహస్తః శాంతిసూక్తం పఠన్ పశ్చిమద్వారేస్థిత్వా॥ చతుర్భుజాం శుక్లవర్ణాం కూర్మపృష్ఠోపరిస్థితాం। పద్మశంఖచక్ర శూలధరాం సుప్రసన్నాం పృథివీం ధ్యాత్వా॥ ఆగచ్ఛ సర్వ కల్యాణి వసుధేలోకధారిణి పృథివిబ్రహ్మదత్తాసి కాశ్యపేనాభి వందితా ఉద్ధృతాసివరాహేణ కృష్ణేన శతబాహునా దంష్ట్రాగ్రే వీలయాదేవి యజ్ఞార్థం ప్రణమామ్యహం ఇత్యర్ఘందత్వా కలశం గృహీత్వా గీతవాద్యాదినాసహ భద్రంకర్ణేభిరిత్యాది మంత్రంపఠన్ మండపం ప్రదక్షిణీకృత్యతేనైవ పశ్చిమద్వారేణ మండపే ప్రవిశేత్ ॥ ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామదేవాభద్రం పశ్యేమాక్ష భిర్యజత్రాః ॥స్థిరైరంగైస్తుష్టువాగ్ం సస్తనూభిర్వ్యశే మహిదేవహితం యదాయుః। తతః శిల్పాచార్యః సర్షపానాదాయ అపక్రామంతు భూతాని పిశాచాః సర్వతోదిశం సర్వేషామ విరోధేన వాస్తుకర్మ సమారభే । పూర్వేరక్షతు గోవింద ఆగ్నేయాం గరుడధ్వజః

యామ్యాంరక్షతు వారాహోనారసింహస్తు నైరృతే వారుణ్యాం కేశవోరక్షేద్వాయవ్యాం మధుసూదనః ఉత్తరే శ్రీధరో రక్షదీశానే తుగదాధరః । ఊర్ధ్వంగోవర్ధనోరక్షేదధస్తాచ్చ త్రివిక్రమః ।

ఏవం దశదిశోరక్షేద్వాసుదేవో జనార్ధనః । శంఖోరక్షతు యజ్ఞాగ్రేపృష్ఠేఖడ్గస్తథైవచ వామపార్శ్వే గదారక్షే ద్దక్షిణేతు సుదర్శనః బ్రహ్మాణంమాధవోరక్షేత్తాచార్యఃపాతుమాధవః।అచ్యుతోఽవతుఋగ్వేదం। యజుర్వేదమధోక్షజః కృష్ణశ్చసామగం రక్షేదాధర్వకంచ మాధవః ఉపద్రష్టాతు యోవిప్రస్తంరుద్రోఽవతు సర్వదాయజమానంతపస్వీకంకమలాక్షాయరక్షతు రక్షాహీనంతుయత్ స్థానంతత్సర్వంరక్షతాంహరిః వేదమంత్రైశ్చ కర్తవ్యారక్షాసూత్రైశ్చసర్షపైః॥ ఓం గణానాం త్వాగణపతిగ్ం హవామహే ప్రియాణాంత్వా ప్రియపతిగ్ం హవామహే నిధీనాంత్వా నిధిపతిగ్ంహవామహే వ్వసోమమ ఆహమజాని గర్భధమాత్వమ జాసిగర్భధం ॥

ఓం జాతవేదసే సునవామ సోమమరాతీయతో నిదహాతి వేదః॥ సనః పర్షదతిదుర్గాణి విశ్వానావే సింధుందురితాత్యగ్నిః॥ ఇత్యుక్త్వా సర్షపాన్ వికీర్య। దేవా ఆయాంతు యాతుధానా అపయాంతు విష్ణోదేవయజనం రక్షత్వేతిరక్షాం కృత్వా పంచగవ్యేన మండపప్రోక్షణం కుర్యాత్ తత్రక్రమః ప్రథమం గాయత్ర్యాగో మూత్రేణ ప్రోక్షణం॥ ఓం భూర్భువస్వః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । గంధద్వారామితి గోమయేన ప్రోక్షణం॥ గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీం॥ ఈశ్వరీం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయేశ్రియం॥ ఆప్యాయస్వేతి క్షీరేణ ప్రోక్షణం॥

ఓం ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వతః సోమవృష్ణ్యం। భవా వాజస్య సంగథే। దధిక్రాణ్ణ ఇతి దధ్నా ప్రోక్షణం। దధిక్రాణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః। సురభినో ముఖాకరత్ప్రణ ఆయూగం షితారిషత్ ॥ శుక్రమసీత్యాజ్యేన ప్రోక్షణం ॥ శుక్రమసిచంద్రమస్యమృతమసి వైశ్వదేవమసి। దేవస్యత్వేతి కుశోదకేన ప్రోక్షణం॥ ఓం దేవస్య త్వాసవితుః ప్రసహేశ్వినో ర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాం ॥ సరస్వత్యై వాచోయంతు ర్యంత్రేణాగ్నేః సామ్రాజ్యే నాభిషించామి। తతోఽంజలౌ పుష్పాణ్యాదాయ। బ్రహ్మాద్యాః స్తంభదేవాయే ద్వారతోరణ సంస్థితాః। పతాకాసు చయేదేవా ధ్వజాగ్రేషుచ సంస్థితాః। ఆవాహయామి తాన్ సర్వాన్ యజ్ఞరక్షార్థ హేతవే। గృహ్ణంతు పూజనం సద్యోక్రతుం రక్షంతు సర్వతః। ఇతిమంత్రం పఠిత్వా। అథషోడశ స్తంభ పూజాం కుర్యాత్। తత్ర యజమానః। ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌస్మృత్వా అద్యాముకగోత్రస్య మమ సకుటుంబస్య ఆయురారోగ్యైశ్వర్య సుఖశ్రీ పుత్రపౌత్ర ధనధాన్యాదిసంపత్ప్రవృద్ధయే అస్యాం భూమావృక్షచ్ఛేదనాదిదోషోపశాంత్యర్థం వాస్తుదేవప్రీతయే మండప స్తంభ దేవానాం ద్వారతోరణ త్రిశూలాపతాకాధ్వజ సహితానాం దిక్పతీనాంచ పూజనమహం కరిష్యే। ఇతి సంకల్పః।

మధ్యవేద్యా ఈశాన స్తంభే। ఏహ్యేహి విప్రేంద్ర పితామహేశ హంసాధిరూఢ త్రిదశైకవంద్య శ్వేతోత్పలాభాసకుశాంబుహస్త గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే ॥ హంసపృష్ఠ సమారూఢ దేవతాగణపూజిత ఈశకోణస్థితం స్తంభ మలంకురు జగత్పతే।

ఓం భూర్భువస్వః బ్రహ్మన్నిహాగచ్ఛ। బ్రహ్మజజ్ఞానమిత్యనే నైవ మంత్రేణ బ్రహ్మణః స్థాపనః బ్రహ్మణేనమః ఇహాతిష్ఠ। ఓం బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతః సురుచోవేన ఆవః।సబుధ్న్యా ఉపమా అస్య విష్ఠాః సతశ్చయోనిమసతశ్చవివః। ఓం బ్రహ్మణే స్నానం వస్త్రం గంధం పుష్పం ధూపం దీపం నైవేద్యం। ఏతాని గంధపుష్ప ధూపదీపనైవేద్యాంతాని బ్రహ్మణేనమః। ఏవం సంపూజ్య ప్రార్థయేత్। వేదాధారాయదేవాయ జ్ఞానగమ్యాయ సూరయే కమండల్వక్ష మాలాస్రుక్। స్రువహస్తాయతే నమః। కృష్ణాజినాం బరధర పద్మాసన చతుర్ముఖ జటాధర జగద్ధాతః। ప్రసీద కమలోద్భవ సావిత్ర్యైనమః వాస్తుదేవతాయైనమః బ్రాహ్మ్యై నమః గంగాయైనమః స్తంభమాలభ్య ఊర్ధ్వఊషుణ ఇతిమంత్రం పఠేత్ ॥

ఊర్ధ్వఊషుణ ఊతయే తిష్ఠాదేవోనసవితా। ఊర్ధ్వోవాజస్య సనితా యదంజి భిర్వాఘద్భిర్విహ్వయామహే। స్తంభశిరసి నాగమాత్రే నమః। అయం గౌరితిమంత్రేణ శాఖాబంధనాని పూజయేత్ ॥ ఓం అయంగౌః పృశ్నిరక్రమీదసదన్మాతరం పురః। పితరంచ ప్రియం త్స్వః। అథ ఆగ్నేయమధ్యస్తంభే। ఆవాహయేత్తం గరుడోపరిస్థితం రమార్ధదేహం సురరాజవందితం దైత్యాంతకం చక్రగదాబ్జహస్తం। భజామిదేవం వసుధైకనాథం పద్మాసన హృషీకేశ దుష్టదానవ మర్దన। ఆగచ్ఛ భగవన్ విష్ణో స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ। ఓం భూర్భువస్వః విష్ణో ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। ఇదం విష్ణురితియజుః। ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం సమూఢ మస్యపాగం సురే

స్వాహా ॥ నమస్తే సర్వదేవేశ నమస్తే పురుషోత్తమ నమస్తే సర్వ లోకాయ విష్ణవేతే నమోనమః । ఇతి నత్వాపాద్యాదిభిః విష్ణుం పూజయేత్ తతః ప్రార్థనా దేవదేవ జగన్నాథ విష్ణోయజ్ఞపతేవిభో పాహిదుఃఖాంబుధే రస్మాద్భక్తానుగ్రహకారక ॥

లక్ష్మ్యైనమః ఆదిత్యనందాయైనమః వైష్ణవ్యైనమః తతో నిరృతి మధ్యస్తంభే॥ ఏహ్యేహిగౌరీశ పినాకపాణే శశాంకమౌళే వృషభాధి రూఢ దేవాధిదేవేశ మహేశనిత్యం గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే॥ గంగాధరమహాదేవ పార్వతీ ప్రాణవల్లభ ఆగచ్ఛ భగవన్నీశ స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥ ఓం భూర్భువస్వః శంకర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। పరినోరుద్రస్యేతిఋక్ ॥ ఓం పరినోరుద్రస్య హేతిర్వృణక్తు పరిత్వేషస్యదుర్మతి రఘాయోః। అవస్థిరామఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయమృణయ ॥ నమః శంభవాయ చేతియజుః ॥

ఓం నమః శంభవాయచ మయోభవాయచనమః శంకరాయచ మయస్కరాయచ నమః శివాయచ శివతరాయచ ॥ ఆవోరాజేతిసామ నమస్తే స్వాయుతే ఇతిస్థాపనం శంకరాయనమః ఇతి పాద్యాదిభిః పూజయేత్ । అథనమస్కారః ॥ వృషవాహనాయ దేవాయ పార్వతీ పతయేనమః వరదాయార్ధకాయాయ నమశ్చంద్రార్ధమౌళయే ఇతి నమస్కారః తతః ప్రార్థనా ॥ పంచవక్త్రో వృషారూఢ త్రిలోచన సదాశివ చంద్రమౌళే మహాదేవ మమస్వస్తికరోభవ ॥ గౌర్యైనమః మాహేశ్వర్యైనమః శోభనాయైనమః । తతోవాయవ్య మధ్యస్తంభపూజా। ఏహ్యేహి వృత్రఘ్న గజాధి

రూఢ సహస్రనేత్ర త్రిదశైకరాజ శచీపతే శక్రసురేశ నిత్యం। గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే ॥ శచీపతేమహాబాహో సర్వాభరణభూషిత ఆగచ్ఛ భగవన్నింద్ర స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥

ఓం భూర్భువస్సుః ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। త్రాతార మింద్రమితిబుక్। ఓం త్రాతార మింద్రమవితార మింద్రగ్ం హవే హవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం॥ హ్వాయామిశక్రం పురుహూత మింద్రగ్ం స్వస్తి నోమఘవాధాత్వింద్రః ॥ మహాం ఇంద్రో వజ్ర హస్త ఇతియజుః ॥ ఓం మహాంఽ ఇంద్రోవజ్రహస్తః షోడశీశర్మ యచ్ఛతు॥ హంతుపాప్మానం యోఽస్మాన్ద్వేష్టి। ఉపయామ గృహీతోసి మహేంద్రాయ త్వైషతే యోనిర్మహేంద్రాయత్వా ॥ ఇంద్రంనార ఇతిసామ॥ ఇంద్రమహం వణిజమితి మంత్రేణ ఇంద్ర స్థాపనం । ఇంద్రాయనమః పాద్యాదిభిః ఇంద్రం పూజయేత్। తతో నమస్కారః ॥ పురందర నమస్తేఽస్తు వజ్రహస్తనమోఽస్తుతే శచీప్రియ నమస్తుభ్యం నమస్తే మేఘవాహన ॥

ఇతి నమస్కారః తతః ప్రార్థనా దేవదేవ గజారూఢ పురందర శతక్రతో వజ్రహస్తమహాబాహో వాంఛితార్థప్రదోభవ ఇంద్రాణ్యై నమః ఆనందాయైనమః విభూత్యైనమః ఇతి మధ్యవేదిస్తంభ చతుష్టయపూజా॥ తతోబాహ్య ద్వాదశస్తంభేషు ఈశానకోణా దారభ్య ద్వాదశస్తంభాన్ పూజయేత్। అథ ఈశానకోణస్తంభ పూజా ఆవాహయేత్తం ద్విభుజం దినేశం సప్తాశ్వవాహం ద్యుమణిం గ్రహేశం సిందూరవర్ణం ప్రతిభావభాసం భజామిసూర్యం కులవృద్ధి హేతోః॥ పద్మహస్త మహాబాహో సప్తశ్వేతాశ్వవాహన ఆగచ్ఛ

భగవన్ భానో స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ఓం భూర్భువస్వః సూర్య ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ చిత్రం దేవానామితిఋుక్ ॥

ఓం చిత్రం దేవానాముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః ఆప్రాద్యావాపృథివీ అంతరిక్షగం సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చస్వాహా ॥ ఆకృష్ణేన రజసేతియజుః । ఓం ఆకృష్ణేనరజసా వర్తమానో నివేశ యన్నమృతం మర్త్యంచ హిరణ్యయేన సవితా రథేనా దేవోయాతి భువనానిపశ్యన్ ॥ ఉదుత్యమితిసామ ॥ ఓం ఉదుత్యం జాతవేద సందేవం వహంతి కేతవఃదృశే విశ్వాయసూర్యగం స్వాహా ॥ అదృశ్రమస్య కేతవఇత్యనేన స్థాపనం । ఓం అదృశ్యమస్యకేతవో విరశ్మయోజనాగఅను॥ భ్రాజంతో అగ్నయో యథా॥ ఉపయామగృహీతోసి సూర్యా యత్వా భ్రాజాయ్మెష తే యోనిః సూర్యాయత్వా భ్రాజాయ ॥ సూర్యభ్రాజిష్ఠభ్రాజిష్ఠస్త్వం దేవేష్వసి భ్రాజిష్ఠో హమ్మనుష్యేషు భూయాసం సూర్యాయనమః పాద్యాదిభిః సూర్యం పూజయేత్ । అథ నమస్కారం కృత్వా ప్రార్థయేత్ ॥

నమః సవిత్రే జగదేకచక్షుషే జగత్ప్రసూతి స్థితినాశహేతవే త్రయీమయాయ త్రిగుణాత్మధారిణే విరంచి నారాయణ శంకరాత్మనే॥ పద్మహస్తరథారూఢ పద్మాసన సుమంగళ కృపాంకురు దయాళోత్వం గ్రహరాజ నమోఽస్తు తే॥ గాయత్ర్యైనమః భూమ్యైనమః సావిత్ర్యైనమః మంగళాయైనమః అథ ఈశాన పూర్వయోరంతరాళ స్తంభపూజా ఆవాహయేత్తం గణరాజదేవం రక్తోత్పలాభా

సమ శేషవంద్యం విఘ్నాంతకం విఘ్నహరంగణేశం భజామిరౌద్రం సహితం చ సిద్ధ్యా॥ లంబోదరమహాకాయ గజవక్త్ర చతుర్భుజ ఆగచ్ఛత్వం జగన్నాథ స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ॥ ఓం భూర్భువస్వః గణేశ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ గణానాంత్వా ఇతిబుక్ ॥

ఓం గణానాం త్వాగణపతిగ్ం హవామహే ప్రియాణాంత్వా ప్రియపతిగ్ం హవామహే నిధీనాంత్వా నిధిపతిగ్ం హవామహే వసోమమ। ఆహమజాని గర్భధమా త్వమజాసిగర్భధం॥ అనేన గణపతి స్థాపనం ఓం గణపతయేనమః పాద్యాదిభిః గణేశం పూజయేత్। అథ నమస్కారః॥ లంబోదర మహాకాయ సతతం మోదకప్రియ గౌరీసుత గణేశత్వం విఘ్నరాజప్రసీదమే। తతఃప్రార్థనా। నమస్తే బ్రహ్మరూపాయ విష్ణురూపాయతేనమః నమస్తే రుద్రరూపాయ కరిరూపాయతేనమః సరస్వత్యైనమః విఘ్నహారిణ్యై నమః జయాయైనమః తతః పూర్వాగ్నేయ్యో రంతరాల స్తంభ పూజా ఏహ్యేహి దండాయుధ ధర్మరాజ కాలాంజనాభాస విశాలనేత్ర విశాలవక్షస్థలరుద్రరూప గృహాణ పూజాం భగవన్నమస్తే॥ చిత్రగుప్తాది సంయుక్త దండముద్గరధారక ఆగచ్ఛ భగవన్ధర్మ స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ॥

ఓం భూర్భువస్వః యమ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ యస్మిన్ వృక్షేతిబుక్ ॥ యమాయత్వా ఇతియజుః॥ యమాయత్వా మఖాయత్వా సూర్యస్యత్వా తపసే దేవస్త్వా సవితామధ్వానక్తు పృథివ్యాః సగ్ం స్పృశస్పాహి। అర్చిరసి శోచిరసి తపోసి॥ నామేసుపర్ణ ఇతిసామ॥ యమోమృత్యు రథమారా ఇతిస్థాపనం యమాయనమః పాద్యాదిభిః యమం పూజయేత్। అథ నమస్కారప్రార్థనా॥ ఈష

త్రీన నమస్తేఽస్తు దండహస్త నమోఽస్తుతే మహిషస్థ నమస్తేఽస్తు ధర్మరాజ నమోఽస్తుతే ॥ ధర్మరాజ మహాకాయ దక్షిణాధిపతయే నమః రక్తేక్షణ మహాబాహో మమపీడాం నివారయ ॥ పూర్వ సంధ్యాయైనమః జన్యైనమః క్రూరాయైనమః నియంత్ర్యైనమః అథ బాహ్యాగ్నికోణ స్తంభ పూజా ॥ ఏహ్యేహి నాగేంద్రధరాధరేశ । సర్వామరైర్వందిత పాదపద్మ నానాఫణామండల రాజమాన గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే ॥ ఆశీవిష సమోపేత నాగకన్యా విరాజిత । ఆగచ్ఛ నాగరాజేంద్ర స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥

ఓం భూర్భువః స్వఃనాగరాజ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ॥ కాలికో నామసర్ప ఇతిఋుక్ । నమోఽస్తు సర్పేభ్య ఇతి యజుః ॥ నమో ఽస్తు సర్పేభ్యో యేకేచపృథివీమను । యే అంతరిక్షే యేది వితేభ్యః సర్పేభ్యోనమః ॥ అభాయిమాహే ఇతి సామ ॥ స్వప్నం స్వప్నేభి కర్ణే ఇతి స్థాపనం నాగరాజాయనమః పాద్యాదిభిః నాగరాజం పూజయేత్ । తతో నమస్కార ప్రార్థనా నమః ఖేటకహస్తేభ్య స్త్రిభోగేభ్యోనమోనమః నమోభీషణ దేహేభ్యః ఖడ్గధృగ్భ్యోనమో నమః ఖడ్గఖేటధరాః సర్పాః ఫణామండలమండితాః ఏకభోగాఃసాక్ష సూత్రావరదాః సంతుక్షేమసదా మధ్యసంధ్యాయైనమః ధరాయైనమః పద్మాయైనమః మహాపద్మాయైనమః అథాగ్నేయదక్షిణయోరంత రాల స్తంభపూజా ఆవాహయామి దేవేశం షణ్ముఖం కృత్తికాసుతం। రుద్రతేజః సముత్పన్నం దేవసేనా సమన్వితం మయూరవాహనం శక్తి పాణింవై బ్రహ్మచారిణం ఆగచ్ఛ భగవన్ స్కంద స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ । ఓం భూర్భువః స్వః స్కంద ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ॥ బలిస్థాపర్వతానా మితిఋుక్ ॥

యదక్రంద ఇతి యజుః ॥ యదక్రందః ప్రథమం జాయమాన ఉద్యం త్సముద్రాదుతవాపురీషాత్ శ్యేనస్యపక్షాహరిణస్య బాహూఽఉపస్తుత్యం మహిజాతంతే అర్వన్ ॥ రాజాన ఇతిసామ ॥ అగ్నిరివమన్య ఇత్యనేన స్కందస్థాపనం స్కందాయ నమః పాద్యాదిభిః స్కందం పూజయేత్ అథనమస్కారః నమః స్కందాయ శైవాయ ఘంటాకుక్కుటధారిణే పతాకాశక్తిహస్తాయ షణ్ముఖాయ నమోనమః ॥ తతః ప్రార్థనా ॥ మయూరవాహనస్కంద గౌరీపుత్రషడానన కార్తికేయ మహాబాహో దయాంకురు దయానిధే పశ్చిమసంధ్యాయైనమః అథ దక్షిణనైరృత్యాం తరాలస్తంభ పూజా ఆవాహయామి దేవేశం భూతానాం దేహధారిణం సర్వాధారం మహావేగం మేఘవాహన మీశ్వరం గంధర్వైః సహాగం తారం త్రైలోక్యాంతరచారిణం ఆగచ్ఛభగవన్వాయో స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥ ఓం భూర్భువః స్వః వాయో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ॥ వాయవాయాహి ఇతిఋుక్ ॥ తవవాయవృతస్పతే ఇతి యజుః ॥ తవవాయ వృతస్పతే త్వష్టుర్జామాతరద్భుత । అవాగ్ంస్యావృణీమహే ॥ వాత ఆవతు ఇతిసామ ॥ ఆనోని యుద్భిరితి స్థాపనం ॥

ఆనోనియుద్భిః శతినీభిరధ్వరగ్ం సహస్రణీ భిరుపయాహి యజ్ఞం । వాయోఽ అస్మింత్సవనే మాదయస్వాయూయం పాత స్వస్తిభిః సదానః॥ వాయవేనమః పాద్యాదిభిః వాయుం పూజయేత్ అథనమస్కారః నమోధరణిపృష్ఠస్థ సమీరణనమోఽస్తుతే ధూమ్రవర్ణ నమస్తేఽస్తు శీఘ్రగామిన్నమోఽస్తుతే తతః ప్రార్థనా యావద్ధరణిపృష్ఠాయ ధ్వజహస్తసమీరణ దండహస్తమృగారూఢ వరం

దేహివరప్రద॥ వాయవ్యైనమః గాయత్త్ర్యైనమః మధ్యసంధ్యాయైనమః
అథ నిరృతిస్తంభపూజా ఆవాహయామి దేవేశం శశాంకం రజనీపతిం క్షీరోదధిసముద్భూతం హారమాలి విభూషణం సుధాకరం ద్విజాధీశం త్రైలోక్య స్నేహకారకం ఔషధ్యాప్యాయనకరం సోమంకం దర్ప వర్ధనం ఆగచ్ఛ భగవన్ సోమ స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥

ఓం భూర్భువః స్వః సోమ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ॥ ఆప్యాయ స్వేతిఋుక్॥ ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వతః సోమవృష్ణ్యం ॥ భవా వాజస్య సంగథే ॥ ఇయమేవ ఇతి యజుః ॥ చంద్రమా ఆఋచా ఇతిసామ ॥ ఇమం దేవా అసపత్నమితి స్థాపనం । ఓం ఇమం దేవా అసపత్నగ్ం సువధ్వం మహతేక్షత్త్రాయమహతే జ్యైష్ఠాయమహతే జానరాజ్యాయేంద్రస్యేంద్రియాయ । ఇమమముష్యపుత్ర మముష్యై పుత్రమస్యై విశవిషవో మీరాజాసోమోఽస్మాకంబ్రాహ్మణానాగ్ం రాజా ॥ సోమాయనమః పాద్యాదిభిః సోమం పూజయేత్ । అథ నమస్కారః అత్రిపుత్రనిశానాథ ద్విజరాజ నిశాకర సోమత్వం సౌమ్యభావేన గ్రహపీడాం నిరాకురు తతః ప్రార్థనా అత్రిపుత్ర నమస్తేఽస్తు నమస్తేశశలాంఛన శ్వేతాంబర నమస్తేఽస్తు తారా ధిపనమోఽస్తుతే ॥ సావిత్త్ర్యైనమః అమృతకలశాయైనమః విజ యాయైనమః పశ్చిమ సంధ్యాయైనమః । ఇతి కలాపూజనం । అథ నిరృతి పశ్చిమయోర్మధ్యస్తంభపూజా ఆవాహయామి దేవేశం । సలిలస్యాధి పంప్రభుం శంఖపాశధరం సౌమ్యం వరుణం యాదసాం పతిం । కుంభీరథ సమారూఢం మణిరత్న సమన్వితం ఆగచ్ఛదేవ వరుణ స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ।

ఓం భూర్భువః స్వః వరుణ ఇహాఽగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ॥ తత్వా యామీతి ఋక్ ॥ ఓం తత్వా యామి బ్రహ్మణా వందమాన స్తదా శాస్తే యజమానో హవిర్భిః అహేడ మానో వరుణేహబోధ్యురుశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥ ఇమం మే వరుణేతి యజుః ॥ ఓం ఇమం మేవరుణ శ్రుధీహవ మద్యాచమృడయ । త్వామవస్యురాచకే ॥ యదాకరా ఇతి యజుః ॥ తత్వాయామీతి స్థాపనం ॥ ఓం తత్వా యామి బ్రహ్మణావందమాన స్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః । అహేడమానో వరుణేహబోధ్యురుశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః॥ వరుణాయనమః పాద్యాదిభిః వరుణం పూజయేత్ । అథ నమస్కారః వరుణాయ నమస్తేఽస్తు నమః స్ఫటికదీప్తయే నమస్తే శ్వేతహారాయ జవేశాయనమోనమః । తతః ప్రార్థనా శంఖస్ఫటికవర్ణాభ శ్వేతహారాంబరావృత పాశహస్త మహాబాహో దయాం కురుదయానిధే । వారుణ్యైనమః పాశదారిణ్యైనమః బృహస్పతయేనమః అథ పశ్చిమవాయవ్యాంతరాల స్తంభపూజా తత్రాష్ఠవసూనావాహయేత్ । ధ్రువోఽధ్వరశ్చసోమశ్చ ఆపశ్చైవానిలోఽనలః ప్రత్యూషశ్చప్రభాసశ్చ వసవోఽష్టౌ ప్రకీర్తితాః ఆవాహయామి దేవేశాన్ వసూనష్టౌ మహాబలాన్ సౌమ్యమూర్తి ధరాన్ దేవాన్ దివ్యాయుధ కరాన్వితాన్ శుద్ధస్ఫటిక సంకాశా స్నానా వసువిరాజితాన్ అశ్వారూఢాన్ దివ్యవస్త్రాన్ సర్వాలంకారభూషితాన్ ఆవాహయామి స్తంభేఽస్మిన్ వసూనష్టౌసుఖావహాన్ ॥

ఓం భూర్భువః స్వః వసవఇహాఽగచ్ఛత ఇహతిష్ఠత సుగావో దేవా ఇతిఋుక్ ॥ సుగావోదేవాః సదనా అకర్మయ ఆజగ్మేదగ్ం

సవనం జుషాణాః భరమాణా వహమానాహవీగ్ం ష్యస్మేధంతవ సవో వసూనిస్వాహా। వ్వసవస్త్వాకృణ్వంతు ఇతియజుః॥ వ్వసవస్త్వాకృణ్వంతు గాయత్రేణ ఛందసాంగిరస్వ దధ్రువాసి పృథివ్యసిధారయామయి ప్రజాగ్ం రాయస్పోషం గౌపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజాతాన్య జమానాయరుద్రాస్త్వా కృణ్వంతు త్రైష్టుభేన ఛందసాంగిరస్వద్ధ్రువా స్యంతరిక్షమసిధారయామయి ప్రజాగ్ం రాయస్పోషం గౌపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజాతాన్య జమానాయాదిత్యాస్త్వా కృణ్వంతు జాగతేన ఛందసాంగిరస్వద్ధ్రువాసిదా రసిధారయామయి ప్రజాగ్ం రాయస్పోషం గౌపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజాతాన్య జమానాయాదిత్యాస్త్వా కృణ్వంతు జాగతేన ఛందసాంగిరస్వద్ధ్రువాసిద్యౌరసిధారయామయి ప్రజాగ్ం రాయస్పోషం గౌపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజాతాన్య జమానాయ వ్విశ్వేత్వాదేవా వైశ్వానరాః కృణ్వంత్వానుష్టుభేనఛందసాంగిర స్వద్ధ్రువాసి దిశోసిధారయామయి ప్రజాగ్ం రాయస్పోషం గౌపత్యగ్ం సువీర్యగ్ం సజాతాన్య జమానాయ ॥

ఇదంవసాఉ ఇతిసామమంత్రః। వసోః పవిత్రమితి మంత్రేణాష్టవసూనాం స్థాపనం॥ ఓం వసోః పవిత్రమసి శతధారం వ్వసోః పవిత్రమసి సహస్రధారం। దేవస్త్వా సవితాపునాతు వసోః పవిత్రేణ

శతధారేణ సుప్వాకామధుక్షః ॥ వసుభ్యోనమః ఇతి పాద్యాదిభిః వసూన్ పూజయేత్ । అథ నమస్కారః నమస్కరోమి దేవేశా నానావసు విరాజితాన్ శుద్ధస్ఫటిక సంకాశాన్ దివ్యాయుధ కరాన్వసూన్ ॥ తతః ప్రార్థనా దివ్యవస్త్రాదివ్యదేహాః పుష్పమాలా విభూషితాః వసవోఽష్టౌమహాభాగా వరదాః సంతుమేసదా॥వినతాయైనమః అణిమ్నే నమః భూత్యైనమః గరిమ్ణేనమః అథ వాయవ్యకోణే స్తంభపూజా । ఆవాహయామి దేవేశం ధనదంపద పూజితం మహాబలం దివ్యదేహం నరయానగతం విభుం దివ్యమాలాంబరధరం గదాహస్తం మహాభుజం ఆగచ్ఛయ క్షరాజత్వం స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥ భోధనద ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ । సోమోధేనురితిఋుక్॥

సోమోధేనుగ్ం సోమో అర్వంత మాశుగ్ం సోమో వీరం కర్మణ్యం దదాతి । సాదన్యం విదథ్యగ్ం సభేయం పితృశ్రవణం యోదదాశదస్మై॥ ఇదమేవయజుః హగ్ంస ఇతినామ॥ ఓం హగ్ంసః శుచి షద్వసురంతరిక్షసద్ధోతా వేది షదతిథి ర్దురోణసత్ నృషద్వర సదృత సద్వ్యో మసదబ్జాగోజాఋుతజా అద్రిజాఋుతం బృహత్॥ వయగ్ం సోమవ్రతే ఇత్యనేన స్థాపనం । ఓం వయగ్ం సోమ వ్రతే తవమన స్తనూషుబిభ్రతః ప్రజావంతః సచేమహి॥ ధనదాయ నమః పాద్యాదిభిః ధనదం పూజయేత్ । అథ నమస్కారః యక్షరాజ నమస్తేఽస్తు నమస్తేనరయానగ పీతాంబర నమస్తేఽస్తు గదాపాణే నమోఽస్తుతే । తతః ప్రార్థనా । దివ్యదేహధనాధ్యక్ష పీతాంబర గదాధర । ఉత్తరేశ మహాబాహో వాంఛితార్థ ఫలప్రద అదిత్యై నమః లఘిమ్నే నమః సినీవాల్యైనమః అథవాయవ్యోత్తర మోరంత

రాలేస్థితస్య స్తంభస్యపూజా ఆవాహయామి దేవేశం గురుంత్రిదశపూజితం హేమగోరోచనావర్ణం పీనస్కంధం సువక్షసం శంఖంచ కలశంచైవ పాణిభ్యామిహాబిభ్రతం బృహస్పతే సమాగచ్ఛ స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥ భోబృహస్పతే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ । ఇంద్ర ఆసాంనేతా ఇతిఋక్ ॥

ఓం ఇంద్ర ఆసాంనేతా బృహస్పతిర్దక్షిణాయజ్ఞః పుర ఏతు సోమః దేవసేనానామభిభంజతీనాం జయంతీనాం మరుతోయం త్వగ్రం ॥ బృహస్పతే అతియదర్య ఇతియజుః బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హాద్ద్యుమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు । యద్దీదయచ్ఛవసఽఋతప్రజాతతదస్మాసుద్రవిణంధేహిచిత్రం । ఉపయామగృహీతోసి బృహస్పతయే త్వైషతే యోనిర్బృహస్పతయేత్వా । అర్యమణం బృహస్పతి మిత్యనేన మంత్రేణ బృహస్పతేః స్థాపనం బృహస్పతయే నమః । పాద్యాదిభిః బృహస్పతిం పూజయేత్ అథ నమస్కారః । బ్రహ్మపుత్ర నమస్తేఽస్తు పీతధ్వజ నమోఽస్తుతే త్రిదశార్చిత దేవేశ సింధూద్భవ నమోఽస్తుతే। తతః ప్రార్థనా పూజితోఽసి యథాశక్త్యా దండహస్త బృహస్పతే క్రూరగ్రహాభిభూతస్య శాంతిం దేవగురో కురు పూర్ణమాస్యైనమః సావిత్ర్యైనమః అథ ఉత్తరేశానయోరంతరాలేస్థితస్య స్తంభపూజా । ఆవాహయామి దేవేశం విశ్వకర్మాణ మీశ్వరం మూర్తామూర్తకరందేవం సర్వకర్తార మీశ్వరం త్రైలోక్య సూత్రకర్తారం ద్విభుజం సర్వదర్శినం ఆగచ్ఛ విశ్వకర్మంస్త్వం స్తంభేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥ ఓం భూర్భువః స్వః విశ్వకర్మన్ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ । విశ్వకర్మన్ హవిషా ఇతిఋక్ ॥

ఓంవిశ్వకర్మన్ హవిషావర్ధనేన త్రాతారమింద్రమ కృణో రవధ్యం తస్మై విశః సమనమంత పూర్వీరయముగ్రో విహవ్యో యథాసత్ । ఇదమేవ యజుః॥ ఉపయామ గృహీతో సీతిస్థాపనం॥ ఉపయామగృహీతో సీంద్రాయత్వా విశ్వకర్మణ ఏషతే యోని రింద్రాయత్వా విశ్వకర్మణే॥ విశ్వకర్మణేనమః విశ్వకర్మాణం పాద్యాదిభిః పూజయేత్। అథ నమస్కారః నమామి విశ్వకర్మాణం ద్విభుజం సర్వదర్శినం త్రైలోక్య సూత్రకర్తారం మహాబలపరాక్రమం। తతః ప్రార్థనా ప్రసీద విశ్వకర్మం స్త్వం శిల్పశాస్త్రవిశారద సదండపాణే ద్విభుజ తేజోమూర్తిధర ప్రభో॥ సినీవాల్యైనమః వాస్తు దేవతాయైనమః సావిత్ర్యైనమః తతః పూర్ణాంజలిం గృహీత్వా॥ ఓం అఘోరేభ్యో థఘోరేభ్యో ఘోరఘోరేతరేభ్యః సర్వేభ్యసర్వశర్వేభ్యోనమస్తే అస్తురుద్రరూపేభ్యః ఇతిమంత్రేణ మండపే పుష్పాంజలిం వికిరేత్। ఇతి షోడశస్తంభపూజా ఓం నాగమాత్రేనమః ఇతి వలికాకాష్ఠాని పూజయేత్ । ఓం నమః సర్వేభ్యః ఇతి శాఖోద్బంధనాని పూజయేత్ । తతః పశ్చిమద్వారేణనిర్గత్య పూర్వదిక్ప్రభృతి ద్వారతోరణ పూజామారభేత్ । అథ ద్వారతోరణపూజా మండపస్య పురస్తాద్వారాద్ధస్త మాత్రోపరిన్యస్తతోరణస్య పార్శ్వే యథావిధినా కలశద్వయం సంస్థాప్యకయానశ్చిత్ర ఇతి మంత్రేణ తత్ర రాహుమావాహయేత్ । ఓం కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదావృధఃసఖా । కయాశచిష్ఠయావృతా ॥ బృహస్పతే అతియదర్య ఇతి మంత్రేణ బృహస్పతి మావాహయేత్ । ఓం బృహస్పతే అతి

యద్ర్యో౽అర్హాద్యు మద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు। యద్దీదయచ్ఛవస౽ ఋతప్రజాత తదస్మాసు ద్రవిణం ధేహిచిత్రం ఉపయామగృహీతోసి బృహస్పతయే త్వైష తే యోనిర్బృహస్పతయే త్వా॥ బృహస్పతయే నమః రాహవేనమః। ఇతి చందనాదిభిః సంపూజ్య కలశే ధ్రువాద్యా రితిమంత్రేణ ధ్రువమావాహయేత్ ధ్రువాయనమః ఇతి ధ్రువం పూజయేత్। అథ పూర్వద్వారతోరణస్యా వాహనం ప్రాచీదిశం సమాశ్రిత్య సుదృఢం నామతోరణం మహావీర్యం మహాకాయ మింద్రాయుధసమప్రభం అస్మిన్మహోత్సవేయజ్ఞే క్రతూనాం ప్రవరే శుభే ఏహ్యేహిప్లక్షఋగ్వేదాధిష్ఠిత ఇంద్రదైవత్య మహాతోరణ ఏనం యజ్ఞంరక్ష సర్వవిఘ్నాన్నివారయ అథ తోరణధ్యానం। పూర్వస్యాందిశి యజ్ఞస్య సుదృఢం నామతోరణం శుక్లవస్త్ర పరిచ్ఛన్నం శుక్లమాల్య విభూషితం మహావీర్యం మహాకాయం సిందూర సదృశం ప్రభుం। ఇతి ధ్యాత్వా సుదృఢ తోరణాయనమః ఇతి పాద్యాదిభిః పూజనం తతః కృతయుగాయనమః। ఇతి కృత యుగ మావాహ్య పూజయేత్। అగ్నిమీళే ఇతి మంత్రేణ ఋగ్వేదమావాహ్య పూజయేత్। ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజం హోతారం రత్నధాతమం। ఋగ్వేదః పద్మపత్రాక్షో గాయత్రిః సోమదైవతః। అత్రిగోత్రస్తు విప్రేంద్ర ఋత్విక్త్వంమేమఖేభవ॥ ఇతి ధ్యానం దక్షిణశాఖాయాం ధాత్రే నమః ఇత్యావాహ్య పూజయేత్। ఉత్తరశాఖాయాం విధాత్రే నమః ఇత్యావాహ్య పూజయేత్। ఊర్ధ్వం గణేశాయనమః ఇత్యా వాహ్య పూజయేత్। అధో దేహల్యాం ద్వారశ్రియైనమః ఇత్యా వాహ్య పూజయేత్। దేహళీమధ్యభూమౌ వాస్తుపురుషాయనమః

ఇతి వాస్తుపురుషమావాహ్య పూజయేత్ । తత్రైవ త్రాతార మితి మంత్రేణ ఇంద్రమావాహ్య పూజయేత్ ॥

ఓం త్రాతారమింద్రమవితారమింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూర మింద్రం హ్వయామిశక్రం పురుహూతమింద్రగ్ం స్వస్తినో మఘవా ధాత్వింద్రః ॥ అథ త్రిశూలపూజా మంగళాభీ ధత్రిశూలాయ విష్ణుదైవతాయనమః । ఇదం విష్ణురితిమంత్రేణ విష్ణుమావాహ్య పూజయేత్ । ఓం ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం । సమూఢమస్య పాగ్ం సురేస్వాహా । అథ త్రిశూలశృంగేషు ప్రదక్షిణక్రమేణ దేవతాన్యాసః ప్రథమేశృంగే ఇంద్రం ద్వితీయే శృంగేధాతారం తృతీయేశృంగేభగం । ఏవం సంపూజ్య ప్రార్థయేత్ పూజయామిమహాదేవేశ శివోభవ వరప్రద రిపూన్నివారయాశుత్వం యజ్ఞరక్షాకరోభవ ॥ ఇతి పూర్వతోరణపూజా అథ దక్షిణతోరణపూజా । తత్రకలశద్వయం సంస్థాప్య తత్రస్యోనా పృథివీతి మంత్రేణ పృథివీమావాహ్య పృథివ్యైనమః । ఇతి పూజయేత్ ॥

ఓం స్యోనా పృథివినోభవానృక్షరానివేశనీ । యచ్ఛానగ్ః శర్మ సప్రథాగ్ః ॥ ఆకృష్ణేనేతి సూర్యమావాహ్య పూజయేత్ । ఓం ఆకృష్ణేనరజసా వ్వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యంచ । హిరణ్యయేన సవితారథేనా దేవోయాతి భువనానిపశ్యన్ ॥ అగ్నిర్మూర్ధాదివ ఇతి మంత్రేణ మంగళ మావాహ్య పూజయేత్ ॥ ఓం అగ్నిర్మూర్ధాదివగ్ః కకుత్పతిః పృథివ్యాఽ అయం । అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి । ఇంద్రస్య త్వౌజసా సాదయామి ॥ అథ రణతో

ధ్యానం । దక్షిణాం దిశమాశ్రిత్య వికటం నామతోరణం । మహా
వీర్యం మహాకాయం భిన్నాం జనసమప్రభం । ఏహ్యేహ్యస్మి
న్నౌదుంబరతోరణ యజ్ఞం రక్ష సర్వవిఘ్నాన్నివారయ ఇత్యా
వాహ్య ఇషేత్వేతి మంత్రేణ తోరణమాలభ్య వికటతోరణాయనమ
ఇతి పూజయేత్ ॥ ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వావాయవస్థదేవోవః సవితా
ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణః ఆప్యాయధ్వమఘ్న్యాః
ఇంద్రాయభాగం ప్రజావతీరనమీవాః అయక్ష్మామావస్తేనః ఈశత
మాఘశగ్ంసోదధ్రువాః అస్మిన్ గోపతౌ స్యాతబహ్వీర్యజమా
నస్య పశూన్ పాహి । వింధ్యాద్రయేనమః । త్రేతాయుగాయనమః
యమాయత్వేతి మింత్రేణ యమ మావాహ్య పూజయేత్ ॥

ఓం యమాయత్వా మఖాయత్వా సూర్యస్యత్వాతపసే ।
దేవస్త్వా సవితా మధ్వానక్తు పృథివ్యాగ్ః సగ్ః స్పృశస్పాహి ।
అర్చిరసిశోచిరసి తపోసి ॥ దక్షిణశాఖాయాంనమః వామశాఖాయాం
విధాత్రేనమః ఉత్తరాంగే గణేశాయనమః అధోదేహాల్యాం ద్వార
శ్రియైనమః దేహాళీమధ్యభూమౌ వాస్తుపురుషాయనమః అథ
త్రిశూలపూజా శత్రుఘ్ననామ్నే రుద్రదైవతాయ త్రిశూలాయ
నమః మానస్తోక ఇతిమంత్రేణ రుద్రమావాహ్యపూజయేత్ ॥

ఓం మానస్తోకే తనయేమాన ఆయుషిమానో గోషుమానో
అశ్వేషురీరిషః । మానోవీరా రుద్రభామినో వధీర్హవిష్మంతగ్ః
సదమిత్వాహవామహే ॥ త్రిశూలశృంగేషు ప్రదక్షిణక్రమేణ
పూష్ణేనమః । మిత్రాయనమః వరుణాయనమః । ఇత్యాదిత్యన్యాసః

ఏవం సంపూజ్య ప్రార్థయేత్ । వృషస్కంధ సమారూఢ శూల హస్తవరప్రద యజ్ఞవిఘ్నాన్ వారయాశుత్వం పూజితోఽసిమయా ప్రభో ॥ ఇతి దక్షిణతోరణపూజా అథ పశ్చిమద్వారతోరణపూజా తత్రకలశద్వయం సంస్థాప్య అన్నాత్పరిస్రుత ఇతి మంత్రేణ ప్రథమ కలశే శుక్రమావాహ్య పూజయేత్ । ఓం అన్నాత్పరిస్నుతోరసం బ్రహ్మణా వ్యపిబత్ క్షత్త్రం పయగ్ః సోమం ప్రజాపతిగ్ః । ఋతేన సత్యమింద్రియం వ్విపానగ్ం శుక్రమంధసఽ ఇంద్రస్యేం ద్రియమిదం పయోమృతంమధు ॥ ఉద్బుధ్యస్వ ఇతి మంత్రేణ ద్వితీయేకలశే బుధమావాహ్య బుధం పూజయేత్ ।

ఓం ఉద్బుధ్య స్వాగ్నే ప్రతిజాగృహిత్వా ॥ మిష్టాపూర్తే సగ్ం సృజేథామయంచ । అస్మిం త్సధస్థేఅధ్యుత్తరస్మిన్విశ్వేదేవా యజమానశ్చసీదత ॥ అథధ్యాన మావాహనంచ ॥ ప్రతీచీం దిశ మాశ్రిత్యసుభీమం నామతోరణం। మహావీర్యం మహాకాయం సువర్ణ సదృశప్రభం ॥ ఏహ్యేహిసామవేదాధిష్ఠిత వటతోరణ వరుణ దైవత్య ఏనం యజ్ఞంరక్ష సర్వవిఘ్నాన్నివారయ అగ్నఆయాహీతి మంత్రేణ తోరణాలంభః ॥ ఓం అగ్నఆయాహి వీతయే గృణానోహ వ్యదాతయే। నిహోతాసత్సిబర్హిషి ॥ భీమాఖ్యతోరణాయనమః పాద్యాదిభిః తోరణం పూజయేత్ । ఇతిపూజనం హేమకూటాచలా యనమః । ద్వాపరయుగాయనమః దక్షిణశాఖాయాం ధాత్రేనమః । వామశాఖాయాం విధాత్రేనమః। ఉత్తరాంగే గణేశాయనమః అధో దేహల్యాం ద్వారశ్రియైనమః దేవాళీమధ్యే వాస్తుపురుషాయనమః అథ త్రిశూలపూజా పుత్రప్రదాభిధ బ్రహ్మదైవతాయ త్రిశూ

లాయనమః త్రిశూలశృంగేషు ప్రదక్షిణక్రమేణ ఆదిత్యాన్ పూజయేత్ । ఓం అర్యమ్ణేనమః ఓం అంశవేనమః ఓం వివస్వతేనమః బ్రహ్మజజ్ఞానమితిమంత్రేణ బ్రహ్మాణమావాహ్యపూజయేత్ ॥

ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతః సురుచోవేన ఆవగః । సబుధ్న్యా ఉపమా అస్యవిష్ఠాః సతశ్చ యోనిమ సతశ్చవివః ॥ ఏవం బ్రహ్మాణం సంపూజ్యప్రార్థయేత్ ॥ హంసపృష్ఠ సమారూఢ కమండలుధరప్రభో యజ్ఞఘ్నాన్ వారయాశుత్వం పూజితోఽసిమయాప్రభో ఇతి పశ్చిమతోరణపూజా అథోత్తరతోరణపూజా తత్రకలశద్వయం సంస్థాప్య ప్రథమకలశే ఇమం దేవా ఇతి మంత్రేణ సోమమావాహ్య పూజయేత్ ॥ ఓం ఇమం దేవా అసపత్నగ్ం సువధ్వం మహతేక్షత్రాయమహతే జ్యేష్ఠ్యాయ మహతేజానరాజ్యాయేంద్ర స్యేంద్రియాయ। ఇమమముష్య పుత్రమముష్యై పుత్రమస్యైవిశ ఏషవోమీ రాజాసోమోస్మాకం బ్రాహ్మణానాగ్ం రాజా॥ ద్వితీయేకలశే శన్నోదేవీతి మంత్రేణ శనిమావాహ్య పూజయేత్ ।

ఓం శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । అథ తోరణధ్యాన మావాహనం పూజనంచ । ఉత్తరాందిశమాశ్రిత్య సుప్రభం నామతోరణం మహావీర్యం మహాకాయం శుద్ధస్ఫటిక సన్నిభం ఏహ్యేహ్యధర్వాధిష్ఠిత అశ్వత్థ తోరణ ! సోమదైవత ! ఏనం యజ్ఞం రక్ష సర్వవిఘ్నాన్నివారయ । శన్నోదేవీతి మంత్రేణ తోరణాలంభః । ఓం శన్నో దేవీరభిష్టయ

ఆపోభవంతు పీతయే శంయోరభి స్రవంతునః । సుప్రభతోరణాయ నమః । ఇతి పాద్యాదిభిః సంపూజయేత్ । ఇతిపూజనం.

హిమాచలాయనమః కలియుగాయనమః సోమాయనమః దక్షిణశాఖాయాంధాత్రే నమః వామశాఖాయాంవిధాత్రే నమః ఉత్తరాంగే గణేశాయనమః అధోదేహాల్యాం ద్వారశ్రియైనమః దేహలీమధ్యే వాస్తుపురుషాయనమః అథత్రిశూలపూజా ఉత్తమ నామ్నే సోమదైవతాయ త్రిశూలాయనమః త్రిశూలశృంగేషు ప్రదక్షిణ క్రమేణ సోమమావాహ్యపాద్యాదిభిః పూజయేత్ ॥

ఓం హగ్ంసగః శుచిషద్వసురంతరిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్ । నృషద్వరసదృత సద్వ్యోమసదబ్జాగోజాఋతజాఽ

అద్రిజాఽఋతం బృహత్ । ఏవం సంపూజ్య ప్రార్థయేత్ । నరయాన సమారూఢ గదాహస్తవరప్రద విఘ్నాన్నివారయాశుత్వం పూజితోఽసిమయాప్రభో । దేవాస్తోరణరూపేణ సంస్థితాయజ్ఞమండలే విఘ్నవిధ్వంసనార్థం వైరక్షార్థం త్వాధ్వరస్యచ । ఇతి సంప్రార్థ్య నమస్కుర్యాత్ ।

ఇతితోరణపూజా అథ సదిక్పాలద్వారపూజా అథ పూర్వద్వారదేవతా వాహనం ఆయాహివజ్ర సంభూత పూర్వద్వారం కృపాధిప ఋగ్వేదాధిపతేనామ్నా సుశోభన నమోఽస్తుతే ద్వారశాఖయోర్ధ్రువ మధ్వరంచేతి వసుద్వయమావాహ్య పూజయేత్ । శృంగేషుశాఖయోశ్చ్వస్త్రాణి బధ్వాశాఖా మూలయోర్ధాన్యపుంజోపరివారి పూర్ణౌ ప్రశాంత శిశిరనామానౌజాతబీజాంకుర శరావ సహితౌ కలశౌ అజిఘ్నేతి మంత్రేణ ప్రతిష్ఠాప్య గంధాదినా పూజయేత్ । ఐరావతాయనమః ద్వారదేశే ఇంద్రమావాహ్య పూజయేత్ । ఇంద్రః సురపతిఃశ్రేష్ఠో । వజ్రహస్తో మహాబలః ।

సతుయజ్ఞాధిపో దేవ స్తస్మై నిత్యం నమోనమః ॥ ఇంద్రాయాహి చిత్రభానో ఇతి మంత్రేణపీతాం పతాకాం పీతం ధ్వజం చ ఆలభ్య త్రాతార మింద్రమితి మంత్రేణ తోరణోపరినిధానం ॥

ఓం ఇంద్రాయాహి చిత్రభానో సుతాఽఇమేత్వాయవః । అణ్వీభిస్తనాపూతాసః । ఓం త్రాతారమింద్రమ వితారమింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం హ్వాయామిశక్రం పురుహూత మింద్రగ్ం స్వస్తినో మఘవాధాత్వింద్రః । యోమేదండ ఇతి సర్వత్ర దండోచ్ఛ్రయణం యోమేదండః పరాపతద్వైహాయసోఽభి భూమ్యాం తమహం పునరాదద ఆయుషే బ్రహ్మణే బ్రహ్మవర్చసాయ । సుమంగళనామ్నే గణేశాయ పూర్వద్వారాధిష్ఠితాయ నమః శాఖయోర్గంగాయైనమః యమునాయైనమః ద్వారశాఖయోరేవ భూలోకాయనమః భువర్లోకాయనమః ఆదిత్యాయనమః సోమాయనమః దక్షిణశాఖాయాం ధాత్రేనమః వామశాఖాయాం విధాత్రేనమః ఉత్తరాంగే గణేశాయనమః అధోదేహల్యాం ద్వారశ్రియైనమః దేహళీమధ్యే వాస్తుపురుషాయనమః ధ్వజేకుముదాయ నమః పతాకాయాం హేతుకాయనమః క్షేత్రపాలాయనమః తత్రైవ బ్రహ్మణేనమః రుద్రాయనమః దేవేభ్యోనమః సిద్ధేభ్యోనమః విద్యాధరేభ్యోనమః పన్నగేభ్యోనమః ద్వారశాఖయోర్నందినేనమః మహాకాలాయనమః ఇతిద్వారయోః ఏవంద్వారం సంపూజ్య ద్వారస్థిత కలశేద్వారేవా ఇంద్రమావాహయేత్ ॥ ఏహ్యేహి సర్వామరసిద్ధ సాధ్యైరభిష్టుతో వజ్రధరో మహేశః సంవీజ్యమానోఽప్సరసాంగణేన రక్షాధ్వరంనో భగవన్నమస్తే । భో ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఇత్యావాహ్య ॥

ఓం ఇంద్రాం పరేవ రేమధ్యమాస ఇంద్రంయాంతో వసితాస ఇంద్రం ఇంద్రాం క్షిప్రంత ఉతయుక్ష్యమాణా ఇంద్రిన్నరోవాజ యంతో హవంతే । ఇత్యనేన ఇంద్రసన్నిధానం । తతః త్రాతార మింద్రమితి మంత్రేణ ఇంద్రాయ సామగాయత ఇతి మంత్రేణవా ఇంద్రస్య సర్వోపచారైః పూజనం॥ ఓం త్రాతారమింద్ర మవితార మింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం । హ్వాయామి శక్రం పురుహూతమింద్రగ్ం స్వస్తినో మఘవాధాత్వింద్రః ॥ ఇంద్రాయసామగాయత విప్రాయబృహతే బృహత్ । ధర్మకృతే విపశ్చితే పనస్యవే ॥

అథ బలిదానం ఇంద్రాయసాంగాయ సపరివారాయ సశక్తి కాయ ఇమం ఘృతౌదన బలిం సమర్పయామి భో ఇంద్ర అస్య యజ మానస్య సకుటుంబస్య సపరివారస్య యజ్ఞే ఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తా వరదోభవ ఇతి బలిం సమర్ప్య ఆచమేత్ । అథ నమస్కారః ఇంద్రః సురపతిః శ్రేష్ఠో వజ్రహస్తో మహాబలః । శత యజ్ఞాధిపో దేవ స్తస్మైనిత్యం నమోనమః ఇతి నత్వా ప్రార్థయేత్ శచీపతే గజారూఢ వజ్రహస్త సురాధిప పూర్వావకాశో యుష్మాభీ రక్షణీయం ప్రయత్నతః ఇతి ప్రార్థనం । అగ్నిమీళే ఇతి మంత్రేణ ఋగ్వేదమావాహ్య పూజయేత్ ॥ ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజం । హోతారం రత్నధాతమం ॥ ఋగ్వేదః పద్మపత్రాక్షో గాయత్రః సోమదైవతః అత్రిగోత్రస్తు విప్రేంద్ర ఋత్విక్త్వం మేమఖేభవ ॥ ఇతి ధ్యానం ఋగ్వేదప్రతినిధిత్వేన

ఋగ్వేదీయం బ్రాహ్మణం గంధాదినా పూజయేత్ తత్రపూర్వ ద్వారి। శ్రీసూక్తం పావమానం చ సోమసూక్తం చ మంగలం పౌరుషం రుద్రసూక్తం చ వామదేవ్యం తథైవచ। ఇతి బ్రాహ్మణ ద్వయకర్తృకో ద్వారపాలజపః॥ ఇతి పూర్వద్వారపూజా। అథాగ్నేయకోణేగత్వా తత్రకలశం సంస్థాప్య పుండరీకాయనమః ఇతి సంపూజ్య భాగస్థమగ్నిం రక్తవర్ణంధ్యాత్వాకలశే ఆవాహయేత్॥

ఏహ్యేహి సర్వామరహవ్యవాహ మునిప్రవర్యై రభితోఽభిజుష్ట తేజోనిధేలోకగణేనసార్ధం మమాధ్వరం పాహికవేనమస్తే॥ భో అగ్నే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఇత్యావాహ్య అగ్నిస్తిగ్మేతి మంత్రేణ అగ్నిం ప్రపూజయేత్॥ ఓం అగ్నిస్తిగ్మేన శోచిషాయాసద్విశ్వన్న్యత్రిణం। అగ్నిర్నోవనతేరయిం। అథ నమస్కారః సర్వదేవమయోదేవో రక్తోవహ్నిర్మహాబలః సప్తజిహ్వో మహావీర్యస్తస్మై నిత్యం నమోనమః। ఆగ్నేయః పురుషోరక్తః సర్వదేవమయోఽవ్యయః। ధూమ్రకేతురజోధ్యక్ష స్తస్మై నిత్యం నమోనమః। ఇతి నమేత్। తత అగ్న ఆయాహీతి మంత్రేణ రక్తధ్వజ పతాకాలంభః త్వన్నో అగ్నే ఇతి మంత్రేణ ధ్వజపతాకోచ్ఛ్రాయః॥

ఓం అగ్నఽఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే। నిహోతాసత్సిబర్హిషి। ఓం త్వన్నో అగ్నేర్వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్యహేడోఽ అవయాసిసీష్ఠాః। యజిష్ఠోవహ్నితమః శోశుచానో విశ్వా ద్వేషాంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్। ధామంతే ఇతి మంత్రేణ ధ్వజపతాకయోః పూజనం॥ ఓం ధామంతే విశ్వం భువనమధిశ్రితమంతః సముద్రే హృద్యతరాయుషి అపామనీకే సమి

ధేయ౽ ఆభృతస్త మశ్యామ మఘుమంతంత౽ ఊర్మిం॥ ధ్వజేకుము దాయనమః యోమేదండ ఇతి మంత్రేణ దండాలంభః। త్రిపుర ఘ్నాయ క్షేత్రపాలాయనమః నమస్తే త్వగ్నిరూపాయ పింగలాయ మహాత్మనే చండాయ చండరూపాయ రక్షత్వం హవ్యవాహన॥ ఇతి నత్వా అగ్నింహూతమితి మంత్రేణ ఘృతౌదనబలిదానం ॥

ఓం అగ్నింహూతం పురోదధే హవ్యవాహ ముపబ్రువే। దేవాః ఆసాదయాదిహ। అగ్నయే సాంగాయ ఇమంబలిం సమర్ప యామి। భో అగ్నే దిశం రక్షబలింభక్ష అస్యయజమానస్య సకుటుం బస్య సపరివారస్యయజ్ఞే ఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తా వరదోభ వేత్యుక్త్వా ఆచమ్య దక్షిణద్వారం పూజయేత్ ఇత్యా గ్నేయకోణపూజా అథ దక్షిణద్వారపూజా నమస్తే ధర్మరాజాయ త్రేతాయుగాధిపాయచ। యజుర్వేదాధిదేవాయ సుభద్రద్వార దక్షిణే। ఇత్యనేన ద్వారదేవతావాహనం ధర్మిష్ఠాభిధానాయ శ్రీధాత్ర్యధిష్ఠితాయ దక్షిణద్వారాయనమః శాఖయోర్వస్త్రాణి బధ్వాశాఖామూలయోర్ధాన్య పుంజోపరి పర్జన్యాశోకనామానౌ కలశౌ పూర్వవత్సంస్థాప్య పాద్యాదిభిః పూజయేత్ తత్రైవవామ నాయనమః గోదావర్యైనమః కృష్ణాయైనమః రుద్రాయనమః ద్వార శాఖయోః మహర్లోకాయనమః భౌమాయనమః ధ్రువాయనమః ఊర్ధ్వం యజుర్వేదాయనమః దక్షిణశాఖాయాం చండాయనమః వామశాఖాయాం ప్రచండాయనమః తత్రైవధాత్రేనమః విధాత్రే నమః ఉత్తరాంగే గణపతయేనమః అధోదేహల్యాం ద్వారశ్రియై నమః దేహలీమధ్యేవాస్తు పురుషాయనమః తత్రైవగాయత్రైనమః శ్రియైనమఃసరస్వత్యైనమః దక్షిణవామశాఖయోః గణేశాయనమః వృషభాయనమః ఆగ్నేయ్యాం స్వక్షేత్రపాలాయనమఃఏవం ద్వారం సంపూజ్య ద్వారదేశేయమం శ్యామదండహస్తం మహిషారూఢం

ధ్యాత్వా ఆవాహయేత్ । ఏహ్యేహి వైవస్వత ధర్మరాజ సర్వామరైరర్చిత ధర్మమూర్తే శుభాశుభానంద శుచామధీశ రక్షాధ్వరం నో భగవన్నమస్తే । భోయమ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠేత్యావాహ్య యమాయత్వేతి మంత్రేణయమం సర్వోపచారైః పూజయేత్ ॥

యమాయత్వా మఖాయత్వా సూర్యస్య త్వాతపసే । దేవస్త్వా సవితా మధ్వానక్తు పృథివ్యాః సగ్ం స్పృశస్పాహి అర్చిరసి శోచిరసితపోసి ॥ అనేనైవమంత్రేణ శ్యామధ్వజ పతాకాలంభః । యమాయత్వాంగిర స్వతే ఇతి మంత్రేణ తోరణోపరినిధానం । ఓం యమాయత్వాం గిరిరస్వతే పితృమతేస్వాహా ॥ స్వాహా ఘర్మాయస్వాహా । ఘర్మఃపిత్రే । యోమేదండ ఇతిదండాలంభః యోమే దండః పరాపతద్వైహాయసోఽధిభూమ్యాం । తమహం పునరాదద ఆయుషే బ్రహ్మణే బ్రహ్మవర్చసాం ॥ దండహస్తోయమోదేవో ధర్మరాజో మహాబలః ఆవాహయేద్ధర్మరాజం తస్మైనిత్యం నమోనమః ఇతినత్వా ప్రార్థయేత్ । మహామహిషమారూఢ దండహస్త మహాబల ఆవాహయామి యజ్ఞేఽస్మిన్ పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం ఇతి ప్రార్థ్య సుగన్నః పంథామితిగృహ్యే సూత్రమంత్రేణ మాష భక్తబలిదానం ॥

ఓం సుగన్నః పంథాం ప్రదిశన్నఽ ఏహిజ్యోతిష్మద్ధేహ్యజరన్న ఆయుః । అపైతుమృత్యురమృతం మఽఆగాద్వైవ స్వతో నోఽ అభయంకృణోతుస్వాహా। ఇతి పఠిత్వాయ మాయసాంగాయ సాయుధాయ సశక్తికాయ ఇమంబలిం సమర్పయామి । ఇత్యుక్త్వా

భోయమదిశంరక్ష అస్యయజమానస్య సకుటుంబస్య సపరివారస్య యజ్ఞే ఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తా వరదోభవ ఇత్యుక్త్వా ప్రార్థయేత్ వైవస్వత మహాదేవ నమస్తే ధర్మసాక్షిక శివాజ్ఞాపిహితో దేవదిశం రక్షభవానిహ। ఇతి సంప్రార్థ్య ఆచామేత్। తతః ఇషేత్వేతి మంత్రేణ యజుర్వేదం పూజయేత్॥ ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వావా యవస్థదేవోవః సవితాప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణా ఆప్యాయధ్వమఘ్న్యా ఇంద్రాయ భాగం ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మామావస్తేన ఈశతమాఘశగ్ం ధ్రువా అస్మిన్గోపతౌస్యాత బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్పాహి। ఇతి పఠిత్వా యజుర్వేద ప్రతినిధిత్వేన యజుర్వేదీయం బ్రాహ్మణం గంధాదినా పూజయేత్ అథ యజుర్వేదధ్యానం కాలరాక్షో యజుర్వేదస్త్రిష్టుభోవిష్ణుదైవతః। కాశ్యపేయస్తు విప్రేంద్ర ఋత్విక్త్వం మేమఖేభవ॥

ఇతి యజుర్వేదధ్యానం తత్ర ఆనోభద్రానువాకశ్చ ఆశుః శిశానక స్తథా యద్దేవాస్త్రిణిచ పఠేత్తతోఽష్టౌచ పునంతుమాం॥ ఇత్యాద్యష్ట మంత్రాన్ పఠేత్। అభిదా అసిన ష్టమంత్రాన్। దీర్ఘాయుస్త్వేకం మంత్రంపఠేత్। ఆప్యాయస్వేతిపట్ మంత్రాన్పఠేత్ నమోస్తు సర్పేభ్యస్త్వేకం మంత్రంపఠేత్ ఆకృష్ణేనేత్యేకం మంత్రం పఠేత్। నమః శంభవాయచేత్యేకం మంత్రం పఠేత్। అగ్నిర్దేవతా ఇత్యాదిమంత్రంపఠేత్। త్రాతారమింద్రమిత్యేకం మంత్రంపఠేత్, సోమంరాజాన మిత్యేకం మంత్రంపఠేత్। అథయంతే మహాం ఇంద్ర ఇత్యేకం మంత్రంపఠేత్। ఋచంవాచం సమగ్రంపఠేత్। అథేమే మంత్రాః క్రమేణ ప్రదర్శ్యంతే॥

ఓం ఆనోభద్రాః క్రతవోయంతు విశ్వతోదబ్ధాసోఽ అపరీతాసఽ ఉద్భిదః । దేవానోయథాసదమిద్వృధేఽ అసన్న ప్రాయువోరక్షితారో దివేదివే॥ ఓం ఆశుగ్ః శిశానోవృషభో నభీమోఘనాఘనః క్షోభణశ్చర్షణీనాం । సంక్రందనోనిమిషఽ ఏకవీరః శతగ్ం సేనాఽ అజయత్ సాకమింద్రః॥ అథయద్దేవా ఇత్యాదయస్త్రయోమంత్రాః ॥ ఓం యద్దేవా దేవహేడనం దేవా సశ్చకృమావయం । అగ్నిర్మాతస్మాదేనసోవిశ్వాన్ముంచత్వగ్ం హసగ్:॥ యదిదివాయదినక్తమేనాగ్ం సిచకృమావయం వాయు ర్మాతస్మాదేనసోవిశ్వాన్ముంచత్వగ్ంహసః॥ యదిజాగ్రద్యదిస్వప్న ఽఏనాగ్ం సిచకృమావ్యయం। సూర్యోమా తస్మాదేనసోవిశ్వా న్ముంచత్వగ్ంహసః ॥

అథ పునంతు మేత్యాదయోఽష్టౌమంత్రాః। ఓం పునంతు మా దేవజనాః పునంతు మనసాధియః॥ పునంతువిశ్వా భూతాని జాతవేదః పునీహిమా॥ పవిత్రేణ పునీహిమా॥ శుక్రేణదేవదీ ద్యత్॥అగ్నేక్రత్వాక్రతూః ఽరను॥ యత్తేపవిత్ర మర్చిషి॥ అగ్నేవి తతమంతరా॥ బ్రహ్మతేన పునాతుమా॥ పవమానఃసో అద్యనః॥ పవిత్రేణ విచర్షణిః॥ యఃపోతాసపునాతుమా॥ ఉభాభ్యాందేవ సవితః॥ పవిత్రేణ సవేనచ॥ మాంపునీహి విశ్వతః॥ వైశ్వదేవీ

పునతీదేవ్యాగాద్యస్యామిమా బహ్వ్యతస్వ్రీతపృష్ఠాః॥ తయా మదంతః సధమాదేషువ్వగ్ం స్యామపత యోరయీణాం॥ యేసమానాః సమనసః పితరో యమరాజ్యే॥ తేషాం ల్లోకగ్ః స్వధానమోయజ్ఞో దేవేషు కల్పతాం॥ యేసమానాః సమనసోజీవా జీవేషుమామకాః॥ తేషాగ్ం శ్రీర్మయికల్పతా మస్మింల్లోకేశతగ్ం సమాః॥

అథ అభిధా అసిఇత్యాదయః సప్తమంత్రాః। అభిధాఽ అసిభువనమసి యంతాసి ధర్తా॥సత్వమగ్నిం వైశ్వానరగ్ం సప్రథసంగచ్ఛ స్వాహాకృతః॥ స్వగాత్వా దేవేభ్యః ప్రజాపతయే బ్రహ్మన్నశ్వం భన్త్స్యామి దేవేభ్యః ప్రజాపతయే తేనరాధ్యాసం॥ సంబధాన దేవేభ్యః ప్రజాపతయేతే నరాధ్నుహి॥ ప్రజాపతయేత్వాజుష్టం ప్రోక్షామీంద్రాగ్నిభ్యాంత్వాజుష్టంప్రోక్షామివాయవేత్వాజుష్టం ప్రోక్షామివిశ్వే భ్యస్త్వా దేవేభ్యో జుష్టం ప్రోక్షామి సర్వేభ్యస్త్వా దేవేభ్యోజుష్టం ప్రోక్షామి॥

యోఽర్వంతం జిఘాగ్ం సతితమభ్యమీతివరుణః పురో మర్తః పురఃశ్వా॥ అగ్నయేస్వాహా సోమాయస్వాహా పామోదాయస్వాహా సవిత్రేస్వాహా॥ వాయవేస్వాహా విష్ణవేస్వాహేంద్రాయస్వాహా బృహస్పతయేస్వాహా మిత్రాయస్వాహా వరుణాయ

స్వాహా ॥ హింకారాయస్వాహా హింకృతాయస్వాహా క్రందతే
స్వాహా వక్రందాయస్వాహా ప్రోథతేస్వాహా ప్రప్రోథాయస్వాహా
గంధాయస్వాహా ఘ్రాతాయస్వాహా నివిష్టాయ స్వాహోపవిష్టాయ
స్వాహా సందితాయస్వాహా వల్గతేస్వాహా సీనాయస్వాహా శయా
నాయస్వాహా స్వపతేస్వాహా జాగ్రతేస్వాహా కూజతేస్వాహా ప్రబుబ
ద్ధాయస్వాహా విజృంభమాణాయస్వాహా విచృత్తాయస్వాహా
సగ్ంహానాయస్వాహో పస్థితాయస్వాహా యనాయస్వాహా ప్రాయ
ణాయస్వాహా ॥ యతేస్వాహా ధావతేస్వాహా ద్రవాయస్వాహా
ద్రుతాయస్వాహా శూకారాయస్వాహా శూకృతాయస్వాహా నిషణ్ణాయ
స్వాహోత్థితాయస్వాహా జవాయస్వాహా బలాయస్వాహా వివర్తమా
నాయస్వాహా వివృత్తాయస్వాహా విధూన్వానాయస్వాహా విధూ
తాయస్వాహా శుశ్రూషమాణాయస్వాహా శృణ్వతేస్వాహేక్షమా
ణాయస్వాహేక్షితాయస్వాహా వీక్షితాయస్వాహా నిమేషాయస్వాహా
యదత్తితస్మైస్వాహా యత్పిబతితస్మైస్వాహా యన్మూత్రం కరోతి
తస్మైస్వాహా కుర్వతేస్వాహా కృతాయస్వాహా ॥ తత్సవితుర్వరేణ్యం
భర్గోదేవస్యధీమహి ॥ ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ అథ దీర్ఘా
యుస్త్వత్వాయైకమంత్రంపఠేత్ ॥ ఓం దీర్ఘాయుస్త్వ ఓషధే ఖనితా
యస్మైచత్వా ఖనామ్యహం ॥ అథోత్వం దీర్ఘాయుర్భూత్వాశత

వల్మాన్విరోహతాత్ ॥ అథ ఆప్యాయస్వేత్యాది షణ్మంత్రాః ॥ ఓం ఆప్యాయస్వసమే తుతేవ్విశ్వతః సోమవృష్ణ్యం ॥ భవావాజస్య సంగథే ॥ సంతేపయాగ్ంసి సమయంతు వ్వాజాగ్ః సంవృష్ణ్యా న్యభిమాతిషాహః ॥ ఆప్యాయమానోఽ అమృతాయ సోమదివి శ్రవాగ్ం స్యుత్తమానిధిష్వ ॥ ఆప్యాయస్వ మదింతమసోమ విశ్వే భిరగ్ంశుభిః ॥ భవానః సప్రథస్తమః సఖావృథే ॥ ఆతేవ్వత్సో మనోయమత్పరమాచ్చిత్ త్సధస్థాత్ ॥ అగ్నే త్వాం కామయా గిరా॥ తుభ్యంతాఽ అంగిరస్తమవ్విశ్వాగ్ః సుక్షితయగ్ః పృథక్ ॥ అగ్నేకామాయేమిరే ॥ అగ్నిగ్ః ప్రియేషుధామసుకామోభూతస్య భవ్యస్య ॥ సంమ్రాడేకోవ్విరాజత ॥ అథ నమోస్తుసర్పేభ్య ఇతి మంత్రః ॥

ఓం నమోస్తుసర్పేభ్యో యేకేచ పృథివీమను ॥ యేఽ అంత రిక్షే యేదివితేభ్యః సర్పేభ్యోనమః ॥ అథ ఆకృష్ణేన ఇత్యాది మంత్రః ॥ ఓం ఆకృష్ణేన రజసావర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యంచ ॥ హిరణ్యయేన సవితారథే నాదేవోయాతి భువనాని పశ్యన్ ॥ అథ నమః శంభవాయచేత్యే కోమంత్రః ॥ ఓం నమః శంభవాయచ మయోభవాయచనమః శంకరాయచ మయస్కరా యచ నమః శివాయచ శివతరాయచ ॥ అథాగ్నిర్దేవతా ఇత్యాది

మంత్రం పఠేత్ ॥ అగ్నిర్దేవతావాతో దేవతా సూర్యో దేవతా చంద్రమా దేవతా వసవో దేవతా రుద్రా దేవతాఽఽదిత్యా దేవతా మరుతో దేవతా విశ్వే దేవా దేవతా బృహస్పతిర్ దేవతేంద్రో దేవతా వరుణో దేవతా॥ అథ త్రాతారమింద్ర మిత్యాది మంత్రం పఠేత్ ॥

ఓం త్రాతారమింద్ర మవితార మింద్రగ్ం హవేహవే సహవగ్ం శూరమింద్రం ॥ హ్వాయామిశక్రం పురుహూత మింద్రగ్ం స్వస్తినో మఘవాధాత్వింద్రః ॥ అథసోమగ్ం రాజానమితి మంత్రం పఠేత్ ॥ ఓం సోమగ్ం రాజాన మవసేగ్ని మన్వారభామహే ॥ ఆదిత్యాన్విష్ణుగ్ం సూర్యం బ్రహ్మాణం చ బృహస్పతిగ్ం స్వాహా ॥ అథ మహాఇంద్ర ఇతి మంత్రం పఠేత్ ॥ ఓం మహా ఇంద్రో వజ్రహస్తః షోడశీశర్మయచ్ఛతు ॥ హంతుపాప్మానం యోస్మాన్ ద్వేష్టి॥ ఉపయామ గృహీతోసి మహేంద్రాయ త్వైషతే యోనిర్ మహేంద్రాయత్వా ॥ అథ ఋచం వాచమిత్యాదీన్ సమగ్రాంశ్చ తుర్వింశతి మంత్రాన్ పఠేత్ ॥

ఓం ఋచం వాచం ప్రపద్యే మనోయజుః ప్రపద్యే సామ ప్రాణం ప్రపద్యే చక్షుః శ్రోత్రం ప్రపద్యే ॥ వాగోజః సహౌజో

మయి ప్రాణాపానౌ॥ యన్మే ఛిద్రం చక్షుషో హృదయస్య
మనసోవాతితృణ్ణం బృహస్పతిర్ మేతద్దధాతు॥ శన్నో భవతు
భువనస్య యస్పతిః॥ ఓం భూర్భువః స్వస్తత్సవితుర్ వ్వరేణ్యం
భర్గోదేవస్యధీమహి॥ ధియోయోనః ప్రచోదయాత్॥ కయాన
శ్చిత్రఆభువదూతీసదావృధః సఖా॥ కయాశచిష్ఠయావృతా॥
కస్త్వా సత్యో మదానామ్మగ్ంహిష్ఠోమత్సదంధసః॥ దృఢా
చిదారుజేవ్వసు॥ అభీషుణః సఖీనామవితాజరి తౄణాం॥ శతంభవా
స్యూతిభిః॥ కయాత్వన్న ఊత్యాభి ప్రమందసే వ్వృషన్॥
కయాస్తోతృభ్య ఆభర॥ ఇంద్రో విశ్వస్యరాజతి॥ శన్నో
అస్తుద్విపదేశం చతుష్పదే॥

శన్నో మిత్రగ్ంః శం వ్వరుణగ్ంః శన్నో భవత్వర్యమా॥
శన్న ఇంద్రో బృహస్పతిగ్ంః శన్నో విష్ణు రురుక్రమగ్ంః॥ శన్నో
వ్వాతః పవతాగ్ం శన్న స్తపతుసూర్యః॥ శన్నగ్ంః కనిక్రదద్
దేవగ్ంః పర్జన్యో అభివర్షతు॥ అహానిశం భవంతునగ్ంః శగ్ంః
రాత్రీః ప్రతిధీయతాం॥ శన్న ఇంద్రాగ్నీ భవతా మవోభిగ్ంః
శన్న ఇంద్రావరుణారాతహవ్యా॥ శన్న ఇంద్రాపూషణా వ్వాజ
సాతౌశమింద్రా సోమాసువితాయ శంయోర్యోగ్ంః॥ శన్నో దేవీర
భిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే॥ శంయోరభి స్రవంతునః॥ స్యోనా

పృథివినోభవానృక్షరానివేశనీ ॥ యచ్ఛానః శర్మసప్రథాః ॥ ఆపోహిష్ఠామయోభువస్తానఽఊర్జే దధాతన ॥ మహేరణాయచక్షసే ॥ యోవః శివతమోరసస్తస్య భాజయతేహనః ॥ ఉశతీరివమాతరః ॥ తస్మాఽఅరం గమామవోయస్య క్షయాయజిన్వథ ॥ ఆపోజనయథాచనః ॥ ద్యౌః శాంతిరంతరిక్షగ్ం శాంతిః పృథివి శాంతిరాపః శాంతిరోషధయః శాంతిః ॥ వనస్పతయః శాంతిర్విశ్వేదేవాః శాంతిర్బ్రహ్మశాంతిః సర్వగ్ం శాంతిః శాంతిరేవశాంతిః సామాశాంతిరేధి ॥ దృతేదృగ్ం హమామిత్రస్యమాచక్షుషాసర్వాణి భూతాని సమీక్షంతాం ॥ మిత్రస్యాహంచక్షుషాసర్వాణి భూతాని సమీక్షే ॥ మిత్రస్యచక్షుషాసమీక్షామహే ॥ దృతేదృగ్ం హమాత్రయో త్తే సందృశిజీవ్యాసంజ్యోక్తేసన్ దృశిజీవ్యాసం ॥

నమస్తే హరసే శోచిషే నమస్తేఽఅస్త్వర్చిషే ॥ అన్యాస్తేఽఅస్మత్తపంతుహేతయః పావకోఽఅస్మభ్యగ్ం శివోభవ ॥ నమస్తేఽఅస్తు విద్యుతే నమస్తేస్తనయిత్నవే ॥ నమస్తే భగవన్నస్తు యతః స్వః సమీహసే ॥ యతోయతః సమీహసే తతోనోఽఅభయంకురు ॥ శన్నఃకురు ప్రజాభ్యోఽభయంనః పశుభ్యః ॥ సుమిత్రియానఽఆపఽఓషధయః సంతుదుర్మిత్రాయస్మైసంతు

ర్యో౽స్మాన్ ద్వేష్టియంచ వ్వయంద్విష్మః॥ తచ్చక్షుర్ దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్॥ పశ్యేమశరదః శతం జీవేమశరదః శతగ్ంం శృణుయామ శరదః శతః ప్రబ్రవామ శరదః శతమదీనాః స్యామ శరదః శతంభూయశ్చ శరదః శతాత్ ॥

ఇతి దక్షిణద్వారపూజా॥ అథనైరృత్యాంగత్వాతత్రకలశం సంస్థాప్యపాద్యాదిభిః పూజయేత్॥ కుముదాయనమః ఇతిసంపూజ్య॥ నరారూఢం ఖడ్గహస్తం నిరృతి మసున్వంతమ యజమానమితి మంత్రేణా వాహయేత్॥ ఓం అసున్వంత మయజమానమిచ్ఛస్తే నస్యేత్యా మన్విహితస్కరస్య॥ అన్యమసీ మ్మదిచ్ఛసాత ఇత్యా నమోదేవి నిరృతే తుభ్యమస్తు॥ ఏహ్యేహి రక్షోగణనాయక స్త్వం విశాలవేతాలపిశాచ సంఘైః మమాధ్వరం పాహి పిశాచనాథ లోకేశ్వర స్త్వం భగవన్నమస్తే॥ భో నిరృతే ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠే త్యావాహ్య నిరృతయేనమః ఇతి సంపూజ్య నమస్కారం కుర్యాత్॥ సర్వప్రేతాధిపో దేవో నిరృతిర్నీలలోహితః కరేఖడ్గధరో నిత్యం నైరృతాయనమోనమః॥ అథ ప్రార్థనా॥ నిరృతిం ఖడ్గహస్తంచ సర్వలోకైక పావనం ఆవాహయామి యజ్ఞే౽స్మిన్ పూజేయం ప్రతి గృహ్యతాం॥ యంతేదేవీ నిరృతి రితిమంత్రేణ కృష్ణధ్వజ పతా కాలంభః॥ ఏషతే నిరృతేభాగ ఇతి మంత్రేణ ధ్వజపతాకోచ్ఛ్ర యః॥ ఓం యంతే దేవీనిరృతిరా బబంధపాశం గ్రీవాస్వవిచృ త్యం॥ తంతేవిష్ ష్యామ్యాయుషో నమధ్యాదథైతం పితుమద్ధి

ప్రసూతః ॥ నమోభూత్యైయేదం చకార ॥

ఓం ఏష తే నిర్ఋతేభాగ స్తంజుషస్వ స్వాహాగ్ని నేత్రేభ్యో దేవే భ్యః పురః సద్భ్యఃస్వాహా యమనేత్రేభ్యో దేవేభ్యోదక్షిణాసద్భ్యః స్వాహా విశ్వదేవనేత్రేభ్యో దేవేభ్యః పశ్చాత్ త్సద్భ్యః స్వాహా మిత్రావరుణనేత్రేభ్యో వామరున్నేత్రేభ్యోవా దేవేభ్యఉ ఉత్తరా సద్భ్యః స్వాహా సోమనేత్రేభ్యో దేవేభ్యఉఉపరిసద్భ్యో దువస్వ ద్భ్యః స్వాహా ॥ మోషూణ ఇంద్రేతి మంత్రేణ కృష్ణవ్రీహ్యాన్నం ఘృతసహితబలిం దద్యాత్ ॥ ఓం మోషూణ ఇంద్రాత్రపత్సు దే వైరస్తిహిష్మాతేశుష్మిన్నవయాః ॥ మహశ్చిద్యస్య మీఢుషోయ వ్యాహ విష్మతోమరుతోవ్వందతేగీః॥ ఇతి మంత్రం పఠిత్వానిర్ఋతయే సాంగాయ సశక్తికాయ సాయుధాయేమం బలింసమర్పయామి భోని ర్ఋతే దిశంరక్ష బలిం భక్ష అస్య యజమానస్య సకుటుంబస్య సపరి వారస్య ఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తావరదోభవేత్యు క్త్వా ఆచామేత్। ధ్వజేవామనాయనమః యోమేదండ ఇతి దండా లంభః।అగ్నిజిహ్వా యక్షేత్రపాలాయనమః। అథ ప్రార్థయేత్।రాక్ష సేభ్యోహి రక్షార్థం భవానత్ర ప్రతిష్ఠితః । నిర్బాధాం యజ్ఞభూమిం త్వం కురుష్వశవవాహన। ఇతి నైర్ఋత్య దిక్కృత్యం అథ పశ్చిమ ద్వారపూజా నమోఽస్తు కామరూపాయ పశ్చిమద్వారపాయచ సామవేదాధిపత్యం హి నామ్నాకల్యాణ కారకః ॥ అనేన ద్వార దేవతా వాహనం । ద్వారశాఖయోః అనిలాయనమః అనలాయ నమః ఇతి వసుద్వయం సామమంత్రైః పూజయేత్ । శృంగేషు శాఖ

యోర్వస్త్రాణి బధ్వా శాఖామూల యోర్ధాన్య పుంజోపరిభూత సంజీవనామృత నామానౌ కలశౌ పూర్వవత్సంస్థాప్య అంజనాయ నమః కలశద్వయే రేవాయైనమః తాప్త్యైనమః ఇతి సంపూజ్య జయాభిధాయ అచ్యుతాధిష్ఠితాయ పశ్చిమద్వారాయనమః ఇదం విష్ణురితి మంత్రేణ విష్ణుం తత్రావాహ్య పూజయేత్ ॥

ఓం ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమే త్రేధానిదధేపదం॥ సమూఢమస్య పాగ్ం సురేస్వాహా॥ ద్వారశాఖ యోర్ధాత్రేనమః విధాత్రేనమః కిరీటినేనమః ఓం స్కందాయనమః ఇతి ద్వారయోః ద్వారశాఖయోరేన జనలోకాయనమః ఓం తపో లోకాయనమః బృహస్పతయేనమః శుక్రాయనమః ఊర్ధ్వం సామవేదాయనమః ద్వారశాఖయోరేవ ఓం నర్మదాయైనమః ఓం గోదావర్యైనమః ఉత్తరాంగే గణేశాయ నమః అధోదేహల్యాం ద్వారశ్రియైనమః దేహవీమధ్యే వాస్తు పురుషాయనమః ఏవం సంపూజ్య॥ పాశహస్తం శుక్లవర్ణం కిరీటినం వరుణం ధ్యాత్వాకలశే ఆవాహయేత్ । పాశహస్తాత్మకో దేవో జలరాశ్యధిపోమహాన్ నిమ్నగామీతి లిఖ్యాతో వరుణాయనమో నమః। ఏహ్యేహి యాదోగణవారిధీనాం గణేశపర్జన్య సహాప్సరోభిః । విద్యాధరేంద్రామరగీయమాన పాహిత్వమస్మాన్ భగవన్నమస్తే॥ భోవరుణ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఇత్యావాహ్య తత్త్వాయామీతి మంత్రేణ వరుణం సర్వోపచారైః ప్రపూజయేత్ ॥

ఓం తత్త్వాయామి బ్రహ్మణావందమానస్త దాశాస్తే యజమానోహవిర్భిః॥ అహేడమానో వ్వరుణేహబోధ్యురుశగ్ం సమానఽ ఆయుః ప్రమోషీః॥ అనేనైవ మంత్రేణ శ్వేమధ్వజ పతాకాలంభః॥ ఉదుత్తమం వరుణేతి మంత్రేణ తోరణోపరినిధానం॥ ఉదుత్త

షుం వ్వరుణపాశమస్మదవా ధమం వ్విమధ్యమగ్ం శ్రథాయ ॥ అథావ్వయమాదిత్యవ్రతే తవానాగసోఽ అదితయేస్యామ ॥ త్వన్నో అగ్నే ఇతిమంత్రేణ నవనీతౌదనబలిదానం॥త్వన్నోఽ అగ్నే వ్వరుణస్య వ్విద్వాన్ దేవస్య హేడోఽ అవయాసిసీష్ఠాః ॥ యజిష్ఠోవ్వహ్నితమః శోశుచానోవ్విశ్వాద్వేషాగ్ం సిప్రముముగ్ధ్యస్మత్ ॥ ఇతి పఠిత్వా వరుణాయ సాంగాయ సశక్తికాయ సాయుధాయ ఇమం నవనీతౌదనబలిం సమర్పయామి ఇత్యుక్త్వా భో వరుణ దిశం రక్ష బలింభక్ష అస్యయజమానస్య సకుటుంబస్య సపరివారస్య ఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తావరదోభ వేతిపఠిత్వా ఆచమ్య వరుణం ప్రార్థయేత్ । పాశహస్తంచ వరుణ మర్ణసాంపతి మీశ్వరం । ఆవాహయామి యజ్ఞేఽస్మిన్ వరుణాయ నమోనమః ॥ ఇతి సం ప్రార్థ్యధ్వజేశంకు కర్ణాయనమః యోమేదండ ఇతి శ్వేతపతాకాధ్వజ దండాలంభః ॥ యోమేదండః పరాపత ద్వైహాయసోధి భూమ్యాం తమహం పునరాదదే ॥ ఆయుషే బ్రహ్మణే బ్రహ్మవర్చ్చసాయ ॥ ధ్వజేకాలాయక్షేత్రపాలాయనమః ఇతి నామమంత్రేణ సంపూజ్య అగ్న ఆయాహీతి మంత్రేణ సామవేదం పూజయేత్ ॥

అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే ॥ నిహోతాసత్సి బర్హిషి ॥ సామవేదస్తు పింగాక్షో జాగతః శుక్రదైవతః భారద్వాజస్తు విప్రేంద్ర ఋత్విక్ త్వంమే మఖేభవ ఇతిపఠిత్వా సామవేద ప్రతినిధిత్వేన సామవేదీయం బ్రాహ్మణం గంధాదినా పూజయేత్ తత్రబ్రాహ్మణ ద్వయకర్తృకోమంత్రపాఠః ఇంద్రాయ సామగాయత ఇత్యేకః ॥ అహమస్మిన్నితి ద్వితీయః ॥ ప్రథమజా ఇతి తృతీయః ॥సేతుస్తర ఇతిచతుర్థః ॥ స్వాధిష్ఠయా ఇతి పంచమః॥

గాయంతిత్వా గాయత్రిణ ఇతి షష్ఠః ॥ జ్యేష్ఠమాస ఇతి సప్తమః ॥ అగ్రే ఇమే మంత్రాః క్రమేణ ప్రదర్శ్యంతే॥ ఇతి పశ్చిమద్వార కృత్యమ్॥ అథ వాయవ్యకోణకృత్యమాహ । తత్రకలశం సంస్థాప్య తస్మిన్ కలశే పుష్పదంతాయ నమః ఇతి సంపూజ్య ఆనోనియుద్భి రిత్యావాహనం॥ ఆనోనియుద్భిః శతినీభిరధ్వరగ్ం సహస్రిణీ భిరుప యాహియజ్ఞం॥ వాయోఽఅస్మిన్ సవనే మాదయ స్వయూయం పాతస్వస్తిభిః సదానః॥ ఇతిపఠిత్వా మృగాధిరూఢం ధూమ్రవర్ణం వాయుంధ్యాత్వా ఆవాహయేత్ ఏహ్యేహియజ్ఞే మమరక్షణాయ మృగాధిరూఢః సహసిద్ధ సంఘైః ప్రాణాధిపః కాలకవేః సహాయో గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే॥ భోవాయో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఇత్యావాహ్యవాయోయేతే ఇతి మంత్రేణ ధూమ్రధ్వజపతాకాలం భనం కుర్యాత్॥

వాయోయేతే సహస్రిణోరథా సస్తేభిరాగహి॥ నియుత్వాన్ త్సోమపీతయే॥ తవవాయేతి మంత్రేణ ధ్వజపతాకోచ్ఛ్రయః॥ తవవాయవృతస్ పతేత్వష్టుర్జామాతరద్భుత॥ అవాగ్ం స్యావృణీ మహే॥ ఆనోనియుద్భిరితి మంత్రేణ పూజయేత్॥ ఆనోనియుద్భిగ్ః శతినీభిరధ్వరపూం సహస్రిణీభిరుపయాహియజ్ఞం వాయోఽఅస్మిన్ త్సవనేమాదయస్వయూయం పాతస్వస్తిభిః సదానః॥ ఇతి సంపూజ్య నమస్కారం కుర్యాత్ । సర్వప్రాణాత్మకోనిత్యం సర్వప్రాణాయ రుచ్యతే । ధ్వజహస్తే మహాప్రాణస్తస్మై ప్రాణాత్మనేనమః ॥ అనా కారోమహరాజశ్చ పశ్చాద్ దృష్టిర్గతిర్ద్వివి । తస్మైపూజ్యాయమహతే వాయవేతే నమోనమః ॥

ఇతి నత్వా ధ్వజేపుష్పదంతాయనమః యోమేదండ ఇతి దండారోపణం యోమేదండః పరాపత ద్వైహాయసోధి భూమ్యాం తమహం పునరాదదే॥ దండే సర్వనేత్రాయ క్షేత్రపాలాయనమః ఇతి నత్వాయ వౌదనేనబలిం దద్యాత్। వాయవేసాంగాయ సాయుధాయ సశక్తికాయేమం యవౌదనబలిం సమర్పయామి భోవాయో దిశంరక్షబలిం భక్షఅస్య యజమానస్య సకుటుంబస్య సపరివారస్య ఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తా వరదో భవేత్యుక్త్వా చమ్య ప్రార్థనాం కుర్యాత్॥ ప్రాణినాం ప్రాణరూపోయో మహాబలపరాక్రమః మహావేగ సమారూఢదిశం రక్షప్రభంజన॥ ఇతి వాయవ్యదిక్కృత్యం అథోత్తరద్వార పూజామాహ॥ నమస్తే దివ్యరూపాయ త్వధర్మాధిపతే ప్రభో కలేరధిపతిర్నామ్నా మంగళశ్చోత్తరాననః॥ ఇతి ద్వారదేవతామావాహ్య కల్యాణాభిధాయ ప్రద్యుమ్నాధిష్ఠితాయ చోత్తర ద్వారాయనమః ఇతి గంధాదిభిః పూజయేత్॥

ప్రద్యుమ్నాయనమః ద్వారశాఖయోః ఓం ప్రత్యూషాయ నమః ఓం ప్రభాసాయనమః ఇతి వసుద్వయం నామమంత్రాభ్యాం పూజయేత్। శృంగేషుశాఖయోర్వ స్త్రాణిబధ్వా శాఖామూలయోర్ధాన్య పుంజోపరిధనద శ్రీప్రదనామానౌకలశౌ పూర్వవత్సంస్థాప్య పూజయేత్। ధనదాయనమః శ్రీప్రదాయనమః సార్వభౌమాయనమః ఇతి దిగీశం సంపూజ్యకలశేవేద్యైనమః ఇతి సంపూజ్య కల్యాణాభిధాయ ప్రద్యుమ్నాధిష్ఠితా యోత్తర ద్వారాయనమః ప్రద్యుమ్నాయనమః శాఖయోర్జయాయనమః విజయాయనమః పునఃధాత్రేనమః విధాత్రేనమః ఓం సత్యలోకాయనమః ఓం ధ్రువలోకాయనమః పునః శనైశ్చరాయనమః రాహవేనమః ఊర్ధ్వం అథర్వవేదాయనమః ద్వారశాఖయోరేవ వేద్యైనమః పయోష్ణ్యై నమః ఉత్తరాంగే గణేశాయనమః అధోదేహల్యాం ద్వారశ్రియై

నమః దేహళీమధ్యే వాస్తుపురుషాయనమః పార్వతీశాయనమః చండేశ్వరాయనమః ఇతిద్వారయోః ద్వారదేశేహగ్ంస ఇతి మంత్రేణ సోమమావాహ్య పూజయేత్ ।

ఓం హగ్ంసః శుచిషద్వసురం తరిక్ష సద్ధోతావ్వేదిషదతిథి ద్దురోణసత్ । నృషద్వరసదృత సద్వ్యోమసదబ్జాగోజా ఋతజా అద్రి జా ఋతం బృహత్ ॥ తతోనరయుతం తిమానస్థం కుబేరం ధ్యాత్వా ఆవాహయేత్ ॥ ఏహ్యేహియక్షేశ్వర యజ్ఞరక్షాం విధత్స్వ నక్షత్రగణేనసార్థం సర్వౌషధీభిః పితృభిఃసహైవ గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే ॥ భోకుబేర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఇత్యావాహ్య పూజయేత్ । తతః సోమోధేను మితిమంత్రేణ సువర్ణవర్ణ ధ్వజ పతాకాలంభః ॥ వయగ్ం సోమేతిమంత్రేణ తోరణోపరినిధానం ॥

సోమోధేనుగ్ంసోమో అర్వంత మాశుగ్ం సోమోవీరం కర్మణ్యం దదాతి ॥ సాదన్యం విదథ్యగ్ం సభేయం పితృ శ్రవణం యోదదాశదస్మై ॥ వయగ్ం సోమవ్రతేతవ మనస్త నూషుబిభ్రతః ॥ ప్రజావంతః నచేమహి ॥ యోమేదండ ఇతి దండాలంభః ॥ యోమేదండః పరాపతద్వైహాయ సోధిభూమ్యాం తమహం పునరాదదే ॥

వయగ్ం సోమ ఇత్యవ్యవహిత పూర్వోక్తేన మంత్రేణ పూజనం ॥ ధ్వజేసుముఖాయనమః ఏకపాదాయ క్షేత్రపాలాయనమః తతః ప్రియంగవ బలిదానం ॥ సోమాయ సాంగాయ సాయుధాయ సశక్తికాయ ఇమం బలిం సమర్పయామి । ఇత్యుక్త్వాభో సోమదిశం రక్షబలిం భక్ష అస్యయజమానస్య సకుటుంబస్య సపరివారస్య యజ్ఞే ఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తా వరదోభవేతి

పఠిత్వా ఆచమ్య సోమంనమేత్ ॥ నక్షత్రాణాం చ సర్వేషాం సోమోరాజా ప్రకీర్తితః రత్నాంగాయన భోగాయ సోమరాజా యతేనమః ॥ ఇతి నత్వా ప్రార్థయేత్ సర్వనక్షత్రమధ్యేతు సోమోరాజావ్యవస్థితః తస్మై సోమాయదేవాయ నక్షత్రపతయేనమః ॥ ఇతినత్వా శన్నోదేవీరితి మంత్రేణ అథర్వవేదం పూజయేత్ ॥

శన్నోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే ॥ శంయోర్యరభిస్రవంతునః॥ సువర్ణన యనోఽథర్వా నుష్టుప్ ఛందః పురందరః వేదోవైఖాన గోత్రస్తు ఋత్విక్త్వం మేమఖేభవ ఇతిధ్యాత్వా అథర్వణవేద ప్రతినిధిత్వేన అథర్వణవేదీయం బ్రాహ్మణం గంధాదినా పూజయేత్ ॥ తతోబ్రాహ్మణ ద్వయకర్తృకో ద్వారపాల మంత్రపాఠః ॥ అథర్వాంగిరసంచైవ అథర్వ శిరసంతథా దేవీంచ మధుసూక్తిం చ శోధ సంశాంతిమేవచ ॥

అథర్వాణౌ ద్వారపాలౌ పఠేతాముత్తరస్థితౌ ఇత్యుత్తర ద్వారపూజా॥అథ ఈశానకోణకృత్యమాహ ఐశానేకలశం సంస్థాప్య తత్ర సుప్రతీకాయనమః ఇతి సంపూజ్య తస్మిన్కలశే వృషారూఢం త్రినేత్రం శుక్లవర్ణమీశానం ధ్యాత్వా ఆవాహయేత్ ॥ ఏహ్యేహి యజ్ఞేశ్వర నస్త్రిశూల కపాలఖట్వాంగ గణేనసార్థం లోకేశయజ్ఞేశ్వర యజ్ఞ సిద్ధైగృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే॥ భో ఈశాన ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఇతి పంస్థాప్య తమీశానం ఇత్యావాహ్య అభిత్వాశూరేతి మంత్రేణేశానం పూజయిత్వా నమస్కారం కుర్యాత్ ॥ అభిత్వాశూరనోను మోదుగ్ధాఽఇవధేనవః ॥ ఈశానమస్య జగతః స్వర్దృశమీశాన మింద్రతస్థుషః ॥ సర్వవిద్యాధిపోదేవ ఈశానోనామనామతః శూలపాణే మహాదేవ త్రైలోక్యపతయే

నమః శంభవాయచేతి మంత్రేణ రక్తధ్వజ పతాకాలంభః నమః శంభవాయచ మయోభవాయచనమః శంకరాయ చ మయస్కరాయచనమః శివాయ చ శివతరాయ చ॥ తమీశానమితి మంత్రేణ ధ్వజపతాకోచ్ఛ్రయః ॥ తమీశానం జగతస్తస్థుషస్పతిం ధియం జిన్వమవసేహూమహేవయం ॥ పూషానోయథా వేదసామసద్వృధే రక్షితాపాయురదబ్ధః స్వస్తయే ॥ పతాకాయాం పుష్ట్యైనమః ధ్వజే సుముఖాయనమః సుప్రతిష్ఠితాయనమః క్షమాయ క్షేత్రపాలాయ నమః యోమేదండ ఇతి దండాలంభః ॥ యోమేదండః పరాపతద్వైహాయ సోధిభూమ్యాం తమహం పునరాదదే॥ పునః నమస్కారః రక్షణం కురుమే దేవ త్రినేత్రాయ త్రిశూలినే వృషధ్వజాయ యజ్ఞాయ నమస్తుభ్యముమాపతే ॥ వృషస్కంధ సమారూఢ శూలహస్త త్రిలోచన ఆవాహయామి యజ్ఞేఽస్మిన్ పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

సర్వాధిపో మహాదేవః కృశానుః శక్రఈశ్వరః శూలపాణిర్విరూపాక్ష స్తస్మైనిత్యం నమోనమః ॥ తతః గోధూమగవేదుర్బలిందద్యాత్ ఈశానాయ సాంగాయ సాయుధాయ సశక్తికాయ సపరివారాయేమంబలిం సమర్పయామి భో ఈశానదిశం రక్షబలిం భక్ష అస్యయజమానస్య సకుటుంబస్య సపరివారస్యయజ్ఞేఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తాతుష్టికర్తా పుష్టికర్తా వరదోభవేత్యుక్త్వా ఆచామేత్ ॥ ఇతి ఈశానదిక్కృత్యం అథ నిర్ఋతి పశ్చిమయోర్మధ్యే అనంతాయ నమః అనంతమావాహ్య పూజయేత్ । అనంతం శయనీయే సమాసీనం నీలవర్ణం ధ్యాత్వాప హ్యేహి పాతాలధరామరేంద్ర నాగాంగనా కిన్నర గీయమాన యక్షోరగేంద్రామరలోక సంఘై రనంతరక్షా

ధ్వరమస్మదీయం ॥ భో అనంత ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఇత్యావాహ్య అనంతాయనమః ఇత్యనంతం సర్వోపచారైః పూజయేత్ । తతో నమస్కారః ॥ పన్నగాధి పతిర్దేవ స్త్వనంతో నామనామతః పాతాలే వసతేనిత్యం నాగరాజాయ తేనమః నమోస్తు సర్వేభ్యః ఇతి మంత్రేణ మేఘవర్ణ ధ్వజపతాకాలంభః నమోస్తు సర్వేభ్యో యేకేచపృథివీమను ॥ యేఽఅంతరిక్షే యేదివి తేభ్యః సర్వేభ్యోనమః॥ తద్విష్ణోరితి మంత్రేణ ధ్వజపతాకోచ్ఛ్రయః తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదా పశ్యంతి సూరయః ॥ దివీవచక్షురా తతం ॥ యోమే దండ ఇతి దండాలంభః యోమేదండః పరాపతద్వైహాయ సోధి భూమ్యాం తమహం పునరాదదే ॥ ధ్వజేభైరవాయ క్షేత్రపాలాయ నమః విష్ణోర్నుకమితి మంత్రేణ ధ్వజపతాకయోః పూజనం పాయస బలిదానం చ కుర్యాత్ ॥

ఓం విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి ప్రవోచం యః పార్థివాని విమమేరజాగ్ంసి ॥ యోఽస్కభాయ దుత్తరగ్ం సధస్థం విచక్ర మాణ స్త్రేధోరుగా యోవిష్ణవేత్వా॥అనంతాయ సాంగాయసాయు ధాయసశక్తికాయసపరివారాయేమం బలింసమర్పయామిభో అనంత దిశం రక్షం బలింభక్ష అస్యయజమానస్య సకుటుంబస్యసపరివారస్య యజ్ఞే ఆయుః కర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తా వరదోభవే త్యుక్త్వా ఆచమ్య ప్రార్థయేత్ ॥ అనంతత్వా దనంతస్త్వం ఫణీం ద్రాధిపతేహరే త్వయాత్ర రక్షణం కార్యం కృష్ణనేత్రాయ తేనమః॥ యోఽసావనం తరూపేణ బ్రహ్మాండం సచరాచరం పుష్పవద్ధార యేన్మూర్ధ్ని తస్మైనిత్యం నమోనమః॥ ఇతి నైరృతి పశ్చిమ

యోర్మధ్యకృత్యం అథైశాన్య పూర్వయోర్మధ్యేగత్వా తత్ర బ్రహ్మణేనమః బ్రహ్మాణ మావాహ్యపూజయేత్ హంసస్థం రక్త వర్ణం బ్రహ్మాణంధ్యాత్వా ఏహ్యేహి సర్వాధిపతే సురేంద్ర లోకేన సార్థం పితృదేవతాభిసర్వ స్వధాతాఽస్య మితప్రభావో విశాధ్వరం నః సతతః శుభాయభో బ్రహ్మన్ సర్వలోకస్య సుఖాయాథ హితా యచ పద్మయోనిశ్చతుర్మూర్తిర్వేదమూలః పితామహః॥ ఆయాహి సత్యలోకాత్త్వం తస్మై బ్రహ్మాత్మనేనమః ॥ ఇత్యావాహ్య బ్రహ్మ జిజ్ఞానమితి మంత్రేణ బ్రహ్మాణం పూజయేత్ ॥

ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్వి సీమ తగ్ః సురుచో వ్వేన ఆవగ్ః॥ సబుధ్న్యాఽ ఉపమాఽఅస్య విష్ఠాగ్ః సతశ్చ యోనిమ సతశ్చవ్వివః॥ యద్దేవేతి మంత్రేణ రక్తధ్వజపతాకాలం భః॥ ఓం యద్దేవాదేవ హేడనన్ దేవాసశ్చకృమావ్వయం ॥ అగ్నిర్మా్మాత స్మాదేనసో విశ్వాన్ న్ముంచత్వగ్ం హసగ్ః॥ బ్రహ్మజజ్ఞానమితి మంత్రేణ ధ్వజపతాకోచ్ఛ్రయః ఓం బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్వి సీమతః సురుచో వ్వేనఽ ఆవగ్ః॥

సబుధ్న్యాఽ ఉపమాఽఆస్యవిష్ఠాగ్ః సతశ్చయోని మసతశ్చవ్వివః॥ గాయత్రైనమః ఇతిపతాకాం సంపూజ్య సుప్రభాయనమః ఇతి ధ్వజం సంపూజ్య బ్రహ్మాణం నమేత్ ॥ పద్మ యోనిశ్చతుర్మూర్తిర్వేదావాసః పితామహః యజ్ఞాధ్యక్షశ్చ తుర్వక్త్రి స్తస్మై నిత్యం నమోనమః ॥ ఇతి నత్వాధ్వజే సుప్ర భాయనమః భూతనాథా యక్షేత్ర పాలాయనమః॥ యోమేదండ

ఇతి దండాలంభః॥ యోమేదండః పరాపత ద్వైహాయ సోధిభూమ్యాం తమహం పునరాదదే॥ తతః సనోభువనస్య ఇతి మంత్రేణ పాయసబలిం దద్యాత్॥

ఓం సనోభువనస్యపతే ప్రజాపతేయస్యతఽ ఉపరిగృహేయస్య వేహ॥ అస్మై బ్రహ్మణేస్మై క్షత్రాయ మహిశర్మ్మయచ్ఛ స్వాహా॥ ఇతి పఠిత్వా బ్రహ్మణేసాంగాయ సాయుధాయ సశక్తికాయేమం బలిం సమర్పయామి॥ భో బ్రహ్మన్ దిశం రక్ష బలిం భక్ష అస్యయజమానస్య సకుటుంబస్య సపరివారస్య యజ్ఞే ఆయుఃకర్తా క్షేమకర్తా తుష్టికర్తా పుష్టికర్తా వరదోభవేత్యుక్త్వా ఆచమ్య బ్రహ్మాణం ప్రార్థయేత్॥ పితామహ జగత్స్రష్టేః కృష్ణేశవ్యోమరూపిణే వ్యోమస్థాయనమస్తుభ్యం రక్షస్వేదం మహాప్రభో॥ అథ మండపమధ్యే బ్రహ్మజజ్ఞానమితి మంత్రేణ మహాధ్వజం సంపూజ్య వంశే కిన్నరేభ్యోనమః ఇతి పూజయిత్వా ఇంద్రస్య వృష్ణో ఇతి మంత్రేణ స్థాపయేత్॥

ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీ మతః సురుచోవేనఽ ఆవగః॥ సబుధ్న్యాఽ ఉపమాఽఅస్య విష్ఠాః సతశ్చయోనిమసతశ్చవివః॥ ఇంద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞఽఆదిత్యానాం మరుతాగంశర్ధఽ ఉగ్రం॥మహామనసాంభువనచ్యవానాం ఘోషోదేవానాంజయతాముదస్థాత్॥ తతః ప్రాచ్యాంగణానాం త్వేతిమంత్రేణ గణపతిం పూజయేత్। తతః నమోస్తురుద్రేభ్య అస్మేరుద్రా ఇతి మంత్రద్వయేన మండపబాహ్యే దిగ్విదిక్షురుద్రాన్ సంస్థాప్యతే

భ్యో బలిం దద్యాత్ ॥ ఓం నమోస్తు రుద్రేభ్యో యేదివియేషాం వర్షమిషవః ॥ తేభ్యోదశ ప్రాచీర్ దశదక్షిణాదశ ప్రతీచీర్ దశో దీచీర్ దశోర్ధ్వాః ॥ తేభ్యోనమోఽ అస్తుతేనోవంతు తేనోమృడ యంతుతేయం ద్విష్మోయశ్చనో ద్వేష్టితమేషాం జంభేదధ్మః ॥

ఓం అస్మేరుద్రామేహనా పర్వతాసో వృత్రహత్యే భరహూతౌ సజోషాః ॥ యః శగ్ంసతేస్తువతేధాయిపజ్రఽ ఇంద్ర జ్యేష్ఠాఽ అస్మాః అవంతు దేవాః ॥ అథ సర్వభూతేభ్యో బలిదానం॥ అథశ్చైవతుయేలోకా అసురాశ్చైవపన్నగాః సపత్నీపరివారాశ్చ ప్రతిగృహ్ణాంత్విమంబలిం ॥ నక్షత్రాధి పతిశ్చోర్ధ్వం నక్షత్రైః పరివారితః స్థానంచైవ పితౄణాంతు సర్వేగృహ్ణాం త్విమంబలిం ॥ ఈశానోత్తరయోర్మధ్యే క్షేత్రపాలో మహాబలః । భీమనామా మహాదంష్ట్రిః సర్వేగృహ్ణాం త్విమంబలిం ॥ యేకేచిదిహలోకేతు ఆగతాబలికాంక్షిణః తేభ్యోబలిం ప్రయచ్ఛామి నమస్కృత్య పునః పునః బలిం గృహ్ణాంత్విమేదేవా ఆదిత్యా వసవస్తథా మరు తోప్యశ్వినౌరుద్రాః సుపర్ణాః పన్నగాగ్రహాః అసురాయాతుధా నాశ్చ పిశాచామాతరోగణాః శాకిన్యోయక్షవేతాలా యోగిన్యః పూతనాః శివాః జృంభకాః సిద్ధగంధర్వా మాలావిద్యాధరానరాః దిక్పాలా లోకపాలాశ్చ యేచవిఘ్న వినాయకాః సౌమ్యాభవంతుమే తృప్తా దేవాసురగణాస్తథా ॥

ఇతి ఈశానభాగేబలిం దద్యాత్ । తతో మండపాత్పూర్వ స్యాందిశి కించిద్భూమి సమాలిప్యతత్రోప... త్రైలోక్యేయాని

భూతాని స్థావరాణి చరాణిచ బ్రహ్మవిష్ణు శివైఃసార్థం రక్షాకుర్వంతు తానిమే। దేవదానవగంధర్వా యక్షరాక్షస పన్నగాః ఋషయోమునయోగావో దేవమాతర ఏవచ సర్వేమమాధ్వరేరక్షాం ప్రకుర్వంతు సదాఽన్వితాః॥ బ్రహ్మ విష్ణుశ్చరుద్రశ్చ క్షేత్రపాలగణైఃసహ। రక్షంతు మండపంసర్వే ఘ్నంతు రక్షాంసి సర్వతః॥ ఏవం సంప్రార్థ్య శ్లోకోక్తాన్ దేవాన్ నామమంత్రై స్తస్యామేవ భూమౌ పూజయేచ్చందనాదిభిః॥ త్రైలోక్యస్థేభ్యః స్థావరేభ్యో భూతేభ్యోనమః త్రైలోక్యస్థేభ్యశ్చరేభ్యో భూతేభ్యోనమః బ్రహ్మణే నమః విష్ణవేనమః శివేభ్యోనమః దానవేభ్యోనమః గంధర్వేభ్యో నమః యక్షేభ్యోనమః రాక్షసేభ్యోనమః పన్నగేభ్యోనమః ఋషిభ్యోనమః గోభ్యోనమః దేవమాతృభ్యోనమః ఏవం ప్రత్యేకం సంపూజ్య ఏతైరేవ నామమంత్రైస్తస్యాం భూమౌతేభ్య ఏవబలిం దద్యాత్ త్రైలోక్యస్థేభ్యః స్థావరేభ్యో భూతేభ్య ఇమం బలిం సమర్పయామి త్రైలోక్యస్థేభ్యశ్చరేభ్యో భూతేభ్య ఇమం బలిం సమర్పయామి।

బ్రహ్మణేనమః ఇమం బలిం సమర్పయామి విష్ణవేనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి రుద్రాయనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి దేవేభ్యోనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి దానవేభ్యోనమః ఇమం బలిం సమర్పయామి గంధర్వేభ్యోనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి యక్షేభ్యోనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి రాక్షసేభ్యోనమః ఇమంబలింసమర్పయామి పన్నగేభ్యోనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి ఋషిభ్యోనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి గోభ్యోనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి దేవమాతృభ్యోనమః ఇమంబలిం సమర్పయామి ఇతిబలిం దత్వా పాణిపాదం ప్రక్షాళ్యయజమానః ప్రాగ్ద్వారేణ సఋత్విక్ మండపంప్రవిశ్య వాస్తుదేవ సమీపమాగత్య ఉపవిశ్య పూజాపరిపూర్ణతాం ప్రార్థయేత్। అద్య పూర్వోచ్చరితైవం

గ్రహగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మండప స్తంభ దేవానాం తోరణద్వార త్రిశూలపతాకాధ్వజానాం కృజపూజనస్య విధేర్యన్న్యూనమతిరిక్తం తత్సర్వం శ్రీవాస్తు దేవాదిదేవస్య ప్రసాదాత్ తత్సన్నిధిస్థానాం బ్రాహ్మణానాం ప్రసాదాత్పరిపూర్ణమస్తు। ఏవం సాంగం మండపం సంపూజ్యాత్మానం కృతార్థం మన్వీత ఇతి మండపపూజా।

అథ వాస్తు మండలచతుః కోణేషు లోహశంకు చతుష్టయం ఈశానాది ప్రదక్షిణక్రమేణ రోపయేత్। తత్రమంత్రాః విశంతు భూతలే నాగాలోక పాలాశ్చ సర్వతః అస్మిన్ యజ్ఞేచ తిష్ఠంతు ఆయుర్బలకరాః సదా॥ అనేన మంత్రేణ సర్వత్ర శంకుమారోపయేత్ తతః శంకూనాం పార్శ్వేరోపణక్రమేణ మాషభక్తదధ్యోదనేన బలిదానం తత్రమంత్రాః ఐశానేబలిం దత్వా రుద్రేభ్యశ్చైవసర్వేభ్యో యేచాన్యే తత్సమాశ్రితాః బలింతేభ్యః ప్రయచ్ఛామి గృహ్ణంతు సతతోత్సుకాః॥ ఆగ్నేయే బలిందత్వా అగ్నిభ్యశ్చాథ సర్వేభ్యో యేచాన్యే తత్సమాశ్రితాః తేభ్యోబలిం ప్రయచ్ఛామి పుణ్యమోదనముత్తమం॥ నైరృత్యేబలిందత్వా॥ నైరృత్యాధి పతిశ్చైవ నైరృత్యాం యేచరాక్షసాః బలింతేభ్యః ప్రయచ్ఛామి సర్వేగృహ్ణంత్విమం బలిం వాయవ్యే బలిందత్వా వాయవ్యాధి పతిశ్చైవ వాయవ్యాం యేచరాక్షసాః బలింతేభ్యః ప్రయచ్ఛామి పుణ్యమోదనముత్తమం॥ తతో వాస్తుపీఠే కుంకుమాదినా సువర్ణరజతాది శలాకయా అంగులద్వయాంతరా దశరేఖాః కార్యాః శాంతాయశోవతీకాంతా విశాలాప్రాణవాహినీ సతీచ సుమనానందా సుభద్రాసురథాతథా॥

ఇత్యోంకారాది నమోంతైర్నామభిః పశ్చాదారంభాః ప్రాగంతాః దక్షిణోత్తర సమాశ్రితా అంగులద్వయాంతరాదశ రేఖాః కృత్వాపునః హిరణ్యా సువ్రతాలక్ష్మీ ర్విభూతిర్విమలా

ప్రియా। జయాజ్వాలా విశోకాచ విశదానామభిస్తథా ॥ ఏతా దక్షిణారంభా ఉదగంతాః ప్రాక్సం స్థారేఖాః కృత్వాతా అపి గంధాదిభిః పూజయేత్। ఏవమేకాశీతిపదం వాస్తుమండలంభవతి। ఏతద్యజ్ఞ వాస్తుమండలం వాస్తుమండల స్యోత్తరదిశికుండే స్థండిలేవా పంచభూసంస్కారాన్ కృత్వా అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పూజయేత్ ॥ తద్యథా దర్భైః పరిసమూహ్యతానీశాన్యాం పరిత్యజ్య గోమయేనో పలిప్య స్రువేణో త్తరో త్తరక్రమేణో ల్లిఖ్యోల్లేఖన క్రమేణానామికాం గుష్ఠాభ్యాం మృదముద్ధృత్య జలేనాభ్యుక్ష్య సుముహూర్తే శుభేలగ్నే కుండేవహ్నిం స్థాపయేత్ ॥ తత్రమంత్రాః ॥

ఓం అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయం అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి ఇంద్రస్య త్వౌజసాసాదయామి అథ ప్రార్థనా త్వమగ్నిః సర్వయజ్ఞానాం యథోక్తఫలకారకః బ్రహ్మాద్యైర్లోకపాలైశ్చ త్వయాగృహ్యేణగృహ్యతే॥ దేవదేవ జగన్నాథ యజ్ఞానాంపతయేనమః తవపూజాం కరిష్యామి కుండస్థపరమేశ్వర ॥ ఏవం సంప్రార్థ్య తత్పదితి కాలజ్ఞానం కుర్యాత్ మమ సకుటుంబస్య సపరివారస్య విఘ్నేన కర్మణావాస్తు ప్రతిష్ఠా సిద్ధ్యర్థం సకల మంగళావాప్తయే అగ్న్యావాహన ప్రతిష్ఠాద్యర్చన మహంకరిష్యే ఇతి సంకల్పః ఓం జుష్టోదమూనా ఇత్యస్య ఆత్రేయో వసుశ్రుతోఽగ్నిస్త్రిష్టుప్ ఛందోఽగ్న్యావాహనే వినియోగః ॥

ఓం జుష్టోదమూనా అతిథిర్దురోణ ఇమంనోయజ్ఞముపయాహి విద్వాన్ ॥ విశ్వాఅగ్నే అభియుజోవిహత్యా శత్రుయతామా భరాభోజనాని ॥ ఏహ్యగ్న ఇత్యస్య మంత్రస్య రాహుగణోగౌతమ ఋషిః అగ్నిర్దేవతా త్రిష్టుప్ ఛందః అగ్న్యావాహనే వినియోగః ॥

ఓం ఏహ్యగ్న ఇహహోతానిషీదాదబ్ధః సుపుర ఏతాభవానః॥ అవతాంత్వా రోదసీ విశ్వమిన్వే యజామహేసౌ మనసాయదేవాన్॥ ఇత్యృక్షుతై రావాహ్య సమస్త వ్యాహృతీనాం పరమేష్ఠీ ప్రజాపతిః ప్రజాపతి ర్బృహతీ అగ్నిప్రతిష్ఠాపనే వినియోగః॥ ఓం భూర్భువః స్వరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య మనోజూతిరితి మంత్రం పఠేత్। చత్వారి శృంగా ఇత్యస్య గౌతమోవామదేవోఽగ్ని స్త్రిష్టుప్ అగ్నిమూర్తి ధ్యానే వినియోగః॥ ఓం చత్వారిశృంగాత్రయో అస్యపాదాద్వే శీర్షేసప్తహస్తాసో అస్య॥ త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతి మహోదేవో మర్త్యాం ఆవివేశ॥ సప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగః సప్తజిహ్వో ద్విశీర్షకః త్రిపాత్ప్రసన్నవదనః సుఖాసీనః శుచిస్మితః॥ స్వాహాంతు దక్షిణే పార్శ్వే దేవీం వామేస్వధాంతథా బిభ్రద్దక్షిణహస్తైస్తు శక్తిమన్నం స్రుచంస్రువం తోమరంవ్యజనం వామైర్ఘృతపాత్రం చ ధారయన్ ఆత్మాభిముఖమాసీన ఏవం రూపోహుతాశనః॥ కాలీకరాలీతేజస్వీ ధూమ్రవర్ణాజ్వలన్మణి। పింగలా రోహితాఖ్యాచ సప్తజిహ్వాః ప్రకీర్తితాః॥

ఆవాహ్యదేవం పురుషం మహాంతం సురాసురైరర్చితపాద పద్మం ఇంద్రాదయోయస్య ముఖేవసంతి విశాద్యకుండే సురలోక నాథ॥ ఏషాహిదేవః ప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహిజాతః సఉగర్భే అంతః। సవిజాయమానః సజనిష్యమాణః ప్రత్యఙ్ముఖస్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః॥ అగ్నే వైశ్వానర శాండిల్య గోత్రమేషధ్వజప్రాఙ్ముఖ మమసంముఖోవరదోభవ। ఓం అగ్నయేనమః పాద్యం సమర్ప యామి అర్ఘ్యం సమర్పయామి ఆచమనీయం సమర్పయామి స్నానం సమర్పయామి వస్త్రం యజ్ఞోపవీతం గంధాక్షతం పుష్పం ధూపం

దీపం నైవేద్యం తాంబూలం పూగీఫలం కరోద్వర్తనం దక్షిణాం సమర్పయామి అథ గంధమాత్రైకోన పంచాశదగ్ని నామపూజా ఓం పావకాయనమః ॥

1) ఓం పావమానాయనమః 2) అగ్నయేనమః 3) వైశ్వానరాయనమః 4) వహ్నయేనమః 5) హితిహోత్రాయనమః 6) ధనంజయాయనమః 7) కృపీటయోనయేనమః 8) జ్వలన్నేత్రాయ నమః 9) జాతవేదసేనమః 10) తనూనపదేనమః 11) బర్హిషే నమః 12) శుష్మణేనమః 13) కృష్ణవర్త్మనేనమః 14) శోచిష్కేశాయనమః 15) ఉషర్బుధాయనమః 16) వసుత్రపాయనమః 17) ఆశ్రయాశాయనమః 18) బృహద్భానవేనమః 19) కృశానవే నమః 20) అనలాయనమః 21) రోహితాశ్వాయనమః 22) స్వాశాయనమః 23) శిఖివాహనాయనమః 24) ఆశుశుక్షణయేనమః 25) హిరణ్యరేతసేనమః 26) హుతభుజేనమః 27) దహనాయ నమః 28) హవ్యవాహనాయనమః 29) సప్తార్చిషేనమః 30) కాలాయనమః 31) కరాలినేనమః 32) మనోజవాయనమః 33) సులోహితాయనమః 34) ధూమ్రవర్ణాయనమః 35) స్ఫులింగాయ నమః 36) విశ్వదాసాయనమః 37) సప్తజిహ్వాయనమః 38)
40) చిత్రభానవేనమః 41)
43) విభావసేనమః 44)
46) జఠరాగ్నయేనమః 47)
పతయేనమః 49) అథాంగ
యనమః శిరఃపూజయామి।

యామి ఓం వైశ్వానరాయ
నమః నాసికాం పూజయామి
యామి ఓం ధనంజయాయ

నమః ముఖంపూజయామి ఓం కృపీతియోనయేనమః కంఠం పూజయామి ఓం జ్వలన్నేత్రాయనమః గ్రీవాం పూజయామి ఓం జాతవేదసేనమః భుజౌపూజయామి ఓం తనూనపదేనమః స్తనౌ పూజయామి ఓం బర్హిషేనమః కుక్షింపూజయామి ఓం శుష్మణేనమః నాభింపూజయామి ఓం కృష్ణవర్త్మనేనమః మేఢ్రంపూజయామి ఓం శోభిష్కేశాయనమః కటిం పూజయామి ఓం ఉషర్బుధాయనమః ఊరూపూజయామి ఓం పావకాయనమః జానునీ పూజయామి ఓం కృశానవేనమః గుల్ఫౌపూజయామి ఓం రోహితాశ్వాయనమః చరణౌపూజయామి ॥ అథస్తుతిః ఓం అగ్నిం దూతం పురోదధే హవ్యవాహముపబ్రువే॥ దేవాః ఆసాదయాదిహ ॥ అగ్నిర్మూర్ధా ఇతి మంత్రం పఠేత్ ద్యౌఃశాంతిరితి మూర్ధాభిషేచనం ॥

కాలజ్ఞానంకృత్వా మమ సకలాభీష్టకామనాసిద్ధ్యర్థం సకల దురితోపద్రవ శాంతిపూర్వక ధనధాన్యాయురారోగ్యైశ్వర్యయశో వృద్ధ్యర్థం చ మమ సపరివారస్యాసర్యగ్ని దేవప్రీతయే నిర్విఘ్న పూర్వకప్రతిష్ఠాయజ్ఞ సిద్ధికామనయా యత్పూజనం కృతుతేన శ్రీమానగ్ని దేవః ప్రీణాతుపూజితో వరదోభవతు అథస్తుతిః మఖాధిపనమస్తుభ్యం సర్వవైరినిషూదన పవిత్రంకురుమే యజ్ఞం త్వదృతేనైవసిద్ధ్యతి జ్ఞానతోఽజ్ఞానతోవాపి యావద్విధిరనుష్ఠితః తత్సర్వంత్వత్ప్రసాదేన సంపూర్ణం భవతుప్రభో ॥ కృతాంజలిపుటే భూత్వా ఇమం మంత్రముదీరయేత్ । ప్రసాదం కురుమే దేవ ఆగచ్ఛ యజ్ఞమండపే అభ్యర్థితోమయాభక్త్యా పరివారసమన్వితః సాన్నిధ్యం కురుమే దేవ పవిత్రేఽహ్యత్రమండపే॥ ఏవమామంత్ర్య దేవేశం నమస్కృత్య పునఃపునః॥ తతోయజమానఃహస్తే నాగ్నికుంజడంస్పృశేత్ పురుషసూక్తాధ్యాయః పఠనీయః । ఇత్యగ్నిపూజా సమాప్తా తతః ఈశానే గ్రహవేద్యామధిదేవ ప్రత్యధిదేవ సహితాన్ గ్రహాన్

సంస్థాప్య తదీశాన్యాం యథోక్తమంత్రైః పూర్వోక్త ద్రవ్య సహితం కలశం స్థాపయేత్ సంకల్పః ॥

ఓం శ్రీ మద్భగవతో మహాపురుషస్య విష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య బ్రహ్మణో ద్వితీయపరార్థే శ్రీ శ్వేతవారాహకల్పేవైవస్వతమన్వంతరే అష్టావింశతితమే కలియుగే కలిప్రథమచరణే జంబూద్వీపే భరతవర్షే భరతఖండే బౌద్ధావతారేవర్తమాన యథానామ సంవత్సరే అముక ఋతౌ అముకమాసే అముకపక్షే అముకతిథౌ అముకవాసరే అముకనక్షత్రయోగకరణ ముహూర్తవర్తమానాయాం అముక రాశిస్థితేచంద్రే అముకరాశిస్థితేసూర్యే అముకరాశిస్థితే దేవగురౌ శేషేషు యథాయథా రాశిస్థానస్థితేషు గ్రహేషు ఏవం గుణవిశేష విశిష్టాయాం శుభపుణ్యతిథౌ పరమేశ్వరాజ్ఞారూప సకలశాస్త్ర శ్రుతిస్మృతి పురాణోక్త ఫలప్రాప్తికామః అముక గోత్రోత్పన్నస్య మమలోకేవాసభాయాం రాజద్వారేవా సర్వత్ర యశోవిజయ లాభాదిప్రాప్త్యర్థం ఇహజన్మ నిజన్మాంతరే సర్వపాప క్షయార్థం తథా మమ సభార్యస్యసపుత్రస్య సబాంధవస్యస పశోః సమస్తభయవ్యాధి జరాపీడా పరిహారద్వారా ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం తథా మమజన్మరాశేః సకాశాద్యేకేచిద్విరుద్ధ చతుర్థాష్ట మద్వాదశస్థాన స్థితక్రూరగ్రహాస్తైః సూచితంసూచయిష్యమాణం చ యత్సర్వారిష్టం తద్వినాశద్వారా ఏకాదశస్థాన స్థితశుభఫలప్రాప్త్యర్థం పుత్రపౌత్రాది సంతతేర విచ్ఛిన్నవృద్ధ్యర్థం ప్రతిష్ఠాయజ్ఞ కర్మాంగతయా సూర్యాదీనామధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహితా నామావాహన ప్రతిష్ఠాద్యర్చనం తథా చ స్నాన నిమిత్త కమార్జనార్థమీశానకోణే కలశస్థాపన ప్రతిష్ఠాపూజన మహం కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్పః ॥

ఓం సుముఖశ్చేతి స్మరణాంతే ఓం భూర్భువః స్వర్గణపతే సవాహన సపరివార అష్టశక్తిసహిత ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ మమ పూజాం గృహాణ॥ గణానాంత్వేతి మంత్రేణ ఆవాహనం ఓం మనోజూతిరితి మంత్రేణ ప్రతిష్ఠాం కృత్వా। ఓం గణపతయేనమః ఇతి మూలమంత్రేణ పాద్యాదిభిః పూజయేత్। తతః వక్రతుండేతి ప్రార్థనా కృతేనానేన పూజనేన శ్రీమాన్ గణేశః ప్రీణాతుపూజితో వరదోభవతు। తత ఈశానకోణే వరుణపూజనం॥ అవ్రణం కలశ మక్షతవిభూషితం సంస్థాప్య భూమిస్పర్శనమంత్రః॥భూరసిభూమిరస్య దితిరసి విశ్వధాయావిశ్వస్య భువనస్యధర్త్రీ॥పృథివీం యచ్ఛ పృథివీం దృగ్ంహ పృథివీం మాహిగ్ంసీః॥ ధాన్య మసీతిధాన్యం। ధాన్యమసిధినుహిదేవాన్ ప్రాణాయత్వోదానాయత్వా వ్యానాయ త్వా॥ దీర్ఘామనుప్రసితిమాయుషేధాం దేవోవః సవితాహిరణ్య పాణిః ప్రతిగృభ్ణాత్వచ్ఛిద్రేణ పాణినాచక్షుషేత్వా మహీనాం పయోసి॥ వరుణస్యేతి మంత్రేణోదకం క్షిపేత్॥ వరుణస్యోత్తం భనమసి వరుణస్యేత్యాది వసోః పవిత్రేతి కంఠేవస్త్రం వేష్టయేత్॥ వ్వసోః పవిత్రమసి శతధారంవసోః పవిత్రమసి సహస్రధారమిత్యాది యాఃఫలీతి పూగీఫలంయాః ఫలినీర్యాఽఫలాఽ అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః। బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానోముంచంత్వగ్ంహసః॥ పంచరత్నానికలశే నిక్షిపేత్। కనకం కులిశంనీలం పద్మరాగం చ మౌక్తికం। ఏతాని పంచరత్నాని పరివాజేతి నిక్షిపేత్॥

పరివాజపతిః కవిరగ్నిర్హవ్యాన్య క్రమీత్ దధద్రత్నాని దా
శుషే॥ హిరణ్యగర్భ ఇతి దక్షిణాం హిరణ్యం వా కలశే క్షిపేత్। గంధద్వా
రేతి మంత్రేణ కలశే గంధం క్షిపేత్। యాఓషధీరితి సర్వౌషధీః కలశే
క్షిపేత్ ॥ యాఓషధీః పూర్వాజాతా దేవేభ్యస్త్రియుగం పురా।
మనై నుబభ్రూణా మహగ్ం శతం ధామాని సప్త చ॥ తతోఽస్మిన్
కలశే। అశ్వస్థానాద్గజస్థానాద్వల్మీకాత్సంగమాద్ధ్రదాత్। దేవ
ద్వారాద్గోకులాశ్చ మృదమానీయ స్యోనాపృథివీతి మంత్రేణ నిక్షి
పేత్ ॥ స్యోనా పృథివినోభవానృక్షరానివేశనీ। యచ్ఛానః శర్మ
సప్రథాః॥ కాండాదితి దూర్వాః॥ కాండాత్కాండా త్ప్రరో
హంతీపురుషః పరుషస్పరి। ఏవానో దూర్వే ప్రతను సహస్రేణ
శతేనచ ॥ చూతాశ్వత్థన్యగ్రోధోదుంబరప్లక్షేతి పంచపల్లవాన్ ॥
అశ్వత్థేవోనిషదనం పర్ణేవోవసతిష్కృతా। గోభాజ ఇత్కిలాసథ
యత్ సనవథపూరుషం॥ పవిత్రేస్థో ఇతి మంత్రేణ కలశే పవిత్రాణి క్షిపేత్॥
పవిత్రేస్థో వైష్ణవ్యౌ సవితుర్వః ప్రసవ ఉత్పునామ్యచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ
సూర్యస్యరశ్మిభిః। తస్యతే పవిత్ర పతే పవిత్ర పూతస్యయత్కామః
పునేతచ్ఛకేయం। కలశే పూర్ణాదర్వీతి పూర్ణపాత్రం॥ పూర్ణాదర్వి
పరాపత సుపూర్ణా పునరాపత। వస్నేవవిక్రీణావహా ఇషమూర్జగ్ం
శతక్రతో॥

శ్రీశ్చతే ఇతి శ్రీఫలం కలశేని దధ్యాత్ మనోజూతిరితి

ప్రతిష్ఠా। ఏషవై ప్రతిష్ఠానామ యజ్ఞోయత్తై ్రితేన యజ్ఞేనయజంతే తేనసర్వమేవ ప్రతిష్ఠితం భవతి॥ తత్త్వాయామీతి వరుణమావాహ్య ఓం భూర్భువః స్వఃభోవరుణ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ షోడశోపచారైః వరుణం పూజయేత్ । కలశేగంగామావాహ్య। సర్వే సముద్రాః సరిత స్తీర్థానిజలదానదాః ఆయాంతు యజమానస్య దురితక్షయ కారకాః॥ కలశాభిమంత్రణం। కలశస్యముఖేవిష్ణుః। కంఠేరుద్రః సమాశ్రితః మూలేతత్రస్థితోబ్రహ్మ మధ్యేమాతృగణాః స్మృతాః కుక్షౌతుసాగరాస్సప్త సప్తద్వీపావసుంధరా ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేదః సామవేదోహ్యథర్వణః అంగైశ్చ సహితాః సర్వేకలశంతు సమాశ్రితాః॥ తతః ప్రార్థనా దేవదానవ సంవాదే మధ్యస్థానే మహోదధౌ ఉత్పన్నోసి యదాకుంభ విధృతోవిష్ణునా స్వయం త్వత్తః సర్వాణి తీర్థాని దేవాః సర్వేత్వయిస్థితాః త్వయితిష్ఠంతి భూతాని త్వయిప్రాణాః ప్రతిష్ఠితాః॥ శివః స్వయం త్వమేవాసి విష్ణుస్త్వంచ ప్రజాపతిః ఆదిత్యావసవోరుద్రా విశ్వేదేవాః సపైతృకాః త్వయితిష్ఠంతి సర్వేపి యతఃకామఫలప్రదాః త్వత్ప్రసాదాదిమంయజ్ఞం కర్తుమీహేజలోద్భవ సాన్నిధ్యం కురుమేదేవ ప్రసన్నోభవసర్వదా ఇతివరుణపూజా అథమధ్యవేద్యా ముదగ్భాగే సర్వతోభద్ర మండలమధ్యే వర్తులాకారే చక్రేరక్త పుష్పాక్షతైః సూర్యమావాహయేత్ ॥

ఓం దివాకరం సహస్రాంశుం సురాసుర నమస్కృతం లోకనాథం విశ్వనేత్రం సూర్యమావాహయామ్యహం॥ ఓం ఆకృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యంచ హిరణ్యయేన సవితారథేనా దేవోయాతి భువనానిపశ్యన్ ఓం భూర్భువః స్వః కలింగదేశోద్భవ కాశ్యపగోత్రభానో ఇహాగచ్ఛఇహతిష్ఠ అథ

ఆగ్నేయ్యా మర్ధచంద్రాకారే శ్వేతపుష్పాక్ష తైశ్చంద్ర మావాహ యేత్ । హిమరశ్మిం నిశానాథం తారకాభిః సమన్వితం ఓషధీ నాంతు రాజానం సోమమావాహయామ్యహం ॥ ఓం ఇమం దేవాః అసపత్నగ్ం సువధ్వం మహతే క్షత్రాయ మహతే జ్యైష్ఠ్యాయ మహతే జానరాజ్యా యేంద్రస్యేంద్రియాయ ॥ ఇమమముష్య పుత్ర మముష్యై పుత్రమస్యై విశఏషవోమీ రాజా సోమోఽస్మాకం బ్రాహ్మణానాగ్ం రాజా॥ ఓం భూర్భువః స్వః యమునాతీర దేశోద్భవ అత్రేయస గోత్ర చంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ॥ అథ యామ్యాం త్రికోణేరక్త పుష్పాక్షతైః భౌమ మావాహయేత్ । ధరణీగర్భ సంభూతం లోహితాంగం సువర్చసం । కుమారం క్రూరకర్మాణం భౌమమావాహయామ్యహం ॥

ఓం అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యాఽ అయం ॥ అపా గ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి ॥ ఓం భూర్భువః స్వః అవంతిదేశోద్భవ భారద్వాజస గోత్రభౌమ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ॥ ఐశాన్యాం ధనుశా కారే పీతపుష్పాక్షతైర్బుధ మావాహయేత్ బుధంబుద్ధి ప్రదా తారం సోమవంశ వివర్ధనం । యజమాన హితార్థాయ బుధమావా హయామ్యహం ॥ ఓం ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహిత్వ మిష్టా పూర్తేసగ్ం సృజేథామయంచ । అస్మిన్ సధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవాయజమానశ్చసీదత ॥ ఓం భూర్భువః స్వః మగధదేశో ద్భవ అత్రేయసగోత్ర సింహస్థబుధ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ తతః

ఉత్తరే పంకజాకారేపీత పుష్పాక్షతైః గురుమావాహయేత్ ।
బుద్ధిశ్రేష్ఠోఽంగిరః పుత్రో। దేవానాం యోగురుః స్మృతః తమింద్ర
మంత్రిణం భక్త్యాగురు మావాహయామ్యహం ॥

ఓం బృహస్పతేఽ అతియదర్యోఽ అర్హాద్యు మద్విభాతిక్రతు
మజ్జనేషు ॥ యద్దీదయచ్ఛవసఽ ఋతప్రజాతతదస్మా సుద్రవిణం
ధేహిచిత్రం। ఉపయామగృహీతోసి బృహస్పతయే త్వైషతేయోని
ర్బృహస్పతయే త్వా । ఓం భూర్భువః స్వః సింధుదేశోద్భవ ఆంగి
రసగోత్ర బృహస్పతే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ పూర్వేచతుః కోణచక్రే
శ్వేతపుష్పాక్షతైః భృగుమావాహయేత్ ॥ ప్రవిష్టోజఠరేశం
భోర్నిః సృతః పునరేవయః। తంసురారిగురుంభక్త్యా శుక్రమావాహ
యామ్యహం। ఓం అన్నాత్పరి స్రుతోరసం బ్రహ్మణా వ్యపిబత్
క్షత్రం పయః సోమం ప్రజాపతిః। ఋతేనసత్య మింద్రియం విపా
నగ్ం శుక్రమంధసఽ ఇంద్రస్యేంద్రియ మిదం పయోమృతం మధు॥

ఓం భూర్భువఃస్వః భోజకటకదేశోద్భవ భార్గవసగోత్రశుక్ర
ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। పశ్చిమేదండాకార మండలే కృష్ణపుష్పాక్షతైః
శనిమావాహయేత్ । ధర్మరాజానుజం దేవం। భిన్నాంజనసముద్భవం
ఛాయామార్తాండ సంభూతం శనిమావాహయామ్యహం ॥ ఓం
శన్నో దేవీరభిష్టయఽ ఆపోభవంతు పీతయే। శంయ్యోరభిస్రవంతు
నః ఓం భూర్భువఃస్వః సౌరాష్ట్రదేశోద్భవకాశ్యపసగోత్రశనే ఇహా
గచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। తతోనైరృత్యాం మకరాకృతిచక్రే ధూమ్ర
పుష్పాక్షతైః రాహుమావాహయేత్ । చక్రేణచ్ఛిన్నమూర్ధానం
విష్ణునాపరిరక్షితం సైంహికేయం మహాకాయం రాహుమావాహ
యామ్యహం। ఓం కయానశ్చిత్రఽ ఆభువదూతీ సదావృధః సఖా

కయాశచిష్ఠయావృతా । ఓం భూర్భువః స్వః రాతినాపూరోద్భవ పైఠీనసగోత్ర రాహో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ॥ తతోవాయవ్యాం ఖడ్గాకారమండలే ధూమ్రపుష్పాక్షతైః కేతుమావాహయేత్ । అంజనాభం మహారౌద్రం బహురూపం మహాగ్రహం క్రూరకర్మ మహాకాయం కేతుమావాహయామ్యహం ॥

ఓం కేతుం కృణ్వన్నకేతవే పేశోమర్యాఽ అపేశసే। సము షద్భిరజాయథాః । ఓం భూర్భువః స్వః అంతర్వేది సముద్భవ పైఠీన సగోత్రకేతో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఏవంగ్రహానావాహ్య ఓం మనో జూతిర్జుషతామితి ఏషవై ప్రతిష్ఠానామయజ్ఞో యత్రైతేనేతిచ మంత్రాభ్యాం ప్రతిష్ఠాంకృత్వా పూర్వోక్తవత్పాద్యాదిభిః పూజ యేత్ । అనేన పూజనేనైక తంత్రాత్మకేనపూజితా నవగ్రహాః సుతుష్టాః ప్రీణాంతు యోయస్యాదిదేవతా యశ్చయస్య ప్రత్యధి దేవతా ససతత్సమీపే స్థాపనీయోవక్ష్య మాణమంత్రైః । అథాధి దేవతానామావాహనం మధ్యస్థరవిదక్షిణ పార్శ్వే శ్వేత పుష్పాక్ష తైః రుద్రమావాహయేత్ ॥ ఓం త్ర్యంబకం యజామహేసుగంధిం పుష్టివర్ధనం ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృ తాత్ ॥ త్ర్యంబకం యజామహేసుగంధిం పతివేదనం ఉర్వారుక మివబంధనాదితోముక్షీయ మాముతః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః శంభో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఆగ్నేయ్యాం చంద్రస్య దక్షిణేరక్త పుష్పాక్ష తైః ఉమామావాహయేత్ ॥

ఓం అంబేఽ అంబికేఽం బాలికేన మానయతికశ్చన ససస్త్య

శ్వకః సుభద్రికాం కాంపీల వాసినీం॥ ఓం భూర్భువః స్వః ఉమే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ యామ్యాం భౌమస్య దక్షిణే పీతపుష్పాక్షతైః స్కందమావాహయేత్ ॥ ఓం యదక్రందః ప్రథమం జాయమాన ఉద్యన్నముద్రాదుతవాపురీషాత్ ॥ శ్యేనస్యపక్షాహరిణస్య బాహూ ఉపస్తుత్య మ్మహిజాతంతేఽ అర్వన్ ॥ ఓం భూర్భువః స్వః స్కంద ఇహాగచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ ఈశాన్యాం బుధస్య దక్షిణే పీతపుష్పాక్షతైః విష్ణుమావాహయేత్ । ఓం ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధాని దధే పదం । సమూఢమస్యపాగ్ం సురే॥ ఓం భూర్భువః స్వః విష్ణో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఉత్తరేగురోర్దక్షిణేశ్వేత పుష్పాక్షతైర్బ్రహ్మాణ మావాహయేత్ ॥ ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతః సురుచోవేన ఆవః సబుధ్న్యాఽ ఉపమాఽఅస్యవిష్ఠాః సతశ్చయోని మసతశ్చవివః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః బ్రహ్మన్నిహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। పూర్వే శుక్రస్య దక్షిణే పీతపుష్పాక్షతైః ఇంద్రమావాహయేత్ ॥

ఓం త్రాతారమింద్ర మవితార మింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం । హ్వాయామిశక్రం పురుహూతమింద్రగ్ం స్వస్తినోమఘవాధాత్వింద్రః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ పశ్చిమేశనేర్దక్షిణేకృష్ణపుష్పాక్షతైర్య మమావాహయేత్ ॥ ఓం యమాయత్వా మఖాయత్వా సూర్యస్యత్వా తపసే। దేవస్త్వా సవితా మధ్వానక్తు పృథివ్యాః సగ్ం స్పృశస్పాహి ॥

అర్చిరసి శోచిరసి తపోసి ॥ ఓం భూర్భువః స్వః యమ ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। నైరృత్యాం రాహోర్దక్షిణభాగే ధూమ్రపుష్పాక్షతైః కాలమావాహయేత్ ॥ ఓం కార్షిరసి సముద్రస్యత్వాక్షిత్యాఽ ఉన్నయామి సమాపోఽ అద్భిరగ్మత సమోషధీభిరోషధీః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః కాల ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ వాయవ్యాం కేతోర్దక్షిణేరక్త పుష్పాక్షతైః చిత్రగుప్త మావాహయేత్ ॥ ఓం చిత్రావసో స్వస్తితే పారమశీయ ॥ ఓం భూర్భువః స్వః చిత్రగుప్త ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। ఏవమధి దేవానావాహ్య ప్రతిష్ఠాం చ కృత్వా పాద్యాదిభిః పూజయేత్। కృతేనానేన పూజనేన సుతుష్టాః అధిదేవాః ప్రీణంతు పూజితాః వరదాభవంతు। అథ ప్రత్యధిదేవానావాహ్యనం। మధ్యస్థ సూర్యస్యవామేరక్త పుష్పాక్షతైః అగ్నిమావాహయేత్ ॥ అగ్నిం దూతం పురోదధేహవ్యవాహ ముపబ్రువే। దేవాః ఆసాదయాదిహ।

ఓం భూర్భువః స్వః అగ్నే ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ ఆగ్నేయ్యాం చంద్రస్య వామపార్శ్వే శ్వేత పుష్పాక్షతైర్జల మావాహయేత్ ॥ ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువస్తాన ఊర్జేదధాతన। మహేరణాయ చక్షసే। ఓం భూర్భువః స్వః ఆప ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠత దక్షిణే భౌమస్య వామపార్శ్వేరక్తపుష్పాక్షతైః భూమిమావాహయేత్ ॥ ఓం స్యోనాపృథివినోభవానృక్షరా నివేశనీ ॥ యచ్ఛానః శర్మసప్రథాః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః పృథ్వి ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। ఈశాన్యాం బుధస్యవామే పీతపుష్పాక్షతైర్విష్ణుమావాహయేత్ ॥

ఓం ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా నిదధే పదం సమూఢమస్య పాగ్ం సురే॥ ఓం భూర్భువః స్వః విష్ణో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। ఉత్తరే గురోర్వామే పీతపుష్పాక్షతైః ఇంద్ర మావాహయేత్॥

ఓం త్రాతారమింద్ర మవితారమింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం। హ్వయామిశక్రం పురుహూతమింద్రగ్ం స్వస్తినో మఘవాధాత్వింద్రః॥ ఓం భూర్భువః స్వః ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ పూర్వే శుక్రస్య వామేపీత పుష్పాక్షతైః ఇంద్రాణీ మావాహయేత్॥ ఓం అదిత్యైరాస్నాసీంద్రాణ్యా ఉష్ణీషః। పూషాసి ఘర్మాయదీష్వ। ఓం భూర్భువః స్వః ఇంద్రాణి ఇహాగచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ। పశ్చిమే శనే ర్వామే శ్వేతపుష్పాక్షతైః ప్రజాపతి మావాహయేత్। ఓం ప్రజాపతే నత్వదేతాన్యన్యో విశ్వారూపాణి పరితా బభూవ। యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తువయగ్ం స్యామ పతయోరయీణాం॥ ఓం భూర్భువః స్వః భోః ప్రజాపతే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ నైరృత్యాం రాహోర్వామే కృష్ణపుష్పాక్షతైః నాగమావాహయేత్॥

ఓం నమోస్తు సర్పేభ్యో యేకేచపృథివీమనుయే అంతరిక్షే యేదివితేభ్యః సర్పేభ్యోనమః॥ ఓం భూర్భువః స్వః అష్టౌనాగా ఇహాగచ్ఛత ఇహతిష్ఠత వాయవ్యాం కేతోర్వామే శ్వేత పుష్పాక్షతైః బ్రహ్మాణ మావాహయేత్॥ ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతః సురుచోవేనఽఆవః। సబుధ్న్యాఽఉపమాఽఅస్య

విష్ఠాః సతశ్చ యోనిమసతశ్చవివః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః బ్రహ్మ న్నిహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। ఏవం ప్రత్యధిదేవా నావాహ్య ప్రతిష్ఠాంచ కృత్వా పాద్యాదిభిః పూజయేత్। అనేన పూజనేన పూజితాః ప్రత్యధిదేవతాః ప్రీయంతాం యజమానస్యా భయం కుర్వంతు అథ పంచలోకపాలానా మావాహనం। తతో నైరృత్యాం రాహో రుత్తరేపీతపుష్పాక్షతైః గణపతి మావాహయేత్ ॥ ఓం గణానాం త్వేతి। ఓం భూర్భువః స్వః గణపతే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ పశ్చిమే శనే రుత్తరే రక్తపుష్పాక్షతై ర్దుర్గామావాహయేత్ ॥ ఓం జాత వేదసేసునవామసోమ మరాతీయతోనిదహాతి వేదః। సనః పర్షదతి దుర్గాణివిశ్వా నావేవసింధుం దురితాత్యగ్నిః। ఓం భూర్భువః స్వః శ్రీపార్వతి ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ మధ్యస్థసూర్య స్యోత్తరే పీతపుష్పా క్షతై ర్వాయు మావాహయేత్ ॥ ఓం వాతోవామనో తా గంధ ర్వాః సప్తవిగంశతిః। తేఽఅగ్రేశ్వమాయుంజంస్తే అస్మిన్ జవమా దధుః। ఓం భూర్భువః స్వః వాయో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। పూర్వే శుక్రస్యోత్తరే నీలపుష్పాక్షతై రాకాశ మావాహయేత్ ॥

ఓం ఊర్ధ్వాఽఅస్య సమిధోభవం త్యూర్ధ్వా శుక్రాశోచీగం ష్యగ్నేః। ద్యుమత్తమాసు ప్రతీకస్య సూనోః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః ఆకాశ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ వాయవ్యాం కేతోరుత్తరే శ్వేత పుష్పాక్షతైః అశ్వినా వావాహయేత్ ॥ ఓం యావాంకశా మధు మత్యశ్వినాసూనృతావతీ। తయాయజ్ఞం మిమిక్షతం ॥ ఓం భూర్భు వః స్వః అశ్వినౌ ఇహాగచ్ఛతా మిహతిష్ఠతాం। ఏవం పంచలోక

పాలానావాహ్య ప్రతిష్ఠాం కృత్వా పాద్యాదిభిః పూజయేత్ కృతే నానేన పూజనేన సుపూజితాః పంచలోకపాలాః ప్రీణంతు. అథ దశదిక్పాలానా మావాహనం। పూర్వే ఇంద్రమావాహయేత్। ఏహ్యేహి సర్వామరసిద్ధసాధ్యై రభిష్టుతో వజ్రధరో మహేశః। సంవీజ్యమానో ఽ ప్సరసాంగణేన రక్షాధ్వరంనో భగవన్నమస్తే॥

ఓం త్రాతార మింద్రమ వితారమింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం హ్వయామి శక్రం పురుహూతమింద్రగ్ం స్వస్తినో మఘవా ధాత్వింద్రః। ఓం భూర్భువః స్వః ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। ఆగ్నేయ్యా మగ్ని మావాహయేత్। ఏహ్యేహి సర్వైశ్చ మరుద్గణైశ్చ మునిప్రవీరై రభితోఽభిజుష్టః తేజోబలాలోకబలేనసార్థం రక్షాధ్వరంనో భగవన్నమస్తే॥ ఓం అగ్నిందూతం పురోదధే హవ్యవాహముపబ్రువే। దేవాం ఆసాదయాదిహ। ఓం భూర్భువః స్వః ఆగ్నే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। యామ్యే యమ మావాహయేత్। ఏహ్యేహి వైవస్వత ధర్మరాజ సర్వామరైరర్చిత ధర్మమూర్తే శుభాశుభానాంచవిచారకర్తా రక్షాధ్వరంనో భగవన్నమస్తే॥ ఓం అసియమో అస్యాదిత్యో అర్వన్నసి త్రితో గుహ్యేనవ్రతేన। అసిసోమేన సమయా విపృక్త ఆహుస్తే త్రీణిదివి బంధనాని॥

ఓం భూర్భువః స్వః ధర్మరాజ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। నైరృత్యాం నిరృతి మావాహయేత్। ఏహ్యేహిరక్షో గణనాయక స్త్వం। విశాలవేతాల పిశాచసంఘైః మమాధ్వరం పాహిశుభాధినాథం।

లోకేశ్వరం త్వాం ప్రణమామినిత్యం॥ ఓం అసున్న్వంతమయజ
మాన మిచ్ఛస్తేనస్యేత్యామ న్విహితస్కరస్య । అన్యమస్మదిచ్ఛ
సాతఽఇత్యానమో దేవి నిర్రుతేతుభ్యమస్తు। ఓం భూర్భువః స్వః
నిర్రుతే ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। పశ్చిమే వరుణ మావాహయేత్ ।
ఏహ్యేహి యాదోగణవారిధీనాం గణేన మేఘేన సహాస్యరోషీ ।
విద్యాధరేంద్రామరగీయమాన పాహిత్వమస్మాన్ భగవన్నమస్తే॥
ఓం ఇమంమేవరుణ శ్రుధీహావ మద్యాచమృడయ। త్వామవస్యు
రాచకే॥ ఓం భూర్భువః స్వః వరుణ ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। వాయవ్యే
వాయు మావాహయేత్ ॥

ఏహ్యేహియజ్ఞే మమరక్షణాయ మృగాధిరూఢః సురసిద్ధ
సంఘైః ప్రాణాధిపోహవ్యభుజః సహాయో గృహాణపూజాం భగవ
న్నమస్తే ॥ ఓం వాతోవామనో వాగంధర్వాః సప్తవిగ్ం శతిఃతే
అగ్రేశ్వమాయుఃం జంస్తే అస్మిన్ జవమాదధుః॥ ఓం భూర్భువః
స్వః భోవాయో ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। ఉత్తరేకుబేర మావాహ
యేత్।ఏహ్యేహి యజ్ఞేశ్వరయజ్ఞరక్షాం విధత్స్వ నక్షత్రగణేనసార్థం
సర్వౌషధీ భిర్ద్రివిఢైః సహైవ। గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే॥
ఓం కువిదంగయవ మంతోయతం చిద్యథా దాంత్యను పూర్వం
వియూయ। ఇహేహైషాం కృణుహిభోజనాని యేబర్హిషోనమ ఉక్తిం
యజంతి॥ ఓం భూర్భువః స్వః కుబేర ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। ఐశాన్యా
మీశాన మావాహయేత్। ఏహ్యేహి విశ్వేశ్వర నస్త్రిశూల కపాల

ఖట్వాంగవరేణసార్ధం లోకేశభూతేశ్వర యజ్ఞసంధో గృహాణ పూజాం భగవన్నమస్తే ॥

ఓం త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనం। ఉర్వారుకమివబంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్। ఓం భూర్భువః స్వః ఈశాన ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। నిరృతి వరుణ యోర్మధ్యే అనంత మావాహయేత్। ఏహ్యేహి పాతాలధరామరేంద్ర। నాగాధిప కిన్నరగీయమాన రక్షోరగేంద్రా మరలోకసార్ధ మనంతరక్షాధ్వరమస్మదీయ॥ ఓం నమోస్తు సర్వేభ్యో యేకేచ పృథివీమను। యే అంతరిక్షే యేదివితేభ్యః సర్వేభ్యోనమః। ఓం భూర్భువః స్వః అనంత ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ ఈశానపూర్వయోర్మధ్యే బ్రహ్మాణమావాహయేత్। ఏహ్యేహి విశ్వాధిపతే మునీంద్ర లోకేన సార్ధం పితృదేవతాభిః సర్వస్య ధాతాత్వమనంతకీర్తి। రక్షాధ్వరంనః సతతం శివాయ॥ ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతః సురుచోవేన ఆవః సబుధ్న్యా ఉపమా అస్య విష్ఠాః సతశ్చ యోనిమసతశ్చవివః॥

ఓం భూర్భువః స్వః భోబ్రహ్మన్నిహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ। ఏవం దిక్పాలా నామావాహ్య ప్రాణప్రతిష్ఠాం కృత్వా పాద్యాదిభిః పూజయేత్। అనేన పూజనేన పూజితాః దిక్పాలాః ప్రీణంతు వరదాభవంతు అథ సర్వతోభద్రమండల దేవపూజా విస్తృత కర్మణి సర్వతో భద్రమండల దేవతానామావాహనం తథాహి మండలమధ్యకలశే। ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్వి

సీమతః సురుచోవేన ఆవః। సబుధ్న్యా ఉపమా అస్యవిష్ఠాః సతశ్చ
యోనిమసతశ్చ వివః। ఓం భూర్భువః స్వః భో బ్రహ్మన్నిహాగచ్ఛ
ఇహతిష్ఠ ఏవం దిక్పాలానామావాహ్య ప్రాణప్రతిష్ఠాం కృత్వా
పాద్యాదిభిః పూజయేత్ అనేన పూజనేనపూజితాః ప్రీణంతు వరదా
భవంతు। అథ సర్వతోభద్రమండల దేవపూజా విస్తృతకర్మణి
సర్వతోభద్రమండల దేవతానామావాహనం తథాహిమండలమధ్య
కలశే ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్వి సీమతః సురుచోవేన
ఆవః। సబుధ్న్యాఉపమా అస్యవిష్ఠాః సతశ్చయోనిమసతశ్చ వివః।
భో బ్రహ్మన్నిహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। పూజాం గృహాణ మమ సంముఖః
సుప్రసన్నో వరదోభవ । తతః పూర్వా వా ప్యా
మింద్రమావాహయేత్ । ఇంద్రవో విశ్వతస్పరి హవామహే
జనేభ్యః। అస్మాకమస్తు కేవలః। భో ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ।
తతః ఆగ్నేయశృంఖలాయా మగ్ని మావాహయేత్॥

ఓం అగ్నిందూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం।
అస్యయజ్ఞస్య సుక్రతుం। భో అగ్నే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। తతో
దక్షిణవాపీమధ్యే యమ మావాహయేత్। ఓం యమాయసోమం
సునుతయమా యజుహుతాహవిః। యమంహయజ్ఞో గచ్ఛత్యగ్ని
దూతో అరంకృతః। భోయమ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। తతో నైరృ
త్యాం శృంఖలాయాం నిరృతి మావాహయేత్। ఓం మోషుణః
పరాపరానిరృతి ర్దుర్హణావధీత్। యద్దీష్టతృష్ణయాసహ॥ భో నిరృతే
ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। తతః పశ్చిమవాప్యాం వరుణ మావాహయేత్।
ఓం తత్వాయామి బ్రహ్మణా వందమానస్తదాశాస్తే యజమానోహ
విర్భిః। అహేడమానో వరుణేహబో ధ్యురుశగం సమాన ఆయుః
ప్రమోషీః॥ భోవరుణ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ। వాయవ్యాం శృంఖలా

యాం వాయు మావాహయేత్ । ఓం వాయోశ్శతం హరీణాం యువ స్వపోష్యాణాం । ఉతవాతే సహస్రిణోరథ ఆయాతుపాజసా । భోవాయో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ । తతః ఉత్తరవాప్యాం సోమ మావాహయేత్ । ఓం ఆప్యాయస్వసమేతుతే విశ్వతః సోమవృష్ణ్యం భవావాజస్య సంగథే । సోమ ఇహాగచ్ఛ ఇహాతిష్ఠ । తతః ఈశాన శృంఖలాయా మీశాన మావాహయేత్ । ఓం అభిత్వాదేవ సవిత రీశానం శార్యాణాం । సదావన్ భాగమీమహే । భో ఈశాన ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ । తతో వాయు సోమయోర్మధ్య వల్ల్యాం అష్ట వసూనా వాహయేత్ ।

ఓం జ్మాయా అత్రివసవోరంతి దేవా ఉరావంతరిక్షే మర్జ యంతః శుభ్రాః । అర్వాక్పథ ఉరుజ్రయః కృణుధ్వం శ్రోతో దూతస్య జగ్ముషోనోఅస్య ॥ ఇత్యష్టవసూ నావాహయామి స్థాప యామి తతః సోమేశానయోర్మధ్యవల్ల్యా మేకాదశరుద్రా నావాహ యేత్ । ఓం ఆరుద్రాసః ఇంద్రవంతః సజోషసో హిరణ్యరథాః సువినాయగం తనః ఇయంనో అస్మత్ప్రతిహర్యతే మతి స్తృష్ణజేనదివ ఉత్సాఉదన్యవే । ఏకాదశరుద్రా నావాహయామి స్థాపయామి । ఈశానేంద్ర యోర్మధ్యవల్ల్యాం ద్వాదశాదిత్యా నావాహయేత్ । ఓం త్యాం నుక్షత్రియాం అవ ఆదిత్యా న్యాచిషామహే । సుమృడీ కాం అభిష్టయే । ఇతి ద్వాదశాదిత్యా నావాహయామి స్థాపయామి తతః ఇంద్రాగ్న్యోర్మధ్యవల్ల్యాం అశ్వి నావాహయేత్ । ఓం అశ్వి నావర్తిరస్మదాగోమద్దస్రాహిరణ్యవత్ । అర్వాగ్రథం సమనసాని యచ్ఛతం । అశ్వినావా వాహయామి స్థాపయామి అగ్నియమ యోర్మధ్యవల్ల్యాం విశ్వేదేవా నావాహయేత్ । ఓం ఓమాసశ్చ

క్షణీధృత్తో విశ్వేదేవాస ఆగత। దాశ్వాంసో దాశుషః సుతం।
విశ్వాన్ దేవానావాహయామి స్థాపయామి యమ నిర్ ృతి మధ్య
వల్ల్యాం సప్తయక్షానావాహయేత్।

ఓం ఆభీత్యం దేవం సవితారమోణ్యోః కవిక్రతు మర్చామి
సత్యసవం రత్నధామభిప్రియం మతిం కవిమూర్ధ్వాయస్యామతిర్భా
అదిద్యుతత్సవీమని హిరణ్యపాణి రమిమీత సుక్రతుః కృపాస్వః॥
సప్తయక్షా నావాహయామి స్థాపయామి। నిర్ ృతి వరుణమధ్య
వల్ల్యాం సర్పా నావాహయేత్। ఓం అయంగౌః పృశ్నిర క్రమీద
సదన్ మాతరం పురః। పితరం చ ప్రియన్త్స్వః। సర్పా నావాహ
యామి స్థాపయామి। వరుణవాయ్వోర్మధ్యవల్ల్యాం గంధర్వా
ప్సరస ఆవాహయేత్। ఓం అప్సరసాం గంధర్వాణాం మృగాణాం
చరణేచరన్। కేశీకేతస్య విద్వాన్సఖా స్వాదుర్మదింతమః॥ గంధర్వా
ప్సరస ఆవాహయామి స్థాపయామి। బ్రహ్మసోమయోర్మధ్య
పరిధ్యాం స్కంద మావాహయేత్। ఓం యదక్రందః ప్రథమం
జాయమానఉ ఉద్యన్సముద్రాదుతవా పురీషాత్। శ్యేనస్య పక్షా
హరిణస్యబాహూ ఉపస్తుత్యం మహిజాతంతే అర్వన్। స్కంద
మావాహయామి స్థాపయామి। బ్రహ్మేశానయోర్మధ్య పరిధ్యాం
దక్ష మావాహయేత్।

ఓం అదితిహ్యజనిష్ట దక్షయాదురితాతవ। తాన్ దేవా అన్వ
జాయంత భద్రా అమృతబంధవః॥ దక్ష మావాహయామి।
స్థాపయామి। బ్రహ్మేంద్రయోర్మధ్య పరిధ్యాం దుర్గా మావాహ
యేత్। ఓం తామగ్నివర్ణాం తపసాజ్వలంతీం వైరోచనీం కర్మఫలే

షుజుష్టాం। దుర్గాం దేవీం శరణమహం ప్రపద్యే సుతరసితరసేనమః। దుర్గామావాహయామి స్థాపయామి। బ్రహ్మాగ్న్యోర్మధ్య పరిధ్యాం స్వధా మావాహయేత్। ఓం ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితరః సోమ్యాసః అసుం యఈయురవృకాఋుతజ్ఞాస్తే నోవంతు పితరో హవేషు। స్వధా మావాహయామి స్థాపయామి। బ్రహ్మ యమ యోర్మధ్య పరిధ్యాం మృత్యోర్గా నావాహయేత్।

ఓం పరం మృత్యో అనుపరేహిపంథాం యస్తే అన్య ఇతరో దేవయానాత్। చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమిమానః ప్రజాంరీరి షోమోతవీరాన్। మృత్యోర్గా నావాహయామి స్థాపయామి। బ్రహ్మనిరృత్యోర్మధ్య పరిధ్యాం గణపతి మావాహయేత్। ఓం గణాంత్వా గణపతిగ్ం హవామహే కవింకవీ నాముపమశ్రవస్తమం। జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆనః శృణ్వన్నూతిభిః సీదసాదనం। గణపతి మావాహయామి స్థాపయామి। బ్రహ్మవరుణ యోర్మధ్యపరిధ్యామాప ఆవాహయేత్। ఓం శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే। శంయోరభిస్రవంతునః। ఆపఆవాహయామి స్థాపయామి। బ్రహ్మవాయ్వోర్మధ్య పరిధ్యాం మరుత మావాహయేత్। ఓం మరుతో యస్య హిక్షయే పాథాదివోవిమహాసః। నసు గోపాతమోజనః। మరుత మావాహయామి స్థాపయామి। బ్రహ్మణః పాదమూలే కర్ణికాధః పృథివీ మావాహయేత్। ఓం స్యోనా

పృథివి గోభవా నృక్షరాని వేశనీ। యచ్ఛానః శర్మస ప్రథాః। పృథివీ మావాహయామి స్థాపయామి। పునర్బ్రహ్మణః పాదమూలపార్శ్వే నవనదీః ఆవాహయేత్। గంగేచ యమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి నర్మదే సింధు కావేరి గౌతమి స్థాపయామిహ। నవనదీరా వాహయామి పునర్బ్రహ్మణః సమంతాత్ సప్తసాగరాన్ నామ మంత్రేణ స్థాపయేత్। క్షారసాగర మావాహయామి స్థాపయామి। క్షీరసాగర మావాహయామి స్థాపయామి। దధిసాగర మావాహ యామి స్థాపయామి। మధుసాగర మావాహయామి స్థాపయామి। ఘృతసాగరమావాహయామి స్థాపయామి। ఇక్షుసాగర మావాహ యామి స్థాపయామి। సురాసాగర మావాహయామి స్థాపయామి। స్వాదూదకసాగర మావాహయామి స్థాపయామి। పునః బ్రహ్మణః పూర్వే మేరుం ప్రణవాది నమోంతనామమంత్రేణా వాహయేత్।

తస్మిన్ మేరుమూర్ధ్ని ప్రధానావాహనమగ్రే సమస్తదేవతా వాహనాంతే వక్ష్యామః పునరీశానే శ్వేతేందా నామమంత్రేణ ఋగ్వేద మావాహయామి స్థాపయామి। ఆగ్నేయేందా యజుర్వేద మావాహయామి స్థాపయామి। నైరృత్యేందా సామవేద మావా హయామి స్థాపయామి। వాయవ్యేందా అధర్వణవేద మావాహ యామి స్థాపయామి। అశ్విన్యాది సప్తనక్షత్రాణి పూర్వస్యాం వామే భద్రే ఆవాహయామి స్థాపయామి। పూర్వస్యాందక్షిణే విష్కంభాది సప్తయోగానా వాహయామి స్థాపయామి। దక్షిణస్యాం వామేభద్రే పుణ్యాది సప్తభాని ఆవాహయామి స్థాపయామి। దక్షిణస్యాం దక్షిణే భద్రేధృత్యాది సప్తయోగా నావాహయామి స్థాపయామి। పశ్చిమాయాం వామేభద్రే స్వాత్యాది సప్తనక్షత్రాణ్యా వాహ యామి స్థాపయామి। పశ్చిమాయాం దక్షిణేభద్రే వజ్రాది సప్త యోగా నావాహయామి స్థాపయామి। ఉత్తరస్యాంవామేభద్రేఅభిజి

దాది సప్తర్షీన్యా వాహయామి స్థాపయామి। ఉత్తరస్యాం దక్షిణే భద్రేసాధ్యాది షడ్యోగాన్ ధ్రువంచ ఆవాహయామి స్థాపయామి। మండలబాహ్యపరిధౌసోమోత్తరేగదామావాహయామిస్థాపయామి। ఈశానాద్బాహ్య పరిధౌ త్రిశూల మావాహయామి స్థాపయామి। ఇంద్రాత్పూర్వపరిధౌ వజ్రమావాహయామి స్థాపయామి।

అగ్నేరాగ్నేయ పరిధౌశక్తి మావాహయామి స్థాపయామి। యమాద్బాహ్యపరిధౌ దండ మావాహయామి స్థాపయామి। నిరృతేర్నైరృత పరిధౌ ఖడ్గ మావాహయామి స్థాపయామి। వరుణాద్వారుణ పరిధౌ పాశ మావాహయామి స్థాపయామి। వాయోః వాయుపరిధౌ అంకుశ మావాహయామి స్థాపయామి। ఏతాని నామమంత్రేణా వాహ్యతతోఽస్మా ద్వితీయపరిధౌ ఉత్తరే గౌతమ మావాహయామి స్థాపయామి। ఈశానేభరద్వాజమావాహ యామి స్థాపయామి। పూర్వే విశ్వామిత్ర మావాహయామి స్థాప యామి। ఆగ్నేయ్యాం కశ్యప మావాహయామి స్థాపయామి। దక్షిణే జమదగ్ని మావాహయామి స్థాపయామి। నైరృత్యాంవసిష్ఠ మావాహయామి స్థాపయామి। పశ్చిమే అత్రి మావాహయామి స్థాపయామి। వాయవ్యా మరుంధతీ మావాహయామి స్థాపయామి। తద్బాహ్య తృతీయపరిధౌ పూర్వాది క్రమేణాష్టశక్తీర్నామ మంత్రేణా వాహయేత్। పూర్వే ఐంద్రీ మావాహయామి స్థాప యామి। ఆగ్నేయ్యాం కౌమారీ మావాహయామి స్థాపయామి దక్షిణస్యాం బ్రాహ్మీ మావాహయామి స్థాపయామి। నైరృ త్యాం వారాహీ మావాహయామి స్థాపయామి। పశ్చిమస్యాం చాముండా మావాహయామి స్థాపయామి। వాయవ్యాం వైష్ణవీ మావాహయామి స్థాపయామి।ఉత్తరస్యాం మాహేశ్వరీ మావాహ యామి స్థాపయామి।

ఐశాన్యాం వారాహీ మావాహయామి స్థాపయామి। తతస్తృతీయ పరిధౌ ఉత్తరస్యాం పంచమహాభూతాని నామ

మంత్రేణా వాహయేత్ । పూర్వస్యాం విశ్వకర్మాణ మావాహయేత్ దక్షిణస్యామగస్త్య మావాహయేత్ । పశ్చిమస్యాం పిత్రూనా వాహయేత్ । ఉత్తరస్యారుష్టకుల పర్వతానావాహయేత్ । తత్రైవ సిద్ధాంశ్చా వాహయేత్ । ఏవం మండలే దేవానావాహ్య ఓం మనోజూతిరితి ఏషవై ఇతిచ మంత్రాభ్యాం ప్రాణప్రతిష్ఠాం చ కృత్వా పాద్యాదిభిరేక మంత్రేణ మండలే ఆవాహనాదితాభ్యో దేవతాభ్యః ఆసనార్థమక్షతాన్ సమర్పయామి । ఇత్యాదిప్రకారేణ పూజయేత్ నతింకుర్యాత్ । పునః తద్దక్షిణభాగే వాస్తుదేవతా శిఖిపర్జన్య జయంతాదీ నావాహ్య ప్రతిష్ఠాం చ కృత్వా పూజయేత్ । తతోవా యవ్యాంచతుః షష్ఠియోగినీ రావాహ్య ప్రతిష్ఠాం కృత్వా పూజయేత్ । నైరృత్యాం భైరవక్షేత్రపాలాన్ మరుద్గణాంశ్చ పూజయేత్ । పూజనప్రకారంతు అగ్రేవక్ష్యామః । అథ బ్రహ్మపార్శ్వమేకా ప్రధాన మావాహయేత్ ।

తత్రాదౌ ప్రథమం సర్వతో భద్రమండలమధ్యే తామ్రాది కలశస్థాపనం భూరసీతి భూమిస్పర్శనం । భూరసి భూమిరస్య దితిరసి విశ్వధాయా విశ్వస్య భువనస్య ధర్త్రీ । పృథివీంయచ్ఛపృథివీందృగ్ంహపృథివీం మాహిగ్ంసీః । ఇతి మానస్తోక ఇతిగోమయ స్పర్శః । మానస్తోకే తనయేమాన ఆయుషిమానోగోషు యానో అశ్వేషు రీరిషః । యానోవ్వీరాన్ రుద్రభామినోవధీర్హవిష్మంతః సదమిత్వా హవామహే ॥ ఆజిఘ్రేతి కలశస్థాపనం ॥ ఆజిఘ్రకలశం మహ్యాత్వా విశంత్విద వః । పునరూర్జా నివర్తస్వసానః సహస్రం ధుక్ష్వోరుధా

ర్థాపయస్వతీ పునర్మావిశతాదర్శియిః ॥ ఓం వరుణస్యోత్తమితికలశే జలం పూజయేత్ ।

ఓం వరుణస్యోత్తం భనమసి వ్వరుణస్య సకంభసర్జనీస్థో వ్వరుణస్యఋతసదన్యసి వ్వరుణస్యఋత సదనమసి వ్వరుణస్యఋత సదనయాసీద । వసోః పవిత్రేతికంఠే వస్త్రవేష్టనం । ఓం వ్వసోః పవిత్రమసి శతధారంవసోః పవిత్రమసి సహస్రధారం । దేవస్త్వా సవితా పునాతువ్వసోః పవిత్రేణ శతధారేణ సుప్వాకా మధుక్షుః । యాఃఫలినీరితిపూగీఫలం ॥ యాః ఫలినీర్యాఽ అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః । బృహస్పతి ప్రసూతాస్తా నోముంచం త్వగ్ం హసః పరివాజేతి పంచరత్నాని పరివాజ పతిః కవిరగ్నిర్హ వ్యాన్యం క్రమీత్ । దధద్రత్నానిదాశుషే॥ యాఓషధీరితి సర్వౌషధీః । యాఓషధీః పూర్వాజాతాదేవేభ్యస్త్రియుగంపురా। మనైను బభ్రూణా । మహగ్ం శతంధామానిస ప్తచ గంధద్వారా మితిగంధం గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్య పుష్టాంకరీషిణీం । ఈశ్వరీం సర్వ భూతానాంతా మిహోపహ్వయేశ్రియం కాండాత్ ఇతి దూర్వా ప్రక్షేపః కాండాత్కాండా త్ప్రరోహంతీ పరుషః పరుషస్పరి। ఏవానోదూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేనచ। అశ్వత్థేవోనీతి పంచపల్ల

వాః॥ అశ్వత్థేవోనిషదనం పర్ణేవోవసతి ష్కృతా । గోభాజ ఇత్కిలా సథ యత్సనవథ పూరుషం। స్యోనాపృథివీ ఇతి సప్తమృదః ॥ స్యోనాపృథివినోభవా నృక్షరానివేశనీ । యచ్ఛానః శర్మ సప్రథాః। హిరణ్యగర్భ ఇతి మంత్రేణ కలశే హిరణ్యం దద్యాత్ ॥

హిరణ్యగర్భః సమవర్తతాగ్రేభూతస్యజాతః పతిరేక ఆసీత్ సదాధార పృథివీంద్యాముతేయాంకస్మైదేవాయహ విషావిధేమ । ధాన్యమసీతికలశే సప్తధాన్యాని ధాన్య మసిధినుహిదేవా న్ప్రాణాయత్వోదానాయత్వా వ్యానాయత్వా। దీర్ఘామనుప్రసితిమాయుషే ధాందేవోవః సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతిగృణ్ణాత్వచ్ఛిద్రేణ పాణినా చక్షుషేత్వా మహీనాం పయోసి శ్రీశ్చతే ఇతి పుష్పం కలశే నిక్షిపేత్ । ధూరసీతిధూపం అగ్నిర్జ్యోతిరితిదీపం పూర్ణాదర్వీ ఇతి మంత్రేణకలశే తండుల పరితమాస్తృత పీతాంబరం పూర్ణపాత్రం స్థాపయేత్ । తస్యోపరిస్వర్ణ నిర్మితలక్ష్మా సహవిష్ణు ప్రధానమూర్తి మగ్న్యుత్తారణం కృత్వా స్థాపయేత్। అస్యాంమూర్తౌ అవఘాతాది దోషపరిహారార్థ మగ్న్యుత్తారణ మంగన్యాసం దేవతా సాన్నిధ్యార్థం ప్రాణప్రతిష్ఠాంచ కరిష్యే। ఇతి సంకల్పః ప్రథమం మూర్తిం తామ్రపాత్రే స్థాప్యతదుపరి దుగ్ధధారాం జలధారాం చ దదత్ అగ్నిసూక్తం పఠేత్। తద్వహ్నిసూక్త పఠనమే వాగ్న్యుత్తారణం॥

ఓం సముద్రస్యత్వాఽవకయాఽగ్నే పరివ్యయామసి పావకో అస్మభ్యగ్ంం శివోభవ ॥ హిమస్యత్వా జరాయుణాఽగ్నే పరివ్యయా

మసి పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ ॥ ఉపజ్మన్నుప వేతసేవ త్తర న్నదీష్వా। అగ్నే పిత్తమపామసి। మండూకి తాభిరాగహి సేమం నోయజ్ఞం పావకవర్ణగ్ం శివంకృధి॥ అపామిదన్యయనగ్ం సము ద్రిస్య నివేశనం। అన్యాంస్తే అస్మత్తపంతు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ॥ అగ్నే పావకరోచిషా మంద్రయాదేవ జిహ్వయా। ఆదేవాన్ వక్షియక్షిచ॥ సనః పావకదీదివోఽగ్నే దేవాః॥ ఇహావహా। ఉపయజ్ఞం హవిశ్చనః॥ పావకయా యశ్చిత యంత్యా కృపాక్షామన్రురుచ ఉషసోవభానునా॥ తూర్వన్నయా మన్నేతశస్య నూరణ ఆయోఘృణేన తతృషాణో అజరః॥ నమస్తే హరసే శోచిషే నమస్తే అస్త్వర్చిషే। అన్యాంస్తే అస్మత్తపంతు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ॥ ప్రాణదాఽ అపానదా వ్యానదా వర్చోదావవారివోదాః॥ అన్యాంస్తే అస్మత్తపంతు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ॥

ఇత్యగ్న్యుత్తారణ మంత్రాన్ వారద్వయం పఠన్ దుగ్ధధారాం జలధారాంచ పాతయేత్। తతః పురుషసూక్తేనాంగ శన్యాసః॥ కరయోః పాదయోర్జానునోః కట్యోర్నాభౌ హృది క్రమాత్। కంఠే బాహోర్ముఖేనేత్రే। మూర్ధ్నివా మాంగతోన్యసే దితిక్రమః। ఏవం దేహే దేవేచాంగన్యాసం కృత్వా పంచా మృతేన స్నాపయేత్ తన్మంత్రాః॥ ఓం పయః పృథివ్యా పయ

ఓషధీషు పయోదివ్యం తరిక్షే పయోధాః । పయస్వతీః ప్రదిశః సంతుమహ్యం । ఇతిపయసాస్నానం । ఓం దధిక్రావ్ణో౽ అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః । సురభినోముఖాకరత్ప్రణ౽ ఆయూగ్ంషితారిషత్ । ఇతి దధ్నాస్నానం । ఓం ఘృతం ఘృతపావానః పిబతవ్వసాం వసాపావానః పిబతాంతరిక్షస్య హావిరసి స్వాహా ॥ దిశః ప్రదిశ౽ ఆదిశో౽విదిశ ఉద్దిశో దిగ్భ్యః స్వాహా । ఇతి ఘృతస్నానం । ఓం మధువాతా౽ఋతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః । మాధ్వీర్నః సంత్వోషధీః । ఇతి మధునాస్నానం । ఓం అపాగ్ంరసముద్వయసగ్ం సూర్యేసంతగ్ం సమాహితం । అపాగ్ంరసస్యయోరసస్తంవో గృహ్ణామ్యుత్తమ ముపయామ గృహీతో సీంద్రాయత్వాజుష్టం గృహ్ణామ్యేషతే యోనిరింద్రాయత్వాజుష్టతమం । ఇతి శర్కరయాస్నానం । తతః శుద్ధస్నానం । ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువస్తాన ఊర్జేదధాతన । మహేరణాయచక్షసే ॥ యోవః శివతమో రసస్తస్య భాజయతేహనః । ఉశతీరివమాతరః ॥ తస్మా అరంగమామవోయస్య క్షయాయజిన్వథ ॥ ఆపోజన యథాచనః । ఇతి శుద్ధోదకేనస్నాత్వా కలశోపరి సంస్థాప్య ప్రాణప్రతిష్ఠాం కుర్యాత్ ।

అస్యప్రాణ ప్రతిష్ఠా మంత్రస్య బ్రహ్మావిష్ణు మహేశ్వరా ఋషయః ఋగ్యజుః సామాథర్వాణి ఛందాంసి క్రియామయవపుః ప్రాణాఖ్యా దేవతాః ఆంబీజం హ్రీం శక్తిః క్రోం కీలకం ।

అస్యాంమూర్తౌ ప్రాణప్రతిష్ఠాపనే వినియోగః ఓం ఆం హ్రీం క్రౌం అం యం రం లం వం శంషం సం హం ళం క్షం అః క్రౌం హ్రీం ఆం హం సః సోహం। అస్యాం మూర్తౌ ప్రాణా ఇహ ప్రాణా స్తిష్ఠంతు। పునర్మంత్రం పఠిత్వా అస్యాం మూర్తౌ జీవ ఇహ స్థితః పునః అస్యాం మూర్తౌ సర్వేంద్రియాణి వాఙ్మనస్త్వక్చక్షుః శ్రోత్రజిహ్వాఘ్రాణ పాణిపాద పాయూపస్థానిహాగత్య స్వస్తి సుఖం చిరం తిష్ఠంతు స్వాహా, ఏవం ప్రాణప్రతిష్ఠాం కృత్వా షోడశోపచారైః పూజయేత్। ఓం సహస్రశీర్షా పురుషః సహస్రాక్షః సహస్రపాత్, సభూమిం విశ్వతో వృత్వా అత్యతిష్ఠద్దశాంగులం ఇత్యావాహనం ఓం పురుష ఏవేదగ్ం సర్వం యద్భూతం యచ్చభవ్యం। ఉతామృతత్వ స్యేశానో యదన్నేనాతిరోహతి। ఇత్యాసనం। ఓం ఏతావానస్య మహిమా అతోజ్యాయాగ్ంశ్చ పూరుషః। పాదోస్య విశ్వా భూతాని త్రిపాదస్యామృతం దివి। ఇతి పాద్యం ఓం త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః పాదోస్యేహా భవాత్పునః। తతో విష్వఙ్ వ్యక్రామత్ సాశనానశనే అభి ఇత్యర్ఘ్యం।

ఓం తస్మాద్విరాడజాయత విరాజో అధిపూరుషః సజాతో అత్యరిచ్యత పశ్చాద్భూమిమథోపురః। ఇత్యాచమనీయం। ఓం తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః సంభృతం పృషదాజ్యం । పశూగ్ంస్తాగ్ంశ్చక్రేవాయవ్యాన్ ఆరణ్యాన్ గ్రామ్యాశ్చయే। ఇతి

స్నానం । ఓం తతో విరాడజాయత విరాజో అధిపూరుషః ।
సజాతో అత్యరిచ్యత పశ్చాద్భూమిమథో పురః । ఇతి స్నానాంతే
ఆచమనం । ఓం తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః ఋచః సామానిజజ్ఞిరే ।
ఛందాంసి జజ్ఞిరే తస్మాద్యజుస్తస్మాదజాయత । ఇతి వస్త్రం। వస్త్రాంతే
ఆచమనం। ఓం తస్మాదశ్వా అజాయంత యే కే చోభయాదతః। గావో
హ జజ్ఞిరే తస్మాత్తస్మాజ్జాతా అజావయః ఇత్యుపవీతం । ఉపవీతాంతే
ఆచమనం । ఓం తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రౌక్షన్ పురుషం జాతమగ్రతః
తేన దేవా అయజంత సాధ్యా ఋషయశ్చ యే ॥

ఇత్యనువేపనం । ఓం యత్పురుషం వ్యదధుః కతిధా వ్యకల్ప
యన్ । ముఖంకిమస్యకౌ బాహూకావూరూపాదా ఉచ్యేతే । ఇతి
పుష్పంతులసీపత్రం । ఓం బ్రాహ్మణోఽస్య ముఖమాసీత్ బాహూ
రాజన్యః కృతః । ఊరూతదస్యయద్వైశ్యః పద్భ్యాగ్ం శూద్రో
అజాయత । ఇతిధూపం ఓం చంద్రమామనసో జాతశ్చక్షోః సూర్యో
అజాయత। ముఖాదింద్రశ్చాగ్నిశ్చ ప్రాణాద్వాయురజాయత ।
ఇతిదీపం ఓం నాభ్యా ఆసీదంతరిక్షగ్ం శీర్ష్ణో ద్యౌః సమవర్తత ।
పద్భ్యాం భూమిర్దిశః శ్రోత్రాత్తథాలోకాగ్ం అకల్పయన్ । ఇతి
నైవేద్యం । నైవేద్యాంతే ఆచమనం । ఓం ప్రాణాయస్వాహా। అపా
నాయస్వాహా। వ్యానాయస్వాహా। ఉదానాయస్వాహా । సమానాయ

స్వాహా। హస్తప్రక్షాళనం ముఖప్రక్షాళనం మధ్యేమధ్యే ఆచమనీయం పూగీఫలం సకర్పూరం తాంబూలం సుమనోహారం పవిత్రీకరణం నిత్యం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం ఇతి తాంబూలం ఋతుఫలంచ సమర్పయామి। ఓం యత్పురుషేణ హవిషాదేవా యజ్ఞమతన్వత। వసన్తో అస్యాసీదాజ్యం గ్రీష్మ ఇధ్మః శరద్ధవిః। ఇతి నమస్కారః। ఓం సప్తాస్యాసన్ పరిధయస్త్రిః సప్తసమిధః కృతాః। దేవాయద్యజ్ఞంతన్వానా అబధ్నం పురుషం పశుం ఇతి ప్రదక్షిణా । ఓం యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంతదేవా స్తానిధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్। తేహనాకం మహిమానః స చంతేయత్రి పూర్వే సాధ్యాః సంతిదేవాః। ఇతి దక్షిణా। తతః ఆరార్తికం పుష్పాంజలిం నతిం చ కుర్యాత్। శిరస్యత్పాదయోః కృత్వా బాహుభ్యాం చ పరస్పరం ప్రపన్నం పాహిమామీశభీతం మృత్యుగ్రహార్ణవాత్ । ఇతి స్తుతిః। కృతేనానేన ప్రధానవిష్ణు పూజనేన శ్రీమాన్ విష్ణుః ప్రీణాతుపూజితో వరదోభవతు । ఏవం ప్రధానపూజనం। తతో నైరృత్యాం చతుఃషష్టియోగినీః వాయవ్యాం ద్విపంచాశద్భైరవానేకోన పంచాశన్మితాన్ మరుద్గణాన్ స్థాపయేత్ సంకల్పః। ఓం తత్సదితి కరిష్యమాణ ప్రతిష్ఠాయజ్ఞ శుభసంపాదక వాస్తుశాంతికర్మణి దుష్టబాధాప్రశమనార్థం గజాననాది మృగలోచనాం చతుః షష్టి దేవీనాం ద్విపంచాశద్భైరవాణాం ఏకోన పంచాశన్మరుద్గణానా మావాహనస్థాపన పూజనమహం కరిష్యే హస్తే అక్షతాన్ గృహీత్వా।

ఓం గజానన మావాహయామి స్థాపయామి, సింహముఖీమావాహయామి స్థాపయామి, గృధ్రాస్యా మావాహయామి స్థాప

యామి, కాకతుండికామావాహయామి స్థాపయామి, ఉష్ట్రగ్రీవా మావాహయామి స్థాపయామి, హయగ్రీవా మావాహయామి స్థాపయామి, వారాహీ మావాహయామి స్థాపయామి, శరభాననా మావాహయామి స్థాపయామి, ఉలూకీ మావాహయామి స్థాపయామి, శివా మావాహయామి స్థాపయామి, మయూరీ మావాహయామి స్థాపయామి, వికటాననా మావాహయామి స్థాపయామి, అష్టవక్త్రా మావాహయామి స్థాపయామి, కోటరాక్షీ మావాహయామి స్థాపయామి, కుబ్జా మావాహయామి స్థాపయామి, వికటలోచనా మావాహయామి స్థాపయామి, శుష్కోదరీ మావాహయామి స్థాపయామి, లలజ్జిహ్వా మావాహయామి స్థాపయామి, శ్వదంష్ట్రా మావాహయామి స్థాపయామి, వానరాననా మావాహయామి స్థాపయామి, ఋక్షాక్షీ మావాహయామి స్థాపయామి, కేకరాక్షీ మావాహయామి స్థాపయామి, బృహత్తుండా మావాహయామి స్థాపయామి, సురాప్రియా మావాహయామి స్థాపయామి, కపాలహస్తా మావాహయామి స్థాపయామి, రక్తాక్షీ మావాహయామి స్థాపయామి, శుకీ మావాహయామి స్థాపయామి, శ్యేనీ మావాహయామి స్థాపయామి, కపోతికా మావాహయామి స్థాపయామి, పాశహస్తా మావాహయామి స్థాపయామి, దండహస్తా మావాహయామి స్థాపయామి, ప్రచండా మావాహయామి స్థాపయామి, చండవిక్రమా మావాహయామి స్థాపయామి, శిశుఘ్నీ మావాహయామి స్థాపయామి, పాపహంత్రీ మావాహయామి స్థాపయామి, కాలీ మావాహయామి స్థాపయామి, రుధిరపాయినీ మావాహయామి స్థాపయామి, వసాధయా మావాహయామి స్థాపయామి, గర్భభక్షా మావాహయామి స్థాపయామి, శవహస్తా మావాహయామి స్థాపయామి, అంత్రమాలినీ మావాహయామి స్థాపయామి, స్థూలకేశీ మావాహయామి స్థాపయామి, బృహత్కుక్షీ

మావాహయామి స్థాపయామి, సర్పాస్యా మావాహయామి స్థాపయామి, ప్రేతవాహనా మావాహయామి స్థాపయామి, దండశూకకరా మావాహయామి స్థాపయామి, క్రౌంచీ మావాహయామి స్థాపయామి, మృగశీర్షా మావాహయామి స్థాపయామి, వృషాననా మావాహయామి స్థాపయామి, వ్యాత్తాస్యా మావాహయామి స్థాపయామి, ధూమనిశ్వాసా మావాహయామి స్థాపయామి, వ్యోమైకచరణా మావాహయామి స్థాపయామి, ఊర్ధ్వదృష్టి మావాహయామి స్థాపయామి, తాపినీ మావాహయామి స్థాపయామి, శోషిణీదృష్టిమావాహయామి స్థాపయామి, కోటరీమావాహయామి స్థాపయామి స్థూలనాసికా మావాహయామి స్థాపయామి, విద్యుత్ప్రభామావాహయామిస్థాపయామి,బలాకాస్యామావాహయామి స్థాపయామి మార్జారీమావాహయామి స్థాపయామి, కటపూతనా మావాహయామి స్థాపయామి, అట్టాట్టహాసా మావాహయామి స్థాపయామి, కామాక్షీ మావాహయామిస్థాపయామి,మృగాక్షీ మావాహయామిస్థాపయామి, మనోజూతిరితిప్రతిష్ఠాం కృత్వా పాద్యాదిభిః పూజయేత్ భోదేవ్యః గజాననాది మృగలోచనాంతాః చతుః షష్టియోగినీ దేవతాః పాద్యాదిభిః సుపూజితాః సాయుధాః సవాహనాః సపరివారపుత్రపౌత్రకలత్రాదియుతస్య మమ శాంతికర్త్ర్యః పుష్టికర్త్ర్యః సుప్రసన్నాః వరదాః భవంతు ।

ఇతి నతింకుర్యాత్। అథవాయవ్యాం ద్విపంచాశద్భైరవాన్ పూజయేత్ హస్తే అక్షతాన్ గృహీత్వా ఆవాహయేత్ । ఓం అజరాయనమః అజర మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఇంద్రచోరాయనమః ఇంద్రచోర మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం వ్యాపకాయనమః వ్యాపక మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఇంద్రమూర్తయేనమః ఇంద్రమూర్తి మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం మృక్షాయనమః మృక్ష మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం కూష్మాం

డాయనమః కూష్మాండ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం వరుణాయ నమః వరుణ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం వాముకాయనమః వాముక మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం విముక్తాయనమః విముక్త మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం సప్తకాయనమః సప్తక మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం లీలాలోపాయనమః లీలాలోప మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఏకదంష్ట్రాయనమః ఏకదంష్ట్ర మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఐరావతాయనమః ఐరావత మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఓషధీఘ్నాయనమః ఓషధీఘ్న మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం బంధనాయనమః బంధన మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం దివ్యాకరాయనమః దివ్యకర మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం కంబలాయనమః కంబల మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం క్షోభణాయనమః క్షోభణ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం గవయవాయనమః గవయవ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం కాలాయనమః కాలమావాహయామి స్థాపయామి, ఓం బలధరాయ నమః బలధర మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం మణవేనమః మణు మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం చంద్రబాణాయనమః చంద్రబాణ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఘటాటోపాయనమః ఘటాటోప మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం జటిలాయనమః జటిల మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఋతవేనమః ఋతు మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఘుంటేశ్వరాయనమః ఘుంటేశ్వర మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం వికటాయనమః వికట మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం మణిమాయనమః మణిమ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం గుణబంధాయనమః గుణబంధ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం డామరాయనమః డామర మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఠంఠపణాయ నమః ఠంఠపణ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం స్థవిలాయనమః స్థవిల మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం దంతురాయనమః దంతుర

మావాహయామి స్థాపయామి, స్థాపయామి ఓం ధనదాయనమః ధనద మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం నాగకర్ణాయనమఃనాగకర్ణమావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఘోత్కారాయనమః ఘోత్కార మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం మహోదలాయనమః మహోదల మావాహయామి స్థాపయామిఓం చీరకాయనమః చీరక మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం సింహాయనమః సింహమావాహయామి స్థాపయామి, ఓం మృగాయనమః మృగమావాహయామి స్థాపయామి, ఓం యక్షాయనమః యక్ష మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం మేఘవాహనాయనమః మేఘవాహన మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం తీక్ష్ణోష్ఠాయనమః తీక్ష్ణోష్ఠ మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం అనలాయనమః అనల మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం సుక్రతవేనమః సుక్రతు మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం ఫుంధాపాయనమః ఫుంధాప మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం వక్రకాయనమః వక్రక మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం తాతాయనమః వాత మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం యాపనాయనమః యాపన మావాహయామి స్థాపయామి, ఓం బటుకాయనమః బటుక మావాహయామి స్థాపయామి,

ఓం భైరవాయనమః భైరవ మావాహయామి స్థాపయామి, మనోజూతిరితి ప్రతిష్ఠాప్య పాద్యాదిభిః పూజయేత్ భోద్విపంచాశద్భైరవాః పాద్యాదిభిః సుపూజితాః సుప్రసన్నాః వరదాః భవంతు ఏవం పాద్యాదిభిః ఏకోన పంచాశన్మరుద్గణాన్ పూజయేత్ ఏకోన పంచాశన్మరుద్గణేభ్యః పాద్యం అర్ఘ్యం ఆచమనం స్నానం వస్త్రం గంధం పుష్పం ధూపం దీపం నైవేద్యం ఆచమనీయం ఫలం దక్షిణాం సమర్పయామి ఏవం పాద్యాదిభిరేకోన పంచాశన్మరుద్గణాః సుపూజితాః వరదాః భవంతు పశ్చాద్వాస్తు మండలంగత్వా ఏకాశీతిపదంవాస్తుం లిఖిత్వా కుంకుమేన చ దేవతాః స్థాపయేత్తత్రతణ్డులైః శుభ్రతండులైః పీఠం సంపూజ్య ఓం సర్వజ్ఞాన క్రియాశక్తి

కమలాసనాయ యోగపీఠాయనమః। ఇతి పీఠోపరిపుష్పాక్షత చందనాని పక్షిపేత్। తత్ర ఈశాన కోణాదారభ్య ప్రదక్షిణ క్రమేణ ప్రతిమాసుతండుల పుంజేషువా శిఖ్యాది పంచచత్వారింశ ద్దేవతాః స్వస్వపదేషు ప్రణవవ్యాహృతిభిః తత్తన్నామ్నా ఆవాహ్య ప్రతిష్ఠాప్యపాద్యా చమనాదిభిః పూజయేత్ । తద్యథా। తత్రేశాన కోణాదారభ్య వాస్తుపురుషశిరఃస్థానే ఈశానకోణపదే కర్పూరధవళం వృషవాహనం శిఖినమేకపద మావాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశం శంకరం శిఖిరూపిణం చతుర్హస్తంత్రి నేత్రంచ స్రుక్ శూలం దక్షిణేకరే। డమరుం స్రువకంవామే స్వాహామాసహితం విభుం ఆగచ్ఛత్వం శిఖిన్ దేవ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥

ఓం నమః శంభవాయచ మయోభవాయచనమః శంకరాయచమయస్కరాయచనమః శివాయచ శివతరాయచ॥ ఇత్యావాహ్యభోశిఖిన్ ఇహాగచ్ఛ। శిఖీకర్పూరధవళస్త్రి నేత్రోవృషవాహనః వరత్రిశూలహస్తశ్చవాస్తోః శిరసిసంస్థితః ॥ ఓం తమీశానం జగతస్తస్థుషస్పతిం ధియంజిన్వమవసే హూమహేవయం। పూషానోయథా వేదసామసద్వృధేరక్షితా పాయురదబ్ధః స్వస్తయే। ఓం భూర్భువః స్వః శిఖిన్నిహాతిష్ఠ ఓం శిఖినేనమః॥ 1) తద్దక్షిణపదే ధూమంనేత్రైకపదేపర్జన్య మావాహయేత్। ఆవాహయామిపర్జన్యం యాదసాంముఖ్యనాయకంకుంభీరథసమారూఢం పాశహస్తంవరప్రదం ఓం శన్నోవాతః సర్వతాగ్ం శన్నస్తపతుసూర్యః। శన్నః కనిక్రదద్దేవః పర్జన్యోఽభివర్షతు ఇత్యావాహ్యభోః పర్జన్య ఇహాగచ్ఛ। నాస్థస్తటిత్వాన్పర్జన్యో నానావర్ణ పరిప్లుతః జ్యోతిర్మ్యాతాంబు

వాహోత్మావాస్తోర్వామద్య్రశ్స్థితః। ఓం మహాఀ ఇంద్రోవజ్రహస్తః
షోడశీ శర్మయచ్ఛతు। హంతుపాప్మానం యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి।
ఉపయామగృహీతోసి మహేంద్రాయ త్వైషతే యోనిర్మహేంద్రా
యత్వా।

ఓం భూర్భువః స్వః పర్జన్య ఇహాతిష్ఠ పర్జన్యాయనమః॥

(2) తద్దక్షిణపదేతదధః పదేచశ్రోత్రేద్విపదం జయంతం ధ్యాత్వా
ఆవాహయేత్। ఆవాహయామితందేవం స్రష్టారం కశ్యపం ప్రభుం
దండవ్యాఘ్రాజినోపేతం కమండల్వక్ష సూత్రధృత్। యోగాసన
స్థితంమౌనిం। జయంతం పూజయామ్యహం। ఓం మర్మాణితేవర్మణా
చ్ఛాదయామి సోమస్త్వారాజా మృతేనానువస్తాం। ఉరోర్వరీయో
వరుణస్తేకృణోతు జయంతం త్వానుదేవామదంతు భోజయంత ఇహా
గచ్ఛ॥ జటిలః శ్మశ్రులః ప్రశాంతః। కమండల్వక్షసూత్రభృత్।
జయంతోఽబ్జాసనోగారోవాస్తోర్వామశ్రవః స్థితః॥ ఓం ధన్వనాగా
ధన్వనాజిఞ్జయేమ ధన్వనా తీవ్రాః సమదోజయేమ। ధనుః శత్రో
రపకామం కృణోతి ధన్వనాసర్వాః ప్రదిశోజయేమ॥

ఓం భూర్భువః స్వః జయంత ఇహాతిష్ఠ జయంతాయనమః॥

(3) తద్దక్షిణ పదద్వయే కంఠమూలే కులిశాయుధం ధ్యాత్వా
ఇంద్రమావాహయేత్। ఏహిదేవ సహస్రాక్ష దేవారిబలసూదన
ఐరావత సమారూఢ శచీహృదయనందన। వజ్రహస్తం సురాధ్యక్ష
మింద్రమావాహయామ్యహం। ఓం ఆయాత్వింద్రోవస ఉపనఃహస్త

తః సధమాదస్తు శూరః। వావృధాన స్తవిషీర్యస్య పూర్వీర్ద్యౌర్న క్షత్రమభిభూతిపుష్యాత్ ॥ భో ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ। ఇంద్ర ఐరావతారూఢః పీతో దైత్యవిమర్దకః। కులిశాక్షకరో వాస్తోః కంఠస్థలసమాశ్రితః॥ ఓం ఇంద్రశ్చసమ్రాడ్ వరుణశ్చ రాజా తౌతేభక్షం చక్రతురగ్రఏతం। తయోరథా మనుభక్షం భక్షయామి వాగ్దేవీ జుషాణా సోమస్యతృప్యతు సహప్రాణేన స్వాహా ॥

ఓం భూర్భువః స్వః ఇంద్ర ఇహాతిష్ఠ ఇంద్రాయనమః। (4) తద్దక్షిణపదద్వయే వామబాహౌ సూర్య మావాహయేత్ ॥ ఆవాహయామి దేవేశం భాస్కరం తిగ్మతేజసం। కలింగం కాశ్యపం రక్తం సప్తాశ్వం సప్తరజ్జుకం। ద్విభుజం పద్మహస్తంచ త్రైలోక్య తిమిరాపహం। సర్వసౌఖ్య ప్రదాతారం కర్మసాక్షిణ మీశ్వరం। ఆగచ్ఛ భగవన్ సూర్యం క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ఓం బణ్మహాం అసిసూర్య బడాదిత్యమహాం అసి। మహాస్తే సతోమహిమాపనస్యతేద్ధా దేవమహాం అసి॥ భో సూర్య ఇహాగచ్ఛ। సూర్యోరక్తో గ్రహాధ్యక్షో ధృతాబ్జోద్విభుజః ప్రభుః। సప్తాశ్వరథగోభాస్వాన్ వాస్తోర్వామం స సంస్థితః। ఓం సూర్యరశ్మిర్హరికేశః పురసాత్సవితాజ్యోతిరుదయా అజస్రం। తస్యపూషాప్రసవేయాతి విద్వాన్సం పశ్యన్ విశ్వాభువనానిగోపాః॥ ఓం భూర్భువః స్వః సూర్య ఇహాతిష్ఠ। ఓం సూర్యాయ నమః॥ (5) తద్దక్షిణ పదద్వయే వామప్రగండే సత్య వాహయేత్। ఆవాహయామి తం సత్యం పుణ్యాయుక్తమకల్మషం పద్మహస్తం మహాబాహుం వరదం నిర్మలం శుభం జ్ఞానముద్రాధరం

దేవం చింతితం బ్రహ్మకేవలం। ఆగచ్ఛ దేవసత్యత్వం క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥

ఓం వ్రతేన దీక్షామాప్నోతి దీక్షామాప్నోతి దక్షిణాం। దక్షిణయా శ్రద్ధామాప్నోతి శ్రద్ధయా సత్యమాప్యతే। భోః సత్య ఇహాగచ్ఛ సత్యో భూతహితో ధర్మో వరదాభయపాణికః ప్రసన్నో బ్రహ్మభో వా స్తోర్వామబాహౌ చ సంస్థితః। ఓం సత్యంచమే శ్రద్ధా చమే జగచ్చమే ధనంచమే యజ్ఞేన కల్పంతాం ॥ ఓం భూర్భువః స్వః సత్య ఇహతిష్ఠ ఓం సత్యాయనమః ॥ (6) తద్దక్షిణపద ద్వయే వామకూర్పరే భృశ మావాహయేత్। ఆవాహయేఽహం భృశమాదిదేవం। సంచారశీలం భువనత్రయేఽపి। ఏకేనహస్తేన వరందధాన మభీష్టదానం త్వపరేణ తేన।

ఓం ఆత్వాహార్ష మంతరభూర్ధ్రువస్తిష్ఠా విచాచలిః। విశస్త్వా సర్వావాంఛంతు మాత్వద్రాష్ట్రమధిభ్రశత్। భో భృశ ఇహాగచ్ఛ భృశః పుష్పవిమానస్థః సపుష్పేషుధనుః కరః। గౌరోనాదరతః కామినో యో వా స్తోర్వామబాహుగః। ఓం భాయైదార్వాహారం ప్రభాయా అగ్నేధం బ్రధ్నస్య విష్టపాయాభిషేక్తారం వర్షిష్ఠాయనాకాయ పరివేష్టారన్ దేవలోకాయ పేశితారం మనుష్యలోకాయ ప్రకరితారగం సర్వేభ్యోలోకేభ్య ఉపసేక్తార మవబుత్యైవధాయో పమంథితారం మేధాయవాసః పల్పూలీం ప్రకామాయరజయిత్రీం ॥ భద్రంకర్ణేభిః శృణుయామ దేవాః భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః।

స్థిరైరంగై స్తుష్టువాగ్ం స స్తనూభిః వ్యసేమ దేవహితం యదాయుః॥
ఓం భూర్భువః స్వః భృశ ఇహాతిష్ఠ ఓం భృశాయనమః॥ (7)
తద్దక్షిణపదే వామప్రకోష్ఠే ఆకాశమేకపద మావాహయేత్।
ఆవాహయే తమాకాశం విష్ణోఃపదమనంతకం యత్రదేవా స్తథా
యక్షా గ్రహాః సర్వే ప్రతిష్ఠితాః। ఆగచ్ఛత్వం మహాకాశ క్షేత్రేఽ
స్మిన్ సన్నిధోభవ॥

ఓం యావాంకశామధుమత్యశ్వినా సూనృతావతీ। తయా
యజ్ఞం మిమిక్షతం। ఉపహూమగృహితోఽస్య శ్విభ్యాం త్వైష తే
యోనిర్మాధ్వీభ్యాంత్వా॥ భో ఆకాశ ఇహాగచ్ఛ శంఖ చక్రధరం
దేవ మసితం స్వస్తికాసనం। సశబ్దం సర్వగంవ్యోమ ప్రకోష్ఠే చైవ
సంస్థితం ఓం ఘృతం ఘృతపావానః పిబతువసాం వసాపావానః
పిబతాం తరిక్షస్యహ విరసిస్వాహా। దిశః ప్రదిశ ఆదిశోవిదిశ ఉద్దిశో
దిగ్భ్యః స్వాహా। వయగ్ం సోమవ్రతే నవమనస్తనూషు బిభ్రతః।
ప్రజావం తస్యచేమహి॥ ఓం భూర్భువః స్వః ఆకాశ ఇహాతిష్ఠ ఓం
ఆకాశాయనమః॥ (8) తద్దక్షిణపదే ఆగ్నేయకోణే వామప్రకోష్ఠే
అగ్నిమేకపద మావాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశం సురాసుర
నమస్కృతం। ఆగచ్ఛ భగవన్నగ్నే క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవః।
ఓం అగ్నిం దూతం పురోదధే హవ్యవాహముపబ్రువే। దేవాం
ఆసాదయాదిహం॥

భో అగ్నే ఇహాగచ్ఛ। ఏహ్యేహి సర్వైశ్చమరుద్గణైశ్చ
మునిప్రవీరైరభితోఽభిజుష్టః। తేజోబలాలోక బలేనసార్ధం రక్షా

ధ్వరంనో భగవన్నమస్తే॥ ఓం అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయం అపాగంరేతాగంసి జిన్వతి ఇంద్రస్య త్వోజసాసాదయామి॥ ఓం భూర్భువః స్వః అగ్నే ఇహతిష్ఠ ఓం అగ్నయేనమః॥ (9) మండలదక్షిణభాగే అగ్నిపదాధః పదేమణిబంధే పూషాణమేకపద మావాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశం। పద్మహస్తం వరప్రదం రక్తవస్త్రపరీధానం విద్యుద్వర్ణం మహాబలం। ఆగచ్ఛ భగవన్ పూషన్ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ।

ఓం పూషం తవవ్రితేవయం నరిష్యేమకదాచన। స్తోతారస్త ఇహస్మసి॥ భోః పూషన్నిహాగచ్ఛ। మహాస్వనః శోణవర్ణో ద్విభుజాబ్జ కమండలుః। పూషాగజాననః శుభ్రో మణిబంధ సమాశ్రితః। ఓం స్వయం భూరసి శ్రేష్ఠోరశ్మిర్వర్చోదా అసివర్చోమేదేహి। సూర్యస్యావృత్తమన్వావర్తే॥ ఓం భూర్భువః స్వః పూషన్నిహతిష్ఠ ఓం పూష్ణేనమః॥ (10) తదధః ద్విపదే వామపార్శ్వే వితథ మావాహయేత్। ఆవాహయేత్తం వితథం పురాణం ద్యావాపృథివ్యంతరచారిణం చ। గృహాణ పూజాం చణకౌదనాఖ్యాం బలిం చ గృహ్ణన్ భగవన్నమస్తే ఓం తత్సూర్యస్య దేవత్వం తన్మహిత్వం మధ్యాకర్తోర్వితతగం సంజభార। యదేదయుక్తహరితః సధస్థాభో వితథ ఇహాగచ్ఛ ద్రాదాత్రీవాసస్తనుతేసి మస్మై॥ కృష్ణవర్ణస్తు వితథః కలేరప్రతిమాసనః మద్యమాంసాలయోరక్త కరశాలస్థ పార్శ్వగః ఓం సవితాప్రథమేహన్నగ్నిర్ద్వితీయే వాయుస్తృతీయ

ఆదిత్యశ్చతుర్థే చంద్రమాః పంచమఋతుః షష్ఠే మరుతః సప్తమే బృహస్పతిరష్టమే । మిత్రోనవమే వరుణోదశమ ఇంద్రఏకాదశే విశ్వేదేవాద్వాదశే । ఓం భూర్భువః స్వః వితథ ఇహాతిష్ఠ ఓం వితథాయనమః ॥ (11) తదధః పదద్వయే వామపార్శ్వే గృహక్షతం ద్విపద మావాహయేత్ । ఆవాహయామి మిత్వాందేవ గృహక్షతి సమాఖ్యక । పూజాంగృహాణదేవేశ । మమస్వస్తి కరోభవ ।

ఓం అక్షన్నమీమదంత హ్యావప్రియా అధూషత । అస్తోషత స్వభానవో విప్రానవిష్ఠయామతీ । యోజాన్వింద్రతేహరీ । భో గృహక్షత ఇహాగచ్ఛ గృహక్షతః పాతిలాంగోగదాసివరచర్మభృత్ పంచాస్య వాహనః క్రూరో వాస్తోర్వామ కటిస్థితః ఓం సవితాత్వా సవానాగ్ంస్సువతామగ్నిర్గృహపతీనాం । వృషస్పతిర్వాచ ఇంద్రో జ్యేష్ఠ్యాయరుద్రః పశుభ్యో మిత్రస్సత్యో వరుణో ధర్మపతీనాం ॥ గృహామావిభీతమావేయధ్వమూర్జం బిభ్రత ఏమసి । ఊర్జం బిభ్రద్వః సుమనాః సుమేధాగృహానైమి మనసామోదమానః ॥

ఓం భూర్భువః స్వః గృహక్షత ఇహాతిష్ఠ ఓంగృహక్షతాయనమః॥ (12) తదధః పదద్వయే వామోరుభాగే ద్విపదం యమమావాహయేత్ । ఆవాహయామి దేవేశం దక్షిణాం దిశమాశ్రితం।మహిషేచ సమారూఢ మంజనాద్రి సమప్రభం। చిత్రగుప్త సహాయంతం దండముద్గరధారిణం। సప్తర్షిభిః సమాయుక్తం ధర్మాధర్మ ప్రవర్తకంలోక సంయమనార్థాయ కింకరైః పరివారితం। ఆగచ్ఛభగవన్ధర్మక్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ॥ ఓం యమాయత్వాం గిరస్వతే పితృమతే

స్వాహా । స్వాహా ఘర్మాయ స్వాహా ధర్మః పిత్రే ॥ భోయమ ఇహా గచ్ఛ । రక్తాక్షో మహిషారూఢో దండపాశధరోయమః । కర్మజ్ఞో ఽం జనసంకాశోవామ్తోర్వామ సమాశ్రితః । ఓం యమాయత్వా మఖాయత్వా సూర్యస్య త్వాతపసే । దేవస్త్వా సవితా మధ్వానక్తు పృథివ్యాః సగ్ం స్పృశస్పాహి । అర్చిరసి శోచిరసితపోసి ॥

ఓం భూర్భువః స్వః యమ ఇహాతిష్ఠ ఓం యమాయనమః ॥ (13) తదధః పదద్వయే వామజానుప్రదేశే గంధర్వం ద్విపద మావాహయేత్ । ఆవాహయామి గంధర్వం షడ్వింశ్రదాగతత్పరం వీణాం గృహీత్వాహస్తేన తద్వాదనరతం విభుం । అప్సరోగణ సంకీర్ణం నానాగంధైశ్చ చర్చితం । గంధర్వ త్వమిహాగచ్ఛ పూజే యం ప్రతిగృహ్యతాం । ఓం గంధర్వస్త్వా విశ్వావసుః పరిదధాతు విశ్వస్యారిష్ట్యై యజమానస్య పరిధిరస్యగ్నిరిడ ఈడితః । మిత్రా వరుణౌ త్వోత్తరతః పరిధత్తాం ధ్రువేణ ధర్మణా విశ్వస్యారిష్ట్యై యజమానస్య పరిధిరస్యగ్నిరిడ ఈడితః । భోగంధర్వ ఇహాగచ్ఛ । సుశ్వేషః శిఖిగారోగంధర్వోధ్యాన వచ్చుచిః । వీణాకమండలు ధరోవామ్తోశ్చ వామజానుగః ఓం ప్రతద్విష్ణుస్తవతే వీర్యాయ ॥

ఓం ఋతాషాడ్ ఋతధామాగ్ని ర్గంధర్వస్త స్యౌషధయో ప్సరసోముదోనామ । సనఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యః స్వాహా । ఓం భూర్భువః స్వః గంధర్వ ఇహాతిష్ఠ ఓం గంధర్వాయనమః ॥ (14) తదధః పదద్వయే వామజంఘాయాం

భృంగరాజం ద్వీపదమావాహయేత్ । ఆవాహయామి తం దేవం భృంగరాజం మహాబలం నిర్వృతి ప్రియపుత్రంతం ఖడ్గఖేటధరం విభుం రక్షోధీశత్వమాగచ్ఛ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ఓం సారీబలాకా శార్గాః సృజయః శయాకస్తే మైత్రాః సరస్వత్యై శారిః పురుషవాక్ శ్వావిద్భూమీ శార్దూలోవృకః పృదాకుస్తేమన్యవే సరస్వతేశుకః పురుషవాక్। భో భృంగరాజ ఇహాగచ్ఛ। సుసింగో మహాకాయః కుంకుమాగరు విగ్రహః। ఖడ్గఖేటధరో వాస్తోర్వామ జంఘాసమాశ్రితః ఓం సుపర్ణః పర్జన్య ఆతివాహసోదర్వి విదాతేవాయవే బృహస్పతయే వాచస్పతయే పంగరాజోలజ అంతరిక్షః ప్లవోమదూగుర్మత్స్యస్తే నదీపతయేద్యావా పృథివీయః కూర్మః ॥

యమాయత్వాం గిరస్వతే పితృమతే స్వాహా। స్వాహా ధర్మాయస్వాహా ధర్మః పిత్రే। ఓం భూర్భువః స్వః భృంగరాజ ఇహతిష్ఠ ఓం భృంగరాజాయనమః। (15) తదధః పదేవామపార్ష్ణి ప్రదేశే మృశమేకపద మావాహయేత్। కృష్ణవర్ణం చతుర్బాహుం పీతాంబరధరం విభుం। శంఖచక్రగదాఖడ్గ ధారిణం శేషశాయినం। భగవన్ మృశ ఆగచ్ఛ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ॥ ఓం ప్రతద్విష్ణు స్తవతే వీర్యేణ మృగేన భీమః కుచరో గిరిష్ఠాః। యస్యోరుషు త్రిషువిక్రమణేష్వధిక్షియంతి భువనానివిశ్వా। భోమృశ ఇహాగచ్ఛ మృశః కృష్ణోభూషితాంగో వరదాభయముద్రికః అనంతస్థో పద్మనేత్రోవాస్తోః పార్ష్ణిస్థితః ప్రభుః। ఓం తద్విష్ణోః పరమం పదం సదాపశ్యంతి సూరయః। దివీవచక్షురాతతం। తద్విప్రాసోవిపన్యవో జాగృవాగ్ం సస్సమింధతే విష్ణోయత్పరమంపదం ॥

ఓం పురుషమృగశ్చంద్ర మసోగోధాకాలకా దార్వాఘాటస్తే వనస్పతీనాం కృకవాకుః సావిత్రోహగం సోవాతస్యన క్రోమకరః కులీరయస్తే కూపారస్యేంద్రియో శల్యకః॥ ఓం భూర్భువః స్వః మృశ ఇహతిష్ఠ ఓం మృశాయనమః॥ (16) తదధః పదేన్నైరృత్య కోణేపాదయోః పితృగణమేకపద మావాహయేత్। పితౄనావాహయిష్యామి సోమపానీనన్ర్కమాత్ పింగాక్షాన్ కపిలజటాన్ హస్తే కుశకమండలూన్। దధానాన్ సితవాస్త్రాణి సితయజ్ఞోపవీతినః। గృహ్ణాయుః కృశరాన్నంచ పితౄన్ సంపూజయామ్యహం। ఓం ఉశంతస్త్వానిధీమహ్యుశంతః సమిధీమహి।ఉశన్నుశత ఆవహపితౄన్ హావిషే అత్తవే। భోః పితర ఇహాగచ్ఛత కుశపిండధరాస్వః స్థాః పితరః శ్యామలాంగకాః। మహోదరాః సోమలోక వాసినో వాస్తు పాదగాః। ఓం పునంతు మాపితరః సోమ్యాసః పునంతు మాపితా మహాః పునంతు ప్రపితామహాః। పవిత్రేణశతాయుషా। విశ్వ మాయుర్వ్యశ్నవై॥ పితృభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః పితామహేభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః ప్రపితామహేభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః పాక్షన్ పితరోమీాసదంత పితరోతీతృపంతః పితరః పితరః శుంధధ్వం॥

ఓం భూర్భువః స్వః పితర ఇహతిష్ఠత ఓం పితృభ్యోనమః (17) అథ మండల పశ్చిమభాగే నిరృతి కోణోత్తరే దక్షిణపార్శ్వ ప్రదేశేదౌ వారికమేకపదమావాహయేత్। ఏహ్యేహిదౌ వారిక రక్షణాయ। ద్వారాణి సర్వాణిచ మందిరస్య పైష్టం బలిం వాసిత

దంతకాష్ఠం గృహాణ పూజాం భగవన్నమస్తే। ఓం ద్వేవిరూపే చరతః స్వర్థే అన్యాన్యావత్సముపధాపయేతే। హరిరన్యస్యాం భవతి స్వధావాన్ శుక్రోఅన్యస్యాం దదృశే సువర్చాః॥ ఓం స్థిరోభవ వీడ్వంగ ఆశుర్భవవాజ్యర్వన్। పృథుర్భవసుషదస్త్వమగ్నేః పురీష వాహణః॥

భోదావారిక ఇహాగచ్ఛ దావారికోవేత్రముద్రాధరోభూతి విభూషితః। ముక్తాభపాదుకారూఢో వాస్తోశ్చయామ్యపార్ష్ణిగః ఓం ద్రవిణోదాః పిపీషతి జుహోతప్రచతిష్ఠతనేష్ట్రాదృతుభిరిష్యత॥ ద్వారోదేవీరన్వస్య విశ్వేవ్రితాదదంతే అగ్నేఃఉరువ్యచసోధామ్నా పత్యమానాః। ఓం భూర్భువః స్వః దావారిక ఇహతిష్ఠ ఓం దావారికాయనమః॥ (18) తదుత్తర పదోర్ధ్వపదే దక్షిణ జంఘాయాం సుగ్రీవం ద్విపద మావాహయేత్। పద్మాసన స్థంసిత కాయమీశం సుగ్రీవదేవం మనుమాదిమూర్తిం। స్రుచం స్రువం ద్వే దధతం కరాభ్యాం గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే। ఓం నీలగ్రీవాః శితికంఠాదివగ్ం రుద్రా ఉపశ్రితాః। తేషాగ్ం సహస్రయోజనేవధన్వాని తన్మసి। భోః సుగ్రీవ ఇహాగచ్ఛ। పద్మాసనో శ్వేతవర్ణః। సుగ్రీవోఽధ్వరగాత్రభృత్। ద్విభుజః కామదోవాస్తోర్యామ్య జంఘా సమాశ్రితః ఓం సుషుమ్నః సూర్యరశ్మి శ్చంద్రమాగంధర్వ స్తస్య నక్షత్రాణ్యప్సరసో బేకురయోనామ। సనఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహా వాట్ తాభ్యః స్వాహా।

ఓం భూర్భువః స్వః సుగ్రీవ ఇహాతిష్ఠ ఓం సుగ్రీవాయనమః ॥ (19) తదుత్తరపదద్వయే దక్షిణ జానుప్రదేశే పుష్పదం తంద్విపదమావాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశం పుష్పదంతం వినాయకం। లంబోదరం మహాకాయం గజవక్త్రం చతుర్భుజం। సిద్ధిబుద్ధి సమాయుక్తం। సర్వవిఘ్న వినాశనం పుష్పదంత సమాగచ్ఛ పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ఓం నమోగణేభ్యో గణపతిభ్యశ్చవో నమోవ్రాతేభ్యో వ్రాతపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో గృత్సేభ్యో గృత్సపతిభ్యశ్చవో నమో నమో విరూపేభ్యో విశ్వరూపేభ్యశ్చవో నమోనమః। భోః పుష్పదంత ఇహాగచ్ఛ పుష్పదంతోఽభ్రసంకాశః। ఖగపక్ష విరాజితః। మహాబలోవ్యాలహస్తః వాస్తోర్దక్షిణ జానుగః। ఓం ఓషధీః ప్రతిమోదధ్వం పుష్పవతీః ప్రసూవరీః। అశ్వాఇవసజిత్వరీ ర్వీరుధః పారయిష్ణవః॥

నక్షత్రేభ్యః స్వాహా నక్షత్రియేభ్యః స్వాహాఽహోరాత్రేభ్యః స్వాహాఽర్ధమాసేభ్యః స్వాహా మాసేభ్యః స్వాహా ఋతుభ్యః స్వాహార్తవేభ్యః స్వాహా సంవత్సరాయ స్వాహా ద్యావా పృథివీభ్యాగ్ం స్వాహా చంద్రాయస్వాహా సూర్యాయ స్వాహా రశ్మిభ్యః స్వాహా వసుభ్యః స్వాహా రుద్రేభ్యః స్వాహాఽఽ ఆదిత్యేభ్యః స్వాహా మరుద్భ్యః స్వాహా విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః స్వాహా మూలేభ్యః స్వాహా శాఖాభ్యః స్వాహా వనస్పతిభ్యః స్వాహా పుష్పేభ్యః స్వాహా ఫలేభ్యః స్వాహౌషధీభ్యః స్వాహా॥ ఓం భూర్భువః స్వః పుష్పదంత ఇహాతిష్ఠ ఓం పుష్పదంతాయనమః। (20) తదుత్తర పదద్వయే దక్షిణోరౌ వరుణం ద్విపద మావాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశం। వరుణం జలనాయకం। కుంభీరథ సమా

రూఢం శ్వేతాద్రిశిఖరోపమం పాశహస్తం మహాబాహుం యాదో గణసమన్వితం ఆగచ్ఛవరుణత్వంహి క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ।

ఓం ఇమం మేవరుణ శ్రుధీహావ మద్యాచమృడయ త్వామవ స్యురాచకే। భోవరుణ ఇహాగచ్ఛ వరుణోయాదసాం నాథో। నక్రస్థః పాటలాంశుకః శంఖపాశధరః శుభ్రో వాస్తోర్యామ్యోరు సంస్థితః। ఓం వరుణస్యోత్తంభనమసి వరుణస్య స్కంభసర్జనీస్థో వరుణస్య ఋతసదన్యసి వరుణస్య ఋతసదనమసి వరుణస్య ఋత సదన మాసీదః॥ ఓం మిత్రావరుణాభ్యాంత్వా దేవావ్యం యజ్ఞ స్యాయుషే గృహ్ణామీంద్రాయత్వా దేవావ్యం యజ్ఞస్యాయుషే గృహ్ణామీంద్రాగ్నిభ్యాం తాదేవావ్యం యజ్ఞస్యాయుషే గృహ్ణా మీంద్రావరుణాభ్యాం త్వాదేవావ్యం యజ్ఞస్యాయుషే గృహ్ణా మీంద్రాబృహస్పతిభ్యాం త్వాదేవావ్యం యజ్ఞస్యాయుషే గృహ్ణా మీంద్రావిష్ణుభ్యాం త్వాదేవావ్యం యజ్ఞస్యాయుషేగృహ్ణామి॥

ఓం భూర్భువః స్వః వరుణ ఇహాతిష్ఠ ఓం వరుణాయనమః॥

(21) తదుత్తరపదే దక్షిణపార్శ్వే అసురం ద్విపద మావాహయేత్ అసురత్వం సమాగచ్ఛ రక్షోగణ సమన్వితః శక్తి శూలధరోనిత్యం రక్తాక్షశ్చమహాబలః హిరణ్యపాశభృద్దేవ పూజాం స్వీకురుమేప్రభో. ఓం యమశ్వినానముచేరాసురాదధిసరస్వత్య సునోదింద్రియాయ॥ ఇమంతగ్ం శుక్రం మధుమంత మిందుగ్ం సోమగ్ం రాజానమిహ భక్షయామి॥ భో అసుర ఇహాగచ్ఛ। అసురో మేచకాభాసః కరాల స్యోంగవర్జితః। సింహారూఢో వారుణాక్షో వాస్తోర్యామ్య కటిస్థితః। ఓం యేరూపాణి ప్రతిముంచమానా అసురాః సంతః స్వధయాచ

రంతి । పరాపురోని పురోయేభరంత్యగ్నిష్ఠాః ల్లోకాత్ప్రణుదాత్యస్మాత్। ఓం భూర్భువః స్వః అసుర ఇహాతిష్ఠ ఓం అసురాయనమః।
(22) తదుత్తర పదద్వయేదక్షిణపార్శ్వేశోషం ద్విపదమావాహయేత్। ఆవాహయామి తంశోషం కృష్ణాంజన సమప్రభం దంష్ట్రాకరాలకంక్రూరం సర్వాభరణ భూషితం భానుపుత్రం మహాకాయం సర్వలోకభయంకరం శోషత్వం హిసమాగచ్ఛ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ। ఓం శనోదేవీరభిష్టయఆపోభవంతు పీతయే। శంయోరభిస్రవంతునః భోః శోష ఇహాగచ్ఛ।శోషః కృష్ణతనుః శూరో।వరశూలేషు చాపభృత్ గృధ్రపక్షఃకృశోదీర్ఘో వాస్తోర్దక్షిణపార్శ్వగః।

ఓం అసవే స్వాహా వసవే స్వాహా విభువే స్వాహా వివస్వతే స్వాహా గణశ్రియే స్వాహా గణపతయే స్వాహాఽభి భువేస్వాహాఽధిపతయే స్వాహా శూరాయ స్వాహా సర్పాయ స్వాహా చందాయ స్వాహా జ్యోతిషే స్వాహా మలిమ్లుచాయ స్వాహా దివాపతయే స్వాహా ॥ ఓం భూర్భువః స్వః శోష ఇహాతిష్ఠ ఓం శోషాయనమః
(23) తదుత్తరో పదిపదాధస్థైకపదే దక్షిణమణిబంధే పాపయక్ష్మాణమేకపద మావాహయేత్। ఆవాహయామి తం పాపం నామ్నాయక్ష్మేతి విశ్రుతం నిర్మాంసం నిర్ఘృణం చైవ శక్తిపాణిం మహాబలం। ఆగచ్ఛ భగవన్ పాప పూజామేప్రతిగృహ్యతాం ॥ ఓం ఏతత్తే రుద్రావసంతేన పరోమూజవతోతీహి। అవతతధన్వాపినాకావసః కృత్తివాసా అహింగ్ం సన్నః శివోతీహి। భో యక్ష్మన్నిహా

గచ్ఛ। పాపయక్ష్మా ధూమ్రవర్ణో గదావరదముద్రికః। కపోత
వాహనో వాస్తో ర్మణిబంధే సమాశ్రితః ॥

ఓం బట్ సూర్య శ్రవసా మహాం అసి సత్రా దేవ మహాం అసి।
మహ్నా దేవానా మసూర్యః పురోహితో విభుజ్యోతిరదాభ్యం ॥
ఓం సూర్యస్య రశ్మిర్హరికేశః పురస్తాత్సవితా జ్యోతిరుదయాన్
అజస్రం। తస్య పూషా ప్రసవే యాతి విద్వాంత్సం పశ్యన్ విశ్వా
భువనాని గోపాః ఓం భూర్భువః స్వః పాపయక్ష్మ న్నిహాతిష్ఠ।
ఓం పాపయక్ష్మణేనమః ॥ (24) తదుత్తరతో వాయవ్యకోణపదే
దక్షిణప్రకోష్ఠే మరుతమేకపద మావాహయేత్। ఆవాహయామి
దేవేశం భూతానాం దేహధారిణం। ఆగచ్ఛత్వం మరుద్దేవ క్షేత్రేఽ
స్మిన్ సన్నిధోభవ। ఓం ఆవాయో భూష శుచిపా ఉపనః సహస్రం
తేనియుతో విశ్వవార। ఉపాతే అంధోమద్యమయామి యస్యదేవ
దధిషే। పూర్వపేయం వాయవే త్వా ॥ ఓం వాయోయే తే సహస్రి
ణోరథాస స్తేభిరాగహి। నియుత్వాన్ త్సోమపీతయే॥ భో మరున్నిహా
గచ్ఛ మరుత్త్రినేత్ర ద్విభుజో పాశహస్తో మృగస్థితః। ధూమ్రవర్ణో
రోగమూలః వాస్తోర్యామ్య భుజస్థితః ॥

ఓం యద్దేవాదేవ హేడనం దేవాసశ్చకృమా వయం। అగ్ని
ర్మాతస్మాదేనసో విశ్వాన్ముంచత్వగ్ం హసః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః
మరుదిహాతిష్ఠ ఓం మరుతేనమః ॥ (25) అథమండ లోత్తరభాగే
వాయవ్యకోణ పదోర్ధ్వపదే దక్షిణప్రకోష్ఠే అహిమేకపద మావా
హయేత్। అహిమావాహయిష్యామి త్రైలోక్యాంతర చారిణం
శేషవం శేసముద్భూతం చక్షుః కర్ణమహీశ్వరం ఆగచ్ఛత్వంహి
నాగేంద్ర క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ। ఓం అహిరివభోగైః పర్యేతి
బాహుం జ్యాయాహేతిం పరిబాధమానః। హస్తఘ్నో విశ్వావ్వయు

నాని విద్వాన్ పుమాన్ పుమాగ్ం సం పరిపాతు విశ్వతః । భో అహే ఇహాగచ్ఛ అహిరాజోఽబ్జనచ్ఛుభ్రః । ఫణామణి విరాజితః అక్షకుండధరో వాస్తోర్యామ్యబాహకా చ సంస్థితః । ఓం నమోస్తు సర్పేభ్యో యేకేచ పృథివీమను । యే అంతరిక్షే యే దివితేభ్యః సర్పేభ్యోనమః । ఓం యా ఇషవో యాతుధానానాం యేవావనస్పతీగ్ం రను । యేవావటేషు శేంతే తేభ్యః సర్పేభ్యోనమః ॥

ఓం భూర్భువః స్వః అహే ఇహతిష్ఠ ఓం అహయేనమః (26) తదూర్ధ్వపదద్వయే దక్షిణకూర్పరేమఖ్యం ద్విపదమావాహయేత్ । ఆవాహయామి తంశైవం గణానాం ముఖ్యనాయకం । జటాజూటధరం సౌమ్యం శూలపట్టిశధారిణం । నమస్తే ముఖ్యదేవేశ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ । ఓం అవతత్యధనుష్ట్వగ్ం సహస్రాక్ష శతేషుధే । నిశీర్యశల్యానాముఖాశివోనః సుమనాభవ । భో ముఖ్య ఇహాగచ్ఛ । ముఖ్యోసౌవిశ్వకర్మాతు వాస్తుకుంభాక్ష సూత్రధృక్ । నిపుణోమేఘవాహస్థో వాస్తుయామ్యభుజాశ్రితః । ఓం మానస్తోకేతనయే మాన ఆయుషిమానో గోషుమానో అశ్వేషురీరిషః । మానోవీరాన్ రుద్రభామినోవధీర్హవిష్మంతః సదమిత్వాహవామహే । వసవోధిసూరిర్మఘవావ్వసుపతేవసుధావన్యయోధాస్మద్వేషాగ్ంసి విశ్వకర్మణే స్వాహా ॥ ఇషేత్వోర్జిత్వా వాయవస్థదేవోవః సవితాప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయకర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్న్యా ఇంద్రాయభాగం ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మామావస్తేన

ఈశతమాఘశగ్ం సోధ్రువా అస్మిన్ గోపతౌ స్యాతవహ్వీ ర్యజమానస్య పశూన్ పాహి।

ఓం భూర్భువః స్వః ముఖ్య ఇహతిష్ఠ ఓంముఖ్యాయనమః॥ (27) తదూర్ధ్వపదద్వయే దక్షిణాప్రగండే భల్లాటం ద్విపదమావాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశం। భల్లాటం రజనీపతిం। క్షీరోదధి సముద్భూతం। హారమాళీ విరాజితం। సుధాకరం ద్విజాధారం త్రైలోక్య ప్రీతికారకం। ఔషధాప్యాయనకరం। సోమం కందర్పవర్ధనం। భల్లాటత్వమిహాగచ్ఛ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ। ఓం బణ్మహాం అసిసూర్యస్య బడాదిత్య మహాం అసి। మహస్తే సతో మహిమాపనస్య తేద్ధా దేవమహా అసి॥ ఓం ఇమారుద్రద్యయతవసే కపర్దినక్షయద్వీరాయ ప్రభరామ హేమతీః యథాశమ సద్విపదేశం చతుష్పదే। విశ్వం పుష్టం గ్రామేఽస్మిన్ననాతురం॥ భో భల్లాట ఇహాగచ్ఛ। భల్లాటశ్చంద్ర నామానో వరముద్రాగదాధరః। అత్రిపుత్రోవాస్తు పుంసో యామ్యదోర్మూలదేశగః॥ ఓం ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతః సోమవృష్ణ్యం భవావాజస్య సంగధే। ఓం భూర్భువః స్వః భల్లాట ఇహాతిష్ఠ ఓం భల్లాటాయనమః॥ (28) తదూర్ధ్వ పదద్వయే దక్షిణ కంఠస్థలే సోమం ద్విపద మావాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశం పౌలస్త్యం శంకరప్రియం సోమం నరవిమానస్థం వరహస్తం గదాధరం నిధీశం ధనదాతారం గౌరవర్ణం మహోదరం। ఆగచ్ఛ భగవన్ సోమక్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ॥ ఓం సోమోరాజానమవసేగ్ని మన్వారభామహే। ఆదిత్యాన్విష్ణుగ్ం సూర్యం బ్రహ్మాణం చ బృహస్పతిగ్ం స్వాహా। భోః సోమ ఇహాగచ్ఛ సోమోనరవిమానస్థో వరహస్తో గదాధరః గౌరోమహోదరః శ్రీమాన్వాస్తోః కంఠస్థలస్థితః॥

ఓం వయగ్ం సోమవ్రతే తవమన స్తనూషుబిభ్రతః । ప్రజా వంతః సచేమహి ॥ ఓం భూర్భువః స్వః సోమ ఇహాతిష్ఠ ఓం సోమా యనమః (29) తదూర్ధ్వపదద్వయే దక్షిణకంఠస్థలే భుజగం ద్విపద మావాహయేత్ ఆవాహయామి భుజగం పర్వతానామధీశ్వరం పీతాంబరధరంశ్వేతం పాశహస్తం మహాబలం భుజగత్వం సమా గచ్ఛ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ। ఓం ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవం హంతికేతవః దృశేవిశ్వాయ సూర్యగ్ం స్వాహా ॥ భో భుజగ ఇహా గచ్ఛ। భుజగోపర్వతాధీశో పీతాంబరధరః శుచిః । పాశహస్తో మహాకాయో వాస్తోః కంఠస్థలస్థితః ॥ ఓం విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి ప్రవోచంయః పార్థివాని విమమేరజాగ్ం సియోఽఆస్కభాయదుత్త రగ్ం సధస్థం విచక్రమాణ స్త్రేధోరుగాయో విష్ణవేత్వా ॥ ఓం ఉరుగ్ం హి రాజావరుణశ్చకార సూర్యాయ పంథామన్వేతవాఉ ॥ అపదేపాదా ప్రతిధాతవే కరు తాపవక్తాహృదయా వ్విధాశ్చిత్ । నమోవరుణాయాభిష్టితో వరుణస్యపాశః ॥

ఓం భూర్భువః స్వః భుజగ ఇహాతిష్ఠ ఓం భుజగాయనమః॥ (30) తదూర్ధ్వ పదద్వయే దక్షిణశ్రోత్రే అదితిం ద్విపదా మావాహ యేత్ ఆవాహయామి తాందేవీ మదితిం దేవమాతరం ద్విభుజాం పద్మహస్తాం చ సర్వాభరణ భూషితాం కశ్యపస్యప్రియాం భార్యాం సురూపాం వామలోచనాం సమాగచ్ఛాదితే త్వంహి క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధాభవ ॥ ఓం ఇడఏహ్య దిత ఏహికామ్యా ఏత । మయివః

కామధరణం భూయాత్ । భో అదితే ఇహాగచ్ఛ సూత్రవజ్రాం కుశాభీతి ర్బిభ్రాణాఖ్యాన భాషితా అదితిశ్చారుగౌరాంగీ వాస్తో ర్వామ్రశుతిస్థితా ॥ ఓం ఉతనోఽహిర్బుధ్న్యః శృణోత్వజఏక పాత్పృథివీ సముద్రః । విశ్వేదేవా ఋతావృధో హువానాస్తుతా మంత్రాః కవిశస్తా అవంతు । ఓం భూర్భువః స్వః అదితే ఇహాతిష్ఠ। ఓం అదితయేనమః ॥ (31) తపూర్ధ్వపదే దక్షిణనేత్రే దితిమేక పదా మావాహయేత్ దితి మావాహయిష్యామి దైత్యానాం చైవ మాతరం శుభ్రాంగీం ద్విభుజాంచైవ శూలపట్టి శధారిణీం అత్రా గచ్ఛదితేత్వం హి క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధాభవ, ఓం అదితిర్ద్యౌరదితి రంతరిక్ష మదితిర్మాతాసపితాసపుత్రః।విశ్వేదేవా అదితిః పంచజనా అదితిర్జాతమదితిర్జనిత్వం । భోదితే ఇహాగచ్ఛ దితిస్తుశ్యామలాఖడ్గ ధారిణీ శూలధారిణీ । వృషాసీనావాస్తు పుంసో యామ్యలోచన సంస్థితా। ఓం హిరణ్యరూపా ఉషసో విరోక ఉభావిందా ఉదిథః సూర్యశ్చ। ఆరోహతం వరుణమిత్రగర్తం తతశ్చక్షాథామదితిం దితించ మిత్రోసిదివ్వరుణోసి ॥

ఓం భూర్భువః స్వః దితే ఇహాతిష్ఠ ఓం దితయేనమః ॥ (32) తతః శిఖిపదాథః స్థితకోణపదే ముఖే ఆపఏకపదా ఆవాహయేత్ ఆప ఆవాహయిష్యామి సర్వదావరదాః శివాః । అపస్త్వాయాంతు సతతం పవిత్రా మంగళావహాః । సమాగచ్ఛంతు ఆపోవై కుర్వంత్వ స్మిన్ హి సన్నిధిం ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువస్తాన ఊర్జేదధాతన ।

మహేరణాయచక్షసే। భో ఆప ఇహాగచ్ఛత ఆపోసీలాః పీతవస్త్ర ఘనగాః పద్మభూషణాః। అక్షాబ్జపాశపాత్రాణి బిభ్రతోర్వైవాస్తు వక్త్రిగాః। ఓం ఆపో అస్మాన్మాతరః శుంధయంతు ఘృతేననో ఘృతప్వః పునంతు। విశ్వగ్ం హిరిప్రంవహంతి దేవీరుదిదాభ్యః శుచిరాపూత ఏహి॥ దీక్షా తపసోస్తనూరసితాసిత్వా శివాగ్ం శ్యామాం పరిదధేభద్రం వర్ణపుష్యన్॥ ఓం భూర్భువః స్వః ఆప ఇహతిష్ఠత ఓం అద్భ్యోనమః (33) ఆగ్నేయపదాథః కోణేపదే వామహస్తే సావిత్రమేకపద మావాహయేత్ హేసావిత్రత్వ మాగచ్ఛ సర్వధ్వాంతనివారకపూజాం గృహాణదేవేశ మయాభక్త్యా సమర్పితాం। ఓం హస్త ఆధాయసవితా బిభ్ర దభ్రగ్ం హిరణ్మయీం। అగ్నేర్జ్యోతిర్నిచాయ్య పృథివ్యా అధ్యాభరదానుష్టుభేన ఛందసాంగిరస్వత్। భోః సావిత్ర ఇహాగచ్ఛ శుద్ధస్ఫటిక సంకాశా పంచవక్త్రాత్రిలోచనా పద్మాసన స్థితాదేవీ ఓంకారస్యాదిరూపిణే వేదమాతాజగత్కర్త్రీ వాస్తోర్వామకరాశ్రితా॥ ఓం ఉపయామ గృహీతోసి సావిత్రోసి చనోధాశ్చనోధా అసిచనోమయిధేహి। జిన్వయజ్ఞం జిన్వపతిం భగాయదేవాయత్వా సవిత్రే॥

ఓం భూర్భువః స్వః సావిత్ర ఇహతిష్ఠ సావిత్రాయనమః॥ (34) నైరృతి పితృగణోర్ధ్వపదే మేఢ్రే జయమేకపద మావాహయేత్ ఆవాహయామి తందేవం జయం యష్టివిధారకం జయత్వం హి సమాగచ్ఛ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ। ఓం మర్మాణి తేవర్మ ణాఛాదయామి సోమస్త్వా రాజామృతే నానువస్తాం ఉరోర్వరీయో వరుణస్తే కృణోతు జయతన్త్వాను దేవామదంతు॥ భోజయ ఇహా

గచ్ఛ। జయో కాలాగ్నిరూపశ్చ శక్తిహస్తో మహాబలః। రక్తవర్ణో మహోగ్రశ్చ సురాసుర నమస్కృతః॥ ఓం ఆషాఢం యుత్సుపృతనాసుపప్రిగ్ం స్వర్షామప్సాం వృజినస్యగోపాం। భరేషుజాగ్ం సుక్షితిగ్ం సుశ్రవసం జయంతంత్వా మనుమదేమసోమ॥

ఓం భూర్భువః స్వః జయ ఇహాతిష్ఠ ఓం జయాయనమః॥

(35) వాయవ్యకోణోర్ధ్వపదేదక్షిణహస్తే రుద్రమేక పదమావాహయేత్ ఆవాహయామి తంరుద్రం సర్వదాశంకరం విభుం। ఉమాధిష్ఠిత వామాంగం వరదాభయహస్తకం జటాగంగాధరం సౌమ్యం కర్పూరాద్రి సమప్రభం। ఆగచ్ఛ భగవన్రుద్ర క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ॥ ఓం అవరుద్ర మదీమహ్యావదేవం త్ర్యంబకం। యథానోవస్య సస్కరద్యథానః శ్రేయసస్కరద్యథానో వ్యవసాయయాత్। భోరుద్ర ఇహాగచ్ఛ। రుద్రోగోష్ఠోజటీత్ర్యక్షోఽరుగ్వరాభయసూత్రధృక్। శుభ్రః కృత్త్యంబరోవాస్తోర్యామ్యపాణితలస్థితః। ఓం యాతేరుద్ర శివాతనూరఘోరా పాపకాశినీ। తయానస్తన్వాశంతమయాగిరిశంతాభిచాకశీహి॥

ఓం భూర్భువః స్వః రుద్ర ఇహాతిష్ఠ। ఓం రుద్రాయనమః॥

(36) తతోమధ్య సంలగ్నే పరిస్థిత పూర్వపదత్రయే వామస్తనే అర్యమణంత్రిపద మావాహయేత్ అర్యమన్ కురుమేభద్రం సంజ్ఞయా సహాసర్వదా। గృహాణే మాంమయాదత్తాం పూజాందేవ నమోఽస్తుతే॥ ఓం యదద్యసూర ఉదితేఽనాగామిత్రోఽర్యమా। సువాతిసవితాభగః। భో అర్యమన్నిహాగచ్ఛ అర్యమార్జునవర్ణస్తు దీప్తి

మాన్ రథవాహనః। సుపద్మమాలీఖట్వాంగీ। వాస్తోర్వామ స్తనస్థితః। ఓం అర్యమణం బృహస్పతి మింద్రం దానాయచోదయ। వాచం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ం సవితారం చ వాజినగ్ంస్వాహా॥ ఓం భూర్భువః స్వః అర్యమన్నిహతిష్ఠ ఓం అర్యమ్ణేనమః ॥ (37) తద్దక్షిణాగ్నేయ కోణపదే వామహస్తే సవితారమేకపద మావాహయేత్। ఆవాహయే సవితృమండల మధ్యసంస్థం। సప్తాశ్వవాహనయుతం ధృత పంకజం త్వాం కేయూరకుండల విధారక దేహిసౌఖ్యం। గృహీత్వా మేఽర్చనమిదం భగవన్నమస్తే। ఓం విశ్వాని దేవసవితర్దురితాని పరాసువ। యద్భద్రం తన్న ఆసువ॥ భోః సవితః ఇహాగచ్ఛ। సవితాజనితానివిశ్వం। ద్విబాహురరుణచ్ఛవిః। రథగామీ పద్మ పాణిర్వ్యస్తాదకకరాంగకః। ఓం సవిత్రా ప్రసవిత్రాసరస్వత్యా వాచాత్వష్ట్రా రూపైః పూష్ణాపశుభిరింద్రేణాస్మే బృహస్పతినా బ్రహ్మణావరుణే నౌజసాగ్నినాతేజసా సోమేనరాజ్ఞా విష్ణునాదశమ్యా దేవతయా ప్రసూతః ప్రసర్పామి॥

ఓం భూర్భువః స్వః సవితరిహతిష్ఠ ఓం సవిత్రేనమః ॥ (38) తదధోభాగేనైరృత్యకోణే పదాదుపరిపదత్రయే జఠరవామభాగే వివస్వంతం త్రిపద మావాహయేత్। ఏహ్యేహి దేవ త్రిగుణాత్మకత్వం హేమంత మారుహ్యతమోనుదన్వై హస్తద్వయే వైధృత చక్రపద్మ గృహాణ పూజాంభగవన్నమస్తే। ఓం వివస్వానాదిత్యైష తే సోమపీథస్తస్మిన్మత్స్వ। శ్రదస్మైనరోవచ సేదధాతన యదాశీర్దాదంపతీ వామమశ్నుతః। పుమాన్ పుత్రోజాయతే విందతేవ్వ

స్వధా విశ్వాహారప ఏథతేగృహే। భో వివస్వన్నిహాగచ్ఛ। వివస్వాన్ ద్విభుజః శోణద్యుతిశ్చండశ్చ పంకజీ। కర్మసాక్షీ రథీవాస్తోర్వామకుక్షి సమాశ్రితః। ఓం మిత్రస్య చర్షణీధృతో శ్రవో దేవస్య సానసి। ద్యుమ్నం చిత్రశ్రవ స్తమం।

ఓం భూర్భువః స్వః వివస్వన్నిహ తిష్ఠ ఓం వివస్వతే నమః ॥ (39) తదనో నైరృత్యకోణైకపదే మేఢ్రే విబుధాధిపమేకపద మావాహయేత్। ఏహ్యేహి వాస్తౌ విబుధాధిపత్యం। గజాధిరూఢో మనురక్షణాయ। వరాప్సరోభిశ్చ విపీజ్యమానో గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే। ఓం ఇంద్రశ్చ సమ్రాడ్వరుణశ్చ రాజా తౌ తే భక్షం చక్రతురగ్ర ఏతం। తయోరహమనుభక్షం భక్షయామి వాగ్దేవీ జుషాణా సోమస్యతృప్యతు సహప్రాణేన స్వాహా ॥ భో విబుధాధిప ఇహాగచ్ఛ। సహస్రాక్షో గజారూఢః పీతాంగో విబుధాధిపః। వజ్రోత్పలకర శ్రీమాన్ వాస్తోర్మేఢ్రే సమాశ్రితః ఓం ఇంద్రః సుత్రామాస్వవా ఆతోభిసమృడీ కోభవతు విశ్వవేదాః। బాధంతాం ద్వేషో అభయం కృణోతు సువీర్యస్య పతయః స్యామ। ఓం ఇంద్ర ఆసాం నేతా బృహస్పతిర్దక్షిణాయజ్ఞః పురఏతు సోమః। దేవసేనానామభి భంజతీనాం జయంతీనాం మరుతో యం త్వగ్రం ॥

ఓం భూర్భువః స్వః విబుధాధిప ఇహతిష్ఠ ఓం విబుధాధిపతయే నమః (40) తదుత్తరపదత్రయే జఠర దక్షిణభాగే మిత్రం త్రిపద మావాహయేత్। మిత్రత్వ మేహ్యేహిత మోపశాంత్యై। రత్నాబ్జవజ్రధ్వజయుక్తహస్త శ్యామోర్ధ్వభాగేఽర్ధసిత స్వరూపో

యథామనః స్థో భగవన్నమస్తే। ఓం మిత్రోన ఏహి సుమిత్రధ ఇంద్ర స్యోరుమావిశదక్షిణ ముశన్నశంతగ్ం స్యోనః స్యోనం। స్వాన భ్రాజాం ఘోరబంభారేహ స్త సుహస్తకృశానవేతేవః సోమక్రయణాస్తాన్ రక్షధ్వం మావోదభన్। భో మిత్ర ఇహాగచ్ఛ హలాబ్జధ్వజవజ్రాఖ్య హస్తోమిత్రో హరిస్థితః। ఊర్ధ్వాధః శ్యామగౌరావా। వాసోర్హస్తాం గుళిస్థితః॥ ఓం తన్మిత్రస్య వరుణస్యాభిచక్షే సూర్యోరూపం కృణుతే ద్యోరుపస్థే। అనంత మన్యద్రుశదస్య పాజః కృష్ణమన్య ద్ధరితస్సంభవంతి॥ ఓం మిత్రస్య చర్షణీధృతో వోదేవస్య సానసి ద్యుమ్నం చిత్రశ్రవస్తమం॥ ఓం భూర్భువః స్వః మిత్ర ఇహతిష్ఠ ఓం మిత్రాయనమః (41) తదుత్తరేకపదే దక్షిణహస్తే రాజయక్ష్మాణ మేకపద మావాహయేత్। ఆవాహయామి తందేవం యక్ష్మాణం రాజసంజ్ఞకం। నానావ్యాధి సమాకీర్ణం రోగైశ్చపరిశోభితం। వామేన వరదంచైవ దక్షిణే నాభయప్రదం। ఆగచ్ఛయక్ష్మన్ భగవన్ పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ఓం అభిగోత్రాణి సహసాగాహమానోదయో వీరః శతమన్యురింద్రః॥ దుశ్చ్యవనః పృతనాషాడయుధ్యోఽస్మాకగ్ం సేనా అవతు ప్రయుత్సు। భో రాజయక్ష్మన్నిహాగచ్ఛ। వరశక్తిధరో బ్రహ్మచర్యవాన్ బర్హివాహనః రాజయక్ష్మచనీలాంగో వాస్తోర్హస్తం సమాశ్రితః।

ఓం ఇమం దేవా అసపత్నగ్ం సువధ్వంమహతేక్షత్రాయమహతే జ్యైష్ఠ్యాయ మహతేజానరాజ్యాయేంద్రస్యేంద్రియాయ। ఇమమముష్య పుత్రమముష్యై పుత్రమస్యై విశ ఏషవో మీరాజాసోమో స్మాకం బ్రాహ్మణానాగ్ం రాజా। ఓం భూర్భువః స్వః రాజయక్ష్మన్నిహ

తిష్ఠ ఓం రాజయక్ష్మణేనమః। (42) తత్రాప్యక్పదత్రయే దక్షిణ స్తన
తలే పృథ్వీధరం త్రిపద మావాహయేత్। పృథ్వీధరత్వం మమ
మండలేఽస్మిన్నాధారభూతో జగతీతలస్థః। గృహేసుఖం దేహి
సుఖప్రదత్వం గృహాణపూజాం భగవన్నమస్తే॥ ఓం పృథివీ
ఛందోఽంతరిక్షం ఛందోద్యౌశ్ఛందః సమాచ్ఛందో నక్షత్రాణి
ఛందో వాక్ఛందో మనశ్ఛందః కృషిశ్ఛందో హిరణ్యం ఛందో
గౌశ్ఛందోఽజాశ్ఛందోఽశ్వరశ్ఛందః॥ భోః పృథ్వీధర ఇహాగచ్ఛ।
సహస్రవదనః శ్రీమాన్ శంఖచక్రాక్షకుంభభృత్। నీలః పృథ్వీ
ధరో వాస్తోర్దక్షస్తన సమాశ్రితః। ఓం యద్గ్రామే యదరణ్యే
యత్సభాయాం యదిం దియే। యదేనశ్చకృమావయమిదం తదవ
యజామహే స్వాహా॥

ఓం స్యోనాపృథివినో భవానృక్షరా నివేశనీ। యచ్ఛానః
శర్మ సప్రథాః। ఓం యద్గ్రామే యదరణ్యే యత్సభాయాం య
దింద్రియే। యదేనశ్చకృమావయ మిదంతదవయజామహేస్వాహా॥
ఓం భూర్భువః స్వః పృథివీధర ఇహతిష్ఠ పృథివీధరాయనమః॥
(43) తదుపరి ఏకపదేవక్షఃస్థలే ఆపవత్సమేకపద మావాహయేత్।
ఆపవత్సత్వమేహ్యేహి కూర్మస్కంధవరప్రదపూజాంగృహాణదేవేశ
కుంభహస్త నమోఽస్తుతే। ఓం ఆతేవత్సో మనోయమ త్పరమాచ్చి
త్సధస్థాత్। అగ్నేత్వాం కామయాగిరా। భో ఆపవత్స ఇహాగచ్ఛ
ఆపవత్సో మహాతేజా ద్విభుజః సింహావాహనః। వరపాశధరో గౌరో
వాస్తోర్వక్షసి సంస్థితః॥ ఓం భవతన్నస్య మనసా సుచేతసావరేపసా
మాయజ్ఞగ్ం హిగ్ం సిష్టమాయజ్ఞపతిం జాతవేదసా శివా భవత
మద్యః నః॥

ఓం భూర్భువః స్వః ఆపవత్స ఇహతిష్ఠ ఓం ఆపవత్సాయ నమః ॥ (44) మధ్యేనవపదే వాస్తోర్హృదయే బ్రహ్మాణం నవపద మావాహయేత్ ఆవాహయామి దేవేశ మూర్ధ్వభాగే వ్యవస్థితం। హంసయానసమారూఢం సూర్యకోటి సమప్రభం చతుర్ముఖం చతుర్బాహుం చతుర్వేద సమన్వితం పుస్తకంచాక్ష సూత్రాది దధానంచ కమండలుం విశ్వకర్మాఖ్యనామానం దేవతాగణపూజితం। ఆగచ్ఛ భగవన్ బ్రహ్మన్ క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధో భవ।

ఓం ఆబ్రహ్మన్ బ్రహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామారాష్ట్రే రాజన్యః శూర ఇషవ్యోఽతి వ్యాధీమహారథో జాయతాం దోగ్ధ్రీ ధేనుర్వోఢానడ్వానాశుః సప్తిః పురంధిర్యోషాజిష్ణూరథేష్ఠాః సభేయోయువాస్య యజమానస్య వీరోజాయతాం నికామేనికామేనః పర్జన్యోవర్షతు ఫలవత్యోన ఓషధయః పచ్యంతాం యోగక్షేమో నః కల్పతాం ॥ భో బ్రహ్మన్నిహాగచ్ఛ । చతుర్ముఖోఽరుణో బ్రహ్మాఽక్షమాలా స్రువతోయభృత్ । లంబోదరోహం సరథః శ్మశ్రులోవాస్తుహృత్థితః । ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతః సురుచోవేన ఆవః । సబుధ్న్యా ఉపమా అస్యవిష్ఠాః సతశ్చ యోనిమసతశ్చ వివః ।

ఓం భూర్భువః స్వః బ్రహ్మన్నిహతిష్ఠ । ఓం బ్రహ్మణేనమః॥ (45) తతోమండలస్యబాహ్యే ఈశానాదికోణేషుక్రమేణ చరకీం విదారీం పూతనాం పాపరాక్షసీం పూజయేత్ తద్యథా । అహమావాహయిష్యామి చరకీం నామరాక్షసీం। అంకుశం డమరుం శంఖే

కుండలం చాపిబిభ్రతీం । ఆగచ్ఛ చరకిత్వం హి పూజేయం ప్రతి గృహ్యతాం। ఓం యంతే దేవీనిర్‌ృతి రాబబంధపాశం గ్రీవాస్వ విచృత్యం । తస్తేవిష్యామ్యాయుషోనమద్ధ్యాదథైతం పితుమద్ధిప్రసూతః । నమోభూత్యైయేదం చకార ॥

ఓం భూర్భువః స్వః చరకి ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం చరక్యై నమః । ఆగ్నేయ్యాం విదారీ మావాహయేత్ । ఆవాహయామి తాం దైత్యాం బిడాలీ సదృశాననాం । విశాలరోమమాం సాఘ్యాం చాపబాణధరాం వరాం విదారిత్వ మిహాగచ్ఛ పూజేయం ప్రతి గృహ్యతాం ॥ ఓం అక్షరాజాయకిత నంకృతాయాది నవదర్శం త్రేతాయైకల్పినం ద్వాపరాయాధి కల్పినమాస్కందాయ సభాస్థాణు మృత్యవేగ్గోవ్యచ్ఛ మంతకాయ గోఘాతం క్షుధేయోగాం వికృంతంతం బిక్షమాణ ఉపతిష్ఠతి దుష్కృతాయ చరకాచార్యం పాప్మనే సైలగం ॥

ఓంభూర్భువః స్వఃవిదారి ఇహాగచ్ఛఇహతిష్ఠ ఓం విదార్యైనమః తతోనైరృత్యాం పూతనా మావాహయేత్। పూతనేత్వమిహాగచ్ఛ రాక్షసీగణసంయుతే। మయానివేదితాం పూజాం గృహాణ వరదా భవ। ఓం ఇంద్రస్య క్రోడోది త్యైపాజస్య న్దిశాం జత్రవోదిత్యై భసజ్జీమూతాన్ హృదయా పశేనాంతరిక్షం పురీతతానభ ఉదర్యేణ చక్రవాకౌ మతస్నాభ్యాం దివం వృకాభ్యాం గిరీన్ ప్లాభి రుశి పలాన్ ప్లీన్ హా వల్మీకాన్ క్లోమభిర్గ్లాభిర్గుల్మాహిన్రాభిః ప్రవంతీ

ప్లాశిదాన్ కుక్షిభ్యాగ్ం సముద్రముదరేణ వైశ్వానరం భస్మనా ॥

ఓం భూర్భువః స్వః పూతనే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం పూతనాయైనమః। అథవాయవ్యే పాపరాక్షసీ మావాహయేత్। అహమావాహయిష్యామి రాక్షసీం పాపపూర్వికాం రక్తాననాం ధూమ్రవర్ణాం రాక్షసీగణ సంయుతాం। రాక్షసిత్వ మిహాగచ్ఛ పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం। ఓం యస్యాస్తే ఘోర ఆసంజుహోమ్యేషాం బంధానామ వసర్జనాయ। యాంత్వాజనో భూమిరితి ప్రమందతే నిరృతిన్ త్వాహం పరివేద విశ్వతః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః పాపరాక్షసి ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ పాపరాక్షస్యైనమః ॥ పూర్వ దక్షిణ పశ్చిమోత్తరదిక్షు క్రమేణస్కందం అర్యమణం జృంభకం పిలిపిచ్ఛం ఆవాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశం షణ్ముఖం కృత్తికాసుతం రుద్రతేజస్స ముత్పన్నం దేవసేనా సమన్వితం మయూర వాహనంశక్తి పాణింవై బ్రహ్మచారిణం ఆగచ్ఛ భగవన్ స్కంద క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ। ఓం యత్ర బాణాః సంపతంతి కుమారా విశిఖా ఇవ। తన్న ఇంద్రో బృహస్పతిరదితిః శర్మయచ్ఛతు విశ్వాహాశర్మ యచ్ఛతు ॥

ఓం భూర్భువః స్వః స్కంద ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం స్కందాయనమః దక్షిణే అర్యమ్ణ మావాహయేత్। ఆవాహయామి దేవేశే మర్యమ్ణం పితృనాయకం మహిషం దివ్యమారూఢం దండపాణిం శుభేక్షణం। కర్మణాం ఫలదాతారం। లోకానాం కర్మసాక్షిణం। ఏహిత్వమర్యమన్ దేవక్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ ॥ ఓం యదద్యసూర ఉదితేఽనాగామిత్రో ఽఅర్యమా। సువతి సవితాభగః।

ఓం భూర్భువః స్వః అర్యమన్నిహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం అర్యమ్ణేనమః పశ్చిమే జృంభక మావాహయేత్। ఆవాహయేతం ప్రచురంచముఖ్యం జృంభాయమాణం వరఖడ్గహస్తం ప్రత్యగ్దిశాయాం చసురక్షణీయ మత్తై ర్వివాసం కురుజృంభకత్వం॥ ఓం హింకారాయ స్వాహా హిం కృతాయస్వాహా క్రందతే స్వాహా వక్రిందాయ స్వాహా ప్రోథతే స్వాహా ప్రప్రోథాయ స్వాహా గంధాయ స్వాహా ఘ్రాతాయ స్వాహా నివిష్టాయ స్వాహా పవిష్టాయ స్వాహా సందితాయ స్వాహా వల్గతే స్వాహా సీనాయ స్వాహా శయానాయ స్వాహా స్వపతే స్వాహా జాగ్రతేస్వాహా కూజతే స్వాహా ప్రబుద్ధాయస్వాహా విజృంభమాణాయస్వాహా విచృత్తాయస్వాహా సగంహానాయస్వాహా ప స్థితాయస్వాహా యనాయస్వాహా ప్రాయణాయస్వాహా।

ఓం భూర్భువః స్వః జృంభక ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం జృంభకాయనమః ఉత్తరేపిలిపిచ్ఛ మావాహయేత్। ఆవాహయేతం పిలిపిచ్ఛకంచ మయూర పిచ్ఛాని విధారయంతం వామేతుహస్తే ధనురాదధానం బాణం దధానంత్వితరేతుహస్తే। ఓం కాస్విదాసీత్పూర్వచిత్తిః కిగ్ంస్విదాసీ ద్బృహద్వయః। కాస్విదాసీత్పిలిప్పిలాకాస్విదాసీ త్పిశంగిలా॥ ఓం భూర్భువః స్వః పిలిపిచ్ఛ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓంపిలిపిచ్ఛాయనమః ఏవం ప్రాగాది దిక్షుగణేశం దుర్గాం వాయుం బీభత్సం యథానుక్రమేణ స్థాపయేత్ పూర్వే గణేశాయ నమః గణేశం స్థాపయామి దక్షిణే దుర్గాయైనమః దుర్గాం స్థాపయామి। పశ్చిమే వాయవేనమః వాయుం స్థాపయామి ఉత్తరే

బీభత్సాయనమః బీభత్సం స్థాపయామి ఏవం తథాలోకపాల చతుష్టయం స్థాపయేత్। పూర్వే ఉగ్రసేనాయనమః ఉగ్రసేనంస్థాపయామి దక్షిణేడామరాయనమః డామరం స్థాపయామి। పశ్చిమే మహాకాలాయనమః మహాకాలం స్థాపయామి ఉత్తరే అశ్విభ్యాంనమః అశ్వినౌ స్థాపయామి । పూర్వాద్యష్టదిక్షు। ఇంద్రస్త్వగ్నిర్యమశ్చైవ నిర్ఋతిర్వరుణస్తథా। వాయుః సోమశ్చరుద్రశ్చ। ఇత్యష్టాదిశిదేవతాః ॥ తద్యథా। పూర్వే ఇంద్ర మావాహయేత్ । చతుర్దంత గజారూఢో వజ్రపాణిః పురందరః ప్రాచీపతిస్తుధ్యాతవ్యో నానాభరణ భూషితః ॥

ఓం త్రాతారమింద్ర మవితారమింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం। హ్వయామిశక్రం పురుహూతమింద్రగ్ం స్వస్తినోమఘవాధాత్వింద్రః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం ఇంద్రాయనమః । అగ్నికోణే అగ్నిమావాహయేత్ । పింగలః శ్మశ్రుకేశాక్షః పింగాకోజటిలోఽరుణః భాగస్థః సాక్షసూత్రశ్చ । సప్తార్చిః శక్తిధారకః। ఓం త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హేడోఽఅవయాసిసీష్ఠాః । యజిష్ఠోవహ్నితమః శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ ॥ ఓం భూర్భువః స్వః అగ్నే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం అగ్నయేనమః॥ దక్షిణే యమమావాహయేత్। ఈషత్పీతోయమోధ్యేయో దండహస్తోవిజానతా

ఓం యమాయత్వా మఖాయత్వా సూర్యస్యత్వాతపసే। దేవస్త్వా సవితామధ్వానక్తుపృథివ్యాః సగ్ం స్పృశస్పాహి। అర్చిరసి శోచిరసితపోసి ॥

ఓం భూర్భువః స్వః యమ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం యమాయనమః ॥ అథనైరృత్యే నిరృతి మావాహయేత్ । రక్తదృక్ పాశధృత్ క్రుద్ధో నిరృతిర్వికృతాననః । ప్రంస్థితః ఖడ్గహస్తశ్చ భూతవాన్ రాక్షసప్రియః । ఓం అసున్వంతమయజమాన మిచ్ఛస్తేనస్యేత్యా మన్విహి తస్కరస్య । అన్యమస్మదిచ్ఛసాత ఇత్యానమో దేవి నిరృతే తుభ్యమస్తు । ఓం భూర్భువః స్వః నిరృతే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం నిరృతయేనమః॥ అథ పశ్చిమే వరుణ మావాహయేత్ । వరుణః పాశభృత్సౌమ్యః ప్రతీచ్యాం మకరస్థితః । ఆవాహయామి వరుణం క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ । ఓం తత్వాయామి బ్రహ్మణా వందమాన స్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః । అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ంస మాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః వరుణ ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం వరుణాయనమః ॥ అథవాయవ్యే వాయు మావాహయేత్ । ధావన్హరిణపృష్ఠస్థో ధ్వజధారీ సమీరణః । వరదాన కరోధూమ్ర వర్ణః కార్యోవిజానతా ॥

ఓం ఆనోనియుద్భిః శతినీభిరధ్వరగ్ం సహస్రిణీభిరుపయాహి యజ్ఞం । వాయో అస్మిన్సవనే మాదయస్వ యూయం పాతస్వస్తిభిః సదానః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః వాయో ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం వాయవేనమః ॥ ఉత్తరే కుబేర మావాహయేత్ । దశాశ్వరథగః సోమో గదాధారీ నృరూపధృక్ ఉదీచిదిక్స్థం ప్రవిష్టః కుబేరః పాతు సర్వదా ॥ ఓం వయగ్ం సోమవ్రతే తవమనస్తనూషు బిభ్రతః । ప్రజావంతః సచేమహి । ఓం భూర్భువః స్వః కుబేర ఇహా

గచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం కుబేరాయనమః ॥ ఈశానే ఈశాన మావాహ యేత్ । ఈశానః పంచవక్త్రశ్చ । ఖట్వాంగీ చంద్రశేఖరః । భక్తా భయప్రదో దేవః పూజాం గృహ్ణాతు మత్కృతాం ॥ ఓం తమీ శానం జగత స్తస్థుషస్పతిం ధియం జిన్వమవసేహూ మహేవయం । పూషానో యథా వేదసామ సద్వృధేరక్షితా పాయురదబ్ధః స్వస్తయే॥

ఓం భూర్భువః స్వః ఈశాన ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం ఈశా నాయనమః ॥ తతోరుద్రం భూమిం చావాహయేత్ । తత్రేశాన పూర్వయోర్మధ్యే రుద్రమావాహయేత్ । పంచవక్త్రం దశభుజం । త్రినేత్రం స్మితసుందరం । కర్పూరగౌరం చంద్రార్ధ శేఖరం సువి భూషితం ॥ నీలగ్రీవమనాహారం । వ్యాఘ్రచర్మాంబరావృతం । కమండల్వక్షసూత్రాది । పాశశూలధరం హరం । ఉద్దండ దండ డమరుం ఖట్వాంగా భయపాత్రకం ॥ ఓం అస్మేరుద్రామేహనాపర్వ తాసోవృత్రహత్యే భరహూతౌ సజోషాః । యశ్శగ్ం సతేస్తువతే ధాయి పజ్రఽఇంద్రజ్యేష్ఠాఽ అస్మాం అవంతు దేవాః ఓం భూర్భువః స్వః రుద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం రుద్రాయనమః । నిరృతి పశ్చిమ యోర్మధ్యే భూమి మావాహయేత్ । నసువర్ణామహీప్రోక్తా సర్వాభరణ భూషితా । చతుర్భుజా సౌమ్యవపుశ్చంద్రాంశు సదృ శాంబరా। రత్నపాత్రం సస్యపాత్రం పాత్ర మౌషధి సంయుతం । పద్మహస్తాం భూమిదేవీ। మిహచావాహయామ్యహం ॥

ఓం స్యోనాపృథివినోభవాన్రృక్షరానివేశనీ । యచ్ఛానః శర్మ సప్రథాః ॥ ఓం భూర్భువః స్వః భూమే ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఓం భూమ్యైనమః । అత్రబ్రహ్మాది పంచచత్వారింశత్సురాన్ ప్రత్యేక మేకత్రవా కాండాను సమయేన పదార్థాను సమయేనవా షోడశోప

చారైః ప్రణవాది నమోంతేన స్వస్వనామ మంత్రేణ పూజయేత్ తత్రాయం క్రమః । మనోజూతిరితి ప్రతిష్ఠా । మధ్యే బ్రహ్మణేనమః ఇదం పాద్యం । ఏషోఽర్ఘ్యః ఇదమాచమనీయం ఇదం స్నానం ఇదం। వస్త్రం ఇదమనులేపనం । ఇమానిపుష్పాణి ఏషధూపః ఏషదీపః ఏతాని నానావిధాని నైవేద్యాని ఇదమాచమనీయం ఇదం ఫలం ఇదం తాంబూలం ఇయందక్షిణా ఇత్యాది ప్రయోగేణ బ్రహ్మాణం సంపూజ్య అర్యమాదీన్ సర్వాన్ సంపూజ్య చ అనేన ప్రకారేణ స్థాపితక్రమేణవా శిఖ్యాది వాస్తుమండలాన్ పూర్వాదిదిక్షు స్థాపిత చతుర్ణాం కలశానాం ప్రతిష్ఠా పూజనం చ ప్రత్యేక నామ్నా కుర్యాత్ మధ్యాత్పూర్వే అర్యమ్ణేనమః । మధ్యాద్దక్షిణే వివస్వతే నమః । మధ్యాద్దక్షిణేమిత్రాయనమః । మధ్యాదుత్తరే పృథివీధరాయనమః । ఐశానే ఆపవత్సాయనమః । ఆగ్నేయే సవిత్రేనమః నైరృత్యాం విబుధాధిపతయేనమః । వాయవ్యే రాజయక్ష్మణేనమః ఈశానాదైశాన్యే అద్భ్యోనమః । ఆగ్నేయాదాగ్నేయే సావిత్రాయనమః । నైరృత్యాన్నైరృత్యే జయాయనమః। వాయవ్యాద్వాయవ్యేరుద్రాయనమః పూర్వస్థాపిత ఈశానాది క్రమేణద్వాత్రింశత్ శిఖ్యాది దేవతాః పూజయేత్। బాహ్యే ఈశాన్యాదిచతుష్కోణేషు చరక్యాదీన్ పూజయేత్ పూర్వాదిచతుర్దిక్షుస్కందాదీన్ పూజయేత్ । తథా గణేశాదీన్ పూజయేత్ । తత్రైవ ఉగ్రసేనాదీన్ పూజయేత్ । పూర్వాదిక్రమేణ ఇంద్రాదీన్ పూజయేత్ । ఇత్యాదీన్ దేవాన్ సకలోపచారైః సంపూజ్యపాత్రస్థిత నైవేద్యమేకత్ర ప్రత్యేకంవా ఉదకఫలతాంబూలాదీన్ నుపచారాన్ సమర్పయేత్ । తదనంతరం మండపమధ్యే వాస్తుశీః ద్వాత్రింశమన్నామభిః పూజయేత్। ఓం ఏకపద సకలాయనమః ఓం చతుష్పద పేచకాయనమః ఓం నవపద పీఠాయనమః ఓం షోడశపద మహాపీఠాయనమః ।

ఓం పంచవింశత్పదోప పీఠాయనమః। ఓం షట్త్రింశత్పదోగ్ర పీఠాయనమః । ఓం ఏకోనపంచాశత్పద స్థండిలాయనమః । ఓం చతుఃషష్టిపద మండూకాయనమః । ఓం ఏకాశీతిపద పరశాయికాయ నమః। ఓం శతపద ఆసనాయనమః। ఓం ఏకవింశత్యుత్తరశతపద స్థానీయాయనమః। ఓం చతుశ్చత్వారింశత్య ధికశతపద దేశీయాయనమః। ఓం నవశతర్యుత్తరశతపదో భయచండితాయనమః। ఓం చతుమానద్వాశతపదభద్ర మహాసవాయనమః । ఓం సపంచవింశద్ద్విశతపద పద్మగర్భాయనమః । ఓం షట్పంచాశదుత్తరద్విశతపద త్రియుతాయనమః । ఓం ఏకోననవత్యుత్తరద్విశతపద వృత్తభోగాయనమః। ఓం చతుర్వింశత్త్రిశతపద కర్ణాష్టకాయనమః । ఓం ఏకషష్ట్యుత్తర త్రిశతపద గణితాయనమః । ఓం చతుఃశతపద సూర్యవిశాలాయ నమః । ఓం ఏకచత్వారింశద్యధిక చతుఃశతపద సుసంహితాయ నమః ।

ఓం చతురశీత్యుత్తర చతుశ్శతపద సుప్రతికాంతాయ నమః। ఓం ఏకోన త్రింశత్యధిక పంచశతపద విశాలాయ నమః । ఓం షట్సప్తత్యుత్తర పంచశతపద విప్రగర్భాయ నమః । ఓం పంచవింశత్యుత్తర షట్ఛతపద విశ్వేశాయ నమః। ఓం షట్సప్తత్యధిక షట్ఛతపదవిపులభోగాయ నమః । ఓం నవవింశత్యధిక సప్తశతపద విప్రతికాంతాయనమః । ఓం చతురశీద్యుత్తర సప్తశతపద విశాలాక్షాయ నమః। ఓం ఏకచత్వారింశత్యుత్తరాష్టశతపద విప్రభక్తికాయనమః। జేం నవశతపద విశ్వేశసారకాయ నమః। ఓం ఏకషష్ట్యుత్తర నవశతపద ఈశ్వరకాంతాయ నమః । ఓం చతుర్వింశత్యుత్తర సహస్రపదేంద్రకాంతాయ నమః ।

ఇతి పీఠదేవతాః సంపూజ్య ఆవాహ్య అనంతరం వాస్తు మండలమధ్యే యథావిధిఘటం సంస్థాప్య ప్రధానం వాస్తు పురుషం పూజయేత్। తత్రాదౌ సువర్ణమయం వాస్తుమూర్తిం తామ్రపాత్రే సంస్థాప్య అగ్న్యుత్తరణం కుర్యాత్ । ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ సంకీర్త్య ఓం తత్సదితి అస్యాం మూర్తౌ అవఘాతాది దోషపరిహారార్థమగ్న్యుత్తారణం దేవతాసాన్నిధ్యార్థం ప్రాణప్రతిష్ఠాంచ కరిష్యే। సముద్రస్యత్వా ఇత్యష్టాభిఋగ్భిః ప్రథమావృత్తౌ దుగ్ధధారాం ద్వితీయావృత్తౌ జలధారాంచ ప్రతిమాయాం పాత్రస్థితాయాం దద్యాత్ । తత్రమంత్రాః । ఓం సముద్రస్యత్వాఽవాకయాఽగ్నే పరివ్యయామసి । పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ ॥ (1) హిమస్యత్వా జరాయుణాఽగ్నే పరివ్యయామసి । పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ ॥ (2) ఉపజ్మన్నుప వేతసేవతరంనదీష్వా । అగ్నేపిత్తమపామసి మండూకి తాభిరాగహి సేమన్నోయజ్ఞం పావకవర్ణగ్ం శివంకృధి ॥ (3) అపామిదన్న్యయనగ్ం సముద్రస్య నివేశనం । అన్యాంస్తే అస్మత్తపంతు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ॥ (4) అగ్నే పావకరోచిషా మంద్రయా దేవజిహ్వయా । ఆదేవాన్వక్షియక్షిచ ॥ (5) సనః పావక దీదివో అగ్నే దేవాం । ఇహావహ । ఉపయజ్ఞగ్ం హవిశ్చనః ॥ (6) పావకయాయశ్చితయం త్యాకృపా క్షామన్రురుచఽఉపసోనభానునా । తూర్వన్నయామన్నేత శస్యనూరణఽ ఆయోఘృణేన తతృషాణో అజరః ॥ (7) నమస్తే హరసే

శోచిషే నమస్తే అస్త్వర్చిషే। అన్యాంస్తే అస్మత్తపంతు హేతయః।
పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ ॥ (8)

ఇతి పాత్రస్థవాస్తు ప్రతిమోపరి అనేనాగ్నిసూక్తేన సమగ్రేణ దుగ్ధధారాందద్యాత్ । ద్వితీయావృత్తిసూక్తం పంచజలధారాం దద్యాత్। ఇతిరీత్యాగ్న్యుత్తారణం కుర్యాత్ । తతః శుద్ధజలేన ప్రక్షాళ్య ప్రాణప్రతిష్ఠాం కుర్యాత్ । అస్యశ్రీ ప్రాణప్రతిష్ఠా మంత్రస్య బ్రహ్మవిష్ణు రుద్రాఋషయః ఋగ్యజుః సామానిఛందాంసి క్రియామయవపుః ప్రాణాఖ్యాదేవతాః ఓం బీజం క్రౌంశక్తిః ప్రాణప్రతిష్ఠాపనే వినియోగః బ్రహ్మవిష్ణురుద్ర ఋషిభ్యోనమః శిరసి ఋగ్యజుః సామచ్ఛందేభ్యోనమః ముఖే। ప్రాణాఖ్య దేవతాయై నమః హృది। ఓం బీజాయనమః గుహ్యే క్రౌంశక్త్యైనమః పాదయోః। ఓం కం ఖం గం ఘం ఙం అం పృథివ్యప్తేజోవాయ్వాకాశాత్మనే ఆం హృదయాయనమః। ఓం చం ఛం జం ఝం ఞం ఇం శబ్ద స్పర్శరూపరస గంధాత్మనే ఈం శిరసే స్వాహా। ఓం టం ఠం డం ఢం ణం ఉం శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణాత్మనే ఊం శిఖాయై వషట్ । ఓం తం థం దం ధం నం ఏం వాక్పాణి పాదపాయూపస్థాత్మనే ఐం కవచాయహుం ఓం పం ఫం బం భం మం ఓం వచనాదాన విహరణోత్సర్గానందాత్మనే ఔం నేత్రత్రయాయ వౌషట్ । ఓం యం రం లం వం శం షం సం హం ళం క్షం గ్ం అః మనోబుద్ధ్యహంకారచిదాత్మనే అః అస్త్రాయఫట్ । ఏవమాత్మనిమూర్తౌచకృత్వామూర్తిం స్పృష్ట్వాజపేత్ । ఓం హ్రీం క్రౌం యం రం లం వం శం షం సం హం దేవస్య ప్రాణా ఇహప్రాణాః ॥ ఓం ఆం హ్రీం హం సః దేవస్య జీవఇహస్థితః।

ఓం ఆం హ్రీం హం సః దేవస్య సర్వేంద్రియాణి । ఓం ఆం హ్రీం హం సః దేవస్య వాఙ్మనశ్చక్షుః శ్రోత్రఘ్రాణప్రాణా ఇహా

గత్యస్వస్తయే సుఖేన సుచిరం తిష్ఠంతు స్వాహా। అర్ఘ్యపాద్యం గుష్ఠం దత్వా జపేత్। ఓం అస్యై ప్రాణాః ప్రతిష్ఠంతు అస్యైప్రాణా శ్చరంతు చ। అస్యై దేవత్వ మర్చాయై। మామహేతి చ కశ్చన। ప్రణవేన సన్నిరుధ్వ సజీవం ధ్యాత్వా ధ్రువా ద్యౌరితి త్ర్యంచ జపిత్వాకర్ణే గాయత్రీం దేవమంత్రంచ జపేత్। తతఃకర్తా స్వాగతం తవదేవేశ మద్భాగ్యాత్త్వ మిహాగతః। ప్రాకృతోఽహం సదాత్వాం మాం బాలవత్పరిపాలయ। ఇతి పఠిత్వా నేత్రాభ్యం జనంకృత్వా పంచామృతేన స్నాత్వా శుద్ధజలేన ప్రక్షాళ్య పంచోపచారైః పూజయేత్ । ఏవం వాస్తుపురుష ప్రాణప్రతిష్ఠాం కృత్వా వాస్తు మండలమధ్యే కలశం స్థాపయేత్। తస్మిన్ కలశే గంగాద్యావాహనం గంగాద్యాః సరితః సర్వాః సముద్రాస్చ సరాంసిచ। ఆయాంతు యజమానస్య దురితక్షయకారకాః ॥ తామ్రకలశమధ్యే పంచపల్లవ పంచరత్న ఫలముద్రార్పణ సర్వౌషధీః సప్తమృదశ్చక్షిపేత్ । జటీమాం సీవచాకుష్ఠా శైలేయం రజనీద్వయం। శుంఠీచంపకముస్తాచ। సర్వౌషధిగణః స్మృతః ॥ అశ్వస్థానాద్గజస్థానా ద్వల్మీకాత్సంగమాద్ధ్రదాత్। గోష్ఠాచ్చతుష్పథా ద్గ్రాహ్యా మృద సప్తైవశాంతికే॥

తత్రవరుణ మావాహ్య షోడశోపచారైః పూజయేత్ । కలశస్యముఖే విష్ణురిత్యాది మంత్రైస్తత్ర తీర్థాన్యా వాహయేత్ । ఏవం సర్వకలశేషు మధ్యమకలశో పరిమహావాస్తు పురుషప్రతిమాం సువర్ణమయీం పట్టవస్త్రైరాచ్ఛాద్య నిధాయతత్స్తం సకలదేవతాధిష్ఠితావయవముత్తాన మీశానకోణ స్థితశిరసం నైరృత్యకోణ స్థిత పాదం చ యథాకారం వాస్తుపురుషం ధ్యాత్వా షోడశోపచారైః పూజయేత్॥ నారదీయే శిల్పశాస్త్రేఽష్టమోధ్యాయే। శతయోజన మాన్నత్యం త్రింశద్యోజన విస్తృతం శుద్ధస్ఫటిక సంకాశం చతుర్హస్తం కిరీటినం పీతాంబరధరం దేవం ముక్తామయ విభూషితం। భూతలేన్యస్తముత్తానం శాంతరూపం మహాబలం చంద్రచూడం

త్రినేత్రం చ ప్రసన్న వదనాంబుజం। అంగదాన్నూ పురాన్ హారాన్ వలయాం శుభ భూషణాన్ దధానం భూతలావాసం సర్వాలంకార సంయుతం పాదాదికేశ పర్యంతం ఈశానాదిషు యోజయేత్ । ఏకాశీతి సమాఖ్యాతా దేవతాస్తత్ర నిక్షిపేత్ । పంచవక్త్రేణ పురుషం ఆకృత్యాకల్పయేద్బుధః । శిల్పినాకుశలేనైవ శాస్త్రజ్ఞేన విచక్షణః సంప్రదాయేనసిద్ధ్యంతి దేశికైరుపదేశతః ॥

ఇత్యాదితో ద్వాత్రింశ శ్లోకాఃస్సంతి తత్రాదా భగవంతంవాస్తు పురుషం ప్రార్థయేత్ భగవన్ దేవదేవేశ బ్రహ్మాది దేవతాత్మక । తవపూజాం కరిష్యామి ప్రసాదం కురుమే ప్రభో ॥ ఇతి ఓం భూర్న మోవాస్తు పురుష మావాహయామి । ఓం భువో నమోవాస్తు పురుషమావాహయామి । ఓం స్వర్న మో వాస్తుపురుష మావాహయామి । ఓం భూర్భువః స్వః స్వర్న మో వాస్తుపురుష మావాహయామి । వాస్తోష్పతే ఇతి మంత్రస్య సుతక్షఋషి త్రిష్టుప్ ఛందో వాస్తుదేవతా వాస్తుస్థాపనే వినియోగః । ఓం వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహ్యస్మాన్ త్స్వావేశో అనమీవోభవానః । యత్త్వేమహే ప్రతితన్నో జుషస్వ శన్నోభవద్విపదేశం చతుష్పదే। ఓం వాస్తోష్పతయే నమః వాస్తోష్పతి మావాహయామి । ఓం హ్రీం నమోభగవన్ వాస్తుపురుష మహాబలపరాక్రమ సర్వదేవతాశ్రిత శరీరవిరాట్పురుష సకలబ్రహ్మాండ ధారిన్ భూమ్యర్పితమస్తక పురపత్తన ప్రాసాద గృహవాపీకూప ప్రతిమారథ యంత్రోపకరణాభరణ యజ్ఞమండపాది సమస్తస్వరూప సన్నివేశసాన్నిధ్యకర విశ్వంభర పరమపురుష స్వరూప శంఖచక్ర శార్ఙ్గధనుః కరవరదాభయహస్త వాస్తో నమస్తే నమస్తే । ఏహ్యేహి భగవన్ వాస్తో సర్వదేవైరధిష్ఠిత భగవన్ కురు కల్యాణం క్షేత్రేఽస్మిన్ సన్నిధోభవ । ఓం వాస్తుపురుష ఇహ స్వాగతోభవ। సుప్రసన్నోభవ వరదోభవ ఇత్యావాహ్య । ఓం

సహాశీర్షేత్యావాహనం। ఓం పురుష ఏవేత్యాసనం । ఓం ఏతావా నస్యేతి పాద్యం । ఓం త్రిపాదూర్ధ్వ ఇత్యర్ఘ్యం । ఓం తతో విరాడ జాయత ఇత్యాచమనీయం । ఓం తస్మాద్యజ్ఞా దితిస్నానం । ఓం తతో వ్విరాడజాయత ఇతిస్నానాంతే ఆచమనం । ఓం తస్మాద్యజ్ఞా త్సర్వ ఇతివస్త్రం । పునర్వస్త్రాంతే ఆచమనం। ఓం తస్మా దశ్వా ఇత్యుపవీతం ఉపవీతాంతే ఆచమనం। ఓం తం యజ్ఞ మిత్యను లేపనం । ఓం యత్పురుషమితి పుష్పం తులసీపత్రం అష్టోత్తర శతనామాపూజాంకుర్యాత్। ఓం బ్రాహ్మణోఽస్య ఇతిధూపం। ఓం చంద్రమామనసోజాత ఇతిదీపం। ఓం నాభ్యాఇతి నైవేద్యం। నైవే ద్యాంతే ఆచమనం। ఓం ప్రాణాయస్వాహా అపానాయస్వాహా వ్యానాయస్వాహా ఉదానాయస్వాహా సమానాయస్వాహా హస్త ప్రక్షాళనం ముఖప్రక్షాళనం మధ్యేమధ్యే ఆచమనీయం పూగీఫలంస కర్పూరం తాంబూలం సుమనోహారం పవిత్రీకరణం నిత్యం తాంబూ లం ప్రతిగృహ్యతాం। ఓం యత్పురుషేణ ఇతి తాంబూలఋతు ఫలంచ సమర్పయామి। ఓం యజ్ఞేన యజ్ఞమయ జంతదేవాః ఇతి దక్షిణాం తతః ఆరార్తికం పుష్పాంజలించ కుర్యాత్ । ఏవంకృతే నానేన పూజనేన శ్రీమాన్ వాస్తుదేవః ప్రీణాతు పూజితో వరదో భవతు। ఏవం పూజయిత్వా బలిదానం దద్యాత్। ఓం ఏహ్యేహి భగవన్ వాస్తో ఇమం మయోపనీతం బలిం గృహాణమమ యజ్ఞ మచ్ఛిద్రం కురు సకలదుష్టగ్రహ భూతపిశాచ వేతాల బ్రహ్మరాక్ష సేభ్యో రక్షరక్ష స్వాహా ఇతి మంత్రేణ సతాంబూల దక్షిణాకం బలిందత్వా ప్రార్థయేత్ యజ్ఞభాగం ప్రతీక్షస్వ పూజాంచైవ బలిం మమ। నమోవమస్తే దేవేశ మమస్వస్తి కరోభవ। ఇతి ప్రార్థ్య హస్తౌ పాదౌ ప్రక్షాళ్యాసనే ఉపవిశ్యాచమ్య అర్ఘ్యప్రదానం కుర్యాత్। ఓం పూజ్యోఽసి త్రిషులోకేషు యజ్ఞరక్షార్థహేతవే త్వద్వినాన చ సిద్ధ్యంతి। యజ్ఞదానాన్యనేకశః। స్వయంభో భగవన్

వాస్తో ష్పతే దేవేశ శాశ్వత । గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం । సర్వే శ్వర నమోస్తుతే ॥

ఇత్యర్ఘ్యందత్వా ప్రణామం కుర్యాత్ ।మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిశ్రద్ధా సమన్వితం యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే నమస్తే వాస్తుదేవేశ సర్వవిఘ్నహరోభవ శాంతింకురు సుఖందేహి। సర్వాన్ కామాన్ ప్రయచ్ఛమే । ఇత్యుక్త్వావాస్తు పురుషం ప్రణమేత్। ఇత్యుక్తప్రకారేణ వాస్తుపురుష సపర్యాం కుర్యాత్। తతః యాజుషాధర్వణ మహాశిల్పోపనిష ద్విశ్వకర్మోపనిష దాదివేద మంత్రపాఠైః నృత్యగీతాదిభి స్సహప్రతిమాం శకటేస్థిత్వా గ్రామ ప్రదక్షిణం కృత్వా యజ్ఞమండపే ప్రవేశయేత్। ఓం సహనావవతు సహనౌభునక్తు సహవీర్యం కరవావహై తేజస్వి నావధీతమస్తు మావిద్విషావహై । ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః । అథమహాశిల్పోపనిషదం వ్యాఖ్యాస్యామః। సకలనిగమాగమసార పారగం పరిపక్వభావభర మాచార్యం ప్రణమ్య ఛాత్రః పరిపృచ్ఛతి । భగవన్మే మహాశిల్ప తత్త్వరహస్యం బ్రూహీతి । తగ్ం సహోవాచ । అణోరణీయ స్మహతో మహీయదతోనవేది తుగ్ం శిల్పరహస్యగ్ం శక్నోతి। భవతస్మాత్సావధానః। వాఙ్మనోగోచరాతీతానన్త దివ్యతేజో మయోనిత్యో నిర్వికల్పో నిరంజనో నిరాఖ్యాదోఽతిశుద్ధో దేవఏకః పరబ్రహ్మ విరాజతే ।

సఏవాఖిలాండ కోటీనాం మూలబీజం భవతి తస్మాన్న ద్వితీయోఽస్తికశ్చిత్। సనిరాకారోఽసి సాకారత్వం విధత్తే। నిరాకార సాకారావస్య నైసర్గికావర్తేతే । జగదుదయకారణం తన్మనో జాయతే మనస్సంకల్పాత్సర్వం జగత్సం కల్పితంభవతి । పద్వైవం ప్రారభ్య తేజగచ్ఛిల్పం । య ఇమావిశ్వాభువనాని జుహ్వోదృషిర్హోతానిషసాద పితానః। స ఆశిషాద్రవిణమిచ్ఛమానః పరమచ్ఛదోవర ఆవివేశ। విశ్వానిసృష్ట్వవన ప్రళయరూపాణి కర్మాణియస్యాసౌ విశ్వ

కర్మాభవతి। యస్మిన్నిదగ్ంం సర్వం భువనం జజాన। యస్మాదిదగ్ంం సమస్తగ్ంం సంకల్పరూపగ్ంం శిల్పం ప్రకల్ప్యతే। స విశ్వకర్మా పరమాత్మా భవతి। ఆదిశిల్పకృత్త తస్సభవతి। మనసా యత్స్రజ్యతే విశ్వకృదస్తత్సర్వగ్ంం శిల్పమేవభవతి। యత్తద్విధాన మను బ్రూహీతి ఛాత్రేణ పృష్టోదేశిక స్సపునరువాచేతి। యదాసపర బ్రహ్మణః సంకల్పో దయోభవతి। తదైవాహం కారః ప్రజాయతే తస్మాత్పంచ భూతాని। భూతేభ్య ఓషధయః సర్వే। తేభ్యోఽన్నం తతః స్థావరజంగమః పంచోభవతి। కారణం భవత్యత్ర చోపాదాన మాకాశాదీని అఖండోఽపిదీవ్యతేఽయమేవ హ్యతోఽశేషు పరిచ్ఛిన్న జీవత్వేన। వ్యాప్నోతి చాకాశవత్సర్వం। అలంచకార నక్షత్రాదిభి రాకాశం॥

శైలకానన ద్రుమాదిభిశ్చ వసుంధరాం। నానార్థభాజం వాచగ్ంం శిల్ప విచిత్ర సుందరామకరోత్॥ ఏవమేవాలం కృతవాన్। పదార్థానివై సర్వాణి। సర్వమేతద్భవతి విశ్వకృదశిల్పం। యదా తదాభవ జ్జగద్విజ్ఞాన శూన్యగ్ంం సోఽకామయతా త్మానం పంచాస్యం తదైవావిరాసీ త్ప్రవృత్త్యై। తస్యైవతేజోఽంశా దభవన్ బ్రహ్మణో మనుర్మయ స్త్వష్టా శిల్పీ విశ్వజ్ఞ ఇతి పంచ। తానేవగ్ంం హోవాచ విశ్వకర్తా ప్రవర్తయతలోకం పంచకర్మభిరితి। ప్రవర్తత ఇత్యేతైః పంచభిరితి ప్రపంచోభవతి। యజ్ఞ ఏవేదం కర్మయజ్ఞః కర్మైవ। శృణుత తద్యథాస్సృష్టిస్థితిలయ తిరోధానానుగ్రహరూపాణీతి। ఏతద్భవత్యేవం విశ్వకర్మణః। కుర్యాదేవమేవచలోకస్య దాతారో భవంతు జ్ఞానస్య విజ్ఞానస్య శిల్పినః। అధిష్ఠాతాహం కర్మణా స్సకలస్య యజ్ఞరూపః। విలసితమేవం మయైవ జగచ్ఛిల్పస్య కౌశలం। గుహ్య మిదమాధ్యాత్మం। రహస్యం భవతి ప్రాణినామజ్ఞేయం। తదేతద్వివృణుత వివృణుతలోకస్య ప్రకల్పయత యజ్ఞగ్ంం శిల్పేన శిల్పేనై వేదము పబృంహితం। యజ్ఞోభవతి లోకానాం

నిః శ్రేయసేసిధ్యేరన్ వివిధాన్య పికార్యాణి భవతి చ తన్నానావిధ శిల్పబహుళం శిల్పాదృతే కించిన్మాత్రమితినోచ్యతేనోచ్యత ఇతి। తతోఽవశ్యం విసృజత విసృజతోపకరణాని జ్యేష్ఠాః। అభ్యర్చనీయోఽహం యజ్ఞే నైవలోకస్య తాన్యే వంవేదీ కుండరథ పాత్రాదీన్యభ్యూహయతకారయితాధ్వరాన్ సర్వైరపిలోకైరనుశ్రుతిమితి। ఏకైకస్యైకైకోధ్యక్ష ఇతి వేదస్య తత్రాథర్వణ శ్శిల్పభూయిష్ఠ మద్యంతం మంత్రైరైవ స్వరూపాణి ప్రకర్తవ్యాని ధ్యానే నైవ పశ్యంతి తద్రూపం రూపేణైవధ్యాయంతే తద్దైవతం రూపమేవత చ్ఛిల్పం తాన్యయోదారు శిలాతామ్రహిరణ్య వికారాణి మృదాదీన్యథమాని యద్యస్యోక్తం తద్వికారంతస్య ఆయతనవంతివై సర్వాణ్యపిదైవతాని ఏవమేవాపరాణ్యపి శిల్పవిలసితాని కర్మాణి భవంత్యేతానిచ మోక్షప్రదాని సంపద్యేరన్ సర్వకల్యాణానిలోకాః। సంచినుయాత్పుణ్యమేభిఃశిల్పైరితి బ్రాహ్మణానామేవ తద్భవతిశిల్పం యద్యబ్రాహ్మణోభవేన్నశిల్పీతి అబ్రవీదేవం పునరాచార్యః సర్వజ్ఞం యదాయదావహీయతే లోకాదస్మాద్ధర్మగ్ం శిల్పరూపం। తదైవావిర్భాయతే భగవాన్ విశ్వకర్మాఽఽత్మనస్తేజసః ప్రకల్పావికారాన్ తస్మాదేవ ప్రజాపత్యృషయః ప్రజాయంతే శిల్పవిభవః। తేభ్య ఏవపారంపర్యగ్ం సమాగతం భవతి శైల్పికమాచార్యత్వంచ దేవానామప్యాచార్యాస్త ఏవవిభ్రాజంతే మహాంతః।

నిరుక్తాస్తేభవంత్యాది కర్తారోలోక ప్రవర్తకాః। తద్ద్వివిధమేవగ్ం శిల్పం దైవం మానుషంచేతి నాభానేదిష్ఠాదీన్యత్ర ప్రథమాని అన్యాని మానుషాణీ త్యుచ్యన్తే దేవమూర్తి దేవాయతనేష్ట్యాదికం భవతి సర్వం దైవమితి విచిత్రగ్ం శిల్పం మానుషం చైవం భవతి శస్త్రాస్త్ర యంత్ర హలప్రాసాదవాహ్యా భరణాదీనీతి। తయోరేవగ్ం శిల్పయోర్భవంతి వాగీశ్వరీ మేర్వాదీన్యుపకరణా

ఏభ్యోదశేభ్య ఏవ క్రియతే సర్వం వై విచిత్రగ్ం శిల్పం అత శ్శిల్ప మూలాని సర్వాణి పూజనీయాని సర్వేషామతోభవంతి వై శిల్పాని ఏభిః సుఖంజీవేయుర్లోకాః ఏభిరాప్నుయాన్ని శ్రేయసం ఏభిర్భవంతి జగంతి చక్షుష్మంతి ఏభిః పూజ్యంతేఽత వేధసః స్థపతయశ్చ ఏభిః పూర్ణం భవత్యానందంచ ఏభిర్ముముక్షవః ప్రాప్నువంతి మోక్షం । ఇత్యేవం భవతిశిల్పం శిల్పగ్ం హాస్మిన్నధిగమ్యతే తస్మాజ్జగత్సర్జనం భవతిశిల్పం యజ్ఞోభవతుశిల్పం శిల్పం వైభవతుయజ్ఞః పుణ్యం భవతుశిల్పం జ్ఞానంభవతు విజ్ఞానంచ శిల్పం లౌకికంభవతు వైదికం చాపిశిల్పం బ్రాహ్మణానామేవేదగ్ం శిల్పం భవతు తత్త్వంభవతి శిల్పం రహస్యంభవతి శిల్పం జగత్సర్వగ్ం శిల్పమేవభవతి తదేవ విశ్వవర్ధకం భవత్విత్యుపనిషత్ । ఓం సహనావవతు సహనౌభునక్తు సహ వీర్యం కరవావహై తేజస్వినావధీతమస్తు మావిద్విషావహై ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః ॥

అథ శ్రీ విశ్వకర్మోపనిషత్ ఓం విశ్వకర్మాదిశాంపతిః సనః పశూన్ పాతు సోఽస్మాన్ పాతు తస్మై నమః ప్రజాపతిరుద్రో వరుణో గ్నిర్దిశాంపతిః సనః పశూన్ పాతుసోస్మాన్ పాతుతస్మై నమః । అథ పురుషోహవై విశ్వకర్మణోఽకామయత ప్రజాః సృజేయేతి । విశ్వకర్మణః ప్రాణోజాయతే మనః సర్వేంద్రియాణి చ । ఖంవాయుర్జ్యోతిరాపః పృథివీ విశ్వస్యధారిణీ విశ్వకర్మణో బ్రహ్మాజాయతే విశ్వకర్మణోరుద్రోజాయతే విశ్వకర్మణోనారాయణోజాయతే విశ్వకర్మణః ప్రజాపతయః ప్రజాయంతేవిశ్వకర్మణో ద్వాదశాదిత్యా రుద్రావసవస్సర్వే దేవతాసర్వే ఋషయః సర్వాణి ఛందాగ్ంసి సర్వాణి భూతాని వాసముత్పద్యంతే విశ్వకర్మణి ప్రవర్ధంతే విశ్వకర్మణి ప్రలీయంతే । ఓం అథ నిత్యోదేవ ఏకోవిశ్వకర్మా యోదేవానాం నామధా ఏకఏవ విశ్వకర్మా విరాడ్విశ్వకర్మా స్వరాడ్విశ్వకర్మా సమ్రాడ్విశ్వకర్మా అథరుద్రో విశ్వకర్మా బ్రహ్మావిశ్వ

కర్మా శివశ్చ విశ్వకర్మా విష్ణుశ్చ విశ్వకర్మా శక్రశ్చ విశ్వకర్మా ద్యావాపృథివ్యౌచ విశ్వకర్మా కాలశ్చ విశ్వకర్మా దిశశ్చ విశ్వకర్మా దిగంతశ్చ విశ్వకర్మా అగ్నిశ్చ విశ్వకర్మా ఊర్ధ్వశ్చ విశ్వకర్మా అథశ్చ విశ్వకర్మా అవాంతరంచ విశ్వకర్మా అంతర్బహిశ్చ విశ్వకర్మా విశ్వకర్మణో నిరాకృతిః విశ్వకర్మణ ఏవేదగ్ం సర్వం యద్భూతం యచ్చభవ్యం నిష్కళంకో నిరంజనో నిర్వికల్పో నిరాఖ్యాతః శుద్ధాఽద్వంద్వైకో విశ్వకర్మాన ద్వితీయోఽస్తి కశ్చిత్ య ఏవం వేద సవిశ్వకర్మాఽరేభవతి సవిశ్వకర్మాఽరేభవతి। ఓమిత్యగ్రే వ్యాహరేత్ నమ ఇతిపశ్చాత్ విశ్వకర్మణ ఇత్యుపరిష్టాత్ ఓమిత్యేకాక్షరం నమ ఇతి ద్వే అక్షరే విశ్వకర్మణ ఇతిపంచాక్షరాణి।

ఓం విశ్వకర్మణ ఇతి షడక్షరాణి। ఓం నమో విశ్వకర్మణ ఇత్యష్టాక్షరంపదం యోహవై విశ్వకర్మణ ఇత్యష్టాక్షరం పదమధ్యేతి అనుప్రబ్రువన్ త్సర్వమాయురేతి విందతే ప్రాజాపత్యం రాయస్పోషం గౌపత్యం తతోఽమృతత్వమశ్నుతే తతోఽమృతత్వ మశ్నుత ఇతి యఏవం వేద ప్రత్యగానందం బ్రహ్మపురుషం ప్రణవ స్వరూపం అకారఉకారౌ మకార ఇతి తానేకధా సమభరత్తదేతదోమితి యముక్త్వా ముచ్యతే యోగీ జన్మసంసార బంధనాత్। ఓం నమో విశ్వకర్మణ ఇతి మంత్రోపాసకః। సాయుజ్యం గమిష్యతి తదిదంపరం పుండరీకం విజ్ఞానఘనం తస్మాత్తది తావన్మాత్రం బ్రహ్మణ్యో విశ్వకర్మాణం సర్వభూతస్థమేకం విశ్వకర్మాణం। కారణరూప మకార పరవిశ్వబ్రహ్మోం పదం విష్ణ్వాఖ్య మితి తేపి విశ్వకర్మణ్యోపనిషదం। యోహవై విశ్వకర్మణ్యో పనిషదమధీతే సర్వేభ్యో పాపేభ్యో విముక్తోభవతి సర్వేభ్యో విముక్తస్సర్వాన్ కామానవాప్నోతి బ్రహ్మత్వం చ గచ్ఛతి ఇత్యుపనిషత్। ఓం సహనావవతు శాంతిః॥ మండప ప్రవేశానంతరం కర్మణః పుణ్యాహవాచనం కృత్వా తతోమధ్య వేద్యాం ప్రాగ్భాగే ఘటం సంస్థాప్యతత్ర వరుణం ప్రధానదేవంచా

వాహ్యాయథావిధి షోడశోపచారైః సంపూజ్యతతః కుశకుండికా తతః కృత పంచభూసంస్కారపూర్వకస్థాపితాగ్నింప్రదక్షిణీకృత్య పుష్ప చందనతాంబూలపూగీఫలద్రవ్య వస్త్రాణ్యాదాయ అగ్నేర్దక్షిణతో వస్త్రాసనాస్తరణం కల్పయిత్వాస్థపతిం పాదప్రక్షాళన గంధ మాల్యాదిభిః పూజ్యహస్తే ధౌతవస్త్రోత్తరీయ కమండలు భూషణాది కంగృహీత్వా ఓం అద్యకర్తస్య ప్రతిష్ఠావహవనకర్మణికృతా కృతా వేక్షణరూపం బ్రహ్మకర్మ కర్తుమము కగోత్రమముక శర్మాణం బ్రాహ్మణమేభిర్వాస్త్యక్షత పూగీఫల వాసోభిర్బ్రహ్మత్వే నత్వా మహం వృణే॥ ఇతి స్థపతిం వృణుయాత్। వృతోఽస్మీతి ప్రతివచ నం। వ్రతేన దీక్షేతిరక్షాం ఓం యుంజం తీతితిలకంచ కృత్వాకర్తా శిల్పినం ప్రతియథా విహితం కర్మ కురుఇత్యుక్తే కరవాణీతి స్థపతి ర్బ్రూయాత్ తతోఽస్మిన్ కర్మణి త్వంమే బ్రహ్మభవేత్యభిధాయ భవామీతితేనోక్తే అగ్నేర్దక్షిణతః కల్పితాసనోపరి ఉపవేశయేత్ తతః ప్రణీతాపాత్రం వరుణకాష్ఠమయం ద్వాదశాం గులోచ్ఛ్రం చతురంగుళమధ్యఖాతం పద్మాకృతిం పురతః కృత్వా జలేనాపూర్య కుశైరాచ్ఛాద్య బ్రహ్మణోముఖ మవలోక్య అగ్నేరుత్తరతః కుశో పరిని దధ్యాత్ తతోబర్హిషా పరిస్తరణం బర్హిషశ్చతుర్థభాగే నేత్య ర్థః ఏకాశీతి దర్భదళాని బర్హిషఃపంతి తేషాం చతుర్భాగాన్ కృత్వా ఏకేనదర్భేణ శూన్యహస్తే నభవేత్ ప్రథమభాగమాదాయ ఆగ్నేయాదీశానాంతం ద్వితీయభాగమాదాయ బ్రహ్మణోఽగ్ని పర్యంతం తృతీయభాగమాదాయ నైరృత్యాద్వాయవ్యాంతం చతుర్థభాగమాదాయ అగ్నితః ప్రణీవాపర్యంతం పరిస్తరణం కుర్యాత్ ।

తతోఽగ్నే రుత్తరతః పశ్చిమదిశి పవిత్రచ్ఛేదనార్థం కుశ త్రయం పవిత్రకరణార్థం సాగ్రమనంతర్గర్భంకుశ పత్రద్వయం

ప్రోక్షణీపాత్రం ఆజ్యస్థాలీ చరుస్థాలీ సంమార్జనకుశాః పంచ ఉప యమనకుశాః సప్తసమిధస్స్రివః ప్రాదేశమాత్రాః స్రువఃఖాశిరః ఆజ్యం షట్పంచాశదుత్తర శతద్వయముష్ట్యవచ్ఛిన్నం తండుల పూర్ణపాత్రం దక్షిణాంవరో వా పవిత్రచ్ఛేదనకుశానాం పూర్వ పూర్వదిశి క్రమేణైతాన్యా సాదనీయాని అథ త్రిభిః పవిత్రచ్ఛేదన కుశైర్ద్వే పవిత్రేఛిత్వా సపవిత్రకరేణ ప్రణీతోదకం త్రిః ప్రోక్షణీ పాత్రే నిధాయప్రోక్షణీపాత్రం వామహస్తేకృత్వా దక్షిణహస్తానా మికాంగుష్ఠాభ్యాం పవిత్రేగృహీత్వా త్రిరుత్ప్లవనం తతః ప్రోక్షణీ పాత్రం నిదధ్యాత్ ఆజ్యస్థాల్యామాజ్య నిర్వాపః చరుపాత్రే చరు ప్రక్షేపః ఆజ్యాధిశ్రయణం తతోజ్వలత్తృణ మాదాయ ఆజ్యస్యో పరి ప్రదక్షిణం భ్రామయిత్వా వహ్నౌతత్ప్రక్షేపః తతః స్రువ ప్రతపనంకృత్వా సంమార్జనకుశైః స్రువసంమార్జనం కృత్వా మూలేన మూలం మధ్యేనమధ్యం అగ్రేణాగ్రం పునఃప్రతప్య స్రువం దక్షిణతో నిదధ్యాత్ ।

తత ఆజ్యోత్తరణ మవేక్షణ మపద్రవ్యనిరసనం తతః ఉపయ మనకుశానాదాయవామహస్తే నిధాయ అగ్నిపర్యుక్షణం కృత్వా ఉత్తిష్ఠన్ మనసా ప్రజాపతిం ధ్యాత్వా తూష్ణీమగ్నౌ ఘృతాక్తాః సమిధస్స్రిసః క్షిపేత్। ఉపవిశ్య పవిత్రప్రోక్షణ్యుదకేనాగ్నిం పర్యు క్షణీ కృత్య పవిత్రే ప్రణీతాపాత్రే నిధాయ పాతితదక్షిణజానుః కుశేన బ్రహ్మణాఽన్వారబ్ధః సమిద్ధతమేఽగ్నౌ స్రువేణాజ్యాహుతిం జుహోతి తత్రాఘారాదారభ్య ద్వాదశాహుతీషు అనంతరం స్రువావస్థితశేషఘృతస్య ప్రోక్షణీపాత్రేప్రక్షేపః । ఇతి కుశకండికా విధిః । ఇతి ప్రథమేఽహనికర్తవ్యం తతఃద్వితీయేఽహని॥

అథహోమః చతుర్భాగం తిలంకుర్యాత్ త్రిభాగం త్వాజ్య మేవచ శ్వేతాయవాద్విభాగాః స్యుస్తదర్ధం తండులాః స్మృతాః । తదర్ధం శర్కరాజ్ఞేయా ముఖవాసం యథేచ్ఛయా ఆయుః క్షయో

యవాధిక్యే యవసామ్యే ధవక్షయః సర్వకామ సమృద్ధ్యర్థం తిలాధిక్యం సదైవహి ॥ ఓం ప్రజాపతయే స్వాహా ఇదం ప్రజాపతయే నమమ । ఓం ఇంద్రాయ స్వాహా ఇద మింద్రాయ నమమ । ఓం అగ్నయేస్వాహా ఇదమగ్నయే నమమ । ఓం సోమాయస్వాహా ఇదం సోమాయనమమ । ఓం భూఃస్వాహా ఇదమగ్నయే నమమ । ఓం భువః స్వాహా ఇదం వాయవేనమమ । ఓం స్వః స్వాహా ఇదం సూర్యాయ నమమ । ఏతామహావ్యాహృతయః । యథాబాణప్రహారాణాం కవచం వారణం భవేత్। తద్వద్దైవోప ఘాతానాం శాంతిర్భవతి వారణం। ఓం శాంతిరస్తు పుష్టిరస్తు వృద్ధిరస్తు యత్పాపం రోగ స్తత్ప్రతిహతమస్తు ద్విపదేచతుష్పదే సుశాంతిర్భవతు ॥

ఓం ఆయుష్మానగ్నే హవిషా వృధానోఘృత ప్రతీకోఘృత యోనిరేధి ఘృతం పీత్వా మధుచారుగవ్యం పితేవ పుత్ర౧ మభిరక్షతాది మాన్ త్స్వాహా । ఇతి ప్రాయశ్చిత్తహోమః । అథ పంచ వారుణీ హోమః ॥ ఓం త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హేడో అవయాసిసీష్ఠాః । యజిష్ఠోవహ్నితమః శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్య స్మత్స్వాహా ఇదమగ్నీ వరుణాభ్యాం । (1) ఓం సత్వన్నో అగ్నేవమో భవోతీనేదిష్ఠో అస్యా ఉషసో వ్యుష్టౌ । అవయక్ష్వనో వరుణగ్ం రరాణో వీహిమృడీకగ్ం సుహవోన ఏధి స్వాహా ॥

ఇదమగ్నీ వరుణాభ్యాం । (2) ఓం అయాశ్చాగ్నేస్య నభిశస్తిపాశ్చ సత్యమిత్వమయా అసి। అయానోయజ్ఞం వహాస్యయానో

ధేహి భీమజగ్ం స్వాహా । ఇదమగ్నయే (3) ఓం యేతేశతం వరుణయే సహస్రం యజ్ఞియాః పాశావితతా మహాంతః । తేభిర్నో అద్యసవితోత విష్ణుర్విశ్వే ముంచంతు మరుతః స్వర్కాః స్వాహా । ఇదంవరుణాయ సవిత్రే విష్ణవే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో మరుద్భ్యః స్వర్కేభ్యః । (4) ఓం ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్ం శ్రథాయ । అథావయ మాదిత్యవ్రతే తవానాగసో అదితయేస్యామ స్వాహా । ఇదం వరుణా యాదిత్యాయాదితయే ।

(5) అత్రోదక స్పర్శః । ఇతి పంచవారుణీ హోమః । ఏవం స్థండిలే బ్రహ్మోపవేశనాది పాత్రాసాదనం కృత్వా పాత్రాసాదనే విశేషః గ్రహసమిదతిరిక్తా ఔదుంబరీఖాదిరీ పంచబిల్వఫలాని బీజా నివాపాయసాది యథాసంభవం బలయః । ఆజ్యభాగాంతం సర్వం నిర్వర్త్య పశ్చాత్ స్రుచోమధ్యే చతుర్గృహీతమాజ్యం గృహీత్వా స్తంభస్థానదేశేషు చతుర్షు ఆగ్నేయకోణా దారభ్యహోమః । తత్ర మంత్రః। ఓం అచ్యుతాయ భౌమాయ స్వాహా। తత్ర మంత్రపాఠః। ఓం ఇమాముచ్ఛ్రయామి భువనస్యనాభిం వసోర్ధారాం ప్రతరణీం వసూనాం । ఇహైవధ్రువా స్తి మితోమిశాలాం క్షేమేతిష్ఠతు ధ్రువ ముచ్ఛ్రమాణా ॥ అశ్వావతీగోమతీ సూనృతావత్యుచ్ఛ్ర యస్వ మహతే సౌభగాయ॥ ఆత్వాశిశురాక్రందత్త్వాగావోవాయూాయమా మాః ఆత్వాకుమార స్తరుణా ఆరత్నోజగద్దైఃసహ ఆత్వాపరిస్రుతః కుంభ ఆదఘ్నః కలశైరుప క్షేమస్య పత్నీబృహతీసువాసారయిర్నో ఘేహిసుభగేసువీర్యం ॥

అశ్వనద్గోమమార్జస్వత్పూర్ణం వసతే రివాభినః పూర్యతాతం పిరిదమనుశ్రేయోవత్సానః॥ ఏవంప్రతిస్తంభం సర్వత్ర మంత్రపాఠః।

పశ్చాదుత్తరత ఉదపాత్రం ప్రతిష్ఠాప్య బ్రహ్మాణం మంత్రయతే । బ్రహ్మన్ ప్రవిశామీతి। బ్రహ్మణానుజ్ఞాతః ప్రవిశన్ ఋచం ప్రపద్యే శివం ప్రపద్యే అతఃపరం విధివన్నవగ్రహాణాం హోమంసమిదాజ్య చరోర్హోమః తిలహోమః క్రమేణతు తతః శిఖ్యాది దేవతాభ్యో ద్రవ్యోత్సర్గః । తతోయజమానోఽగ్నే ర్దక్షిణతః ఉపవిశ్య సర్వ దేవతాద్రవ్యాణి సంకీర్త్యతాభ్య ఏతాన్యుత్సృజేనమమ । ఇతి ఏకైక దైవత్యత్యాగం కుర్యాత్ । బహుఋత్విజ కర్తృకేహోమే ప్రత్యాహుతిత్యాగస్యకర్తు మశక్యత్వాత్ ఏకత్రత్యాగః తద్యథా కాలజ్ఞానం కృత్వా ఆద్యకర్తవ్య ప్రతిష్ఠాహవన కర్మణి గణపతి విశ్వకర్మగాయత్రి పంచబ్రహ్మ పంచశక్తి పంచవింశద్యుత్తర శివ బ్రహ్మర్షి పంచవింశద్యుత్తర శతదేవీ వరుణవసోర్ధారా యోగినీ మాతృకాధి ప్రత్యధిదేవతా సహితానాం సూర్యాది నవగ్రహాణాం పంచలోకపాలానా మింద్రాది దశదిక్పాలానాం మండలస్థ బ్రహ్మాది దేవతానాం సచరక్యాది శిఖ్యాది పంచచత్వారింశద్వాస్తు ప్రధాన దేవ సహితానాం ప్రీతయే అర్కాది సమిదాజ్యపాయస యవతిల చరుశర్కరాబిల్వ బీజఫలగుగ్గుల సుగంధద్రవ్యాది తత్తద్దేవతా మంత్రై రముకగోత్రోఽముక శర్మా బ్రాహ్మణద్వారా హోమార్థ మహముత్సృజే నమమేతి ద్రవ్యత్యాగం కుర్యాత్ । అథ నవగ్రహాణాం సమిధః । అర్కః పలాశః ఖదిరోహ్యపా మార్గోఽథ పిప్పలః ఔదుంబరః శమీదూర్వా కుశాశ్చసమిధః క్రమాత్ ॥ ప్రాదేశ మాత్రాః సరలాఘృతాక్తాః సమిధోజు హుయాత్ । అథార్క సమిధ ఆదాయ ॥

ఓం ఆకృష్ణేనరజసా వర్తమానోనివేశ యన్నమృతం మర్త్యంచ హిరణ్యయేన సవితారథే నాదేవోయాతి భువనాని పశ్యన్ స్వాహా । ఇదం సూర్యాయ అనేనార్క సమిద్ధోమేన

శ్రీ సవితా దేవతా ప్రీయతాంతేన మమ యజ్ఞే శాంతికర్తా పుష్టికర్తా తుష్టికర్తా వరదోభవ ఏవం సర్వత్ర ॥ (1) పలాశస ఓం ఇమం దేవా అసపత్నగం సువధ్వం మహతేక్షత్రాయ మహత్జైష్ఠాయ మహ తేజానరాజ్యా యేంద్రస్యేంద్రియాయ। ఇమమముష్య పుత్రమ ముష్యై పుత్రమస్యైవిశ ఏషవో మీ రాజాసోమోస్మాకం బ్రాహ్మ ణానాగం రాజాస్వాహా। ఇదం చంద్రమసే ॥ (2) అథ ఖదిరస - ఓం అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయం। అపాగం రేతా గం సిజిన్వతిస్వాహా। ఇదం భౌమాయ। (3) అపామార్గస- ఓం ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహిత్వ మిష్టాపూర్తేసగం సృజేథా మయంచ। అస్మిన్సధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానశ్చ సీదతస్వాహా ఇదంబుధాయ (4) పిప్పలస- ఓం బృహస్పతే అతి యదర్యో అర్హాద్యు మద్విభాతిక్రతు మజ్జనేషు। యద్దీదయచ్ఛవస ఋతప్రజాత తదస్మా సుద్రవిణంధేహి చిత్రం స్వాహా। ఇదం బృహ స్పతయే।

(5) ఉదుంబరస- ఓం అన్నాత్పరిస్రుతోరసం బ్రహ్మణావ్యా పిబత్ క్షత్రం పయః సోమం ప్రజాపతిః। ఋతేన సత్యమింద్రియం విపానగం శుక్రమంధస ఇంద్రస్యేంద్రియ మిదంపయోమృతం మధు స్వాహా। ఇదం శుక్రాయ (6) శమీస- ఓం శనో దేవీరభిష్టయ

ఆపోభవంతు పీతయే శంయోరభి స్రవంతునః స్వాహా। ఇదంశనైశ్చ
రాయ (7) దూర్వా– ఓం కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదావృధః
సఖా కయాశచిష్ఠయా వృతాస్వాహా । ఇదంరాహవే (8) కుశా–
ఓం కేతుం కృణ్వన్నకేతవే పేశోమర్యా అపేశసే సముషద్భిరజా
యథాః స్వాహా । ఇదంకేతవే। (9) ఇతి నవగ్రహాణాం హోమః।
అథ నవగ్రహాది దేవతానాం హోమః। ఓం త్ర్యంబకం యజామహే
సుగంధిం పుష్టివర్ధనం ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీ యమా
మృతాత్స్వాహా ఇదం త్ర్యంబకాయ । (1) ఓం శ్రీశ్చతేలక్ష్మీశ్చ
పత్న్యౌ నహోరాత్రేపార్శ్వే నక్షత్రాణి రూపమశ్వినౌ వ్యాత్తం
ఇష్టం మనిషాణ అముం మనిషాణ సర్వలోకం మనిషాణ స్వాహా ।
ఇదముమాయై ॥

(2) ఓం యదక్రందః ప్రథమం జాయమానఉద్యస్య స్సముద్రా
దుతవాపురీషాత్ । శ్యేనస్య పక్షాహరిణస్యబాహూ ఉపస్తుత్యం
మహిజాతంతే అర్వన్ స్వాహా । ఇదం స్కందాయ । (3) ఓం
విష్ణోరరాటమసి విష్ణోః శ్నప్త్రేస్థోవిష్ణోః స్యూరసివిష్ణో ధ్రువోసివైష్ణవ
మసి విష్ణవేత్వా స్వాహా । ఇదం విష్ణవే (4) ఓం బ్రహ్మ
జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతః సురుచోవేన ఆవః ।
సబుధ్న్యా ఉపమా అస్య విష్ఠాః సతశ్చయోని మసతశ్చ వివః
స్వాహా । ఇదం బ్రహ్మణే । (5) ఓం త్రాతారమింద్ర మవితార
మింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం హ్వయామిశక్రం

పురుహూతా మింద్రగ్ం స్వస్తినోమ ఘవాధాత్వింద్రః స్వాహా। ఇదమింద్రాయ ॥ (6) ఓం అసియమో అస్యాదిత్యో అర్వన్నసి త్రిశోగు హ్యేనవ్రతేన అసిసోమేన సమయా విపృక్త ఆహు స్తేత్రీణి దివిబంధనాని స్వాహా। ఇదంయమాయ।

(7) అత్రోదక స్పర్శః। ఓం కార్షిరసి సముద్రస్యత్వాక్షిత్యా ఉన్నయామి సమాపో అద్భిరగ్మత సమోషధీభిరోషధీః స్వాహా। ఇదం కాలాయ। (8) అత్రాప్యుదకస్పర్శః। ఓం ఇంధానాస్త్వా శతగ్ం హిమాద్యుమంతగ్ం సమిధీమహి వయస్వంతో వయస్కృత గ్ం సహస్రంతః సహస్కృతం అగ్నేసపత్నదంభన మదబ్ధాసో అదాభ్యం చిత్రావసో స్వస్తితే పారమశీయ స్వాహా। ఇదం చిత్రగుప్తాయ। (9) ఇతి నవగ్రహాది దేవతానాం హోమ అథ నవగ్రహ ప్రత్యధి దేవతానాం హోమః। ఓం అగ్నిం దూతం పురోదధే హవ్యవాహ ముపబ్రువే దేవాం ఆసాదయాదిహ స్వాహా ఇదమగ్నయే ॥

(1) ఓం అప్స్వంతరమృతమప్సుభేషజ మపాముతప్రశ స్తిష్వశ్వాభవత వాజినః దేవీరాపోయోవ ఊర్మిః ప్రతూర్తిః కకున్మాన్వాజసాస్తేనాయం వాజగ్ంసేత్ స్వాహా। ఇదమద్భ్యః॥ (2) ఓం స్యోనాపృథివినో భవానృక్షరానివేశనీ యచ్ఛానః శర్మ సప్రథాః స్వాహా। ఇదం పృథివ్యై ॥ (3) ఓం ఇదం విష్ణుర్విచక్రమేత్రే

ధానిదధే పదం సమూఢమస్యపాగ్ంసురే స్వాహా। ఇదం విష్ణవే॥ (4) ఓం సజోషా ఇంద్రా సగణో మరుద్భిః సోమం పిబవృత్రహా శూరవిద్వాన్ జహిశత్రూగ్ం రపమృధోనుద స్వాహా థాభయం కృణుహి విశ్వతోనః స్వాహా ఇద మింద్రాయ॥ (5) ఓం అదిత్యై రాస్నాసీంద్రాణ్యా ఉష్ణీషః పూషాసి ఘర్మాయదీష్వ స్వాహా। ఇద మింద్రాణ్యై॥ (6) ఓం ప్రజాపతేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్వా రూపాణి పరితా బభూవ యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు వయగ్ం స్యామపతయోరయీణాగ్ం స్వాహా। ఇదం ప్రజాపతయే॥ (7) ఓం నమోస్తు సర్వేభ్యోయేకేచ పృథివీమను యే అంతరిక్షే యేదివితేభ్యః సర్వేభ్యోనమః స్వాహా। ఇదం సర్వేభ్యః॥

(8) ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తా ద్విసీమతః సురుచో వేన ఆతః సబుధ్న్యా ఉపమా అస్యవిష్ఠాః సతశ్చయోనిమ సతశ్చ వివః స్వాహా। ఇదం బ్రహ్మణే॥ (9) ఇతి నవగ్రహ ప్రత్యధి దేవతానాం హోమః అథ పంచలోకపాలానాం హోమః। ఓం గణానాం త్వాగణపతిగ్ం హవామహే ప్రియాణాంత్వా ప్రియ పతిగ్ం హవామహేనిధీనాంత్వా నిధిపతిగ్ం హవామహేవ్వసో మమ। ఆహమజాని గర్భధమాత్వమజాసి గర్భధం స్వాహా। ఇదంగణపతయే॥ (1) ఓం అంబేఅంబికేఒంబాలికేనమానయతి కశ్చన

ససస్త్యశ్వకః సుభద్రికాం కాంపీల వాసినీం స్వాహా । ఇదం దుర్గాయై ॥

(2) ఓం వాతో వా మనో వా గంధర్వాః సప్తవిగ్ంశతిః । తే అగ్రేశ్వమాయుం జంస్తే అస్మిన్ జవమాదధుః స్వాహా । ఇదం వాయవే ॥ (3) ఓం ఊర్ధ్వా అస్యసమిధో భవం త్యూర్ధ్వాశుక్రాశో చీగ్ం ష్యగ్నేః ద్యుమత్తమా సుప్రతీకస్య సూనోః స్వాహా । ఇద మాకాశాయ ॥ (4) ఓం అశ్వినోర్భైషజ్యేన తేజసే బ్రహ్మవర్చసా యాభిషించామి సరస్వత్యైభైషజ్యేన వీర్యా యాన్నాద్యా యాభిషించామీంద్రస్యేంద్రియేణ బలాయశ్రియై యశసేభిషించామి స్వాహా । ఇద మశ్విభ్యాం ॥ (5) ఇతి పంచలోక పాలానాం హోమః । అథదశదిక్పాలానాం హోమః । ఓం త్రాతారమింద్ర మవితారమిందగ్రిం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమింద్రం హ్వాయామిశక్రిం పురుహూతమింద్రగ్ం స్వస్తినో మఘవా ధాత్వింద్రః స్వాహా । ఇద మింద్రాయనమమ ॥

(1) ఓం అగ్నిం హూతం పురోదధేహవ్యవాహముపబ్రువే । దేవాం ఆసాదయాదిహ స్వాహా । ఇదమగ్నయే ॥ (2) ఓం అసియమో అస్యాదిత్యో అర్వన్నసి త్రితోగుహ్యేన వ్రతేన అసి సోమేన సమయా విపృక్త అహుస్తేత్రీణి దివిబంధనాని స్వాహా ।

ఇదంయమాయ॥(3)ఓం ఏష తే నిర్‌రృతేభాగస్తం జుషస్వ స్వాహాగ్ని నేత్రేభ్యో దేవేభ్యః పురః సద్భ్యః స్వాహా యమనేత్రేభ్యో దేవేభ్యో దక్షిణా సద్భ్యః స్వాహా విశ్వదేవనేత్రేభ్యోదేవేభ్యః పశ్చాత్సద్భ్యఃస్వాహా మిత్రావరుణనేత్రోభ్యోవా మరున్నేత్రేభ్యోవాదేవేభ్య ఉత్తరాసద్భ్యఃస్వాహా సోమనేత్రేభ్యో దేవేభ్య ఉపరి సద్భ్యో దువస్సద్భ్యః స్వాహా। ఇదం నిర్‌రృతయే॥

(4) ఓం ఇమంమే వరుణ శ్రుధీహవ మద్యాచమృడయ। త్వామవస్యురాచకే స్వాహా। ఇదం వరుణాయ॥ (5) ఓం వాయురగ్నే గాయజ్ఞప్రీః సాకంగన్మనసాయజ్ఞం శివోనియుద్భిః శివాభిః స్వాహా। ఇదంవాయవే॥ (6) ఓం కులిదంగయవమంతో యవాంచిద్యథాదాంత్యను పూర్వం వియూయ ఇహేహైషాం కృణుహి భోజనాని యేబర్హిషోనమ ఉక్తిం యజంతి స్వాహా। ఇదం కుబేరాయ॥ (7) ఓం ఈశావాస్య మిదగ్ంసర్వం యత్కించ జగత్యాం జగత్ తేనత్యక్తేన భుంజీథా మాగృథః కస్యస్విద్ధనం స్వాహా। ఇదమీశానాయ॥ (8) అత్రోదకస్పర్శః। ఓం నమోఽస్తు సర్పేభ్యో యేకేచ పృథివీమను యే అంతరిక్షే యేదివితేభ్యః సర్పేభ్యో నమః స్వాహా। ఇదమనంతాయ॥

(9) ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తా ద్విసీమతః సురుచో

వేన ఆవః సబుధ్న్యా ఉపమా అస్యవిష్ఠాః సతశ్చయోని మసతశ్చ వివః స్వాహా। ఇదంబ్రహ్మణే॥ (10) ఇతిదశ దిక్పాలహోమః। అథమాతృకాహోమః అయంగౌః పృశ్నిర క్రమీదసదన్మాతరం పురః పితరంచ ప్రయన్ స్వః। ఓం గౌర్యై స్వాహా॥ (1) ఓం హిరణ్యరూపా ఉషసోవ్విరోక ఉభావింద్రా ఉదిథః సూర్యశ్చ। ఆరోహతం వరుణమిత్ర గర్తంత తశ్చక్షథామదితిం దితించ మిత్రో సివ్వరుణోసి స్వాహా। ఇదం పద్మాయై॥ (2) ఓం కదాచన స్తరీ రసి నేంద్రసశ్చసిదాశుషే। ఉపోపేన్నుమఘవన్ భూయఇన్నుతేదానం దేవస్య పృచ్యతే శచ్యైస్వాహా। ఇదంశచ్యై॥ (3) ఓం మేధాం మేవరుణోదదాతు, మేధామగ్నిః ప్రజాపతిః। మేధామింద్రశ్చ వాయుశ్చ మేధాం ధాతాదదాతుమే స్వాహా। మేధాయైస్వాహా ఇదం మేధాయై॥ (4) ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ సావిత్ర్యై స్వాహా ఇదం సావిత్ర్యై॥

(5) ఓం విజ్యంధనుః కపర్దినో విశల్యోబాణవాం ఉత అనే శన్నస్యయా ఇషవ ఆభరస్య నిషంగధిః విజయాయై స్వాహా। ఇదం విజయాయై॥ (6) ఓం యాత్తేరుద్ర శివాతనూర ఘోరాపాప కాశినీ తయానస్తన్వాశంత మయా గిరిశంతాభిచాకశీహి జయాయై స్వాహా ఇదం జయాయై (7) ఓం దేవానాం భద్రా సుమతిర్ఋజూ

యత్తాం దేవానాగ్ం రాత్రిరభిగోపాయత్త్తాం దేవానాగ్ం సఖ్యముప
సేదిమావ్యయం దేవాన ఆయుః ప్రతిరంతు జీవసే। ఓం దేవసేనాయై
స్వాహా । ఇదం దేవసేనాయై ॥ (8) ఓం పితృభ్యః స్వధాయిభ్యః
స్వధానమః పితామహేభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః ప్రపితా
మహేభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః అక్షన్పితరోమీమదంతపితరో
తీతృపంత పితరగ్ః పితరగ్ః శుంధధ్వం స్వధాయై స్వాహా। ఇదం
స్వధాయై ॥ (9) ఓం స్వాహా యజ్ఞం మిమిక్షతః స్వాహోరో రంత
రిక్షా త్స్వాహా ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం స్వాహా వాతాదారభే
స్వాహా స్వాహాయై స్వాహా ఇదం స్వాహాయై ॥ (10) ఓం ఆపో
అస్మాన్మాతరఃశుంధయంతు ఘృతేననో ఘృతప్వః పునంతు । విశ్వ
గ్ం హిరిప్రం ప్రవహంతి దేవీరుదిదాభ్యః శుచిరాపూత ఏమి ।
దీక్షా తపసో స్తనూరసి తాం త్వా శివాగ్ం శగ్మాం పరిదధే భద్రం
వ్వర్ణం పుష్యన్ మాతృభ్యః స్వాహా । ఇదంమాతృభ్యః ॥

(11) ఓం భవతన్నః సమనసౌ సచేతసా వరేప్పసౌ మాయజ్ఞ
గ్ం హిగ్ం సిష్టం మాయజ్ఞపతిం జాతవేదసా శివా భవతమద్యనః
లోకమాతృభ్యః స్వాహా । ఇదం లోకమాతృభ్యః ॥ (12) ఓం
యత్ప్రజ్ఞాన ముతచేతోధృతిశ్చ యజ్జ్యోతిరంతరమృతం ప్రజాసు
యస్మాన్నఋతే కించన కర్మక్రియతే తన్మేమనః శివసంకల్పమస్తు
ధృత్యైసాహా। ఇదం ధృత్యై॥(13)ఓం తత్వాయామి బ్రహ్మణావంద

మానస్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః పుష్ట్యై స్వాహా । ఇదం పుష్ట్యై ॥ (14) ఓం బృహస్పతే పరిదీయారథేన రక్షోహామిత్రాః అపబాధమానః ప్రభంజన్ త్సేనాః ప్రమృణోయుధాజయన్నస్మాక మేధ్యవితారథానాం । తుష్ట్యై స్వాహా । ఇదం తుష్ట్యై ॥ (15) ఓం ప్రాణాయస్వాహా పానాయస్వాహా వ్యానాయస్వాహా । అంబే అంబికేఽంబాలికేన మానయతి కశ్చన । ససస్త్యశ్వకః సుభద్రికాం కాంపీలవాసినీం । ఓం ఆత్మనః కులదేవతాయైస్వాహా ఇదమాత్మనః కులదేవతాయై ॥

(16) అథయోగినీనాం హోమః చతుర్థ్యంత స్వాహాంత నామమంత్రేణ జుహుయాత్ । ఓం గజాననాయై స్వాహా ఇదం గజాననాయై ॥ (1) సింహముఖ్యైస్వాహా- (2) గృధ్రాస్యాయై స్వాహా- (3) కాకతుండికాయైస్వాహా- (4) ఉష్ట్రగ్రీవాయైస్వాహా (5) హయగ్రీవాయైస్వాహా- (6) వారాహ్యైస్వాహా- (7) శరభాననాయైస్వాహా- (8) ఉలూక్యైస్వాహా- (9) శివాయైస్వాహా- (10) మయూర్యైస్వాహా- (11) వికటాననాయైస్వాహా- (12) అష్టవక్త్రాయైస్వాహా- (13) కోటరాక్ష్యైస్వాహా- (14) కుబ్జాయైస్వాహా- (15) వికటలోచనాయైస్వాహా- (16) శుష్కోదరాయైస్వాహా (17) లలజ్జిహ్వాయైస్వాహా- (18) శ్వదంష్ట్రాయైస్వాహా- (19) వానరాననాయైస్వాహా- (20) ఋక్షాక్ష్యైస్వాహా- (21) కేకరాక్ష్యైస్వాహా- (22) బృహత్తుండాయైస్వాహా- (23) సురాప్రియాయై

స్వాహా- (24) కపాలహస్తాయైస్వాహా- (25) రక్తాక్ష్యైస్వాహా- (26) శుక్యైస్వాహా- (27) శ్వేన్యైస్వాహా- (28) కపోతికాయై స్వాహా- (29) పాశహస్తాయైస్వాహా- (30) దండహస్తాయైస్వాహా- (31) ప్రచండాయైస్వాహా- (32) చండవిక్రమాయైస్వాహా- (33) శిశుఘ్న్యైస్వాహా- (34 పాపహంత్ర్యై స్వాహా- (35) కాళ్యై స్వాహా- (36) రుధిరపాయిన్యైస్వాహా- (37) వసాధయాయై స్వాహా- (38) గర్భభక్షాయైస్వాహా- (39) శవహస్తాయైస్వాహా- (40) అంత్రమాలిన్యైస్వాహా- (11) స్థూలకేశ్యైస్వాహా-

(42) బృహత్కుక్ష్యైస్వాహా- (43) సర్పాస్యాయైస్వాహా- (44) ప్రేతవాహనాయైస్వాహా- (45) దందశూకకరాయైస్వాహా- (46) క్రౌంచ్యైస్వాహా- (47) మృగశీర్షాయైస్వాహా- (48) వృకాననాయైస్వాహా- (49) వ్యాత్తాస్యాయైస్వాహా- (50) ధూమనిశ్వాసాయైస్వాహా- (51) వ్యోమచరణాయైస్వాహా- (52) ఊర్ధ్వదృష్ట్యై స్వాహా- (53) తాపిన్యైస్వాహా- (54) శోషిణీదృష్ట్యైస్వాహా- (55) కోటరాయైస్వాహా- (56) స్థూలనాసికాయైస్వాహా- (57) విద్యుత్ప్రభాయైస్వాహా- (58) బలాకాస్యాయైస్వాహా- (59) మార్జారాస్యాయైస్వాహా- (60) కటపూతనాయైస్వాహా (61) అట్టాట్టహాసాయైస్వాహా- (62) కామాక్ష్యైస్వాహా- (63) మృగలోచనాయైస్వాహా- (64) ఇతియోగినీనాం హోమః। అథసోద్ధారాణాం హోమః బ్రాహ్మ్యైస్వాహా ॥

[1] మాహేశ్వర్యైస్వాహా- [2] కౌమార్యైస్వాహా- [3] వైష్ణవ్యైస్వాహా- [4]వారాహ్యైస్వాహా- [5] ఇంద్రాణ్యైస్వాహా- [6] చాముండాయైస్వాహా- [7] అథఘృతమాతృకాణాం హోమః। కీర్త్యైస్వాహా- [1] లక్ష్మ్యైస్వాహా- [2] ధృత్యైస్వాహా [3] మేధాయై స్వాహా[4] సిద్ధ్యైస్వాహా- [5] ప్రజ్ఞాయైస్వాహా- [6] సరస్వత్యై

స్వాహా- [7] అథ ద్విపంచాశద్భైరవాణాం హోమః। ఓం అజరాయ స్వాహా- [1] ఓం ఇంద్రచోరాయస్వాహా- [2] ఓం వ్యాపకాయ స్వాహా- [3] ఓం ఇంద్రమూర్తయేస్వాహా- [4] ఓం ముక్షణాయ స్వాహా- [5] ఓం కూష్మాండాయస్వాహా- [6] ఓం వరుణాయ స్వాహా- [7] ఓం వాముకాయస్వాహా- [8] ఓం విముక్తాయ స్వాహా- [9] ఓం సప్తకాయస్వాహా- [10] ఓం లీలాలోపాయ స్వాహా- [11] ఓం ఏకదంష్ట్రాయస్వాహా [12] ఓం ఐరావతాయ స్వాహా- [13] ఓం ఓషధీఘ్నాయస్వాహా- [14] ఓం బంధనాయ స్వాహా- [15] ఓం దివ్యాకారాయస్వాహా- [16] ఓం కంబలాయ స్వాహా- [17] ఓం క్షోభణాయస్వాహా- [18] ఓం గవయవాయ స్వాహా- [19] ఓం కాలాయస్వాహా- [20] ఓం బలధరాయస్వాహా- [21] ఓం అణవేస్వాహా- [22] ఓం చంద్రబాణాయస్వాహా- [23] ఓం ఘటాటోపాయస్వాహా- [24] ఓం జటిలాయస్వాహా- [25] ఓం మృత్యవేస్వాహా- [26] ఓం ఘంటేశ్వరాయస్వాహా [27] ఓం వికటాయస్వాహా [28] ఓం మణిమాయస్వాహా-

[29] ఓం గుణబంధాయస్వాహా [30] ఓం డామరాయస్వాహా [31] ఓం తంతపణాయస్వాహా [32] ఓం స్థవిలాయస్వాహా [33] ఓం దంతురాయ స్వాహా [34] ఓం ధనాదాయస్వాహా [35] ఓం నాగకర్ణాయస్వాహా [36] ఓం ఫేత్కారాయస్వాహా [37] ఓం మహాదలాయస్వాహా [38] ఓం చీరకాయస్వాహా [39] ఓం సంహాయ స్వాహా [40] ఓం మృగాయస్వాహా [41] ఓం యక్షాయస్వాహా [42] ఓం మేఘవాహనాయస్వాహా [43] ఓం తీక్ష్ణోష్ఠాయస్వాహా [44] ఓం అనలాయస్వాహా [45] ఓం సుక్రతవేస్వాహా [46] ఓం పుంధాయస్వాహా [47] ఓం వక్రకాయస్వాహా [48] ఓం వాతాయ స్వాహా [49] ఓం యాపనాయస్వాహా [50] ఓం బటుకాయస్వాహా [51] ఓం భైరవాయస్వాహా [52] ఇతి ద్విపంచాశద్భైరవాణాం

హోమః తత ఆచార్యఋత్విక్ ప్రధానవాస్తు హోమం కుర్యాత్ । ఏకతంత్రేణ త్యాగముక్త్వా తత్రద్రవ్యాణి తత్సంఖ్యా చోచ్యతే । నవగ్రహేభ్యః క్రమేణ అర్కాదిసమిధః ప్రత్యేక మష్టోత్తర శతమష్టా వింశతి రష్టౌవా ప్రాదేశమాత్రా స్తత్సంఖ్యా శ్చతిలాజ్యాహుతీ స్తత్తన్మంత్రేణోక్తాః । యదా తేభ్యశ్చరురపిత దాజ్యాహుతిః ।

ఓం చిత్తంచస్వాహా । చిత్తాయేదం చిత్తిశ్చస్వాహా । చిత్యాయేదం ఆకూతం చ స్వాహా । ఆకూతా యేదం ఆకూతిశ్చ స్వాహా । ఆకూత్యా యేదం విజ్ఞాతం చ స్వాహా । విజ్ఞాతాయేదం విజ్ఞానం చ స్వాహా । విజ్ఞానయేదం దర్శశ్చస్వాహా । దర్శాయేదం పూర్ణమాసశ్చస్వాహా । పూర్ణమాసాయేదం మనసశ్చస్వాహా । మనసేదం సృష్టిశ్చస్వాహా । సృష్ట్యైదం ప్రజాపతిర్జయా నింద్రాయవృష్ణే ప్రాజశ్చదుగ్ర । పృతనాద్యేషు తస్మైవిశస్సమనమంత సర్వాః సఉగ్రః సహేహవ్యోబభూవస్వాహా । త్వష్ట్రే ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ।

ఓం విశ్వకర్మాది శాంపతిః సమానత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయా మస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ శ్రీవిశ్వకర్మణే పరబ్రహ్మణే ఇదం నమమ ॥ మనుర్భ్యాతానామధి పతిః సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయా మస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ భూతానామధిపతయే మను బ్రహ్మణే ఇదం నమమ ॥ మయోలోకానామధిపతిః సమానత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయామస్మిన్ కర్మణ్యస్యాందేవహూత్యాగ్ స్వాహా। లోకానామధిపతయేమయ బ్రహ్మణే ఇదం నమమ ॥ త్వష్టాపృథివ్యధిపతిః సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయా మస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం

దేవహూతాత్యాగ్ స్వాహా । పృథివ్యధిపతయే త్వష్ట్రే బ్రహ్మణే ఇదం నమమ ॥

శిల్పీదివోధిపతిః సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయా మస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూతాత్యాగ్ స్వాహా । దివోధిపతయే శిల్పిబ్రహ్మణే ఇదం నమమ ॥ విశ్వజ్ఞాంతరిక్షస్యాధిపతిః సమావత్వ స్మిన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయామస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూతాత్యాగ్ స్వాహా । అంతరిక్షస్యాధిపతయే విశ్వజ్ఞ బ్రహ్మణే ఇదం నమమ ॥ త్వష్టారూపాణామధిపతిః సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయా మస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూతాత్యాగ్ స్వాహా । రూపాణామధి పతయే త్వష్ట్రే బ్రహ్మణే ఇదం నమమ ॥ త్వాష్ట్రిః పురోహి తో దేవానాపధిపతిః సమావత్వస్విన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయా మస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూతాత్యాగ్ స్వాహా । దేవతానాం పురో హితాధిపతయే విశ్వరూప బ్రహ్మణే ఇదం నమమ ॥

రుద్రః పర్వతానామధిపతిః సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ పురో ధాయాపస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూతాత్యాగ్ స్వాహా । పర్వతా నామధిపతయే రుద్రాయేదం నమమ ॥ విష్ణుః పశూనామధిపతిః సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ పురోధాయా పస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూతాత్యాగ్ స్వాహా। పశూనామధిపతయే విష్ణవే ఇదం నమమ॥ ప్రజాపతి ర్విష్ణురుద్రేంద్రాదిత్యానా మధిపతిః సమావత్వస్మిన్

బ్రహ్మన్ పురోద్రాయాముస్మిన్ కర్మణ్యస్యాం దేవహూాత్యాగ్ స్వాహా। ప్రజాపతి ర్విష్ణురుద్రేంద్రాది త్యానామధిపతయే శ్రీవిశ్వకర్మణే ఇదం నమమ॥ అషఉపస్పృశ్య ఋతాషాడృతధామాగ్నిః సానగః స ఇదంబ్రహ్మప్రజాః పాతుతస్మైస్వాహా।ఋతసాహే ఋతధామ్నే అగ్నయే సానగబ్రహ్మణే ఇదం నమమ॥ తస్యోషధయః సానగ బ్రహ్మర్ష యోనామతే ఇదం బ్రహ్మ ప్రజాః పాతుతేభ్యః స్వాహా। ఓషధీభ్యః సానగేభ్యో బ్రహ్మర్షిభ్య ఇదంనమమ॥ సగంహితో విశ్వసామా సనాతనః స ఇదం బ్రహ్మ ప్రజాః పాతుతస్మైస్వాహా సగంహితాయ విశ్వసామ్నే సనాతనబ్రహ్మణే ఇదం నమమ॥ తస్య మరీచయః సనాతన బ్రహ్మర్ష యోనామతే ఇదం బ్రహ్మ ప్రజాః పాతుతేభ్యః స్వాహా। మరీచిభ్యో సనాతనేభ్యో బ్రహ్మర్షిభ్య ఇదం నమమ॥ సుషుమ్ణః సూర్యరశ్మి అహాభూనః ఇదం బ్రహ్మ ప్రజాః పాతుతస్మై స్వాహా। సుషుమ్ణాయ సూర్యరశ్మయే అహాభూన బ్రహ్మణే ఇదం నమమ॥ తస్య నక్షత్రాణ్యహాభూన బ్రహ్మర్ష యోనామతే ఇదంబ్రహ్మ ప్రజాః పాతుతేభ్యః స్వాహా। నక్షత్రేభ్యోఽహాభూనేభ్యో బ్రహ్మర్షిభ్య ఇదం నమమ॥

మనః స్పృష్ట్యధిపతిః ప్రత్నః స ఇదం బ్రహ్మప్రజాః పాతుతస్మై స్వాహా। మనః స్పృష్ట్యధిపతయే ప్రత్నబ్రహ్మణే ఇదం నమమ। తస్య ప్రజాకామాః ప్రత్నబ్రహ్మర్ష యోనామతే ఇదం బ్రహ్మ ప్రజాః పాతుతేభ్యః స్వాహా।.ప్రజాకామేభ్యః ప్రత్నభ్యో బ్రహ్మర్షిభ్య ఇదం నమమ॥ పరమేష్ఠ్యధిపతిః ప్రణవః సుపర్ణః ఇదం బ్రహ్మ ప్రజాః పాతుతస్మై స్వాహా। పరమేష్ఠ్యధిపతయే ప్రణవాయ సుపర్ణ బ్రహ్మణే ఇదం నమమ॥ యజ్ఞః సుపర్ణః పంచబ్రహ్మర్ష యోనామతే ఇదం బ్రహ్మప్రజాః పాతుతేభ్యః స్వాహా। యజ్ఞేభ్యః సుపర్ణేభ్యః పంచబ్రహ్మర్షిభ్య ఇదం నమమ॥ ప్రజాపతి ర్విశ్వకర్మా స్వయంభూః స ఇదం బ్రహ్మప్రజాః పాతుతస్మై స్వాహా। ప్రజా

పతయే విశ్వకర్మణే స్వయంభువే ఇదం నమమ ॥ తస్య ఋగ్యజుః సామాథర్వణ ప్రణవోనామతే ఇదం బ్రహ్మప్రజాః పాతుతేభ్యః స్వాహా । ఋగ్యజుః సామాథర్వణ ప్రణవేభ్యో ఛందోభ్య ఇదం నమమ ॥ ప్రజాపతి ర్విశ్వకర్మా మనోదేవతాః స ఇదం బ్రహ్మ ప్రజాః పాతుతస్మై స్వాహా । ప్రజాపతయే విశ్వకర్మణే మనసే దేవతాయేదం నమమ ॥

ఓం భూర్భువః స్వః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి। ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ స్వాహా। ఇదం గాయత్ర్యై నమమ॥ ఓం తామగ్నివర్ణాం తపసాజ్వలంతీం వైరోచనీం కర్మఫలేషు జుష్టాం। దుర్గాందేవీం శరణమహం ప్రపద్యే సుతరసి తరసేనమః స్వాహా ఇదం గౌర్యై రీనమమ ॥

ఓం హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం సువర్ణరజతస్రజాం । చంద్రాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదోమ ఆవహాస్వాహా ॥ ఇదం లక్ష్మ్యై నమమ ॥ ఓం సవిత్రా ప్రసవిత్రా సరస్వత్యా వాచాత్వష్ట్రా రూపైః స్వాహా । ఇదం సరస్వత్యైనమమ ॥ ఓం అదిత్యైరాస్నా సీంద్రాణ్యా ఉష్ణీషః । పూషాసి ఘర్మాయదీష్వ స్వాహా । ఇద మింద్రాణ్యైనమమ ॥ ఓం హిరణ్యరూపా ఉషసో విరోక ఉభా వింద్రా ఉదిథః సూర్యశ్చ స్వాహా ॥ ఇదం సంజ్ఞాయైనమమ ॥ తతః పంచవింశత్యుత్తరశత బ్రహ్మర్షిభ్యః (125) పంచవింశత్యుత్తరశత దేవీభ్యః (125) యథాశక్తి తత్తన్నామభిరోం పూర్వకం స్వాహాంతం జుహుయాత్ ॥ అథ సర్వతో భద్రమండల దేవతానాం హోమః । ఓం గణపతయేస్వాహా । ఇదం గణపతయేనమమ ॥

(1) ఓం దుర్గాయైస్వాహా (2) ఓం బ్రహ్మణేస్వాహా (3) ఓం సోమాయస్వాహా (4) ఓం ఈశానాయస్వాహా (5) ఓం ఇంద్రాయస్వాహా (6) ఓం అగ్నయేస్వాహా (7) ఓం యమాయస్వాహా (8) ఓం నిర్బృతయేస్వాహా (9) ఓం వరుణాయస్వాహా (10) ఓం వాయవేస్వాహా (11) ఓం ధ్రువాయస్వాహా (12) ఓం అధ్వరాయస్వాహా (13) ఓం సోమాయస్వాహా (14) ఓం అద్భ్యఃస్వాహా (15) ఓం అనిలాయస్వాహా (16) ఓం అనలాయస్వాహా (17) ఓం ప్రత్యూషాయస్వాహా (18) ఓం ప్రభాసాయస్వాహా (19) ఓం అజాయస్వాహా (20) ఓం ఏకపదేస్వాహా (21) ఓం అహిర్బుధ్న్యాయస్వాహా (22) ఓం విరూపాయస్వాహా (23) ఓం రైవతాయస్వాహా (24) ఓం హరాయస్వాహా (25) ఓం బహురూపాయస్వాహా (26) ఓం త్ర్యంబకాయస్వాహా (27) ఓం సురేశ్వరాయస్వాహా (28) ఓం సవిత్రేస్వాహా (29) ఓం జయంతాయస్వాహా (30) ఓం పినాకినేస్వాహా (31) ఓం రుద్రాయస్వాహా (32) ఓం ధాత్రేస్వాహా (33) ఓం మిత్రాయస్వాహా (34) ఓం యమాయస్వాహా (35) ఓం రుద్రాయస్వాహా (36) ఓం వరుణాయస్వాహా (37) ఓం సూర్యాయస్వాహా (38) ఓం భగాయస్వాహా (39) ఓం వివస్వతేస్వాహా (40) ఓం పూష్ణేస్వాహా (41) ఓం సవిత్రేస్వాహా (42) ఓం త్వష్ట్రేస్వాహా (43) ఓం విష్ణవేస్వాహా (44) ఓం అశ్విభ్యాంస్వాహా (45) ఓం క్రతవేస్వాహా (46) ఓం దక్షాయస్వాహా (47) ఓం వసవేస్వాహా (48) ఓం సత్యాయస్వాహా (49) ఓం కాలాయస్వాహా (50) ఓం కామాయస్వాహా (51) ఓం అధ్వరాయస్వాహా (52) ఓం రోచనాయస్వాహా (53) ఓం పురూరవసేస్వాహా (54) ఓం ఆర్ద్రివాయస్వాహా (55) ఓం సోమాయస్వాహా (56) ఓం అగ్నిష్వాత్తాయస్వాహా (57) ఓం బర్హిషదేస్వాహా (58) ఓం సుకాలాయస్వాహా (59) ఓం ఏకశృంగాయస్వాహా ॥

(60) ఓం శూద్రాయస్వాహా (61) ఓం సోమాయస్వాహా (62) ఓం కశ్యపాయస్వాహా (63) ఓం అత్రయేస్వాహా (64) ఓం భరద్వాజాయస్వాహా (65) ఓం విశ్వామిత్రాయస్వాహా (66) ఓం గౌతమాయస్వాహా (67) ఓం జమదగ్నయేస్వాహా (68) ఓం వసిష్ఠాయస్వాహా (69) ఓం అనంతాయస్వాహా (70) ఓం వాసుకయేస్వాహా (71) ఓం శేషాయస్వాహా (72) ఓం తక్షకాయస్వాహా (73) ఓం కర్కోటకాయస్వాహా (74) ఓం పద్మాయస్వాహా (75) ఓం మహాపద్మాయస్వాహా (76) ఓం శంఖపాలాయస్వాహా (77) ఓం కంబలాయస్వాహా (78) ఓం పిశాచేభ్యఃస్వాహా (79) ఓం గుహ్యకేభ్యఃస్వాహా (80) ఓం సిద్ధేభ్యఃస్వాహా (81) ఓం భూతేభ్యఃస్వాహా (82) ఓం సర్వేభ్యఃస్వాహా (83) ఓం విశ్వావసవేస్వాహా (84) ఓం గంధర్వాయస్వాహా (85) ఓం హాహాస్వాహా (86) ఓం హూహూస్వాహా (87) ఓం ఘృతాచ్యైస్వాహా (88) ఓం మేనకాయైస్వాహా (89) ఓం రంభాయైస్వాహా (90) ఊర్వశ్యైస్వాహా (91) ఓం తిలోత్తమాయైస్వాహా (92) ఓం సుకేశ్యైస్వాహా (93) ఓం మంజుఘోషాయైస్వాహా (94) ఓం రుద్రేభ్యఃస్వాహా (95) ఓం స్కందాయస్వాహా (96) ఓం నందీశ్వరాయస్వాహా (97) ఓం శూలాయస్వాహా (98) ఓం మహాదేవాయస్వాహా (99) ఓం రుద్రాయస్వాహా (100) ఓం శ్రియైస్వాహా

(101) ఓం విష్ణవేస్వాహా (102) ఓం మరుద్గణాయస్వాహా (103) ఓం పితృభ్యఃస్వాహా (104) ఓం రాగాయస్వాహా (105) ఓం మృత్యవేస్వాహా (106) ఓం రోగాయస్వాహా (107) ఓం వసుభ్యఃస్వాహా (108) ఓం విఘ్నరాజాయస్వాహా (109) ఓం అద్భ్యఃస్వాహా (110) ఓం సమీరాయస్వాహా (111) ఓం మారుతాయస్వాహా (112) ఓం మరుతేస్వాహా (113) ఓం జగత్ప్రాణాయస్వాహా (114) ఓం సమీరణాయస్వాహా (115) ఓం మాతరిశ్వనే

స్వాహా (116) ఓం మేదిన్యైస్వాహా (117) ఓం గంగాయైస్వాహా (118) ఓం సరస్వత్యైస్వాహా (119) ఓం సరయ్వైస్వాహా (120) ఓం కాశిక్యైస్వాహా (121) ఓం వేత్రవత్యైస్వాహా (122) ఓం గోదావర్యైస్వాహా (123) ఓం తాప్త్యైస్వాహా (124) ఓం రేవాయైస్వాహా (125) ఓం పయోదాయైస్వాహా (126) ఓం కృష్ణాయైస్వాహా (127) ఓం భీమరథ్యైస్వాహా (128) ఓం తుంగభద్రాయైస్వాహా (129) ఓం కావేర్యైస్వాహా (130) ఓం క్షుద్రనదీభ్యః స్వాహా (131) ఓం లవణసముద్రాయస్వాహా (132) ఓం ఇక్షుసముద్రాయస్వాహా (133) ఓం సురాసముద్రాయస్వాహా (134) ఓం దధిసముద్రాయస్వాహా (135) ఓం సర్పిఃసముద్రాయస్వాహా (136) ఓం క్షీరసముద్రాయస్వాహా (137) ఓం జీవనసముద్రాయస్వాహా (138) ఓం ఆదిత్యాయస్వాహా (139) ఓం సోమాయస్వాహా (140) ఓం భౌమాయస్వాహా (141) ఓం బుధాయస్వాహా (142) ఓం బృహస్పతయేస్వాహా (143) ఓం శుక్రాయస్వాహా (144) ఓం శనైశ్చరాయస్వాహా (145) ఓం రాహవేస్వాహా (146) ఓం కేతవేస్వాహా (147) ఓం బ్రాహ్మ్యైస్వాహా (148) ఓం మాహేశ్వర్యైస్వాహా (149) ఓం కౌమార్యైస్వాహా (150) ఓం వారాహ్యైస్వాహా (151) ఓం ఇంద్రాణ్యైస్వాహా (152) ఓం చాముండాయైస్వాహా (153) ఓం వజ్రాయస్వాహా (154) ఓం శక్తయేస్వాహా (155) ఓం దండాయస్వాహా (156) ఓం ఖడ్గాయస్వాహా (157) ఓం పాశాయస్వాహా (158) ఓం అంకుశాయస్వాహా (159) ఓం గదాయైస్వాహా (160) ఓం త్రిశూలాయస్వాహా (161) ఓం పద్మాయస్వాహా (162) ఓం చక్రాయస్వాహా (163) ఓం మహావిష్ణవేస్వాహా (164) యథాబాణేతి మూర్ధాభిషేచనం ।

ఇతి మండలదేవతానాం హోమః అథ ప్రధానహోమః ।

తన్నామభిః శిఖ్యాదిభ్యః ప్రత్యేక మష్టోత్తర శతమష్టావింశతి మష్టౌవా ఆహుతీః । సమిధః తిలపా యసాజ్యైః జుహుయాత్ । అత్రసమిధః ఔదుంబరాశ్చముఖ్యాః తదలాభే అశ్వత్థాదీనామపి సర్వాః సమిధో మధుక్షీరఘృతైర్యుక్తాహోతవ్యాః తిలాఃకృష్ణాఏవ। పయోగో రేవ। కేచిత్తిలేషు యవానాహుః । అథచతస్రః అహుతయః సమిత్తిల పాయసాజ్యైః। ఓం వాస్తోష్పతే ఇతి చతుర్ణాం పరమేష్ఠీ ఋషిర్వా స్తోష్పతిర్దేవతా ఆద్యస్య గాయత్రీ ఛందః ఇతరేషాం త్రిష్టుప్ ఛందో హోమే వినియోగః ॥

ఓం వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహ్యస్మాన్ స్వావేశో అనమీవో భవానః । యత్త్వేమహే ప్రతితన్నో జుషస్వశన్నో భవద్విపదేశం చతుష్పదేస్వాహా । ఇదం వాస్తోష్పతయేనమమ । 1] ఓం వాస్తో ష్పతే ప్రతరణోన ఏధిగయ స్ఫానో గోభిరశ్వేభిరిందో । అజరాసస్తే సఖ్యే స్యామపితేవ పుత్రాన్ ప్రతినోజుషస్వస్వాహా । ఇదం వాస్తో ష్పతయేనమమ । 2] ఓం వాస్తోష్పతేశగ్మయాం సదాతేసక్షీమహి రణ్మయాగాతుమత్యా । అవఃక్షేమ ఉతయోగే వరన్నోయూయం పాతస్వస్తిభిః సదానః స్వాహా । ఇదం వాస్తోష్పతయేనమమ । 3] ఓం అమీవహావాస్తోష్పతే విశ్వారూపాణ్యావిశన్ । సఖాసుశేవ ఏధినః స్వాహా । ఇదం వాస్తోష్పతయేనమమ । 4] వాస్తోష్పతే ధ్రువాస్థూణామిత్యస్య వాస్తోష్పతి రృషిర్బృహతీ ఛందో వాస్తుర్దేవతాహోమే వినియోగః । ఓం వాస్తోష్పతే ధ్రువాస్థూణాగ్ం సత్రం సోమ్యానాం ద్రప్సోభేత్తాపురాగ్ం శశ్వతీ నామిందో మునీనాగ్ంసఖా శన్నోభవద్విపదేశం చతుష్పదేస్వాహా। ఇదం వాస్తోష్పతయేనమమ । 5] తతః స్థాలీపాకేన షడాహుతయః।

ఓం అగ్నిమింద్రం బృహస్పతిం విశ్వాన్ దేవానుపహ్వాయే। సరస్వతీంచ వాజీంచ వాస్తుమేదత్తవాజినః స్వాహా। ఇద మగ్నయే ఇంద్రాయ బృహస్పతయే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః సరస్వత్యైవాజినేచ నమమ ॥

1] ఓం సర్వదేవజనాన్ సర్వాన్ హిమవంతం సుదర్శనం। వసూంశ్చరుద్రానాదిత్యానీశానం జగద్భిఃసహ। ఏతాన్ సర్వాన్ ప్రపద్యేఽహం వాస్తుమేదత్తవాజినఃస్వాహా। ఇదం సర్వదేవజనేభ్యో హిమవతే సుదర్శనాయ వసుభ్యో రుద్రేభ్య ఆదిత్యేభ్యః ఈశానాయ జగద్భ్యశ్చ నమమ। 2] ఓం పూర్వాహ్ణమ పరాహ్ణం చోభౌ మధ్యందినగ్ం సహ। ప్రదోషమర్ధరాత్రం చ వ్యుష్టాందేవీం మహాపథః, ఏతాన్ సర్వాన్ ప్రపద్యేఽహం వాస్తుమేదత్త వాజినః స్వాహా ఇదంపూర్వాహ్ణాయఅపరాహ్ణాయప్రదోషాయఅర్ధరాత్రాయ వ్యుష్టాయై దేవ్యై మహాపథాయచ నమమ। 3] ఓం కర్తారం చ వికర్తారం విశ్వకర్మాణ మోషధీశ్చ వనస్పతీన్। ఏతాన్ సర్వాన్ ప్రపద్యేఽహం వాస్తుమేదత్త వాజినః స్వాహా। ఇదం కర్త్రేవికర్త్రే విశ్వకర్మణే ఓషధీభ్యో వనస్పతిభ్యశ్చ నమమ। 4] ఓం ధాతారం చ విధాతారం నిధీనాం చ పతిగ్ంసహ। ఏతాన్ సర్వాన్ ప్రపద్యేఽహం వాస్తుమేదత్త వాజినః స్వాహా। ఇదం ధాత్రే విధాత్రే నిధీనాం చ పతయేనమమ। 5] ఓం స్యోనగ్ం శివమిదం వాస్తుదత్త బ్రహ్మప్రజాపతీన్ పర్వాశ్చ దేవతాః స్వాహా ఇదం బ్రహ్మణే ప్రజాపతయే సర్వాభ్యో దేవతాభ్యశ్చ నమమ। 6] అథ పూర్వోక్తాజ్యాహుతి మంత్రైః చతుర్భిః ప్రత్యృచం పంచపంచ ఏకైకం వాఘృతాక్తం బిల్వం తద్బీజం వాజుహుయాత్। ఓం వాస్తోష్పతే ఇతి చతుర్భిః। అథ పంచమ మంత్రమావా। ఓం వాస్తోష్పతే ధ్రువాస్థూణాగ్ం సత్రగ్ం సోమ్యానాం ద్రప్సోభేత్తాపురాగ్ం శశ్వ

తీనాం । ఇంద్రోమునీనాగ్ం సఖా శన్నోభవద్విపదేశం చతుష్పదే స్వాహా ఇతి పశ్చాదష్టోత్తరశత మౌదుంబరసమిద్హోమో విష్ణుమంత్రేణ । (108) తతో బ్రహ్మాది చ రక్ష్యాదిస్థాపిత దేవతనాం తత్తన్నామ మంత్రేణ స్వాహాంతేన వైదికేనవా యథాశక్త్యాజ్యాహుతీర్జుహుయాత్ । తత్రతహవన ప్రకారశ్చేత్థం॥ ఓం బ్రహ్మణేస్వాహా॥

1] ఓం అర్యమ్ణేస్వాహా 2] ఓం సవిత్రేస్వాహా 3] ఓం వివస్వతేస్వాహా 4] ఓం విబుధాధిపతయేస్వాహా 5] ఓం మిత్రాయస్వాహా 6] ఓం రాజయక్ష్మణేస్వాహా 7] ఓం పృథివీధరాయస్వాహా 8] ఓం ఆపవత్సాయస్వాహా 9] ఓం అర్భ్యఃస్వాహా 10] ఓం సావిత్రాయస్వాహా 11] ఓం జయాయస్వాహా 12] ఓం రుద్రాయస్వాహా 13] ఓం శిఖినేస్వాహా 14] ఓం పర్జన్యాయస్వాహా 15] ఓం జయంతాయస్వాహా 16] ఓం ఇంద్రాయస్వాహా 17] ఓం సూర్యాయస్వాహా 18] ఓం సత్యాయస్వాహా 19] ఓం భృశాయస్వాహా 20] ఓంఅంతరిక్షాయస్వాహా 21] ఓం అనలాయస్వాహా22] ఓం పూష్ణేస్వాహా 23] ఓం వితథాయస్వాహా 24] ఓం గృహక్షతాయస్వాహా 25] ఓం యమాయస్వాహా 26] ఓం గంధర్వాయస్వాహా 27] ఓం భృంగరాజాయస్వాహా 28] ఓం మృశాయస్వాహా 29] ఓం పితృభ్యఃస్వాహా 30] ఓం దౌవారికాయస్వాహా 31] ఓం సుగ్రీవాయస్వాహా 32] ఓం పుష్పదంతాయస్వాహా 33] ఓం వరుణాయస్వాహా 34] ఓం అసురాయస్వాహా 35] ఓం శోషాయస్వాహా 36] ఓం పాపయక్ష్మనేస్వాహా 37] ఓం మరుతేస్వాహా 38] ఓం అహయేస్వాహా 39] ఓం ముఖ్యాయస్వాహా 40] ఓం భల్లాతాయస్వాహా 41] ఓం సోమాయస్వాహా 42] ఓం సర్పాయస్వాహా 43] ఓం అదితయేస్వాహా 44] ఓం దితయేస్వాహా 45] అథచరక్యాది హోమః ఓం చరక్యైస్వాహా ॥

1] ఓం విదార్యైస్వాహా 2] ఓం పూతనాయైస్వాహా 3] ఓం పాపరాక్షస్యైస్వాహా 4] ఓం స్కందాయస్వాహా 5] ఓం అర్యమ్ణేస్వాహా 6] ఓం జృంభకాయస్వాహా 7] ఓం పిలిపిచ్ఛాయస్వాహా 8] ఓం గణేశాయస్వాహా 9] ఓం దుర్గాయైస్వాహా 10] ఓం వాతాయస్వాహా 11] ఓంబీభత్సాయస్వాహా 12] ఓం ఉగ్రసేనాయస్వాహా 13] ఓం డామరాయస్వాహా 14] ఓం మహాకాలాయస్వాహా 15] ఓం అశ్విభ్యాంస్వాహా 16] ఓం ఇంద్రాయస్వాహా 1] ఓం అగ్నయేస్వాహా 2] ఓం యమాయస్వాహా 3] ఓం నిరృతయేస్వాహా 4] ఓం వరుణాయస్వాహా 5] ఓం వాయవేస్వాహా 6] ఓం కుబేరాయస్వాహా 7] ఓం ఈశానాయస్వాహా 8] ఓం రుద్రాయస్వాహా 9] ఓం భూమ్యైస్వాహా 10] ఇతి వాస్తుమండల మధ్యవర్తి సర్వదేవతానాం హోమః అథా ఘోరమంత్రేణ వాస్తుమర్మ సంధానా యతివైర్య వైర్వామధుఘృతాక్తాభి రాహుతిభి రష్టోత్తరశతం జుహుయాత్ ॥

ఓం అఘోరేభ్యోథఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్యః సర్వశర్వేభ్యో నమస్తే అస్తురుద్రరూపేభ్యః స్వాహా । ఇతి అష్టోత్తర శతవారం జుహుయాత్ (108) తతః శుద్ధోదకేన దశం పంచవింశతిశా జుహుయాత్ । ప్రణవాదిస్వాహాంత గాయత్రీ మూలమంత్రేణ పూర్ణాహుతిం కుర్యాత్ । తతో బింబసమీపమాగత్య నూతనవస్త్రైః గంధపుష్పమాలాద్యై రలంకృత్య వివిధ వాద్యఘోషైస్సహ శకటమారోప్య నీరాజనస్వస్తి వచనైస్సహ గ్రామప్రదక్షిణం కుర్యాత్ । తతః శిల్పాచార్యః బింజాత్తత్సర్వం విసృజ్య నవవస్త్రై రలంకృత్య కూష్మాండ నారికేళ స్ఫోటనైస్సహ రక్తాన్నబలిం దద్యాత్ । తద్యథా అపసర్పంతుయేభూతా యేభూతా భూమిసంస్థితాః యేభూతా విఘ్నకర్తార స్తేనశ్యంతు శివాజ్ఞయా ॥ తతః మహాశిల్పి పనిషత్పఠనేనసహ ప్రతిమాం యజ్ఞశాలాయాం

స్థిత్వా తతః మండపస్యోత్తరేవా పూర్వేవా ఐశాన్యేవా ఏకహస్త మితచతుష్కోణగర్తః ఖనిత్వా తస్మిన్ ప్రతిమాంస్థిత్వా స్నపనం కుర్యాత్ తద్యథా 'గాయత్ర్యా గోమూత్రం। ఓం భూర్భువః స్వః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య దీమహిధియో యోనః ప్రచోద యాత్ ఇతి గోమూత్రం ।

ఓం గోమదూషుణా సత్యాశ్వావద్యాతమశ్వినా । వర్తీరుద్రాన్నృపాయ్యం । ఇతి గోమయం ఓం ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతః సోమవృష్ణ్యం । భవావాజస్య సంగథే । ఇతి క్షీరం । ఓం దధిక్రావ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః । సురభినో ముఖాకర త్ప్రణ ఆయూగ్ంషితారిషత్ । ఇతి దధి । ఓం ఘృతం మిమిక్షే ఘృతమస్య యోనిర్ఘృతే శ్రితోఘృతం వస్యధామ । అనుష్వధ మావహమాదయస్వ స్వాహా కృతం వృషభ వక్షిహవ్యం ॥ ఇతి ఘృతం । యాః ఫలినీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః । బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానోముం చం త్వగ్ం హసః । ఇతి ఫలోద కం । ఓం మధువాతా ఋతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః మాధ్వీర్న సంత్వోషధీః । ఇతి మధునా । ఓం అపాగ్ం రసముద్వయసగ్ం సూర్యే సంతర్థవ్సమాహితం । అపార్థ్రసస్య యోరస స్తంవోగృష్ణో మ్యుత్తమ ముపయామగృహీతో సింద్రాయత్వాజుష్టం గృహ్ణామ్యే వతే యోనిరింద్రాయ త్వాజుష్టతమం । ఇతి శర్కరయా । ఓం ఆపోహిష్ఠా మయోభువస్తాన ఊర్జేదధాత నమహేరణాయచక్షసే । యోవః శివతమోరసస్తస్య భాజయతేహనః । ఉశతీరివమాతరః । తస్మా అరంగమామవోయస్యక్షయాయజిన్వథ । ఆపోజన యథాచ నః । ఇతి శుద్ధోదకేన స్నపనం కలిత్వాయా ఓషధీః పూర్వాజాతా దేవేభ్య స్త్రియుగంపురా । మనైను బభ్రూణా మహగ్ం శతం ధామాని స్తచ । ఇతి పంచత్వ గ్రసేన । అశ్వత్థేవోనిషదనం పర్ణేవో వసతిష్కృతా । గోభాజ ఇత్కిలా సథయత్సనవథపూరుషం । ఇతి

పంచపల్లవైః స్నపనం కృత్వా తతః ప్రతిమాం నూతనవస్త్రై రలంకృత్య గంధపుష్పాక్షతైస్సహ పునర్గర్భేస్థిత్వా విశ్వకర్మోపనిషదా పంచబ్రహ్మోపనిషదాచక్షీరాధివాసం కుర్యాత్ । విశ్వకర్మోపనిషత్పూర్వోక్తమేవ అథ తైత్తిరీయ పంచబ్రహ్మోపనిషత్ ॥

ఓం యస్మాద్విశ్వగ్ం సమస్తం క్రియతే । సమాం విశ్వకర్మాపాతు । విశ్వస్రష్టా విశ్వభర్తా విశ్వశాంతికః । జీవాత్మా భువనానాం సిద్ధానాం కిన్నరాణాం యః పురాణశ్చ జీమూతవర్షకః । త్రాతానుమాతాపురుషః పరః । విరాడ్విశ్వకర్మా స్వరాడ్విశ్వకర్మా సగ్ం రాడ్విశ్వకర్మా । బ్రహ్మా విష్ణురుద్రశతముఖాదయో దేవాజాయంతే । విశ్వేదేవావసవః పితరోగంధర్వా ఇమే సర్వేలోకాశ్చేతి విశ్వకర్మణః । వ్యోమ్నో మారుతః । మారుతాద్వైశ్వానరః । వైశ్వానరాజ్జలం । జలాద్భూమిః । భూమ్యా ఓషధయః ఓషధీభ్యో బీజాని । బీజేభ్యోఽఖిలసస్యాని । సస్యోద్భవం ధాన్యం ధాన్యేభ్యోఽన్నంభవతి । అన్నాదేవరసః । తద్రసేన జంతూనాగ్ం సర్వేషాగ్ం రేతః శుక్రశోణితరూపమేవాహ । తస్మాత్పిండా స్సముత్పన్నాః । సముత్పన్నాని స్థావరజంగమరూపాణి । జాతాన్యనేకాని పిండబ్రహ్మాండాని । ఇతి విశ్వకర్మణాభూతాని । విశ్వకర్మణావృద్ధాని । తేనైవాహ ప్రతిష్ఠితాని । పంచముఖేభ్యః పంచశీర్షస్యాస్య మనుః ప్రథమః । మయోద్వితీయః । త్వష్టా తృతీయః శిల్పీచతుర్థః విశ్వజ్ఞః పంచమ ఇతి ఏవారోక్— విధేయతే । సానగః సనాతనోఽహభూనః ప్రత్నః సుపర్ణశ్చేత్యేతేచ సర్వే గోత్ర పురుషాః ప్రాకృతేష్వాద్యాద్యా ఈశ్వరో విశ్వకర్తా ఆహుః కశ్యపోఽత్రిస్తాభ్యాగ్ం సూర్యచంద్రా దయోజాయంతే । గవాద్యాః కుంభిసూత్రాః స్థలజా జలజాః కీటకాశ్చతుర్విధాః ప్రకృతయః ప్రజాతా వేద విద్యాః సాంఖ్యా దయోఽపి కర్మజ్ఞానబోధకాః నిగమాగమాశ్చ సర్వం విశ్వం నిర్మితం సవిశ్వకర్మా పరబ్రహ్మేత్యుపనిషత్ । య ఏతదుపనిషత్పఠేత్ప్రాతరాదిసమయే ।

స సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే తద్దైవం విశ్వకర్మ కారణం పంచ బ్రహ్మాది గచ్ఛతి। ఓం సహనావవతు సహనౌ భునక్తు సహవీర్యం కరవావహై తేజస్వినావధీతమస్తు మావిద్విషావహై। ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః ॥

తతః శుద్ధోదకేన స్నపనం కృత్వా నూతనవస్త్రైరలంకృత్య పుష్పమాలాధారణం కుర్యాత్। ఇతి ద్వితీయేఽహని కర్తవ్యం తత తృతీయేఽహని స్థపతిప్రతిమాంశకటోపరి సంస్థిత్వా తదోర్యమ్య పార్శ్వే సమాసీనఃసన్ వేదపఠనైర్వివిధ మంగళవాద్య ఘోషైః సహప్రాగుదగ్దేశనబీంగత్వా ఇమంమే వరుణేత్యాది మంత్రైర్జలాధివాసం కుర్యాత్। తతః ప్రతిమాం నవవస్త్రాదిభిరలంకృత్య కర్పూర నీరాజన నారికేళఫలోదకాభిషేకైః సహగ్రామ ప్రదక్షిణం తత్ర తత్ర చతుష్పథేషు రక్తాన్నబలిదానం కృత్వా యజ్ఞమందిర మధిగమ్య తత్ర కూష్మాండ స్ఫోటనం రక్తాన్నం బలిందత్వా నారికేళ స్ఫోటనం చ కృత్వా తతః శాలాప్రవేశనం కుర్యాత్। తతః ధాన్యాధివాసం కుర్యాత్ తద్యథా ॥

ఓం గోమదూషుణా సత్యాశ్వా వద్యాతమశ్వినా వర్తీరుద్రా నృపాయ్యం। ఇతి శిల్పాచార్యః శాలామధ్యే గోమయేనలిప్త్వా తస్మిన్ షోడశదళపద్మం త్రివర్ణం లిఖేత్। ఓం భూర్భువః స్వః ఇతి మంత్రేణ తన్మధ్యే ప్రణవం లిఖ్య శాలిధాన్యైః సమంతాత్పరిపూర్య తదుపరి నవవస్త్రే గోధూమపుంజం తదూర్ధ్వే వ్యాఘ్రాజినే మాషపుంజం తస్యోపరిచిత్రాంబరే తిలపుంజం తదుపరి శ్వేతకంబళే తండులపుంజం నిక్షిప్య తతః ఆపోహిష్ఠా ఇతి మంత్రేణ ప్రతిమాం సంప్రోక్ష్య ప్రతిమాయాః తన్నామోంచిత తిలకం దద్యాత్ బ్రహ్మదేవానా మితిమంత్రేణ నైరృత్యాం కలశం నిక్షిప్యా వాహానాద షోడశోపచారైర్బ్రహ్మాణం పూజయేత్। తథా హిరణ్యగర్భ

ఇతి ఇదం విష్ణురితి మంత్రద్వయేన వాయవ్యాం కలశం నిక్షిప్యా వాహనాది షోడశోపచారై ర్విష్ణుం పూజయేత్ । త్ర్యంబక మితి మంత్రేణైశాన్యాం కలశంనిక్షిప్యా వాహనాది షోడశోపచారై రీశానం పూజయేత్ । క్షేత్రస్యపతి ఇతిమంత్రేణా గ్నేయ్యాం కలశం నిక్షిప్యా వాహనాది షోడశోపచారైః క్షేత్రపాలం పూజయేత్ ॥

య ఇమావిశ్వాభువనాని జుహ్వాదృషిర్హోతా నిష సాదపితానః స ఆశిషా ద్రవిణమిచ్ఛమానః పరమచ్ఛదోవర ఆవివేశ విశ్వకర్మా మనసాయద్విహాయాధాతావిధాతాపరమోత సంధృక్ తేషామిష్టాని సమిషామదంతి యత్రసప్తర్షీన్ పరఏకమాహుః। యోనఃపితాజనితా యోవిధాతా యోనః సతో అభ్యాసజ్జజాన ॥ ఇతి మంత్రేణ ప్రతిమాం ప్రాక్శిరసముత్తానశయ్యాం కృత్వా సుత్రామాణ మితిమంత్రేణ కలశానాం సూత్రవేష్టనం కుర్యాత్ తతః నేత్రోన్మీలనం ప్రతిమాయాః ఉభయపార్శ్వేషు అష్టాదశదీపాన్ నిక్షిప్య ఉద్దీప్య ఇతి మంత్రేణ ప్రజ్వాలనం కృత్వా షోడశోపచారైః పూజయేత్ । ఇతి నేత్రోన్మీలనం తతః శిల్పాచార్యః కుండసమ్ముఖే దర్భాసనం తదుపరిచిత్రాసనం పరికల్ప్య శుచిర్భూత్వా సమాసీనః సన్ పూర్వవత్ పాత్రాసాదనం మూర్తిహోమం కుర్యాత్ ఓం విశ్వకర్మ ఋషిః ప్రజాపతి గృహీతయాత్వయావాచం గృహ్ణామిప్రజాభ్యః । ప్రాచీదిశాం వసంతఋతూనా మగ్నిర్దేవతా - బ్రహ్మద్రవిణం త్రివృత్స్తోమః స ఉపంచ దశవర్తనిస్త్ర్యవిర్వయః కృతమయానాం పురోవాతోవాతః సానగఋషిః ॥

(1) దక్షిణాదిశాం గ్రీష్మఋతూనా మింద్రో దేవతాక్షత్రం ద్రవిణం పంచదశస్తోమః స ఉ పంచదశవర్తనిర్దిత్యవాడ్వయస్త్రేతాయానాం దక్షిణాద్వాతోవాతః సనాతనఋషిః ః (2) ప్రతీచీదిశాం వర్షాఋతూనాం విశ్వేదేవా దేవతావిట్ ద్రవిణగ్ం సప్తదశ

స్తోమః స ఉవేకవిగ్ం శవర్తనిస్త్రిణతోర్యవయోదాహ్వపరోయానాం పశ్చాద్వాతో వాతోహభూనఋషిః ॥ (3) ఉదీచీదిశాగ్ం శరదృతూనాం మిత్రావరుణౌ దేవతాపుష్టం ద్రవిణమేకవిగ్ంశ స్తోమః స ఉత్రిణవవర్తనిస్తుర్యవాడ్వయ ఆపకందోయానా ముత్తరాద్వాతో వాతః ప్రత్నఋషిః ॥ (4) ఊర్ధ్వాదిశాగ్ం హేమంత శిశిరావృతూనాం బృహస్పతిర్దేవతా వర్చోద్రవిణం త్రిణవస్తోమః స ఉత్రయస్త్రిగ్ం శవర్తనిః పుష్టవాడ్వయోఽభిభూరయానాం విష్వగ్వాతో వాతః సుపర్ణఋషిః ॥ (5) పితరః పితామహాః పరేవరేతేనః పాంతు తేనోఽవంత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్నస్మిన్ క్షత్రేస్యామాశిష్యస్యాం పురోధాయామస్మిన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాం ॥ ఓం విశ్వకర్మా దిశాం పతిః సనః పశూన్పాతు సోస్మాన్పాతు తస్మైనమః ప్రజాపతీరుద్రో వరుణోఽగ్ని ర్దిశాంపతిః సనః పశూన్ పాతుసోఽస్మాన్ పాతుతస్మైనమః ఏతావై దేవతా ఏతేషాం పశూనామధిపతియస్తాభ్యోవా ఏష ఆవృశ్చతే యత్పశుశీర్షాణ్యుపదధాతి హిరణ్యేష్టకా ఉపదధాత్యేతాభ్య ఏషదేవతాభ్యో నమస్కరోతి । ఇతి మంత్రద్వయేన అష్టోత్తరశతం వా యథాశక్తి వా హోమంకృత్వా తతః గాయత్రీ మంత్రేణ యథాశక్తి హోమంకుర్యాత్ । ఇతి తృతీయేఽహని కర్తవ్యం తతశ్చతుర్థేఽహని అంగవైకల్య హోమం కుర్యాత్ । శిల్పాచార్యః నవదర్భైః కూర్చంకృత్వా శిల్పాచార్యః నైరృతిదేశే నూతనవస్త్రే తండులాన్ నిక్షిప్య పంచవింశతికోష్ఠమండలే కలశాన్ స్థాప్య షోడశోపచారైః సంపూజ్య కలోదకైః ప్రతిమాం సంప్రోక్ష్య ఉపస్థిత్వా అలంకృత్య తం కలశే నిక్షిప్య తండులోపరి అష్టాదశదర్భాన్ నిక్షిప్య దక్షిణహస్తే నాక్షతాః గృహీత్వా కేశవాదిచత్వారింశన్నామభిర్బింబోపరి చత్వారింశతి వారంవికిరేత్ । తద్యథా ॥

ఓం కేశవాయనమః ఓం నారాయణాయనమః ఓం మాధవాయనమః ఓం గోవిందాయనమః ఓం విష్ణవేనమః ఓం మధుసూద

నాయనమః ఓం త్రివిక్రమాయనమః ఓం వామనాయనమః ఓం శ్రీధరాయనమః ఓం హృషీకేశాయనమః ఓం పద్మనాభాయనమః ఓం దామోదరాయనమః ఓం సంకర్షణాయనమః ఓం వాసుదేవాయ నమః ఓం ప్రద్యుమ్నాయనమః ఓం అనిరుద్ధాయనమః ఓం పురుషోత్తమాయనమః ఓం అధోక్షజాయనమః ఓం నారసింహాయనమః ఓం అచ్యుతాయనమః ఓం జనార్దనాయనమః ఓం ఉపేంద్రాయ నమః ఓం హరయేనమః ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః తతః ఆపోహిష్ఠేతి మంత్రేణ కూర్చేన శుద్ధోదకం ప్రోక్షయేత్ ।తతః ధూపదీపనైవేద్య తాంబూలాదీన్ సమర్పయేత్ । తతః అంగవైకల్య హోమం కుర్యాత్ । అశ్వత్థ సమిద్భిః, ఆజ్యేన, హవిషా, జుహుయాత్ । లలాటే

ఓం నారాయణాయస్వాహా శీర్షే ఓం సదాశివాయస్వాహా చుబుకే ఓం కేశవాయస్వాహా మూర్ధ్ని ఓం శివాయస్వాహా వక్షసి ఓం పరబ్రహ్మణేస్వాహా కంఠే ఓం నీలలోహితాయస్వాహా బాహుమూలే ఓం ఈశానాయస్వాహా హృదయే ఓం విష్ణవేస్వాహా ఓష్ఠే ఓం త్రివిక్రమాయస్వాహా అధరే ఓం వామనాయస్వాహా గళే ఓం సంకర్షణాయస్వాహా గళమూలే ఓం శ్రీధరాయస్వాహా అక్ష్ణో హృషీకేశాయస్వాహా పాదయోః ఓం పద్మనాభాయస్వాహా నాభిమధ్యే ఓం అచ్యుతాయస్వాహా శిఖాయాం ఓం దామోదరాయ స్వాహా దక్షిణబాహౌ ఓం హరయేస్వాహా వామబాహౌ ఓం కృష్ణాయస్వాహా ఓం తత్సవితురంగుష్ఠాభ్యాంస్వాహా వరేణ్యాంతర్జనీభ్యాంస్వాహా భర్గోదేవస్య మధ్యమాభ్యాంస్వాహా ధీమహి అనామికాభ్యాంస్వాహా ధియో యోనః కనిష్ఠికాభ్యాంస్వాహా ప్రచోదయాత్ కరతలకర పృష్ఠాభ్యాంస్వాహా ఏవం హృదయాదిన్యాసః ఓం ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వరస్సర్వ భూతానాం బ్రహ్మాధిపతయేస్వాహా ముఖే తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ ధీమహి తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్ స్వాహా లలాటే । చిత్రం దేవానా

ముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః అప్రాద్యావాపృథివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మాజగతస్తస్థుషశ్చస్వాహా బాహ్వోః ఓం ఇమం దేవా అసపత్నగ్ం సువధ్వం మహతే క్షత్రాయ మహతే జ్యైష్ఠ్యాయమహతే జానరాజ్యేం దియాయస్వాహా కుక్షౌ ఓం అగ్నిస్తిగ్నేనశోచిషాయా సద్విశ్వన్యత్రిణం అగ్నిర్నోవనతేరయిం స్వాహా మేఢ్రే ఓం యమాయత్వా మఖాయత్వా సూర్యస్యత్వా తపసే దేవస్త్వా సవితామద్ధ్వానక్తు పృథివ్యాగ్ః సగ్ం స్పృశస్పాహి అర్చిరసిశోచిరసి తపోసిస్వాహా జాన్వోః ఓం తత్వాయామి బ్రహ్మణావందమానస్తదశాస్తే యజమానోహవిర్భిః అహేడమానో వరుణేహ బోద్ధ్యురుశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీఃస్వాహా ఊర్వోః వాయోయేతే సహస్రిణోరథాసస్తేభరాగహి నియుత్వాన్‌త్సోమపీతయేస్వాహా పాదయోః ఓం ధశంతస్త్వా నిధీమహ్యుశంతం సమిధీమహి ఉశన్నుశత ఆవహ పిత్యాన్ హావిషే అత్తవేస్వాహా హృదయే ॥

ఓం అఘోరేభ్యోఽథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః సర్వేభ్యో నమస్తే అస్తుత్వష్టురూపేభ్యః స్వాహా గుహ్యే వామదేవాయ నమోవిష్ణవేనమః కాలాయనమో కలవికరణాయనమో బలవికరణాయనమో బలాయనమః సర్వభూతదమనాయనమో మనోోద్భవాయనమః స్వాహా పాదౌ సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వైనమోనమః భవే భవేనాతి భవేభవస్వమాం స్వాహా సర్వాంగే ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతః రుసుచోవేన ఆవః సబుధ్న్యా ఉపమా అస్యవిష్ఠాః స తశ్చయోని మసతశ్చవివః స్వాహా తతః జయాది హోమం కృత్వా పురుషసూక్తవిధానేన షోడశోపచారైః పూజయేత్। తతః శిల్పాచార్యః బింబ సమీపే గోమయేన విలిప్యరంగ వల్లీం విరచ్య తత్రనూతనవస్త్రై

పరిశ్వేతతండులాన్ నిక్షిప్య పంచవింశతికోష్ఠయుత చతుష్కోణ మండలం పరికల్ప్య నవదర్భాన్ సంగృహ్య కూర్చంకృత్వా పూర్వోక్తమంత్రైః సానగాది పంచబ్రహ్మాణః ఆవాహ్య షోడశోపచారైః సంపూజ్య తతః దశదిక్పాలకాన్ ఆవాహ్య షోడశోపచారైః సంపూజ్యచ తన్మండలమధ్యే ప్రతిమాం నిక్షిప్య ఇమంమే వరుణ ఇతిమంత్రేణ ప్రతిమాయాం కూర్చేన శుద్ధోదకం సించేత్ । తతః శిల్పాచార్యః వరవేషధారీసన్ వేదమంత్రైః సర్వమంగళ వాద్యైః సహ అక్షిమోచనం కుర్యాత్ తద్యథా బింబం నూతన వస్త్రేణాచ్ఛాద్య తామ్రపాత్రే మధుం నిక్షిప్య తస్మిన్ తామ్రశలాకాంస్థిత్వా తయా మధువాతా ఇతి మంత్రేణ భ్రూరేఖాం లిఖేత్ ।

ఓం మధువాతా ఋతాయతే మధుక్షరంతి సింధవః మాధ్వీర్నః సంత్వోషధీః తతస్తామ్రశలాకాం విసృజ్య రజతపాత్రమాజ్యేన ప్రపూర్య తస్మిన్ రజతశలాకాం స్థిత్వాతయా ఘృతమితిమంత్రేణ పక్ష్మరేఖాం లిఖేత్ ఓం ఘృతంఘృతపావానః పిబతవసాం వసాపావానః పిబతాం తరిక్షస్య హవిరసిస్వాహా। దిశః ప్రదిశ ఆదిశోవిదిశ ఉద్దిశోదిగ్భ్యః స్వాహా తతః రజతశలాకాం విసృజ్య సువర్ణపాత్రం క్షీరేణ సంపూర్య తస్మిన్ సువర్ణమయ పంచఝుషకైః సహాసువర్ణ శలాకాం నిక్షిప్యతయా పయః పృథివ్యా మితిమంత్రేణ కృష్ణ మండలం తన్మధ్యే జ్యోతిర్మండలం చ సమ్యన్ లిఖేత్ । ఓం పయః పృథివ్యాం పయ ఓషధీషుపయోదివ్యంతరిక్షే సయోధాః పయస్వతీః ప్రదిశః సంతుమహ్యం తతః విశ్వకర్మోపనిషత్పఠనేన సహాకలశోదకం ప్రోక్షయేత్ తతః మధూక్షిచ్ఛిష్టం నిక్షిపేత్ ఇతి చతుర్థేఽహానికర్తవ్యం తతః పంచమేఽహనిశిల్పాచార్యః యజమానార్చక బ్రాహ్మణైః సహాగర్భగృహం ప్రవిశ్య తన్మధ్యే షోడశాంగుళ మానం చతురశ్రమండలం పరికల్ప్య ఆదౌగణపతిం పూజ్య తతః

పుణ్యాహవాచనం కృత్వా నవీనవస్త్ర మాసాద్య తదుపరితంఢులాన్ నిక్షిప్య తన్మధ్యే పంచవర్ణైః అష్టదళపద్మం తదంతరే ప్రణవం లిఖ్య వాస్తుపురుషం విశ్వకర్మాణం గాయత్రీం సానగాది పంచమహర్షిన్ ఆదిపరేచ్ఛాక్రియాజ్ఞానాది పంచశక్తీః ఆవాహ్యషోడశోపచారైః సంపూజ్య తన్మధ్యే సువర్ణపాత్రే యథాశక్తి నిష్కనవరత్నాని నిక్షిప్య శ్రీసూక్తముచ్చార్య షోడశోపచారైః సంపూజ్య తతో యజమానః శిల్పాచార్యాయ తత్పాత్రం దద్యాత్ ।

తతః పీఠస్థాపనం శివాలయే కోణాత్కోణాంతం సూత్ర ద్వయం ప్రసార్య తన్మధ్యే బిందుం పరికల్ప్య తదేవ శివలింగ స్థాన మితిజ్ఞాత్వా పీఠంస్థాపయేత్ । బ్రహ్మాలయేఽపి తథాభవేత్ । విష్ణ్వా లయే గర్భం షోఢావిభజ్య పశ్చాద్భాగమేకం విసృజ్య ద్వితీయ భాగే స్థానమితిజ్ఞాత్వా పీఠం స్థాపయేత్ దేవ్యాలయే గర్భం చతుర్ధా విభజ్య పశ్చాద్భాగమేకం విసృజ్య ద్వితీయభాగే స్థానమితి జ్ఞాత్వా పీఠం స్థాపయేత్ । తతః రత్నన్యాసం మానసారే.

"శిలాలింగంతు బింబానాం యత్తత్కర్మావసానకే ।
స్థాపనాత్పూర్వకేరత్న విన్యాసం కారయే ద్బుధః ॥ (51)
పీఠంతస్య చ మధ్యేతు నవకోష్ఠం ప్రకల్పయేత్ ।
పద్మరాగం తు తన్మధ్యే వజ్రం చేంద్ర పదేన్యసేత్ ॥ (52)
ప్రవాళం చాగ్నికోష్ఠేతు మహానీలం యమేతథా ।
వైడూర్యంన్యసే నైఋత్యే మరకతం పశ్చిమేతథా ॥ (53)
వాయవ్యే పుష్యరాగంచ మౌక్తికం తు కుబేరకే ।
ఇంద్రనీలం తు ఈశేతు విన్యసేద్విధివిత్తమః ॥ (54)
స్థపతిస్థాపకశ్చోభౌ స్థాపయేద్బింబ లింగకం ।
ఏవంతు రత్నవిన్యాసం శేషమంగం యథోక్తవత్ ॥ (55)

హృదయ కమలమధ్యే దీపవత్తత్పరంస్యాత్ । కమలజహరి హరాది దేవతానాం చ సర్వం విధిమిహ సకలరూపంచ చక్షురున్మీలనం చ । కృతిమితి సకలయుక్తం మానసారం పురాణైః ॥ (57) పితామహేంద్ర ప్రముఖైః నమస్తైః । దే వైరిదం శాస్త్రవరం పురోదితం తస్మాత్సముద్ధృత్య హిమానసారం శాస్త్రం కృతంలోక హితార్థమేతత్ । (58) ఇతి మానసారేవాస్తుశాస్త్రేన యనోన్మీలన లక్షణవిధానం నామసప్తతి తమోఽధ్యాయః అథరత్న న్యాసవిధిః ।
ఓం పూర్వస్యాం దిశాపతే వజ్రహస్త మహాబల ఐరావతారూఢ ఇంద్రదేవ యథావిధి ఆవాహనమంత్రై పూజాంబలిం గృహ్ణాగృహ్ణా స్వాహా । ఇతి వజ్రం నిక్షిప్య పూర్వవత్ బలిం దద్యాత్ । అష్టగజారూఢ క్షేత్రపాలైఃపరివేష్టిత సురాధిరాజనమోఽస్తుతే ఇతి నమేత్ ।

(1) ఓం ఆగ్నేయ్యాం దిశాపతే స్రుతాహస్త మహాబల మేఖారూఢాగ్ని దేవయథావిధి ఆవాహనమంత్రైః పూజాం బలిం గృహ్ణా గృహ్ణా స్వాహా ఇతి ప్రవాళం నిక్షిప్య పూర్వవత్ బలిదద్యాత్ । అష్ట మేషారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టిత యజ్ఞరాజ నమోఽస్తుతే ఇతి నమేత్ । (2) ఓం యామ్యాయాం దిశాపతే దండహస్త మహాబల మహామహిషారూఢ యమదేవ యథావిధి ఆవాహనమంత్రైః పూజాం బలిం గృహ్ణాగృహ్ణా స్వాహా । ఇతి మహానీలం నిక్షిప్య పూర్వవద్బలిం దద్యాత్ । అష్టమహిషారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టిత ప్రేతాధి రాజనమోఽస్తుతే । ఇతి నమేత్ ॥ (3) ఓం నైరృత్యాం దిశాపతే ఖడ్గహస్త మహాబల ప్రేతస్కంధ సమారూఢ బలిదేవ యథావిధి ఆవాహన మంత్రైః పూజాం బలిం గృహ్ణాగృహ్ణా స్వాహా ఇతి వైడూర్యం నిక్షిప్య పూర్వోక్త వద్బలిం దద్యాత్ । అష్టప్రేతారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టిత రక్షోఽధిరాజ నమోఽస్తుతే । ఇతి నమేత్ ॥ (4) ఓం పశ్చిమాయాం దిశాపతే పద్మ

హస్త మహాబల మహానక్రారూఢ జలేశ్వర యథావిధి ఆవాహన మంత్రైః పూజాం బలిం గృహ్ణాగృహ్ణ స్వాహా ఇతి మరకతం నిక్షిప్య పూర్వవద్బలిందద్యాత్। అష్టనక్రారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టిత జలాధిరాజ నమోఽస్తుతే ఇతినమేత్ । (5) ఓం వాయవ్యాం దిశా పతే ధ్వజహస్తమహాబల మృగారూఢ వాయుదేవ యథావిధి ఆవాహనమంత్రైః పూజాం బలిం గృహ్ణాగృహ్ణ స్వాహా । ఇతి పుష్యరాగం నిక్షిప్య పూర్వవద్బలిందద్యాత్ । అష్టమృగారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టిత పవనాధిరాజ నమోస్తుతే ఇతి నమేత్ ॥ (6) ఓం ఉత్తరస్యాందిశాపతే నిధిహస్త మహాబలహస్తి సమారూఢ నిధిరాజ యథావిధి ఆవాహనమంత్రైః పూజాం బలిం గృహ్ణాగృహ్ణ స్వాహా। ఇతి మౌక్తికం నిక్షిప్య పూర్వవద్బలిందద్యాత్ । అష్టగజారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టితనిధిరాజ నమోఽస్తుతే ఇతి నమేత్ । ఓం ఈశాన్యాం దిశాపతే శూలహస్త మహాబల వృషారూఢ రుద్రదేవ యథావిధి ఆవాహనమంత్రైః పూజాం బలిం గృహ్ణాగృహ్ణ స్వాహా । ఇతి ఇంద్రనీలం నిక్షిప్య పూర్వవద్బలిందద్యాత్ । అష్టవృషారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టిత భూతరాజ నమోఽస్తుతే ఇతి నమేత్ ।

ఓం అధస్తాత్ దిశాపతే చక్రహస్త మహాబల ఖగారూఢ విష్ణుదేవ యథావిధి ఆవాహనమంత్ర్యైః పూజాం బలిం గృహ్ణాగృహ్ణ స్వాహా। ఇతి మధ్యే పద్మరాగం నిక్షిప్య పూర్వవద్బలిందద్యాత్ । అష్టఖగారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టిత జగత్పతే నమోఽస్తుతే। ఇతి నమేత్ । ఓం ఊర్ధ్వస్యాం దిశాపతే అక్షహస్త మహాబల హంసారూఢ బ్రహ్మదేవ యథావిధి ఆవాహనమంత్ర్యైః పూజాం బలిం గృహ్ణాగృహ్ణ స్వాహా । ఇతిమధ్యే గోమేధికం నిక్షిప్య పూర్వవద్బలిందద్యాత్ । అష్టహంసారూఢ క్షేత్రపాలైః పరివేష్టిత సృష్టిరాజ

నమోఽస్తుతే ఇతినమేత్ । ఇహత్వష్టారమితి మంత్రేణ మధ్యగర్తే పారదం నిక్షిపేత్ ।ఓంఇహత్వష్టారమగ్రియా। విశ్వరూపముపహ్వయే అస్మాకమస్తు కేవలః తన్నస్తురీపమథపోషయత్ను। దేవత్వష్టర్విరరాణః స్యస్య యతోపిరః సర్వరూపాణా మధిపతయే త్వష్ట్రేనమః । ఇతిపారదం నిక్షిప్య తతః సువర్ణయంత్రం నిక్షిప్య మహాశిల్పోపనిషత్పఠనేనసహ అష్టబంధనేన ప్రతిమాం స్థాపయేత్। తద్యథా తామ్రపాత్రేణ తిలతైలం, మధూచ్ఛిష్టం, లాక్షా, వాలుకా, గుగ్గులం, క్రముకచూర్ణం, మహిసాక్షికం, శర్కరా, సమ్మిశ్ర్య, ప్రజ్వలితోద్ధానో పరినిక్షిప్య సమ్యక్ పాచయేత్ । ఉద్ధానాదుద్ధృత్యకాలే చందనచూర్ణం, ఏలాబీజచూర్ణం, జాతీఫలం, జాతీపత్రీ, కాశ్మీరం, లవంగం, సహాసమ్మిశ్ర్య పీఠగర్తే నిక్షిప్య ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్పతే ఇతి మంత్రేణ ప్రతిమా ముద్ధలిత్య బ్రహ్మరథేన స్థిత్వా సర్వమంగళవాద్యఘోషైస్సహ ఆలయస్య ప్రదక్షిణం కృత్వా గర్భాగారే ప్రవిశ్య మహాశిల్పోపనిషత్పఠన్ ప్రతిమాం స్థాపయేత్ ।

తదాశిల్పాచార్యః అష్టసూత్రైః ప్రతిమాం సమ్యక్ పరిశీల్య యవనికాంబధ్వా విశ్వకర్మ సూక్తేన విమానాగ్రే కలశంస్థాప్య అగ్రేధ్వజంస్థాప్య మూలబేర సమీపం గత్వా ప్రాచీదిశా మితి మంత్రేణ సానగర్షిం కలశే ఆవాహ్య, దక్షిణాదిశీతి మంత్రేణ సనాతనర్షింకలశే ఆవాహ్య, ప్రదీచ్యాందిశీతి మంత్రేణ అహభూనర్షింకలశే ఆవాహ్య, ఉదీచీదిశీతి మంత్రేణ ప్రత్నర్షిం కలశే ఆవాహ్య, ఊర్ధ్వాదిశీతి మంత్రేణ సుపర్ణర్షింకలశే ఆవాహ్య పంచ కలశోదకైః ప్రతిమాంసంప్రోక్ష్య ప్రతిమాయాః దక్షిణకర్ణే ఓంకార పూర్వకమూలమంత్రం త్రివారం పఠిత్వా బింబస్య దక్షిణ నేత్రే సూర్యమావాహ్య వామనేత్రే చంద్రమావాహ్య ఫాలనేత్రే అగ్నిమావాహ్య పురస్తాత్ అష్టోత్తరసహస్ర దీపానుద్దీప్య యామ్య

పార్శ్వే అష్టోత్తరశతదీపానుద్దీప్య వామపార్శ్వే అష్టోత్తర శతదీపాను ద్దీప్య అగ్రేతండుల పుంజోపరి ఆజ్యదీపం నిక్షిప్య తదగ్రేధాన్య రాశ్యుపరి ఆజ్యదీపసహితక్షీరాన్న పాత్రపంచకం వాద్వయంవా నిక్షిప్య బలిపీఠే దీపసహిత బల్యన్నం నిక్షిప్య బీజసహిత ప్రాణ ప్రతిష్ఠా మంత్రముక్త్వా తతః పంచకలశోదకేన కళావాహనం కుర్యాత్ । పూర్వోక్త పంచకలశాన్ షోడశోపచారైః సంపూజ్య సద్యోజాత మంత్రేణ సహాకకారాది ఇకారాంత దశాక్షరాణి స్మృత్వా సృష్టిః, బుద్ధిః, స్మృతిః, మేధా, కీర్తిః, లక్ష్మీః, ధృతిః, స్థితిః, స్థిరా, సిద్ధిః, ఇతి కళాదశం ఆవాహయేత్ ।

వామదేవేతిమంత్రేణ సహా టకారాది నకారాంత దశాక్షరాణి స్మృత్వా జరా, పాలినీ, శాంతిః, ఈశ్వరీ, రతిః, కామికా, వరదా, హ్లాదినీ, ప్రీతిః, దీర్ఘా, ఇతికళాదశం ఆవాహయేత్ । అఘోర ఇతి మంత్రేణ సహా పకారాది శకారాంత దశాక్షరాణి స్మృత్వా తీక్ష్ణా, రౌద్రీ, భయః, నిద్రా, తంద్రా, క్షుత్, క్రోధినీ, క్రియా, ఉదారీ, విశ్వా, ఇతి కళాదశం ఆవాహయేత్ । తత్పురుష ఇతిమంత్రేణ సహా షకారాది శకారాంత చతురక్షరాణి స్మృత్వా పీతా, శ్వేతా, అరుణా, నీలా, ఇతికళా చతస్రః ఆవాహయేత్ । ఈశానమితిమంత్రేణ సహా అకారాది విసర్గాంత షోడశాక్షరాణి స్మృత్వా నివృత్తిః ప్రతిష్ఠా, విద్యా, శాంతిః, శాంత్యతీతా, రేచికా, మోచికా, కళా, సూక్ష్మా, సూక్ష్మామృతా, జ్ఞానా, అమృతా, ఆప్యాయినీ, వ్యాపినీ, కమలా, వ్యోమ్నా, ఇతి కళాషోడశం ఆవాహయేత్ । ఉదుత్యమితి మంత్రేణ సూర్యమండల మావాహయేత్ । తపినీ, తాపినీ, ధూమ్రా, మరీచీ, జ్వాలినీ, రుచిః, సుషుమ్నా, భోగదా, విశ్వా, బోధినీ, దారుణీ, క్షమా, ఇతి కళాద్వాదశం ఆవాహయేత్ ।

ఆప్యాయస్వేతి మంత్రేణ చంద్రమండల మావాహయేత్ ।
అమృతా, మానదా, పూషా, తుష్టిః, పుష్టిః, రతిః, ధృతిః, శశిని, చంద్రికా, కాంతిః, జ్యోత్స్నా, శ్రీ, ప్రీతిః, అంగదా, పూర్ణా, పూర్ణా మృతా, ఇతి కళాషోడశం ఆవాహయేత్ । అగ్నిమీళేతి మంత్రేణ అగ్నిమండల మావాహయేత్ । ధూమ్రా, అర్చిః, ఉష్ణా, జ్వలినీ, జ్వాలినీ, విస్ఫులింగినీ, సుశ్రీ, సురూపా, కపిలా, హవ్యా, కవ్యా, ఇతి కళాదశం ఆవాహయేత్ । పురుషబింబస్య పురుషసూక్తేన స్త్రీ బింబస్య శ్రీసూక్తేన దుర్గాసూక్తేన సహ మంత్ర, పుష్పం, తదనంతరం నారికేళస్ఫోటనం కృత్వా హిరణ్యపాత్రమితి మంత్రేణ కర్పూరనీరాజనం స్త్రీబింబస్య శ్రీసూక్తేన నీరాజనం దద్యాత్ । తతః ధ్వజాంతే ప్రజ్వలాగ్నిం పరికల్ప్య కూష్మాండ చ్ఛేదనం కృత్వా కాండపటం విసర్జయేత్ । ప్రథమేవత్సేన సహ ధేనుదర్శనం, తతః గజదర్శనం, అశ్వదర్శనం, సువాసినీ, పంచకదర్శనం, పుష్ప ఫలాదిదర్శనం కారయిత్వా సర్వేభ్యో జనేభ్యః మహాప్రసాదం దత్వా అన్నదానం కుర్యాత్ । "గర్భమందిర మాశ్రిత్యః శిల్పి అర్చక ఏవచ యతీనాం తపసీనాం చ హర్మ్య మంటపసేవితం, రాజ వైశ్య కులేజాతాః నృత్యమంటపసేవితం సర్వేషాం చైవభక్తానాం గోపురాంతం విధీయతే ॥ ఇతి "శిల్పినమస్క్రియా పూర్వం దేవానాం రూపకారకః । పశ్చాద్బ్రాహ్మణరాజానో వైశ్యా శూద్రా ఇతిక్రమః ॥ (మయవాస్తుశాస్త్రే 23. పృష్ఠే)

ఇతి వచనాత్ ప్రతిమాయై శిల్పాచార్యః ప్రథమే నమస్కారం కుర్యాత్ । తతః ఋత్విజః అనంతరం అర్చకః నమస్కారం కుర్యాత్ । శివస్యాష్టౌ, విష్ణోశ్చత్రసః, రవేస్సప్తః, గణపతే స్త్రిస్రః, దేవ్యాఏకః నమస్కారాః భవంతి, సర్వేషాం దేవానాం నమస్కారత్ర యమితిశాస్త్రప్రసిద్ధిః తతః శిల్పాచార్యః బింబస్య దక్షిణ

హస్తం గృహీత్వా యజమానహస్తే నిధాయక్షీరాక్షతైః సహ దద్యాత్ భవదభీప్సిత భగవద్రూప బింబం మహాదత్తం సదాజాగరూకతయా సద్భక్త్యా పూజామహోత్సవాదీన్ కృత్వా చతుర్విధ ఫల పురుషార్థాన్ ప్రాప్నుయాః ఇతి క్షీరధారాం పూరయేత్ । తతః నూతన వస్త్రాదిభిరలంకృత్య యజమానః అర్చక మాహూయ ఏనం దేవం సదాభక్త్యా పూజామహోత్సవాదీన్ కర్తుం మయా వృణోసి ఇతివదేత్ । తతః అర్చకః వృణోఽస్మి ఇతి వదేత్ । తతః శిల్పాచార్యః యజ్ఞమందిరం ప్రవిశ్య ఆవాహిత సమస్తదేవైః యథాశక్తి ఆహుతీః దత్వా పూర్ణాహుతిం కుర్యాత్ ॥ తద్యథా । ఫలహోమః గుగ్గులహోమః శ్రీసూక్తేనా ష్టోత్తరశతహోమః తతః అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ఇదమగ్నయే స్విష్టకృతే ఇతి స్విష్టకృద్ధోమః ॥ తతో భూరాదినవాహుతయః ।

ఓం భూః స్వాహా ఇదమగ్నయే ॥ ఓం భువః స్వాహా ఇదం వాయవే। ఓం స్వః స్వాహా ఇదం సూర్యాయ ఏతామహావ్యాహృతయః। ఓం త్వన్నో అగ్నేవరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హేడోఽ అవయాసిసీష్ఠాః। యజిష్ఠోవహ్నితమగ్ః శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ం సిప్రముముగ్ధ్యస్మ స్వాహా ఇదమగ్నీ వరుణాభ్యాం ॥ (1) ఓం సత్వన్నో అగ్నేవమో భవతీనేదిష్ఠోఽఅస్యాఽ ఉపసోవ్యుష్టౌ । అవయక్ష్మనో వరుణగ్ం రరాణోవీహిమృడీకగ్ం సుహవోన ఏధి స్వాహా ఇదమగ్నీ వరుణాభ్యాం ॥ (2) ఓం అయాశ్చాగ్నేస్య నభిశస్తి పాశ్చసత్య మిత్త్వమయా అసి । అయానోయజ్ఞం వహాస్యయానో ధేహిభీషజగ్ం స్వాహా ఇదమగ్నయే ॥

(3) ఓం యేతేశతం వరుణయే సహస్రయజ్ఞియాః పాశావితతామహాంతః। తేభిర్నో అద్యసవితోత విష్ణుర్విశ్వేముంచంతు మరుతః స్వర్కాః స్వాహా ఇదం వరుణాయ సవిత్రే విష్ణవే విశ్వేభ్యో

దేవేభ్యో మరుద్భ్యః స్వర్కేభ్యశ్చ ॥ (4) ఓం ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగం శ్రథాయ। అథావయమాదిత్య వ్రతేతవానాగసో అదితయే స్యామస్వాహా ఇదం వరుణాయాదిత్యా యాదితయే ॥ (5) ఇది పంచవారుణీహోమః। ఓం ప్రజాపతయే స్వాహా ఇదం ప్రజాపతయే ॥ తతః సంస్రవప్రాశనం పవిత్రాభ్యాం మార్జనం పవిత్ర ప్రతిపత్తిః హోమాంతే గ్రహపూజనం వాస్తు మండలస్థాపిత దేవానాంచ పూజనం ప్రధాన దేవతాపూజనం, సుగంధపుష్పమాల్యాదిభిః సంపూజ్య నైవేద్యం పృథక్ పృథక్ దత్వాతతో బలిదానం। తత్ర బలిద్రవ్యం విప్రే ఘృతయుతపాయ సమేవ। మాం ససురాది స్పర్శస్య నిషిద్ధత్వాత్। ఓం శిఖినే ఏష పాయ సబవిర్నమమ। ఓం పర్జన్యాయ ఏషబలిర్నమమ। ఇతి పంచ చత్వారింశద్దేవతాభ్యః బలిందద్యాత్ చరక్యాది దేవతాభ్యః, స్కందాదిదేవేభ్యః, భూమ్యై, వాస్తుపురుషాయ, బలిందద్యాత్, దిక్పాలేభ్యః బలిందత్వా క్షేత్రపాలాయ చతుర్ముఖదీపయుత బలిం దద్యాత్। కించతండులాన్ నిక్షిప్య ప్రార్థయేత్ తతః సమస్త దేవేభ్యః దక్షిణతాంబూలాదీన్ సమర్ప్య కర్పూరనీరాజనం, నారికేళ జలార్ఘ్యందత్వా శిల్పాచార్యాయ పూర్ణపాత్రదానం కుర్యాత్ తతః సపత్నీక యజమానమూర్ధ్ని పవిత్రేణ మంత్రోదకం ప్రోక్షయేత్। ఓం దుర్మిత్రియాస్తస్మై సంయుతోస్మాన్ ద్వేష్టియంచ వయంద్విష్మః ॥

ఇతి ఐశాన్యాం ప్రణీతాం వ్యుంజీ కుర్యాత్। అథపూర్ణాహుతి సంకల్పః ॥ అద్యేత్యాది అముకమాసే అముకపక్షే అముకతిథౌ అముకవారనక్షత్రయోగకరణముహూర్త వర్తమానాయాం ప్రతిష్ఠా

యజ్ఞకర్మణి వాస్తుదేవతా ప్రీతయే మమ అస్మిన్ యజ్ఞమండపే మనోభిలషిత ధర్మార్థకామాతియ శేష్సితా యురారోగ్యైశ్వర్య పుత్రపౌత్ర పశుసఖి సుహృత్సంబంధి బంధుసంపదిష్టాది ప్రాప్తయే చ బ్రాహ్మణద్వారా కారితే ప్రతిష్ఠాయజ్ఞకర్మణి గణపతి గౌర్యాది నవగ్రహాద్యధిదేవ ప్రత్యధిదేవ పంచలోకపాల దశదిక్పాలయోగినీ భైరవైకోనపంచాశన్మరుద్గణ సశక్తికపంచవింశత్యుత్తరశతబ్రహ్మర్షి సహిత శ్రీమద్గాయత్రీ విరాడ్విశ్వకర్మాష్టషష్టి దేవగణసహితవాస్తో ష్పత్యాద్యావాహితేష్ట దేవతాప్రీతయేచ స్వైః మంత్రైః కృతాభి ర్భక్తతిలతండులాజ్యాహుతిభిః పరిపూర్ణతాసిద్ధయే, అముకగోత్రోఽ ముకశర్మాఽహం పూర్ణాహుతిహోమం కరిష్యే యజమానః సపత్నీకః శిల్పాచార్యస్య దక్షిణస్కంధం స్పృశన్ తాంబూల పూగీఫలా క్షతఘృతం స్రువేణ్ధృత్వా పూర్ణాహుతిం కుర్యాత్ । తత్ర మంత్రాః ఓం పూర్ణాదర్వి పరాపతసు పూర్ణాపునరాపతవస్నేవ విక్రీణావహా ఇష మూర్జగం శతక్రతో స్వాహా ॥

(1) ఓం మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానరమృత ఆజాతమగ్నిం కవిగం సమ్రాజమతిథిం జనానామాసన్నాపాత్రం జనయం తదేవాః స్వాహా ॥ (2) ఓం శుక్రజ్యోతిశ్చ చిత్రజ్యోతిశ్చ సత్యజ్యోతిశ్చ జ్యోతిష్మాంశ్చ శుక్రశ్చ ఋతపాశ్చాత్యగం హాః స్వాహా ॥ (3) ఇతి పూర్ణాహుతిః ఓం ఈదృజ్ చాన్యాదృజ్ చ సదృజ్ చ ప్రతిసదృజ్ చ । మితశ్చ సంమితశ్చ సభరాః ॥ ఇతి రుద్రకలశత్యాగః అథబర్హిర్హోమః । ఓం దేవాగాతు విదోగాతుం విత్వాగాతు మితమనసస్పత ఇమం దేవయజ్ఞగం స్వాహా వాతేధాః ॥ ఇతి బర్హిర్హోమః అథభస్మ వందనం అథత్ర్యా యుషకరణం । ఓం త్ర్యాయుషం జమదగ్నేరితిలలాటే, కశ్యపస

త్ర్యాయుష మితి గ్రీవాయాం యద్దేవేషు త్ర్యాయుష మితి దక్షిణ బాహుమూలే, తన్నో ఒస్తు త్ర్యాయుష మితిహృది, ఇతి త్ర్యాయుష కరణం తతః నీరాజనం పుష్పాంజలిం సమర్ప్య తత ఉదుంబర పత్రాణి సక్షీరాణి దూర్వాగోమయదధి మధుఘృత కుశయవాన్ సమభాగాన్ కాంస్యపాత్రేస్థిత్వా ఆసనోపస్థానేషు ప్రోక్షణంకుర్యాత్ తత్ర మంత్రాః అథపూర్వ సంధావభిమృశతి । ఓం శ్రీశ్చ త్వావశ్చ పూర్వే సంధా గోపాయేతాం ॥ అథ దక్షిణే సంధావభిమృశతి ॥ ఓం యజ్ఞశ్చ త్వా దక్షిణాచ దక్షిణే సంధా గోపాయేతాం । అథ పశ్చిమే సంధావభిమృశతి । ఓం అన్నం చ త్వా బ్రాహ్మణాశ్చ పశ్చిమే సంధా గోపాయేతాం । అథోత్తరే సంధావభిమృశతి । ఓం ఊర్క్ చత్వారూన్నృతాచోత్తరే సంధా గోపాయేతాం । ఇతి చతుర్దిక్షు ప్రోక్షయేత్ ఇతి పంచమేఒహాని కర్తవ్యం ॥

తతః షష్ఠేఒహాని కల్యాణోత్సవం కుర్యాత్

సప్తమేఒహాని అవభృథస్నానం కుర్యాత్

ఇతి శ్రీమత్సర శివవిశ్వకర్మాగమోక్త సర్వ దేవ ప్రతిష్ఠాయజ్ఞకల్పః

ఓం తత్సత్ బ్రహ్మార్పణమస్తు.

ధ్వజ ప్రతిష్ఠా

మయాచార్యప్రోక్త మహాశిల్ప సంహితాయాం ఏకాదశోఽధ్యాయః

ధ్వజప్రతిష్ఠా విషయే కర్మణి శిల్పినాకృతం॥ ఆచార్యగణాధి సంపూజ్య పుణ్యాహం వాచ్యతో విధి శిల్పినో వాస్తుపూజాచ ధ్వజం ప్రక్షాళయేత్తతః॥ రక్తవస్త్రద్వయేనైవ మూలేనాచ్ఛాదయేత్తతః పంచహస్త ప్రమాణేన భూమ్యాదౌ వస్త్రం నిక్షిపేత్॥ కృత్వా ధ్వజమలంకారం కుర్యాద్గ్రామ ప్రదక్షిణం దద్యాత్ప్రదక్షిణాద్రవ్యం శిల్పాచార్యాయధీమతే॥ బంధుమిత్రాశ్చ ఆర్యాశ్చ ఉచితాసన సంస్థితాః బ్రహ్మాసనం పరిస్తీర్య శిల్పాచార్యస్త్వధిష్ఠితః॥ నూతనద్వయ వస్త్రంచ పీఠేనాచ్ఛాదయేత్తతః తండూలాన్ పంచమానాని స్థిత్వాచాష్టదళం లిఖేత్ ॥ ఓం నమో విశ్వకర్మణే ఇతి మంత్రం లిఖేత్తతః పంచబ్రహ్మాదిదేవానాం మంటపారాధనం విధి॥ మనుసూత్రేణ వస్త్రంచ యజ్ఞోపవీతకం తథా సపల్లవం సకూర్చంచ సుగంధంపుష్ప పూరితం॥ సర్వమంగళ ఘోషైశ్చ స్వస్తిభిర్యాజకైఃసహ కుర్యాదగ్ని ప్రతిష్ఠాంచ ధ్యానమావాహనం విధి॥ పంచబ్రహ్మాది సర్వేషాం అష్టోత్తరశతాహుతీః కృత్వా బలిహరణార్థం అష్టకుంభాన్ వినిక్షిపేత్ ॥ స్వర్ణయంత్రంచ రత్నాని ధాన్యమధ్యేచ నిక్షిపేత్ ధ్వజం సంస్థాప్య తన్మధ్యే శిల్పాచార్య పురస్సరః॥ శిల్పాచార్యస్తతః కుర్యాత్ ధ్వజాగ్రే కుంభదేవతః అష్టకుంభీషుదిక్పాల మంత్రమూలైః ప్రపూజయేత్ ॥

పునరాజ్యం చ యాన్ తత్ర అష్టోత్తరశతాహుతిః ధ్వజావరణ దేవానాం జుహుయాదాహుతిత్రయం॥ హోమశేషం సమాచ్ఛాద్య జయాద్యాంతం చ హోమకృత్ తతః పూర్ణాహుతిం కుర్యాత్ సాంగం వరుణసంయుతం॥ శిల్పినాకూర్చహస్తేన కుంభము ద్వాసయేత్తతః అగ్నిం విసర్జయేత్పశ్చాత్ స్తంభంచ కలశోదకం॥గాయత్రీ మూలమంత్రేణ మార్జయే త్పూజయేద్విధి శాల్యన్నంతు నివేద

స్యాత్ శరద్రాజ్య ఫలాన్వితం॥ కర్పూరమారదిం కుర్యాత్ మంత్ర
పుష్పం ప్రదక్షిణం శిల్ప్యాశీర్వచనంకృత్వా యజమానః స్వబంధుభిః
నూతనద్వయ వస్త్రం చ తాంబూలం దక్షిణాం తథా ధ్వజాచ్ఛాదన
వస్త్రాశ్చ మంటపద్రవ్యధేనవః ॥ శిల్పాచార్యాయ దద్యాచ్చ। ఉభ
యేభ్య స్తతఃపరం వాస్తుబ్రహ్మణ ప్రీత్యర్థం షోడశందాన మాచ
రేత్ ॥కర్తాశక్త్యనుసారేణ శిల్పాచార్యం ప్రపూజయేత్ విధివత్పూజ
యేత్పశ్చాత్ సర్వాభరణ సంయుతైః ॥ రత్నధాన్య ధనక్షేత్ర
ధేనుకన్యాప్రదానకైః ఛత్రచామరసంయుక్తం గజాశ్వాందోళికాం
తథా ॥ కాశ్మీర కంబళంచైవ సహవాజిరథాదికం సద్యోజాతాది
సుముఖ సంభవాచార్య గోత్రజాన్ ॥ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ప
శ్చాత్ సర్వవర్ణాన్వితానిచ అన్నదానం ప్రకుర్వీత రాజారాష్ట్రాభి
వర్ధనం॥ ఏవం సంక్షిపతః ప్రోక్తం ధ్వజస్థాపనముత్తమం ధ్వజస్థాపన
కర్తవ్యం భేరీతాడన పూర్వకం ॥ కారయేద్దేవతాహ్వానం రక్తాన్నం
బలిం నిక్షిపేత్ యఃకుర్యాద్భక్తిభావేన సయాతి పరమాంగతిం॥ కర్తా
ఐశ్వర్య మాప్నోతి శిల్ప్యాశీర్వచనానిచ శిల్పాచార్యస్య సంతుష్టిః
దైవతుష్టికరంభవేత్ ॥ రాజారాష్ట్ర ప్రజానాం చ పశుసస్య సుభి
క్షితం తద్బ్రహ్మమానసే దుఃఖం రాజారాష్ట్రం వినశ్యతి ॥ శిల్పా
చార్య ప్రతిష్ఠాయాం ధ్వజనిర్మాణకం తథా చిరంప్రపూజ్యతే
స్తంభం యజమానో విచక్షణః ॥ అన్యజాతిప్రతిష్ఠా చ ధ్వజనిర్మాణ
కం తథా। ధ్వజం వినశ్యతే శీఘ్రం కర్తృభర్తృకులక్షయం మహా
శిల్పానుసారేణ మయాచార్యమతం తథా ॥ ఇతి మయాచార్యప్రోక్త
మహాశిల్ప సంహితాయాం ధ్వజనిర్మాణ ప్రతిష్ఠా విధిర్నామ
ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

గజాననా సింహముఖీ గృధ్రాస్యా కాకతుండికా ఉష్ట్రగ్రీవా హయగ్రీవా వారాహీ శరభాననా

ఉలూకీ శివా మయూరీ వికటాననా అష్టవక్త్రా కోటరాక్షీ కుబ్జా వికటలోచనా

శుష్కోదరీ లలజ్జిహ్వా శ్వదంష్ట్రా వానరాననా ఋక్షాక్షీ కేకరాక్షీ బృహత్తుండా సురాప్రియా

కపాలహస్తా రక్తాక్షీ శుకీ శ్యేనీ కపోతికా పాశహస్తా దండహస్తా ప్రచండా

చండవిక్రమా శిశుఘ్నీ పాపహంత్రీ కాలీ రుధిరపాయినీ వసాధయా గర్భభక్షా శవహస్తా

ఆంత్రమాలినీ స్థూలకేశీ బృహత్కుక్షీ సర్పాస్యా ప్రేతవాహనా దందశూకకరా క్రౌంచీ మృగశీర్షా

వృషాననా వ్యాత్తాస్యా ధూమనిశ్వాసా వ్యోమైకచరణా ఊర్ధ్వదృక్ తాపినీ శోషిణీదృష్టి కోటరీ

స్థూలనాసికా విద్యుత్ప్రభా బలాకాస్యా మార్జారీ కటపూతనా అట్టాట్టహాసా కామాక్షీ మృగలోచనా

చతుష్షష్ఠి యోగినీ మండలం

అజర ఇంద్రచౌర వ్యాపక ఇంద్రమూర్తి

ఉక్ష కూష్మాండ వరుణ బటుక విముక్త లిప్తక

లీలాలాప ఏకదంష్ట్ర ఐరావత ఓషధీఘ్న బంధన దివ్యకాశ కంబల భీషణ

గవయఘంట వ్యాల అణుధర మకర చంద్రవారుణ పటాటోప జటాల క్రతు

ఘంటేశ్వర విటంక మణిమాన గణబంధు డామర ఢుంఢికర్ణ స్థవిర దంతుర

ధనద నాగకర్ణ ఫేత్కార మహాబల చీకర సింహ మృగ యక్ష

మేఘవాహన తీక్ష్ణోష్ఠ అనల శుక్లతుండ సుధాలాప బర్బరక

పావక యాపన ఖటుక భైరవ

ద్విపంచాశద్భైరవగణ మండలం

సపత్నీక పంచవింశత్యుత్తర శతబ్రహ్మర్షి మండలం